

gemeente **Roermond**

Programmabegroting 2023

Inhoudsopgave begroting 2023

1. *Voorwoord en Inleidende beschouwing* 5

2. *Verloop financiële positie 2023* 21

2.1 Financiële positie structureel **22**
2.2 Financiële positie incidenteel **22**
2.3 Structureel en reëel begrotingsevenwicht **24**

3. *Programmabegroting 2023* 27

3.1 Programma 1 Zorgzame gemeente **29**
3.2 Programma 2 Inclusieve samenleving **41**
3.3 Programma 3 Goed onderwijs **45**

3.4 Programma 4 Kansen voor klimaat **51**
3.5 Programma 5 Goede leefomgeving **57**

3.6 Programma 6 Toekomstbestendige Stad **63**
3.7 Programma 7 Ruimte en Wonen **67**
3.8 Programma 8 Levendige Stad **75**
3.9 Programma 9 Veilige Stad **81**

3.10 Programma 10 Moderne gemeente **87**

4. *Overig / overzichten* 91

5. *Paragrafen* 99

Inleiding 100
5.1 Paragraaf Lokale heffingen **101**
5.2 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing **107**
5.3 Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen **114**
5.4 Paragraaf Financiering (treasury) **122**
5.5 Paragraaf Bedrijfsvoering **125**
5.6 Paragraaf Verbonden partijen en participaties **133**
5.7 Paragraaf Grondbeleid **167**

6. *Financiële begroting 2023* 173

6.1 Algemeen 175
6.1.1 Doelstelling **176**
6.1.2 Beleidskaders **176**
6.1.3 Grondslagen voor de begroting **176**

6.2 Overzicht baten en lasten met toelichting 177
6.2.1 Raming baten en lasten **178**
6.2.2 Aanmerkelijke verschillen begroting 2023 – 2022 **179**
6.2.3 Incidentele lasten en baten **186**
6.2.4 Recapitulatie begrotingsevenwicht **189**

6.3 Uiteenzetting financiële positie en toelichting 191
6.3.1 Geprognotiseerde begin- en eindbalans **192**
6.3.2 EMU-saldo **193**
6.3.3 Investeringsplanning 2023 – 2026 **194**
6.3.4 Verstrekte geldleningen **195**
6.3.5 Exploitatieovereenkomsten en gronden **196**
6.3.6 Reserves **198**
6.3.7 Voorzieningen **200**
6.3.8 Opgenomen geldleningen **201**

6.4 Geraamde baten en lasten per taakveld 203

Colofon 205

1.

Voorwoord

Voorwoord

Hierbij bieden wij u de meerjarenbegroting 2023 ter vaststelling aan. De eerste begroting van ons college. De kadernota 2023 en het coalitieakkoord voor de periode 2022 – 2026, *De stad van ambitie, daadkracht en verbinding,* vormen hiervoor de basis. Daarmee is dit de eerste stap in de uitwerking van het coalitieakkoord en in het realiseren van onze ambities voor deze bestuursperiode. Deze eerste stap is naar opvatting van ons college een realistische stap. Daarbij hebben wij nadrukkelijk oog en oor voor de situatie waarin we ons lokaal in onze mooie stad Roermond, maar ook nationaal en mondiaal bevinden. Roermond en de Roermondenaren stellen wij daarmee voorop. Wij realiseren ons heel goed dat de ontwikkelingen van de afgelopen jaren, die elkaar op een aantal onderdelen ook nog eens in negatieve zin versterken, een enorme impact (kunnen) hebben op inwoners, bedrijven en instellingen. De oplossingen liggen voor een belangrijk deel buiten ons bereik. Maar binnen onze mogelijkheden zullen wij, samen met onze partners, wel het maximale doen om noodzakelijke maatregelen te treffen en ondersteuning te bieden aan inwoners, ondernemers en instellingen die in de huidige situatie in de problemen komen.

Tegelijk zien wij als college nadrukkelijk ook kansen. Kansen om de prachtige gemeente Roermond nog mooier te maken en kansen om de toekomst voor onze inwoners, bedrijven en instellingen nog beter te maken. Zoals aangegeven; met deze begroting zetten we een eerste stap en daarop volgen er vanzelfsprekend nog meer.

Burgemeester en wethouders van Roermond,

De secretaris, De burgemeester,

Drs. J.W.A. Kradolfer (a.i.) M.J.D. Donders – de Leest

Leeswijzer

In de voorliggende begroting vind u de volgende onderdelen terug:

1 Inleidende beschouwing;
2 Verloop financiële positie;
3 Programmabegroting 2022;
4 Overig / overzichten;
5 Paragrafen;
6 Financiële begroting

De voorliggende begroting is opgebouwd in de bijzondere situatie dat bij de start van het begrotingsproces de coalitievorming nog niet was afgerond. Er is dan ook gekozen om de onderdelen 3 t/m 6 samen te stellen op basis van de primitieve begroting. Alle cijfers die in deze onderdelen opgesomd staan, zijn dan ook exclusief de effecten vanuit hoofdstuk 1 en 2.

Hoofdstuk 1 en 2 zijn een eerste uitwerking van het coalitieakkoord voor de periode 2022 – 2026, De stad van ambitie, daadkracht en verbinding. De Programmabegroting 2023 is daarmee de eerste stap in de uitwerking van het coalitieakkoord en in het realiseren van onze ambities voor deze bestuursperiode. Cijfermatig zullen de effecten hiervan vertaald worden in de 1e begrotingswijzing 2023.

Inleidende beschouwing

In het coalitieakkoord voor de periode 2022 – 2026, De stad van ambitie, daadkracht en verbinding, schetsten de coalitiepartijen een beeld van de actuele situatie en ontwikkelingen op dat moment (medio 2022). *“Op dit moment verkeert een groot deel van de wereld, met een pandemie die nog niet geheel achter ons ligt en een oorlog in Europa, financieel en economisch in een zeer onzekere en complexe situatie. Een situatie waarbij sprake is van handelsconflicten en -boycotten, leveringsonzekerheid en extreme prijsstijging van (agri-)grondstoffen, brandstoffen en energie, prijsstijgingen van producten, stijgende rentes, oplopende staatsschulden en een zeer forse inflatie. Tegelijkertijd is er ook sprake van een overspannen arbeidsmarkt met stijgende kosten en lonen tot gevolg.”*

Bij het opmaken van deze Programmabegroting 2023 is de situatie op veel van de genoemde ontwikkelingen niet verbeterd, maar juist verder verslechterd en het perspectief op verbetering is ook nog erg moeilijk te duiden. Daarnaast doet zich een aantal crises tegelijkertijd voor. De gevolgen hiervan houden ook nog eens langer aan dan voorzien, waardoor steeds meer inwoners, ondernemers, verenigingen en stichtingen steeds harder worden geraakt. Inwoners en ondernemers doen als gevolg hiervan steeds vaker een beroep op ondersteuning; uit alle delen van de gemeente en uit alle lagen van de bevolking. Dit vraagt van ons een evenwichtige en realistische kijk op de financiële scenario’s, waarbij wij het treffen van drastische maatregelen in de huidige context niet realistisch en niet wenselijk achten. Ten aanzien van de lokale belastingen kiezen we dan ook voor een scenario dat evenwichtig en realistisch is.

Ook de gemeente Roermond wordt geraakt door verschillende crises. Daarbij richtten wij ons ook al een aantal jaren, veel meer dan voorzien, op de aanpak van de effecten daarvan. Dit heeft het nodige gevraagd van de gemeentelijke organisatie; een organisatie in ontwikkeling.

Het coalitieakkoord houdt rekening met de situatie in Roermond en de situatie om ons heen en geeft daarmee in onze optiek een realistisch beeld. Maar het coalitieakkoord is bovenal een ambitieus akkoord. Tijdens de raadsbehandeling op 13 juli 2022 is daar uitvoerig over gesproken. Dat is positief, want ambitie hoort namelijk bij de gemeente Roermond. Ambities die waargemaakt moeten worden om Roermond een gemeente en een stad te laten zijn waar je wilt leven, waar iedereen meedoet, van ontwikkeling en van goud, groen en blauw.

In het coalitieakkoord stellen de coalitiepartijen ook dat het niet mogelijk is alle ambities in vier jaar te realiseren; laat staan in één jaar. De periode tussen de start van het nieuwe college en de totstandkoming van deze begroting was kort. Daardoor bleek er slechts beperkte ruimte om voor het jaar 2023 al veel koerswijzigingen en nieuw beleid in gang te zetten. Maar wat wel al mogelijk was is gedaan en daarom wordt met deze begroting voor het jaar 2023 toch al een eerste formele stap gezet om het coalitieakkoord op hoofdlijnen nader te concretiseren. In de programma’s vindt u daarmee al zaken terug die bijdragen aan de uitvoering van het coalitieakkoord. Waar wij al een financiële duiding hebben kunnen geven, heeft dit vertaling gekregen in de 1e begrotingswijziging, behorende bij deze begroting.

Om onze keuzes overzichtelijk in beeld te brengen zijn deze in onderstaand overzicht weergeven.

Primitieve begroting 2023 – 2026 (bedragen x € 1.000)	**4.707**	**9.526**	**12.557**	**2.104**
Scenario BC1 (2,3% index in 2023, va 2024 index + verhoging (2,5%)	-934	-128	715	1.599
Toeristenbelasting - Groeimodel	-304	-248	-188	-125
Correctie taakstelling tarief rijwielstalling	-300	-300	-300	-300
Correctie taakstelling parkeertarieven	-280	-280	-280	-280
Evenementenbeleid (motie klaar voor de herstart)	-220	-220	-220	-220
Uitbreiding bestuursadviseurs (incl. trainee)	-96	-96	-96	-96
Openbare orde en veiligheid, ondermijning	-200	-200	-200	-200
Integraal projectplan maasplassen	-75			
Inzet handhaving	-120	-120	-120	-120
Capaciteit VTH	-100	-100	-100	-100
Meeropbrengst Leges	50	50	50	50
Opvang ontheemden - programmaleider	-100	-100	-100	-100
Taskforce: armoedecrisis	-250	-250	pm	pm
Hoogwaterveiligheid - Coordinatietaak	-100	-100	-100	-100
10% extra cultuur (incl 120K voor erfgoed)	-380	-380	-380	-380
Budget resultaatversnelling ambitie en kansen	-500	-300	-100	0
Inzet bedrijvencontactfunctionaris	-75	-75	-75	-75
Leegstandsmanagement / vestigingsklimaat binnenstad	-70	-70	-70	-70
Verlenging startersfonds	-25	-25	-25	-25
Activeren subsidieregeling t.b.v. kwaliteitsimpuls binnenstad	-150	-150	-150	-150
Parkeeractie (uitrijkaarten)	-42	-42	-42	-42
Datagericht werken	-30	-30	-30	-30
Structurele verhoging budget citymanagement	-90	-90	-90	-90
Platform wonen en werken	-25	-25	-25	-25
Versterken netwerk MBO, HBO, WO en bedrijfsleven	-50	-50	-50	-50
Fietspad Noorderplas	-17	-17	-17	-17
Gebiedsprofiel binnenstad	-75			
Extra capaciteit tbv transitie retail naar wonen / gemengde functies	-80			
Herinrichten weekmarkt(en)	-25			
Pilot duurzaamheid bedrijventerrein Willem Alexander	-25			
Duurzaamheidsvouchers bedrijven	-100			

Primitieve begroting 2023 – 2026 (bedragen x € 1.000)	**4.707**	**9.526**	**12.557**	**2.104**
Impuls biodiversiteit	-25			
Winterpromotie	-30			
Projectopdracht / plan van aanpak doorontwikkeling citymarketing	-10			
snelbusverbinding Monchengladbach > Roermond	-60	-60		
Implementatie Quickscans wonen / duurzaamheid	-75			
Uitbreiding bestuurssecretariaat	-75	-75	-75	-75
Communicatie (o.a. nieuwe website)	-100	-75	-75	-75
Jongeren op gezond gewicht	-50	-50	-50	-50
Philipsterrein	-100			
Centrumkwartier	-130	-100		
Co-financiering projectleiders	40	40		
Co-Financiering bereikbaarheid Roermond	-75			
Plan/ Opgave Informatiesamenleving	-75			
Pilot basisbanen	-100			
Spoorbrug Leeuwen / Fietspad Noorderplas	-75			
Centrumplan Swalmen + capaciteit	-75			
Doorontwikkeling wijk- en kernenbeleid	-75	-75	-75	-75
Werkbudget dorpsraad Swalmen	-15			
MBO Campus	-75			
Totaal voorstellen Begroting 2023 “De Stad van Ambitie, Daadkracht & Verbinding” (1e begrotingswijziging 2023)	**-5.968**	**-3.740**	**-2.267**	**-1.221**
Saldo Begroting 2023 (incl. 1e begrotingswijziging 2023)	**-1.261**	**5.786**	**10.289**	**883**

Wij hebben daarnaast, ter uitvoering van het coalitieakkoord, ook al een aantal ambities bepaald die we het komende jaar willen oppakken c.q. voorbereiden, maar waaraan we nog geen financiële duiding hebben kunnen geven. Wij gebruiken de periode tot aan de Kadernota 2024 om die duiding wel te kunnen geven zodat dit een plaats krijgt in de begrotingscyclus 2024. Een overzicht hiervan vindt u hieronder.

Onderdeel van kadernota 2024 / Middelen voorzien in meerjarenbegroting:

- Huisvesting i.r.t. Organisatieontwikkeling
- Heroverweging investeringsplanning
- Preventie (gezondheid, armoede)
- Gezondheidsbeleid
- Armoedebeleid
- Bestaanszekerheid (integraal oppakken)
- Zorg en participatie
- Volgende concretisering, Beter met Minder
- Hervormingsagenda jeugd
- Doorontwikkeling participatiewet
- Energietransitie en armoede
- Budget/ Handgeld. Wijk- Wethouders & Teams.
- Cofinanciering bestuurlijke lobby
- Dienstverlening, menselijke maat
- Prijsverhoging Entree Cuijpershuis (van €6 naar €8)
- Herziening jeugd- en jongerenwerk
- Onderwijshuisvesting diverse locaties
- Duurzaamheid, biodiversiteit en klimaatadaptatie
- Schöndelen nieuwbouw.
- Sportaccommodatiebeleid (Breed perspectief)
- Zonnepanelenproject
- Slim Energienet Roermond
- Regionale energietransitie
- Klimaatneutraal (Gemeentelijke Vastgoed)
- Duurzaamheidscentrum (Bezoekers & Opleidings)
- Fietspad Noorderplas
- Fietsbrug Leudal > Roermond
- Informatiesamenleving
- Indexering investeringsplanning
- Budget projectuitvoering 2023

Een groot aantal van de in het coalitieakkoord beschreven ambities pakken wij het komende begrotingsjaar met de kracht van samenwerking en met urgentie op. Dat doen we op een wijze die past bij een stad en een gemeente die klaar staat voor haar inwoners.

De vraagstukken zijn complex en vragen om een integrale en duurzame oplossing. Tegelijkertijd is er geen tijd te verliezen. Er moet nú aan de oplossingen worden gewerkt, om te voorkomen dat er straks geen oplossing meer mogelijk is. Daarbij past een fundamenteel andere benadering en aanpak, waarbij we veel meer gebruik maken van de kracht van de samenleving. Dat is noodzakelijk, omdat de gemeente Roermond als lokale overheid niet in staat zal zijn de vraagstukken en opgaven alleen aan te pakken en op te lossen.

Kijkend naar de demografische en sociale ontwikkelingen staat de Roermondse samenleving vanaf 2030-2035 voor een nog grotere maatschappelijke opgave dan op dit moment. De groep inwoners die volledig participeert, zonder ondersteuning, is tegen die tijd door de ontgroening en dubbele vergrijzing relatief kleiner dan nu. Met minder mensen moeten zij zorgen voor de groepen die kwetsbaar zijn en zonder ondersteuning niet zelfstandig kunnen participeren. Tegelijkertijd starten zij gezinnen en wordt een nog actievere bijdrage aan hen gevraagd op de arbeidsmarkt, verenigingsleven, mantelzorg, etcetera. Want ook het aantal mensen dat hiervoor een actieve bijdrage kan leveren neemt af. Die groep moet dat wel kunnen en willen in Roermond. Goed, prettig en gezond kunnen leven in onze gemeente is dan een basisvoorwaarde (het welzijnsaspect uit Brede Welvaart). Hiervoor dienen basisvoorzieningen (wonen, bestaanszekerheid, gezond klimaat, duurzaamheid, werk, onderwijs, zorg en veiligheid) op orde zijn om je te kunnen ontplooien, een bijdrage te kunnen leveren en te participeren. Een deel kan dat (meer vanzelf) en bij een deel is dat niet zo vanzelfsprekend.

Een aantal indicatoren op het gebied van jeugd en gezondheid is bij onze inwoners niet zo rooskleurig en zelfs zorgwekkend. Niet iedereen kan evengoed meedoen in de maatschappij. Dat maakt de potentiële groep die de sterkste schouders vormt in het fundament van de samenleving nog smaller en de groep die ondersteuning vraagt nog groter. Extra complicerende factor is de huidige en toekomstige schaarste op de arbeids- en grondstoffenmarkt. Dit is een verandering ten opzichte van de periode waarin keuzes veelal op financiële gronden werden gemaakt.

Dit is een complex vraagstuk dat vraagt om een duurzame oplossing. Hiermee bedoelen wij dat we nu aan preventieve oplossingen gaan werken die moeten voorkomen dat deze ontwikkelingen de Roermondse samenleving ontwrichten en dat ook de gemeente, met haar veelal correctieve dienstverlening, hierop geen antwoord meer op heeft. Naast dat de oplossingen duurzaam moeten zijn, dienen wij ze ook fundamenteel anders aan te pakken dan op dit moment het geval is. We zien dan ook een aantal opgaven op ons afkomen dat we in samenwerking met externe actoren op basis van wederzijds commitment willen realiseren.

Een bestaanszekerheid voor al onze inwoners

Doel: Faciliteren en deels creëren van zekerheid van woning, werk, inkomen, zorg en participatie in de samenleving.
Bijdrage coalitieakkoord: De stad waar iedereen meedoet, De stad waar je wilt leven, De stad van ontwikkeling, Een stad die klaar staat voor haar inwoners

Veel mensen in onze gemeente hebben het goed. Ze hebben een baan, inkomen, sociale contacten en voelen zich gewaardeerd. Voor een beperktere groep is dat niet het geval. Bestaanszekerheid is inwoners zekerheid geven van een woning, inkomen, werk en mee kunnen doen in de samenleving. De bestaanszekerheid staat voor sommige groepen inwoners in onze gemeente onder druk, mede als gevolg van corona, de woning- en energiecrisis, maar ook vanwege de toenemende inflatie. Om een zinvolle bijdrage te kunnen leveren aan de samenleving en om te werken aan ontwikkeling, is bestaanszekerheid essentieel. Bestaanszekerheid is niet alleen de zekerheid van voldoende en voorspelbaar inkomen. Ook zekerheid om betaalbaar te wonen, toegang tot betaalbare zorg en de mogelijkheid om een financiële buffer op te bouwen voor onverwachte uitgaven zijn noodzakelijke voorwaarden. Alleen dan kan iemand de rust en ruimte vinden die nodig is om zich als mens te ontwikkelen en mee te doen in de samenleving.

Binnen deze opgave gaan we door met de transformatiedoelen in het sociaal domein. Dit betekent maatwerk, lichte ondersteuning waar dat kan, zwaardere ondersteuning als het moet en inzet op preventie. We doen dat vanuit realisme en de opgedane leerervaringen in de afgelopen jaren. De doelstellingen van het eerdere programma “Beter met minder” zijn hierbij nog onverkort van kracht.

Binnen deze opgave zal de jeugd(hulp) van de toekomst bij dienen te dragen aan de ambitie van kwalitatief goede en (nu en in de toekomst) betaalbare zorg en ondersteuning voor inwoners, die aansluit bij de behoeften en mogelijkheden van jeugdigen, ouders en gezin. Dit vraagt om een duurzame oplossing voor de kwaliteit en houdbaarheid van de jeugdhulp in de gemeente Roermond. Een oplossing die niet alleen vanuit het jeugdhulpveld kan worden bereikt, maar gepaard dient te gaan met een integrale aanpak tussen het sociaal domein, haar partners en onze inwoners.

Verdere professionalisering van de jeugdhulp is nodig, met daarbinnen een goede ordening van het zorglandschap. De opgedane ervaringen binnen de Toekomstbestendige Zorg nemen we mee in deze doorontwikkeling. We werken ook toe naar een inclusieve arbeidsmarkt. Een arbeidsmarkt waarin voor iedereen plaats is en waarin iedereen mee mag doen. Dus ook mensen met een beperking en/of met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Wij nemen onze verantwoordelijkheid voor iederéén die het nodig heeft. Een herbezinning op de manier waarop we samenwerken met onze partners, en hoe we onze middelen nu besteden en verdelen, is daarvoor essentieel.

Een passende woning voor iedereen

Doel: Voldoende en passend aanbod op woningmarkt.
Bijdrage coalitieakkoord: De stad waar je wilt leven, De stad waar iedereen meedoet, Een stad die klaar staat voor haar inwoners.

De vraag naar woningen is in de afgelopen jaren sterk toegenomen. We zien dat het enorme woningtekort resulteert in schaarste, hoge koopprijzen, lange wachttijden in de sociale sector, hoge huren voor particuliere woningen, hogere woonlasten voor mensen die (wel) een nieuwe woning betrekken en toenemende betaalbaarheidsproblemen. Door de krappe woningmarkt zitten tal van groepen in de knel. Kortom: er zijn meer woningen nodig van goede kwaliteit, op de juiste locatie en passend bij de financiële mogelijkheden en wensen van bewoners. Daarom besteden we de komende periode extra aandacht aan het vergroten en versnellen van de bouwproductie, dan wel het realiseren van tijdelijke oplossingen. Van de lokale overheid mag daarbij een snelle en adequate afhandeling van aanvragen worden verwacht en daar staan wij voor.

Naast het bijbouwen is het goed benutten en transformeren van de bestaande woningvoorraad belangrijk, zodat er meer doorstroming en meer flexibiliteit ontstaat. Ook moet er aandacht zijn voor betaalbaarheid en duurzaamheid, zoals vergroening, klimaatadaptatie en duurzame energie. Hierbij moet oog zijn voor enkele specifieke groepen die op dit moment onze aandacht vragen. Denk daarbij aan (niet uitputtend) statushouders, studenten, ouderen, spoedzoekers en personen met verward gedrag (GGZ-problematiek). Daarbij zien we al langer een grote beweging naar langer thuis wonen, extramuralisering en meer eenpersoonshuishoudens. Deze vraagstukken markeren de veranderende vraag op de woningmarkt en de antwoorden die daarop nodig zijn.

De relatie tussen de ontwikkelingen op de woningmarkt en de klimaat- en energietransitie is evident. De gebouwde omgeving en de woningen zelf moeten worden verduurzaamd. De relatie tussen het wonen en de klimaat- en energietransitie werken we verder uit in de desbetreffende opgave. De opgaven op de woningmarkt hangen ook samen mobiliteit. Er zullen afspraken moeten worden gemaakt hoe de woningbehoefte en de toekomstige mobiliteitsvraag in samenhang kunnen worden opgelost. De beschikbare ruimte dient slimmer te worden gebruikt: met menging van functies, met volgtijdelijk en meervoudig gebruik, met intensivering en met diversificatie.

Een gezond leven mogelijk maken

Doel: Faciliteren en deels creëren van omstandigheden waarbinnen inwoners gezond en vitaal kunnen leven.
Bijdrage coalitieakkoord: De stad waar je wilt leven, de stad waar iedereen meedoet en de stad van goud, groen en blauw, Een stad die klaar staat voor haar inwoners.

Steeds meer mensen leven steeds ongezonder, met alle gevolgen van dien. Voor een toenemend aantal inwoners is een gezonde manier van leven geen vanzelfsprekendheid. Gezondheid is zichtbaar in de kwaliteit van leven, het dagelijks functioneren, het fysieke gestel, mentaal welbevinden, sociale relaties en de mate waarop mensen zingeving ervaren. Zo zien we dat armoede en een ongezonde levensstijl een negatieve invloed hebben op de levensloop en gezondheid van kinderen en volwassenen.

Door domein overstijgend naar gezondheidsvraagstukken te kijken en verbindingen te leggen tussen de verschillenden beleidsterreinen, kunnen we daar verbetering in aanbrengen. We dragen bij aan een betere start voor kinderen en een goede gezondheid voor kinderen en volwassenen. We hebben daarbij een brede kijk op gezondheid, vanuit het begrip positieve gezondheid. Dit gaat over hoe je veerkrachtig en betekenisvol kunt leven. Het begrip gezondheid bestrijkt immers een veel breder gebied dan alleen maar je lichamelijk functioneren. Positieve gezondheid gaat dus niet uit van ziekte en hetgeen niet goed gaat, maar vertrekt vanuit hetgeen er wél goed gaat. Positieve gezondheid kijkt naar het lichamelijk, psychisch functioneren, als ook naar de kwaliteit van leven, maatschappelijke participatie en het dagelijks functioneren.

Gezondheid heeft daarmee een bredere scope dan de inzet van (medische) zorg en ondersteuning. Die samenhang stimuleren we met een gedeelde gezondheidsvisie en een brede investering in gezondheidsbevordering. We leggen daarvoor in de ondersteuning van inwoners de focus op wat mensen zelf kunnen en we ondersteunen mensen om iets (weer) zelf te leren doen. Daarbij versterken we de samenwerking tussen betrokken professionals om mensen heen.

Een veilige omgeving

Doel: In Roermond is het veilig leven
Bijdrage coalitieakkoord: De stad waar je wilt leven, De stad waar iedereen meedoet, De stad van goud, groen en blauw, Een stad die klaar staat voor haar inwoners.

Gemeenten hebben te maken met veel veiligheidsvraagstukken; van woonoverlast en jeugdcriminaliteit tot verkeersveiligheid, huiselijk geweld en ondermijnende criminaliteit. Effectieve inzet op het veiligheidsdomein vereist keuzes in prioriteiten, instrumenten en samenwerking met veiligheidspartners. Thema's die hierbij aan de orde komen zijn bijvoorbeeld gedigitaliseerde criminaliteit, ondermijning, zorg & veiligheid.

We hebben te maken met dalende trends in de traditionele criminaliteit en onveiligheidsbeleving. Tegelijk is wel sprake van verharding. De snelle ontwikkelingen op technologisch gebied en de digitalisering leidt tot meer informatie, maar ook tot een explosieve toename van de cybercrime. Het tegen gaan van overlast en criminaliteit vraagt om sterkere verbindingen tussen zorg-, sociaal- en veiligheidsdomein. Ook om steeds meer van repressief naar preventief handelen te kunnen komen. De opgave zit niet alleen in de hoeveelheid aan vraagstukken, de vele van partijen waarmee samenwerking noodzakelijk is of de veelheid aan instrumenten die er zijn. De opgave zit ook in de veelheid van verbindingen die er binnen het gemeentelijke beleid aan de orde zijn.

Een kansrijke en inclusieve samenleving

Doel: In Roermond kan en mag iedereen meedoen.
Bijdrage coalitieakkoord: De stad waar iedereen meedoet, De stad van ontwikkeling, Een stad die klaar staat voor haar inwoners.

Op vele terreinen is de toenemende kansenongelijkheid binnen onze gemeente zichtbaar, zeker ook op het terrein van gezondheid, levensverwachting en gezonde levensjaren. Kansengelijkheid betekent dat iedereen die in dezelfde samenleving leeft in dezelfde mate toegang moet hebben tot dezelfde kansen op ontplooiing. Het principe van gelijke kansen is een belangrijk uitgangspunt in het onderwijs, op de arbeidsmarkt en onze gehele samenleving. De kenmerken en omstandigheden bij de geboorte (geslacht, plaats, etnische of sociaaleconomische achtergrond van ouders) zijn in belangrijke mate van invloed.

Kansengelijkheid is gelijkwaardigheid en kansen om mee te doen in de samenleving. Het is kansen creëren voor de nieuwe generatie (kinderen en jongeren van nu), laaggeletterden en inwoners die zich niet (meer) op hun plek voelen in onze samenleving. Dat betekent onder andere dat we moeten investeren in een kansrijke start voor kinderen en jongeren, zodat zij veilig kunnen opgroeien. Ook moeten we een sluitende aanpak bieden voor jongeren en jongvolwassenen. Daarbij hebben we extra aandacht voor inwoners bij wie kansen onder andere op het gebied van gezondheid, onderwijs of arbeidsmarkt niet altijd vanzelfsprekend zijn.

Investeren in kansengelijkheid is ook investeren in het onderwijs. Goed onderwijs biedt integrale en inclusieve basisvoorzieningen voor kinderen van 0-12 jaar. Ook gaat het over inclusie, over het meedoen en erbij horen van mensen (met een beperking). Een inclusieve samenleving is een samenleving waarin mensen volwaardig kunnen participeren. Participatie kan hierin onderverdeeld worden in arbeidsparticipatie, maatschappelijke participatie en sociale participatie.

Kansengelijkheid vergroten vraagt van onze gemeente ongelijk investeren en structurele oorzaken aanpakken. Niet iedereen heeft ondersteuning vanuit de gemeente nodig voor een goede uitgangspositie in de samenleving. We leggen de focus dan ook op die (groepen) inwoners die ons het hardste nodig hebben.

Een nieuwe economie

Doel: Bereiken en in standhouden van noodzakelijke voorzieningen
Bijdrage coalitieakkoord: De stad waar iedereen meedoet, De stad van ontwikkeling, Een stad die klaar staat voor haar inwoners.

De lokale overheid speelt, samen met kennisinstellingen en het bedrijfsleven, een cruciale rol in de versterking van de regionale arbeidsmarkt en economie. De economie is door de gevolgen van de coronacrisis ingrijpend veranderen. Onze gemeente heeft, in samenspel met de regio, de komende jaren een belangrijke rol bij een duurzaam economisch herstel. De economie van de toekomst is duurzaam, circulair, kennisintensief en concurrerend. Dat levert veel winst op in termen van banen, innovatie, nieuwe bedrijvigheid, welvaart en werkgelegenheid

Het ontwikkelen van een duurzaam en concurrerend vestigingsklimaat vraagt om een aanpak in samenhang met opgaven als woningbouw, bereikbaarheid, energietransitie, digitalisering en milieu. Een sterk vestigingsklimaat vereist niet alleen goede verbindingen en ruimte voor mensen en bedrijven om te werken en te ondernemen. Het vraagt ook een goede kwaliteit van leven: een leefomgeving die de inwoners een ruim en hoogwaardig keuzepalet biedt van voorzieningen op het gebied van wonen, bewegen, recreëren, ontmoeten en ontspannen.

Economische ontwikkeling is een belangrijke basis voor Roermond en haar inwoners. Economie is dienend aan de brede welvaart. Economische ontwikkeling is belangrijk, maar altijd in een gezonde wisselwerking met andere doelen. Die wisselwerking zorgt soms voor een spanningsveld. Tegelijkertijd vormen onze bedrijven en instellingen voor banen en persoonlijke welvaart. Een goed vestigingsklimaat beïnvloed bedrijven en ook inwoners bij een afweging om zich in Roermond te vestigen. Dit hangt af van een aantal factoren zoals openbare ruimte, bereikbaarheid, leefbaarheid, etcetera.

De arbeidsmarkt is in beweging en vraagt om een wendbare en weerbare beroepsbevolking en wendbare en weerbare bedrijven. Door digitalisering, automatisering en robotisering veranderen organisaties en de inhoud van werk. Investeren in kennis en vaardigheden is noodzakelijk om duurzaam inzetbaar te blijven in de eigen beroepsgroep, maar het wordt ook steeds belangrijker de mobiliteit tussen economische sectoren te vergemakkelijken.

Samenwerken met onze vele partners in Roermond is cruciaal om de toekomstbestendige economie vorm te geven. Bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheden (triple helix) en de inwoners van vormen inhoudelijk gemotiveerde, goed verbonden lokale netwerken. Die leveren economische kracht en innovatie op. Samen spelen we in op innovaties en maatschappelijke veranderingen en leveren we onze bijdragen aan de maatschappelijke opgaven. Zoveel als mogelijk sluiten we aan op de dynamiek en energie van andere partijen.

Een duurzame samenleving

Doel: Bereiken en in standhouden van een veilige en gezonde fysiek leefomgeving, een goede omgevingskwaliteit en doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving.
Bijdrage coalitieakkoord: De stad waar je wilt leven, De stad van goud, groen en blauw, De stad die klaar staat voor haar inwoners, De stad van ontwikkeling.

Er ligt een grote opgave om tot een duurzaam Nederland te komen. Gelukkig zijn veel inwoners, bedrijven en instellingen gemotiveerd om met ons de uitdagingen aan te gaan. Het tegengaan van klimaatverandering, aanpassen aan de gevolgen van klimaatverandering en een transitie naar een circulaire economie zijn randvoorwaarden voor behoud van onze welvaart. Een florerend ecosysteem is essentieel om een biodivers Nederland te realiseren. Daarnaast biedt de transitie kansen voor economische ontwikkeling. Een duurzaam Nederland vereist een transitie op economisch, sociaal, ruimtelijk en ecologisch gebied en een fundamentele verandering van denken en handelen. Het gaat om grote maatschappelijke, economische én ruimtelijke veranderingen waarin we van iedere inwoner, ieder bedrijf en tal van betrokken organisaties iets vragen.

Klimaatverandering is onder andere van invloed op ons beleid ten aanzien van ruimte en water. Tevens is er een toegenomen focus op duurzaamheid in beleid, waarbij rekening dient te worden gehouden met de gebruiks-, belevings- en toekomstwaarde van ontwikkelingen. De energietransitie, specifiek, met focus op opwek en gebruik van duurzame energie, energiezekerheid en goedkope energie, vormt een enorme opgave waarbij gevestigde en tegenstrijdige belangen moeten worden afgewogen.

Klimaatadaptatie vraagt om belangrijke keuzes en robuuste inrichting van het stedelijke grondgebied met daarbij oog voor de kwaliteit van de leefomgeving. De aanwezigheid van groen en water in en rond de stad vormt een belangrijke factor voor de kwaliteit van onze (stedelijke) leefomgeving en de aantrekkelijkheid van onze stad. Het draagt bij aan een prettig en gezond woonmilieu en een aantrekkelijk vestigingsklimaat. We streven ernaar om de leefomgeving zo in te richten dat deze een actieve, gezonde leefstijl en maatschappelijke participatie bevordert. Het vormt een omgeving voor ontspanning en biedt de ruimte voor recreëren, ontmoeten en gezond bewegen.

Bij dit alles dienen we onder andere rekening te houden met de transitie naar hernieuwbare energie die meer ruimte vraagt voor opwek, transport, distributie, conversie en opslag van energie. Zowel boven- als ondergronds. De ruimtelijke implicaties van de opgave van duurzame energie kunnen in dit kader dan ook groot zijn.

Een efficiënt en duurzaam mobiliteitssysteem draagt bij aan een gezonde leefomgeving en een gezonde leefstijl. Mobiliteit is een onmisbaar onderdeel van de stedelijke ontwikkeling en -planning. Onze stad zal zich in de toekomst dan ook duurzaam ontwikkelen door een samenhangende aanpak van wonen, werken, mobiliteit, gezondheid, veiligheid en leefomgevingskwaliteit. Er is een verschuiving te zien van beleid dat focust op afzonderlijke vraagstukken naar beleid dat de stad als uitgangspunt neemt en waarbij mobiliteit, economie, ruimtelijke ordening, woningbouw, energie en water in samenhang worden benaderd. We streven door middel van een gebiedsgerichte aanpak en lokaal maatwerk naar synergie, waarbij combinaties van opgaven en oplossingen binnen onze stad kansen biedt.

Transformatie van centrumgebieden

Doel: Bereiken en in standhouden van een toekomstige centrumfunctie (bijv. leven, kopen, verblijven, recreëren)
Bijdrage coalitieakkoord: De stad waar je wilt leven, de stad van ontwikkeling en de stad van goud, groen en blauw, Een stad die klaar staat voor haar inwoners.

Door autonome ontwikkelingen als bevolkingskrimp, vergrijzing, technologische ontwikkelingen, maar zeker ook door veranderende consumentenvoorkeuren staan veel winkelgebieden onder druk. Onzeker zijn de effecten van de corona-pandemie op het verplaatsings- en koopgedrag van consumenten. Mogelijk krijgt het gebruik van internet voor de aankoop van goederen hierdoor een extra impuls. Veranderingen doen zich het sterkst voelen in de middelgrote steden. Deze steden hadden voorheen een centrumfunctie binnen hun verzorgingsgebied, maar die status verandert.

Uiteindelijk zullen naar verwachting maar een beperkt aantal steden hun centrumfunctie op hetzelfde niveau als nu behouden. De andere steden zullen te maken krijgen met oplopende leegstand. Dit heeft niet alleen grote gevolgen voor de detailhandel, maar ook voor de leefbaarheid van deze steden. Om de leefbaarheid ook voor de toekomst te waarborgen en om aantrekkelijk te blijven voor bezoekers en bewoners, staat de gemeente Roermond dan ook voor een grote en complexe transformatieopgave. In fysieke zin is het van belang om het overblijvende kernwinkelgebied compact te houden en nieuwe functies te vinden voor gebouwen die leeg komen te staan.

De verschuiving naar steeds meer online winkelen kan een bedreiging voor onze binnenstad zijn, maar digitalisering biedt ook nieuwe mogelijkheden. Krimp in het totale Retailbestand van binnensteden is nodig, tegelijkertijd bieden nieuwe vormen van Retail waarbij de online en fysieke winkelervaring elkaar versterken ook kansen voor winkeliers en de vitaliteit van binnensteden. Een toekomstbestendige binnenstad bestaat uit veel meer facetten dan Retail. Bijvoorbeeld door deze uit te breiden met de creatieve, toeristische en culturele sector. De betrokkenheid van deze partners als deze leidt tot creatievere oplossingen, nieuwe inzichten en vernieuwing. De kansen die digitalisering, circulair ondernemen, vergroening en klimaat adaptief bouwen en nieuwe vormen van mobiliteit bieden voor de binnenstad zullen daarbij meer worden meegenomen.

In onze binnenstad komen vele opgaven samen, naast transformatie gaat het om digitalisering en andere ondernemerschapsvraagstukken, arbeidsmarktvraagstukken, mobiliteitsvraagstukken (stadsdistributie, rol auto in de stad en parkeren), klimaatadaptatie, erfgoed, groen, de koppeling met de maasplassen en het Designer Outlet Centre. Onze gemeente werkt daarbij nauw samen met ondernemers en vastgoedpartijen, inwoners, maatschappelijke organisaties, hogere overheden en kennis- en onderwijsinstellingen in de aanpak van onze binnenstad

De herstructurering van de binnenstad vraagt om nu duidelijke keuzes maken met de betrokken stakeholders en om gezamenlijk investeren. De verwachte toename in leegstand en de structurele verandering in ons winkelgedrag maken dat nu investeren nodig is. Dit vraagt om verdere professionalisering van de samenwerking met ondernemers en vastgoed en om nieuwe financieringsvormen van en samen met onder andere het Rijk en de Provincie.

Een organisatie die klaar is voor de toekomst

Doel: Een ambtelijke organisatie die klaar is voor de uitdagingen van de toekomst
Bijdrage coalitieakkoord: Een stad die klaar staat voor haar inwoners, De stad waar je wilt leven, De stad waar iedereen meedoet, De stad van ontwikkeling, De stad van goud, groen en blauw.

De complexe ontwikkelingen in de samenleving en de crises vragen het nodige van de gemeentelijke organisatie, een organisatie die ook zelf in ontwikkeling is. De organisatieontwikkeling die de afgelopen periode in gang is gezet, wordt geëvalueerd. Op basis van de uitkomsten van deze evaluatie zetten we het komende jaar verdere vervolgstappen. In dit begrotingsjaar zetten wij extra capaciteit in om de voorbereiding en uitvoering van onze ambities waar te maken en om verschillende knelpunten op te lossen. We werken verder aan de ontwikkeling van onze publieke (digitale) dienstverlening, data-gedreven werken en we investeren in het automatiseren van onze processen met behulp van slimme informatietechnologie. Daarbij hebben we oog voor inclusie en bijkomende ethische aspecten.
De opgave die er ligt op het vlak van organisatieontwikkeling beschouwen wij als een interne opgave. Daarbij sluiten wij niet de ogen voor hetgeen er om ons heen gebeurt en hetgeen er van ons wordt gevraagd. We zoeken naar oplossingen in een complexe arbeidsmarkt en werken toe naar een moderne organisatie die aansluit bij de behoeften uit de samenleving en die klaar is voor de uitdagingen van de toekomst.

Tot slot,

Met deze begroting denken wij al in 2023 een aantal belangrijke stappen te kunnen zetten om ambities waar te kunnen maken, kansen te benutten en het hoofd te bieden aan een aantal majeure uitdagingen waar Roermond voor staat. We weten niet in welke mate de gevolgen van verschillende maatschappelijke crises in ons land ons verder nog zullen raken. Datzelfde geldt voor de internationale ontwikkelingen rondom oorlog en geweld, ontheemden, energie en economie. Vanuit dit perspectief nodigen wij de gemeenteraad nadrukkelijk uit om in de komende begrotingsdiscussie samen met ons keuzes te maken voor 2023 en daarna.

2.

Verloop financiële positie 2023

2.1 Financiële positie structureel

Het financiële vertrekpunt van deze begroting is de kadernota 2023, welke ter kennisgeving is aangenomen.
Vervolgens zijn hieraan toegevoegd: Het effect van de decembercirculaire 2021, meicirculaire 2022, de effecten van het gesloten systeem riool en afval, de effecten van de kredietrapportage 2021 en een bijstelling van de diverse jaarschijven van de begroting. Deze bijstellingen samen vormen de primitieve begroting 2023-2026.
Vervolgens zijn er gedurende het begrotingsproces diverse voorstellen ingebracht, welke middels de 1e begrotingswijziging 2023 te goedkeuring aan de raad worden aangeboden.

Zie de uiteenzetting in onderstaande tabel.

(bedragen x € 1.000)	2023	2024	2025	2026
Vertrekpunt kadernota 2023	**1.175**	**1.705**	**1.821**	**1.821**
Gemeentefonds - Decembercirculaire 2021	30	0	0	0
Gemeentefonds - Meicirculaire 2022	3.898	8.425	11.846	1.365
Effecten doorrekening riool/afval	-434	-510	-503	-510
Kredietrapportage (incl. bijstelling IP)	259	562	255	-111
Overige bijstellingen	**-221**	-656	-862	-461
Primitieve begroting 2023-2026	**4.707**	**9.526**	**12.557**	**2.104**
Totaal voorstellen Begroting 2023 [1] "De Stad van Ambitie, Daadkracht & Verbinding" (1e begrotingswijziging 2023)	**-5.968**	**-3.740**	**-2.267**	**-1.221**
Saldo Begroting 2023-2026 (incl. 1e begrotingswijziging 2023)	**-1.261**	**5.786**	**10.290**	**883**

[1] Een specificatie van deze voorstellen zijn terug te vinden in hoofdstuk 1.

2.2 Financiële positie incidenteel

Voor de incidentele financiële positie wordt de vastgestelde stand van de algemene reserve (AR) bij de jaarrekening als uitgangspunt genomen.
In onderstaand overzicht is de besluitvorming van de bestuursrapportage 2021 en de jaarrekening 2021 verwerkt. Deze hebben een positief effect op de algemene reserve. Tenslotte is de prognose van het resultaat 2022 (2e burap 2022) meegenomen in de prognosestand.

Voor de negatieve stand begrotingssaldo 2023 zal de dekking middels een onttrekking uit de algemene reserve als besluitpunt aan uw raad worden voorgelegd.

(bedragen x € 1.000)	2022	2023	2024	2025	2026
Vertrekpunt jaarrekening 2021	**12.358**				
-/- Incidentele onttrekking (begroting 2020)	-200				
-/- Diverse overhevelingen (BURAP'21)	-930	-149	-47		
+ Overheveling reserves sociaal domein	20.486				
+ Storting resultaat jaarrekening 2021	10.233				
-/- Besluit resultaatbestemming jaarrekening 2021	-4.175				
Stand na besluitvorming Jaarrekening 2021	**37.772**	**42.246**	**35.238**	**41.024**	**51.313**
Begrotingssaldo 2022 (ná 2e BuRap 2022)	4.623				
Voorstellen begroting 2023:					
Verlaging Dam Lateraalkanaal: Storting in reserve kapitaallasten		-4.850			
Voorbereidingskrediet Roerdelta fase III, storting in reserve kapitaallasten		-850			
Begrotingssaldo 2023-2026		-1.261	5.786	10.289	883
Stand algemene reserve (excl. Claim SD) ná besluitvorming BGR '23-'26		27.725	33.464	43.753	44.636
Stand algemene reserve, claim sociaal domein ná besluitvorming BGR '23-'26		7.560	7.560	7.560	7.560
Stand algemene reserve (incl. egal.res. SD) ná besluitvorming BGR '23-'26	**42.395**	**35.285**	**41.024**	**51.313**	**52.196**
-/- Benodigde weerstandscapaciteit	-11.880	-11.880	-11.880	-11.880	-11.880
Stand na aftrek minimumpositie	**30.515**	**23.405**	**29.144**	**39.433**	**40.316**

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat onze algemene reserve goed is. Het blijft echter zaak om de komende jaren de algemene reserve kritisch te blijven volgen.

Minimumpositie algemene reserve

Het minimum van de algemene reserve is op nieuw bepaald. In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing is hierover een uitgebreide toelichting opgenomen. Hierin is aansluiting gezocht met de methode die landelijk breed wordt toegepast en wordt veel meer de relatie gelegd met de risicoanalyse.
Als basis voor het bepalen van het benodigde weerstandsvermogen worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Een actuele risico-inventarisatie
- Een weerstandsratio binnen de bandbreedte van 1,4 (minimaal) – 2 (ruim voldoende)
- Het streven naar een minimale solvabiliteit van 20%

Het minimum van de algemene reserve komt op basis hiervan op € 11 miljoen. Voor een verdere inhoudelijke toelicht wordt verwezen naar de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Sociaal Domein

Met het vaststellen van de begroting 2022 is besloten om de egalisatiereserve sociaal domein per 31 december 2021 op te heffen, en het resterend saldo over te hevelen naar de algemene reserve.

Om de ambities en opgaven in het sociaal domein voldoende financiële basis te bieden stellen wij desalniettemin voor opnieuw een financieel kader en binnen de algemene reserve een deel te alloceren ten behoeven van het sociaal domein. Voor de bepaling van het sociaal domein wordt opnieuw een kader vastgesteld. Dit kader betreft de programma's 1 en 2 (exclusief product 2.2).
De claim voor het kader sociaal domein binnen de algemene reserve is bedoeld om eventuele tegenvallers binnen het kader sociaal domein op te kunnen vangen.
Daar tegenover staat, dat voordelen binnen het kader sociaal domein ook ten gunste aan deze claim vallen.
Jaarlijks zal, op basis van een risico inventarisatie, bepaald worden hoe hoog het minimum bedrag van deze claim dient te zijn. Dit is tevens ook het plafondbedrag. Indien het plafondbedrag van de claim bereikt is, zullen overschotten ten gunste komen van de algemene reserve.
Voor de begroting 2023 is dit plafond bepaald op 7,5 miljoen.

Gekoppeld aan deze claim en het kader sociaal domein stellen wij tevens voor om het college te mandateren over de beschikbare middelen. Budgettair neutrale bijstellingen binnen dit kader hoeven dan ook niet specifiek ter goedkeuring aan de raad te worden aangeboden.

2.3 Structureel en reëel begrotingsevenwicht

In artikel 189 van de Gemeentewet is bepaald, dat de gemeenteraad er op toe ziet, dat de begroting structureel en reëel in evenwicht is. Hiervan kan worden afgeweken, indien aannemelijk is, dat het structureel en reëel evenwicht in de eerstvolgende jaren tot stand zal worden gebracht.

Structureel evenwicht

Structurele baten en lasten zijn die baten en lasten die in beginsel jaarlijks in de begroting en meerjarenraming worden opgenomen. Voor het begrip structureel is aansluiting gezocht bij de 4 jaar van de begroting en meerjarenraming. Baten en lasten zijn in beginsel incidenteel wanneer deze baten en lasten het begrotingssaldo incidenteel beïnvloeden. Het gaat om eenmalige zaken of om projecten of subsidies die tijdelijk zijn c.q. eindig (harde einddatum) zijn. Het structureel begrotingssaldo wordt bepaald door het begrotingssaldo te zuiveren van incidentele baten en lasten. In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is dan ook opgenomen, dat in de toelichting op het overzicht van baten en lasten bij de begroting en bij de jaarrekening, een overzicht moet worden gevoegd van incidentele baten en lasten. Het structureel en reëel evenwicht is een belangrijk criterium voor een solide financieel beleid.

Het BBV geeft geen scherpe afbakening van het begrip structureel en incidenteel. De commissie BBV heeft in de Notitie incidentele en structurele baten en lasten van augustus 2018 een nadere duiding gegeven van deze begrippen. Ook de verduidelijking handreiking Structurele en incidentele baten en lasten 2021 van de provincies gaat daar verder op in. De aard van de begrotingspost is bepalend (dominante criterium) of een post als structureel of incidenteel wordt aangemerkt. Als hulpmiddel voor het begrip 'incidenteel' kan gedacht worden aan baten en lasten die zich gedurende maximaal 3 jaar voortdoen. Dit hulpmiddel is in voorliggende begroting gehanteerd.

Het structureel begrotingsevenwicht 2023 wordt berekend door begrotingssaldo te verminderen met de incidentele lasten en baten (conform het overzicht 'incidentele baten en lasten' in de financiële begroting). Het saldo dat over blijft moet op termijn positief zijn (de structurele baten zijn dan groter dan de structurele lasten). Dit is uiteengezet in de tabel op de volgende pagina:

Tabel Structureel Begrotingsevenwicht (bedragen x € 1.000)	2023	2024	2025	2026
Begrotingssaldo (concept begroting)	**-1.261**	**5.786**	**10.289**	**883**
Besluitvorming dekking algemene reserve	1.261	0	0	0
Begrotingssaldo (na besluitvorming)	**0**	**5.786**	**10.289**	**883**
Bij: Incidentele lasten	387	2.560	108	2.088
Af: Incidentele baten	-490	-2.525	-108	-2087
Saldo incidentele baten en lasten	-103	35	0	1
Structureel Begrotingssaldo	**-103**	**5.821**	**10.289**	**884**
Structureel evenwicht	NEE	JA	JA	JA

Op basis van bovenstaand overzicht wordt aangetoond dat de begroting 2023 en meerjarenraming 2023-2026 conform de gehanteerde definitie van incidentele baten en lasten uit het BBV, structureel in evenwicht is. Er heeft aanvullende afstemming met de Provincie plaatsgevonden, wat ertoe leidt dat het minimaal wenselijk is om de laatste twee jaar een structureel sluitende begroting te hebben. Volledigheidshalve wordt verwezen naar de financiële begroting (onderdeel ‘Recapitulatie begrotingsevenwicht’). De tweede voorwaarde is dat de begroting ook reëel in evenwicht moet zijn.

Reëel evenwicht

Reëel evenwicht houdt in dat de ramingen in voorliggende begroting van de Gemeente Roermond volledig, voldoende realistisch en haalbaar dienen zijn. Belangrijke onderwerpen om dit te kunnen toetsen zijn onder andere de realiteit van: ombuigingen, taakstellingen, loon- en prijsstijgingen, algemene uitkering, weerstandsvermogen en risico’s, ontwikkeling van de grondexploitatie en onderhoud van kapitaalgoederen (wegen, groen, gebouwen en riolering). Indien ramingen onvoldoende volledig, realistisch en haalbaar zijn, is de kans groot dat er op termijn een begrotingstekort ontstaat.

Voor een compleet overzicht van de risico’s en een meer inhoudelijke onderbouwing hiervan wordt verwezen naar paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

3.

Programmabegroting 2023

Programma 1

3.1 Zorgzame gemeente

Producten:
Onder het programma "Zorgzame gemeente" brengen wij de volgende producten samen:

a) Informatie, advies en toeleiding
b) Maatschappelijke ondersteuning
c) Jeugdzorg
d) Arbeidsmarkt en participatie
e) Armoede, Inkomensregelingen en schuldhulpverlening
f) Preventie en Gezondheid

Beleidskaders:
- Uitgangspuntennotitie arbeidsmarkttoeleiding van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, Arbeidsmarkt Midden-Limburg (2020 e.v.).
- Plan van aanpak Post Corona Arbeidsmarktregio Midden-Limburg (2020-2022).
- Meedoen naar vermogen, op weg naar een participatiesamenleving: welzijnsvisie gemeente Roermond (2012).
- Beleidskader Sociaal Domein Midden-Limburg Oost 2020-2028 (2019).
- Plan Versnelling transformatie jeugd 'Doorbreek de cirkel in regie' (2017).
- Regiovisie Jeugd en gezin Regio Midden-Limburg Oost, Koersdocument 2023 – 2028 (ter vaststelling verwacht najaar 2022).
- Beleidsplan Armoedebeleid 'Roermond, samen actief tegen armoede' (2016).
- Uitvoeringsnota Preventief Armoedebeleid 'Roermond, samen actief tegen armoede' (2017).
- Beleidsplan schuldhulpverlening (2017-2020) 'Weg uit de schulden'.
- Economische visie Roermond (2017).
- Roermond Gezond, Preventie- en gezondheidsbeleid 2017-2021 (2017).
- Regiovisie Meedoen & Wonen 2022-2026, inwoners met complexe problematiek, Noord- en Midden Limburg (ter vaststelling verwacht najaar 2022).

Verbonden partijen:
- Veiligheidsregio Limburg-Noord (VRLN)
- Omnibuzz
- Westrom

Strategisch doel programma

Inwoners leven gezond en ervaren hun gezondheid als positief. Positieve Gezondheid draagt bij aan een betere kwaliteit van leven. Vanuit preventie is er aandacht voor het voorkomen van problemen en het eerder signaleren van problemen. Vanuit het gedachtengoed van Positieve Gezondheid zetten we in op vitaliteit en veerkracht van mensen en gemeenschappen.

We streven naar een sterke samenleving waarin iedereen zo volledig en volwaardig mogelijk mee kan doen naar vermogen en eigen regie heeft over zijn/ haar leven. De gemeente investeert in preventie en een sterke sociale basis die bijdraagt aan zelfstandig leven. Wanneer het zelfstandig leven (even) niet lukt, voorzien wij in een netwerk van passende laagdrempelige en/ of geïndiceerde voorzieningen. We bevorderen burgerkracht, informele zorg en een zelfredzame samenleving, we geven advies en voorlichting en begeleiden naar de juiste vorm van hulp en ondersteuning.

De transformatie in het sociaal domein is verder doorgezet en in de aanpak kijken we breed naar de ondersteuningsbehoefte van inwoners met een ondersteuningsvraag. Met transformatie bedoelen we verandering van gedrag, cultuur en werkwijzen om de zelfredzaamheid en oplossend vermogen van mensen te bevorderen en formele en informele sociale netwerken te vormen. Daarbij betrekken we alle leefdomeinen zoals gezondheid, sport, cultuur, onderwijs, werk en inkomen. Met partners geven wij binnen de gestelde kaders uitvoering aan de opgaven binnen het sociaal domein, waarbij wij adequate ondersteuning en zorg bieden aan de mensen die het nodig hebben en informele zorg versterken.

Wat willen we bereiken

We beschermen en bevorderen de gezondheid van de bevolking als geheel, van specifieke risicogroepen, van jeugd en van ouderen zoals bedoeld in de Wet publieke gezondheid (Wpg). Vanuit de visie van ‘Positieve Gezondheid’ werken wij aan het bevorderen van de gezondheid van onze inwoners, zodat zij actief mee kunnen doen in de samenleving en minder gebruikmaken van hulp en ondersteuning. De uitvoering van Toekomstbestendige Zorg en Ondersteuning (TZO) levert hier een belangrijke bijdrage aan.

Toekomstbestendige Zorg en Ondersteuning is gericht op het versterken van de sociale basis. Dit is de structuur van formele en informele relaties, organisaties, diensten en voorzieningen die het mogelijk maken dat mensen in sociale verbanden kunnen leven en kunnen participeren in de samenleving. Door het bieden van (meer) laagdrempelige, collectieve ondersteuning (bijvoorbeeld de open inloop), professionals de ruimte en vertrouwen te bieden om te doen wat nodig is, snelheid van handelen toe te passen, vermindering van administratieve lasten streven we een toegenomen tevredenheid na bij inwoners en professionals. Waar nodig wordt individuele maatwerk ondersteuning en zorg geboden. Deze wordt waar mogelijk, beschikkingsarm toegekend.

We versterken informele zorg. Meerdere organisaties in Roermond geven uitvoering aan de informele zorg waaronder mantelzorgondersteuning, vrijwilligerszorg en zelfregie.

De gemeente Roermond streeft naar een goed functionerende inclusieve arbeidsmarkt. Een (regionale) arbeidsmarkt waarin vraag en aanbod van arbeid zoveel mogelijk met elkaar in evenwicht zijn en waar plek is voor iedereen die wil en kan werken, dus ook voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. We willen bereiken dat zoveel mogelijk inwoners mee kunnen doen in de samenleving:
met werk en als dat (nog) niet mogelijk is via andere vormen van participatie zoals bijvoorbeeld scholing, stage, in en vrijwilligerswerk. We willen dat zo min mogelijk mensen afhankelijk zijn van een bijstandsuitkering.

Het (preventieve) armoedebeleid is erop gericht de financiële zelfredzaamheid van mensen te vergroten om te voorkomen dat mensen in de armoede terecht komen. Inwoners die niet een eigen inkomen kunnen genereren en ook geen vermogen hebben, kunnen een beroep doen op de sociale voorzieningen van de gemeente (onder andere via de Participatiewet en bijzondere bijstand).

Onze jeugd krijgt alle kansen. Daarom geven we prioriteit aan het voorkomen van problemen bij kinderen en jongeren. In de jeugdhulp gaan we door met de ingezette ontschotting. De landelijke Hervormingsagenda zal verder mede richting geven aan de lokale opgave jeugd. De trend van armoede, ongezonde leefstijl, gezondheidsklachten of leerachterstanden die generaties lang in families voorkomen, wordt doorbroken. Zo min mogelijk kinderen die opgroeien in een gezin met een langdurig laag inkomen. We willen kwalitatief goede zorg en ondersteuning bieden, waarbij we binnen het sociaal domein niet meer uitgeven dan we ontvangen van het Rijk. Binnen het programma herbezien we daarom onze aanpak. Doel hiervan is om integraal binnen het gehele sociaal domein bij te dragen aan het vergroten van maatschappelijke impact, tegen gereduceerde kosten.

Wat gaan we ervoor doen

A ***Regiovisie Meedoen & Wonen***

B ***Arbeidsmarkttoeleiding***

C ***Doorontwikkeling Participatiewet***

D ***Uitvoering Breed Offensief***

E ***Toekomstbestendige Zorg en Ondersteuning (TZO)***

F ***Transformatie jeugd, mede gekoppeld aan de landelijke Hervormingsagenda, de regiovisie en de lokale Opgave Jeugd***

G ***Herformulering van het beleidsplan armoede en schulden***

H ***Preventie- en gezondheidsbeleid***

Wat gaan we ervoor doen

A ***Regiovisie Meedoen & Wonen***

Op basis van de nieuwe regiovisie Meedoen & Wonen 2022-2026 is/wordt een (meerjarige)beleidsagenda vastgesteld, die de input vormt voor de regionale begroting maatschappelijke opvang (MO), beschermd wonen (BW), bemoeizorg en OGGz-preventie (B&P). Deze is regionaal in ontwikkeling, vaststelling wordt voorzien in Q4 2022. De kern van de visie is dat alle kwetsbare inwoners op passende wijze worden ondersteund, zodat zij zo zelfstandig mogelijk kunnen meedoen en wonen in de samenleving. Daarbij zien we kwetsbaarheid niet als een kenmerk van de persoon, maar als een samenloop van omstandigheden, keuzes en complexiteit. Ondersteuning is maatwerk. We willen meer inzetten op preventie en op het versterken van de sociale basis. Onze focus hierin ligt op de ontwikkeling van zelfredzaamheid, inclusie, participatie en herstel voor kwetsbare inwoners. De ambities worden beschreven langs twee pijlers:

1. Meedoen & erbij horen
2. Wonen & Thuis zijn in de wijk.

B ***Arbeidsmarkttoeleiding***

In het eerste kwartaal van 2023 wordt de regionale beleidsagenda 2023 opgesteld om de doelstellingen van de Participatiewet te bereiken op basis van de uitgangspuntennotitie “Arbeidsmarkttoeleiding van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt”. In 2023 spelen we in ieder geval in op de volgende actualiteiten:

- Uitvoering maatregelen vanuit de Post Corona aanpak, Perspectief op Werk, de Tasforce-aanpak ‘Met veerkracht uit de crisis’ en het programma “Dichterbij dan je denkt” waarbinnen ook wordt gekeken naar onbenut arbeidspotentieel. Dit zijn werklozen of onderbenutte deeltijdwerkers onder wie relatief veel vrouwen.
- Herijking van de samenwerkingsstructuren binnen de arbeidsmarktregio

C ***Doorontwikkeling Participatiewet***

In 2023 geven we uitvoering aan besluitvorming m.b.t. “Doorontwikkeling Participatiewet” voor de uitvoering van de Participatiewet als het gaat om arbeidsinschakeling en participatie van werkzoekenden in het kader van de Participatiewet. Het gaat hierbij om het verder stroomlijnen van de werkzoekendendienstverlening en werkgeversdienstverlening in de regio Midden-Limburg Oost. Mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt door bijvoorbeeld een beperking komen vaak niet eenvoudig aan een baan. Een heldere en goed georganiseerde doorlopende lijn van diagnose, ontwikkeling en begeleiding naar werk moeten de kansen van deze doelgroepen vergroten. Verder is het ook binnen de huidige krappe arbeidsmarkt van belang om het potentieel van doelgroepen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt te benutten.

D ***Uitvoering Breed Offensief***

In 2023 staat de uitvoering van de agenda van de staatssecretaris genaamd ‘Breed Offensief’ op de agenda welke leidt tot aanpassingen in de Participatiewet met als doel het vergroten van kansen op de arbeidsmarkt voor werkzoekenden met een arbeidsbeperking. Nadat aanpassing van de wet een aantal maal is uitgesteld, wordt het in werking treden van de gewijzigde wet nu in 2023 verwacht. De wetswijzigingen in het kader van het Breed Offensief hebben als doel om de arbeidsparticipatie van mensen met een beperking te stimuleren en drempels weg te nemen voor zowel werkzoekenden als werkgevers. Zo komt er bijvoorbeeld een aanvraagrecht voor werkzoekenden en werkgevers voor de aanvraag van persoonlijke ondersteuning op maat en komt er een extra vrijlating voor inkomsten uit werk voor mensen met een arbeidsbeperking. Verder wordt de zoektermijn bij de aanvraag van een uitkering van 4 weken voor jongeren met een arbeidsbeperking afgeschaft en gaat de kostendelersnorm gelden bij een leeftijd vanaf 27 jaar i.p.v. 21 jaar.

E ***Toekomstbestendige Zorg en Ondersteuning (TZO)***

De gemeente Roermond heeft Vijf opdracht gegeven om met ingang van 1-1-2022 uitvoering te geven aan Toekomstbestendige Zorg en Ondersteuning (TZO) door het versterken van de sociale basis enerzijds in combinatie met het leveren van diensten ten behoeve van Wmo begeleiding.

Vijf maakt hiertoe onderdeel uit van de gebiedsteams. De gebiedsteams zorgen voor verbinding in de wijk en werken aan het versterken en uitbreiden van de samenwerking met wijkorganisaties, wijkteams en andere wijkpartners. Ook worden er andere vormen van betrokkenheid van inwoners bij de zorg en ondersteuning in een wijk vormgegeven. Op deze wijze wordt een sterke basis tot stand gebracht en kan er (vroegtijdig) ingespeeld worden op vragen of problemen van inwoners in bepaalde gebieden en ligt de focus op preventie zodat inwoners elkaar kunnen versterken, onderling of met de bestaande partners in de wijk.

In 2023 vindt met alle betrokkenen overleg plaats waar nodig en mogelijk de mantelzorgondersteuning in Roermond te versterken c.q. te verbeteren.

F ***Transformatie jeugd, mede gekoppeld aan de landelijke Hervormingsagenda, de regiovisie en de lokale Opgave Jeugd***

Landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen geven verder richting aan de transformatie.
Na de verkiezingen zijn de gesprekken over de Hervormingsagenda weer opgestart: per brief van mei 2022 bericht het Ministerie van VWS over haar ideeën ten aanzien van: kernproblemen in de jeugdzorg, de vijf leidende principes bij hervormingen jeugdzorg, het verbeteren van randvoorwaarden voor een goed functionerend en houdbaar jeugdstelsel, hervormingsagenda en extra besparingen, het Coalitieakkoord en het verwachte vervolgtraject. Na de landelijke vaststelling zal de agenda, mede op basis van de middelen die ter beschikking worden gesteld, worden vertaald voor onze gemeente voor 2023 en de regio.
Om jeugdhulpregio's te ondersteunen in de eerste stappen van deze hervorming, heeft de VNG een Norm voor het opdrachtgeverschap vastgesteld, met de afspraak dat in alle regio's een Regiovisie vaststellen. In middels is de Regiovisie Jeugd en gezin Regio Midden-Limburg Oost opgesteld en wordt deze in het laatste kwartaal van 2022 voorgelegd aan de raad. De kern van de Regiovisie is dat we de jeugdhulp meer nabij en beter passend willen organiseren. Integraal gericht op de situatie en de behoeften van de jeugdigen, het gezin en de omgeving. Door hulp meer nabij te organiseren volgens de principes van Positieve Gezondheid, is er minder inzet van gespecialiseerde hulp nodig, voorkomen we uit huisplaatsingen en houden we het stelsel beheersbaar.
Een belangrijk uitgangspunt is dat de ontwikkelingen op landelijke en regionale schaal gekoppeld zullen worden aan een lokale Opgave Jeugd. Rekening houdend met landelijke en regionale kaders zal nog sterker ingezet moeten worden op de lokale taak om het stelsel van jeugdhulp kwalitatief op peil te houden met kostenbeheersing als belangrijke opgave. Landelijk onderzoek, zoals het AEF-rapport ''Stelsel in groei – Een onderzoek naar financiële tekorten in de jeugdzorg'', geeft richting welke transformatiemaatregelen een bijdrage kunnen leveren aan beheersing van kosten en terugdringen van tekorten. In het vierde kwartaal van 2022 wordt een belangrijke start gemaakt met deze Opgave Jeugd. Verdere professionalisering van de jeugdhulp is nodig met daarbinnen een goede ordening van het zorglandschap. De opgedane ervaringen binnen de Toekomstbestendige zorg nemen we mee in deze doorontwikkeling. We streven naar een domein overstijgende aanpak gericht op het kind en zijn/haar omgeving.

G ***Herformulering van het beleidsplan armoede en schulden***

Armoede is niet alleen gebrek aan geld. Armoede heeft heel veel gevolgen die elkaar versterken en een kloof slaan met de rest van de samenleving. Armoede is een signaal waar het gaat om achterstanden in gezondheid, werken, wonen, opleiding, sociale vaardigheden, opvoeden en vrijetijdsbesteding. Het nieuwe armoedebeleid omvat zowel het schuldhulpbeleid als het minimabeleid. We willen daarmee een integrale aanpak realiseren die alle inwoners met schulden en/of armoede bereikt. Recente ontwikkelingen als de energiecrisis en de gevolgen van Corona nemen we in het nieuw te vormen beleid mee.

H ***Preventie- en gezondheidsbeleid***

Het preventie- en gezondheidsbeleid 2017-2021 'Roermond Gezond' is geschreven vanuit de visie Positieve Gezondheid. Positieve Gezondheid is een bredere kijk op gezondheid, uitgewerkt in zes dimensies: lichaamsfuncties, mentaal welbevinden, zingeving, kwaliteit van leven, meedoen en dagelijks functioneren. Deze bredere benadering draagt bij aan het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven om te gaan. Én om zo veel mogelijk eigen regie te voeren.

Het beleid kent vijf speerpunten met elk zijn eigen ambities: 1. Positieve Gezondheid, 2. Verkleinen gezondheidsverschillen (waaronder Kansrijke Start), 3. Een gezonde en veilige omgeving (Hart voor Roermond en Rookvrije generatie), 4. Lichamelijk gezond en vitaal (JOGG, netwerkaanpak Kei-gezond, Healthy Life, Alcohol- en drugspreventiebeleid, meer bewegen voor ouderen) en 5. Mentaal gezond en vitaal (weerbaarheid, cultuurparticipatie Nooit te oud, Roermond Regenboogstad, Oggz-preventie en Seniorvriendelijk Roermond waaronder Dementievriendelijk Roermond, aanpak eenzaamheid, depressiepreventie). Vanuit de verschillende speerpunten wordt aan diverse projecten uitvoering gegeven.

Komend jaar volgt er een evaluatie van het huidige beleid en gesprekken met het werkveld en inwoners om een hernieuwde focus aan te kunnen brengen.

Wat levert het op (resultaten)

A ***Regiovisie Meedoen & Wonen***

We zetten in op:

1. Meer preventie met als doel regionaal en lokaal een verhoging van deelname aan preventieactiviteiten door inwoners en intermediairs. Daarnaast versterken we de samenwerking met de sociale basis zodat er een dekkend aanbod aan OGGZ preventie activiteiten ontstaat.
2. Meer maatwerk met als doel participatie en inclusie te bevorderen. We bevorderen lokaal de participatie door een prikkelend en motiverend aanbod van participatie mogelijkheden. We bevorderen lokaal de inclusie door activeringsmodelijkheden toegankelijk te maken voor kwetsbare inwoners.
3. Meer samenwerking met als doel een sterkere netwerksamenwerking tussen gemeenten, (in)formele aanbieders en relevante beleidsterreinen en een gezamenlijk gedragen verantwoordelijkheid voor inwoners met complexe problematiek met alle betrokken stakeholders.
4. Versterken inzet ervaringsdeskundigen en cliëntparticipatie, we ontwikkelen een regionale visie op ervaringsdeskundigheid.
5. Doorontwikkelen van de opvang en beschermd wonen, we realiseren regionaal een optimale spreiding van beschermd wonen voorzieningen en opvangplekken in de regio. We versterken de toegang, verbeteren het imago van de doelgroep en hebben aandacht voor bijzonder kwetsbare doelgroepen.
6. Vergroten passend aanbod woonoplossingen, er zijn voldoende passende en betaalbare woningen beschikbaar voor kwetsbare inwoners door lokaal prestatieafspraken met woningcorporaties te maken. De doelgroep kwetsbare inwoners is onderdeel van de lokale woonvisie. In de regio is het matchen van vraag en aanbod voor huisvesting kwetsbare inwoners op vergelijkbare wijze georganiseerd.
7. Op veerkrachtige wijken, de sociale basis gaan we op orde maken. Kwetsbare inwoners doen zo normaal mogelijk mee in de wijk en de beeldvorming rondom mensen met (complexe) problematieken is in positieve zin bijgesteld.

B ***Arbeidsmarkttoeleiding***

Op basis van het Post Corona plan van aanpak en het plan ‘Met veerkracht uit de crisis’ van de Taskforce Corona Midden-Limburg, aangevuld met acties uit het programma “Dichterbij dan je denkt” worden concrete projecten uitgevoerd om zoveel mogelijk (jeugd)werkloosheid te voorkomen, van werk(loosheid) naar werk te realiseren en zelfstandigen te ondersteunen. Hiermee wordt gebouwd aan een krachtige regionale arbeidsmarkt-infrastructuur, waar werkzoekenden, werkenden, werkgevers en professionals voor hulp en advies op het brede gebied van ‘leren en werken’ terecht kunnen. En waar door intensieve samenwerking tussen diverse netwerkpartners werkzoekenden en werkgevers/vacatures gematcht worden. Bij het aannemen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt worden werkgevers geadviseerd en ondersteund door middel van loonkostensubsidies en andere arbeidsmarktinstrumenten. Er is specifieke aandacht voor o.a. het voorkomen van Jeugdwerkloosheid, het in beeld krijgen van onbenut arbeidspotentieel, leer-werkarrangementen, praktijkleren en projecten waarmee werkgevers geholpen worden om op een innovatieve wijze om te gaan met arbeidsmarktkrapte.

C ***Doorontwikkeling Participatiewet***

Deze opgave is gericht op een meer effectieve uitvoering van de Participatiewet. Het programma richt zich nadrukkelijk op het uitvoeren van het werkdeel van de Participatiewet, de re-integratie en arbeidsparticipatie. Het doel van dit programma is om te komen tot een betere doorlopende dienstverlening van diagnose, ontwikkeling naar participatie en werk, zodat wie kan werken, uitstoomt naar werk en wie (nog) niet kan werken, participeert naar vermogen.

D ***Uitvoering Breed Offensief***

Na de verwachte wijziging van de Participatiewet worden de maatregelen uit het Breed Offensief ten uitvoering gebracht om zo drempels zoveel mogelijk weg te nemen in het belang van arbeidsparticipatie van werkzoekenden met een arbeidsbeperking. Doel is dat op deze manier meer mensen met een arbeidsbeperking aan de slag kunnen bij een werkgever doordat werkgevers minder drempels en meer mogelijkheden ervaren voor het in dienst nemen van deze doelgroep.

E ***Toekomstbestendige Zorg en Ondersteuning (TZO)***

Door TZO en een duurzame samenwerking met Vijf willen we nu en in de toekomst kwalitatief goede zorg en ondersteuning blijven bieden die bijdraagt aan het vormen van vitale gemeenschappen en de kwaliteit van leven van onze inwoners. Vijf is hiertoe langjarig gecontracteerd (5 jaar met optie tot verlenging voor nog eens 5 jaar) met ingang van 1 januari 2022. Hierbij blijven we binnen de beschikbare financiële kaders ongeacht demografische en maatschappelijke ontwikkelingen zoals de toenemende vergrijzing.

F ***Transformatie jeugd, mede gekoppeld aan de landelijke Hervormingsagenda, de regiovisie en de lokale Opgave Jeugd***

Landelijke maatregelen gekoppeld aan de extra financiële middelen die vanaf 2023 worden verwacht via de hervormingsagenda, gecombineerd met lokale acties, beogen meer grip op de financiële positie van onze gemeente op het jeugddomein. Hierbij blijven we oog houden voor behoud van kwaliteit van jeugdhulp en verbetering ervan. Kinderen moeten sneller op de juiste plek terecht komen, waarbij streven is om uithuisplaatsingen van kinderen te voorkomen. Dit alles met het oog op een integrale samenwerking van hulp en zorg voor kinderen en hun gezin.
Een versterkte toegang zal hierin een bijdrage kunnen leveren (Expertteam voor de meest complexe, vastgelopen casuïstiek en een ondersteuner in de huisartsenpraktijk die kennis en tijd heeft voor een goede vraagverheldering bijv.). Het resultaat van verder concretiseren van het begrip 'normaliseren' maakt dat we niet alle hulpvragen tot inzet van (gespecialiseerde) jeugdhulp hoeven te leiden. Daarmee houden we (financiële) ruimte over voor kinderen die zorg en ondersteuning nodig hebben.
Het eindresultaat in alle gevallen en overkoepelend voor alle acties kan worden samengevat als:

- Het verbeteren en vergroten van de kwaliteit van jeugdhulp,
- Het terugdringen van gebruik van jeugdhulp en
- Het verminderen van de uitgaven aan jeugdhulp.

G ***Herformulering van het beleidsplan armoede en schulden***

De ambitie vanuit de rijksoverheid op dit beleidsterrein is groot: zo moet het aantal mensen dat in armoede leeft in 2030 zijn gehalveerd ten opzichte van 2015 en al in 2025 moet het aantal kinderen dat in armoede opgroeit tot de helft zijn teruggebracht. In 2030 moet ook het aantal huishoudens met problematische schulden zijn gehalveerd.

De aanpak geldzorgen, armoede en schulden heeft een laag 'maakbaarheidsgehalte'; de hardnekkigheid en complexiteit van de problematiek wordt goed onderkend. Er zijn nu eenmaal geen simpele oplossingen en de realiteit is weerbarstig en veranderlijk, zoals we nu ook zien met de snel stijgende prijzen van energie en boodschappen. De keerzijde is dat veel plannen en voornemens nog weinig concreet zijn, zoals hoe de rollen van rijksoverheid en gemeente zich tot elkaar verhouden. Het ministerie werkt aan coalities en samenwerkingsverbanden om na de zomer tot concreet beleid en acties te komen.

Veel mensen in onze gemeente hebben het goed. Ze hebben een baan, inkomen, sociale contacten, voelen zich gewaardeerd. Voor een beperktere groep is dat niet het geval. De bestaanszekerheid staat voor sommige groepen inwoners in onze gemeente, mede als gevolg van Corona, woning- en energiecrisis maar ook vanwege de toenemende inflatie, onder druk.

We zien dat steeds meer burgers als gevolg hiervan betalingsproblemen hebben en dreigen in een situatie terecht te komen waarbinnen ze niet kunnen voorzien in hun primaire en secundaire levensbehoeften. Het is niet langer alleen een probleem van de laagste inkomens. Een steeds groter worden groep met een baan en een redelijk inkomen heeft ook moeite met rond komen. Het besteedbaar inkomen, dus hetgeen overblijft na de uitgaven van de vaste lasten, komt bij deze groep heel dicht in de buurt van mensen die in armoede leven.

Uit diverse studies blijkt dat armoede een grote impact op mensen heeft. Armoede is een belangrijke stressfactor die een groot effect heeft op zowel de (ervaren) gezondheid van mensen als op het denkvermogen. Het hebben van geldzorgen kan leiden tot korte termijn denken en het maken van meer ondoordachte, impulsieve beslissingen. Armoede is meer dan het hebben van een laag inkomen.
Het is een vicieuze cirkel waar diverse problemen elkaar in stand houden en/of versterken. Vooral kinderen lijden hieronder want armoede en schulden staan hun ontwikkeling op school, fysiek en sociaal emotioneel in de weg. Onze ambitie is dat deze vicieuze cirkel wordt doorbroken en minder mensen en gezinnen in armoede leven en schulden hebben. Wij gaan voor méér kansengelijkheid, minder risico om in armoede terecht te komen en meer kansen voor de Roermondse burger om uit armoede en schulden te komen. Voor die burgers waarbij dit (nog) niet mogelijk is verzachten we de gevolgen van het leven in armoede o.a. door inkomensondersteunende maatregelen.
Opgroeien in armoede betekent meer dan alleen het missen van spullen. Het betekent ook onzekerheid of er voldoende geld is om te eten of de benodigde spullen te kopen, het voelen van de stress die bij de ouders speelt, niet altijd mee kunnen doen of vaker opgroeien in een onveilige omgeving. Door bijvoorbeeld het niet kunnen aanschaffen van een computer, het niet kunnen betalen van bijlessen of een studie heeft de armoede ook invloed op de toekomstperspectieven van deze kinderen. Schrijnend is dat kinderen zelf geen invloed kunnen uitoefenen op deze situatie. We hebben de ambities geformuleerd dat al onze burgers in

hun levensonderhoud kunnen voorzien en zij kunnen participeren, bij voorkeur door werk. Deze ambities gelden ook voor kinderen die opgroeien in armoede. Ongeacht de financiële situatie van hun ouders vinden we dat deze kinderen mee moeten kunnen blijven doen en niet de dupe mogen zijn van armoede.

Armoede heeft ook een sterke negatieve invloed op de gezondheid. Stress is hiervoor een belangrijke factor. Langdurige financiële zorgen en gebrek aan perspectief kunnen leiden tot chronische stress. Deze stress kan leiden tot een kleiner sociaal netwerk en daarmee eenzaamheid of uitsluiting. Ook heeft stressinvloed op het denkvermogen en de mogelijkheid tot het stellen van lange termijn doelen.

We werken vanuit armoede dan ook nauw samen met andere terreinen, zoals (jeugd) zorg, gezondheid, onderwijs, sport en taal en sluiten hierbij aan op de ontwikkelingen in het sociaal domein o.a. gericht op preventie en het versterken van de sociale basis in de wijken en buurten.

H ***Preventie- en Gezondheidsbeleid***

Voor de komende periode kijken we samen met partners/stakeholders en inwoners van onze stad naar de ambities en speerpunten voor de komende beleidsperiode vanuit het gedachtengoed van Positieve Gezondheid. Dit doen we in samenwerking met meerdere beleidsterreinen zoals onderwijs, sport, cultuur.

Inwoners voelen zich vitaler en gezonder en hebben toegang tot het aanbod vanuit de vijf speerpunten.

Hoe monitoren we de resultaten en / of de effecten

Verplichte BBV indicatoren/kengetallen
Taakveld 6. Sociaal domein

#	Naam indicator	Eenheid	Bron	2017	2018	2019	2020	2021	Nederland
21	Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15–64 jaar	CBS Bevolkings-statistiek / LISA	925,3	951,9	968,1	980,2	999,7	805,5
22	Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	CBS Jeugd	1,0	1,0	1,0	1,0		1,0
23	Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	CBS Jeugd	9,0	9,0	8,0	8,0		6,0
24	Nette arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	CBS Arbeids-deelname	65,0	66,3	67,7	67,6	66,5	70,4
26	Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	CBS Jeugd	3,0	3,0	2,0	3,0		2,0
27	Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 1.000 inwoners (18j e.o.)	CBS Participatiewet	515,7	488,2	480,6	555,2	538,7	431,2
28	Lopende re-integratie-voorzieningen	Aantal per 1.000 inwoners van 15–65 jaar	CBS Participatiewet	582,6	538,6	78,4	93,5		202,0
29	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS Jeugd	15,5	15,0	15,1	15,0	15,3	12,9
30	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS Jeugd	1,9	1,6	1,6	1,9	1,9	1,2
31	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS Jeugd	0,5	0,6	0,5	0,5	0,3	0,3
32	Cliënten met een maatwerk-arrangement WMO	Aantal per 1.000 inwoners	CBS Monitor Sociaal Domein WMO	730,0	750,0	790,0	810,0	790,0	700,0

Stand per 14-9-2022. Voor de meest actuele realisatiecijfers en ontwikkelingen in de beleidsindicatoren wordt verwezen naar www.waarstaatjegemeente.nl. De waarde in de kolom Nederland betreft informatie over het laatst gerapporteerde jaar.

Toelichting BBV indicatoren

#	Naam indicator	Eenheid
21	Banen	Het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar. Een baan betreft een vervulde positie.
22	Jongeren met een delict voor de rechter	Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.
23	Kinderen in uitkeringsgezin	Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.
24	Netto arbeidsparticipatie	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.
26	Werkloze jongeren	Het percentage werkeloze jongeren (16-22 jaar).
27	Personen met een bijstandsuitkering	Het gemiddeld aantal personen met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners (Wet werk en bijstand en Participatiewet).
28	Lopende re-integratie-voorzieningen	Het gemiddeld aantal re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar.
29	Jongeren met jeugdhulp	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar.
30	Jongeren met jeugdbescherming	Het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.
31	Jongeren met jeugdreclassering	Het percentage jongeren (12 tot 23 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12 tot 23 jaar).
32	Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Gemiddeld aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo.

Financiële vertaling programma

Wat mag het kosten (bedragen x € 1.000)	Rekening 2021	MJB 2022	MJB 2023	MJB 2024	MJB 2025	MJB 2026
Lasten	99.396	106.272	101.094	94.160	93.454	92.983
Baten	-34.642	-31.075	-30.394	-30.155	-30.129	-30.133
Geraamd saldo van baten en lasten	**64.754**	**75.197**	**70.700**	**64.005**	**63.325**	**62.850**
Storting in reserves	16.998	20.486	0	0	0	0
Onttrekking uit reserves	-11.891	-25.614	-164	-44	0	0
Geraamd resultaat	**69.861**	**70.069**	**70.536**	**63.960**	**63.325**	**62.850**

Investeringsplanning (bedragen x € 1.000)	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Zorgzame gemeente	**800**	800	800	800
De belangrijkste investeringen in 2023 hebben betrekking op:				
WMO hulpmiddelen	790			

Programma 2

3.2 *Inclusieve samenleving*

Producten:
Onder het programma "Inburgering" brengen we de volgende producten voor inburgeringsplichtigen samen:

a) Nederlandse taaltrajecten
b) Maatschappelijke ondersteuning
c) Arbeidsmarkt en participatie
d) Budgettering
e) Preventie en Gezondheid

Beleidskaders:
- Uitgangspuntennotitie: Regionale voorbereiding aanpak Nieuwe Inburgering Midden-Limburg 2020-2021.
- Regionaal Plan van aanpak Implementatie wet inburgering 2021 Midden-Limburg.
- Inburgering 2021 en verder. Integratie, Participatie en meedoen naar vermogen. De aanpak van de Veranderopgave inburgering in Roermond.
- De stand van zaken van de aanpak van de nieuwe Wet inburgering in Roermond. December 2021.
- Lokale Inclusie Agenda 'Iedereen doet mee in Roermond!' 2021-2024.
- VN-verdrag internationale rechten van mensen met een handicap.
- Notitie Regenboogsteden Weert en Roermond 2019-2022.

Verbonden partijen:
- Arbeidsmarktregio Midden-Limburg
- Gilde Educatie
- Vluchtelingenwerk
- Westrom

Strategisch doel programma

Roermond kent een grote diversiteit aan inwoners. We streven naar een inclusieve samenleving: een stad waar iedereen meedoet en zichzelf mag zijn. De gemeente investeert, met maatschappelijke partners, in een sterke sociale basis die bijdraagt aan zelfstandig leven. We bevorderen, beschermen en waarborgen de rechten van mensen met een beperking, zodat ook zij optimaal mee kunnen doen. De programma's Zorgzame gemeente en Inclusieve samenleving streven in hoge mate hetzelfde doel na. Kort gezegd: iedereen doet zoveel mogelijk mee. De beleidskaders van beide programma's zijn daarom grotendeels overeenkomstig. Om overlap te voorkomen worden zij niet in beide programma's vertaald naar inzet. Het onderscheid zit, analoog aan het coalitieprogramma, in de rol van de gemeente. Bij het programma Inclusieve samenleving biedt de gemeente algemene en basisvoorzieningen en stimuleert en ondersteunt ontwikkelingen bij en met maatschappelijke partners. Bij het programma Zorgzame gemeente zoomen we voornamelijk in op de gemeente die het (deels) overneemt als de inwoner zelf, met zijn/haar omgeving, niet meer eigenstandig kan participeren zoals hij/zij dat wil.

Wij werken aan een sterke sociale basis, die bijdraagt aan zelfstandig wonen en leven en eigen kracht van inwoners. Hiervoor bieden we ondersteuning en voorzieningen gericht op zelfredzaamheid en participatie. Daarnaast richten wij ons op bewustwording over toegankelijkheid, inclusie en diversiteit.

De gemeente Roermond werkt verder aan het toespitsen van de activiteiten op de verschillende wijken en buurten. De gemeente doet dit niet alleen, maar juist in samenwerking met de partners, waar mogelijk ook met bewoners. Dit gebeurt onder andere vanuit de wijkteams. De lessen uit het verleden, zoals die blijken uit de evaluatie van het Dorpsplan Swalmen en het WOP Donderberg, worden meegenomen in de afspraken die zullen worden gemaakt.

We hechten veel waarde aan goede voorzieningen in de wijk. Zo behouden we een optimaal en sluitend netwerk van wijkaccommodaties binnen de Roermondse wijken, met name gericht op multifunctionaliteit, de gemeenschap en de functie 'ontmoeten en contact'. Veranderingen in de maatschappij, technologie, economie, decentralisaties etcetera, hebben ervoor gezorgd dat de vraag naar accommodaties dynamisch is. De hoofdfunctie 'ontmoeten en contact' blijft bestaan, maar de behoefte (aard en omvang van activiteiten) is veranderd. Om aan deze behoefte een juiste toekomstbestendige invulling te geven, is maatwerk essentieel. Het accommodatiebeleid geeft invulling aan dit maatwerk.

Roermond en Weert zijn samen Regenboogsteden. Vanuit een gezamenlijke visie maken wij ons sterk voor het verbeteren van de sociale acceptatie, veiligheid en emancipatie van LHBTI+ personen (lesbische vrouwen, homoseksuele mannen, bi+ personen, transgender en intersekse personen). Iedereen verdient de vrijheid en veiligheid om altijd en overal, zichtbaar zichzelf te kunnen zijn. Samen met het onderwijs, lokale belangenverenigingen en COC Limburg organiseren we acties en activiteiten die hieraan bijdragen.

Op grond van het VN-verdrag voor de rechten van gehandicapten besteden we extra aandacht aan de thema's: (digitale en fysieke) toegankelijkheid, wonen, werk, vrijetijdsbesteding, onderwijs en mobiliteit voor mensen met een beperking. Deze speerpunten zijn vastgesteld door het college in de Lokale Inclusie Agenda. Per thema geven we hieraan verdere uitvoering, in samenwerking met het Gehandicaptenplatform Roermond en lokale partners.

De positie van vrouwen in de samenleving is verbeterd, er zijn meer vrouwen actief in de politiek, op de arbeidsmarkt en in het bedrijfsleven. Wij stimuleren de verdere emancipatie en economische zelfstandigheid van vrouwen. We bestrijden (huiselijk) geweld tegen vrouwen en meisjes. Wij werken samen met inwoners en organisaties die opkomen voor hun belangen.

Een inclusieve samenleving waarin iedereen meedoet en zichtzelf mag zijn. Dit geldt ook voor nieuwe Roermondenaren, zoals vluchtelingen en statushouders.
Het doel is om inburgeraars zo goed en volwaardig mogelijk mee te laten doen in de samenleving. Daarbij is het uitgangspunt om hen na huisvesting zo snel als mogelijk de juiste begeleiding te bieden, zodat zij zo veel als mogelijk naar eigen vermogen mee kunnen doen als inwoner van Roermond. Voor iedere inburgeraar geldt dat zij een passend maatwerk traject krijgen aangeboden op het gebied van maatschappelijke begeleiding, financiële ontzorging, taal en worden ondersteund in vormen van maatschappelijke participatie.
Inburgeringsplichtigen leren de Nederlandse taal op een niveau waarmee zij zich goed kunnen redden in de samenleving. Op deze wijze kunnen zij sneller volwaardig meedoen en hebben zij betere kansen op een succesvolle toekomst. Als gemeente bieden we een luisterend oor, denken en handelen we vanuit mogelijkheden en stellen we het individu en diens ondersteuningsbehoefte centraal. Op deze wijze beogen we hen uit een moeilijke positie te halen en succesvol te laten integreren in onze samenleving.

Wat willen we bereiken

De gemeente heeft de ambitie om alle nieuwkomers zo snel mogelijk te laten integreren en naar vermogen te laten participeren in de samenleving. Snelle integratie en participatie dragen er aan bij dat de nieuwkomers welkom zijn en blijven in Roermond.
De gemeente voert hierover de regie. De klantmanager is het centrale aanspreekpunt, de spin in het web. Het streven is dat iedere inburgeraar zelfredzaam mee kan doen in de samenleving.

Wat gaan we ervoor doen

C ***Wet Inburgering***
De klantmanagers brengen de nieuwkomers volledig in beeld waardoor zij hen op een passend inburgeringstraject kunnen plaatsen. Dat houdt in; de juiste combinatie van taal, participatie en ontzorging. De gemeente neemt weer de regie op de inburgering met als doel dat alle inburgeringsplichtigen zo snel mogelijk en volwaardig kunnen meedoen aan de Nederlandse samenleving, het liefst via betaald werk. Hierdoor krijgen we weer grip op de inburgering en kunnen we erop sturen dat inburgeringsplichtigen na hun huisvesting direct beginnen met hun integrale traject inburgering en participatie. We zetten in op een zo hoog mogelijk taal en participatieniveau om deze doelstelling te bereiken. Dit betekent dat onze nieuwkomers een passender traject krijgen en meteen kunnen starten. Dit zorgt voor eerdere integratie en vergroot de zelfredzaamheid van de nieuwkomers.

Wat levert het op (resultaten)

Dat zoveel mogelijk nieuwkomers naar eigen vermogen de taal leren.
Het doel blijft dat zoveel mogelijk nieuwkomers de inburgering met succes afronden en richting vervolgscholing gaan en of passend werk vinden om op deze manier volwaardig mee te kunnen doen in onze samenleving.

Wijkgericht werken
Onder de noemer wijkgericht werken worden drie sporen bij elkaar gebracht. Allereerst is er het proces om te komen tot wijk- en kernenbeleid, waarvan de resultaten op het moment van schrijven nog niet beschikbaar zijn. Het wijk- en kernenbeleid richt zich op de vraag hoe de gemeentelijke organisatie, met inachtneming van de verschillen tussen de Roermondse wijken, en in gezamenlijkheid met externe en interne partners, de leefbaarheid in Roermond kan versterken. Daarnaast hebben we de doorontwikkeling van de wijkteams, waarbij wijkpartners heldere afspraken maken over de werkwijze van de wijkteams, en over de concrete doelen die we gezamenlijk stellen. Het derde spoor is de evaluatie van het Dorpsplan Swalmen, waarvan de resultaten vertaald worden naar niet alleen de toekomst in Swalmen, maar naar alle Roermondse wijken en buurten. Het is, vooruitlopend op het eindresultaat, in ieder geval duidelijk dat de meeste aandacht uit zal gaan naar het maken van procesafspraken. Wanneer er heldere, pragmatische en bindende procesafspraken zijn gemaakt, kan het wijkgericht werken nog meer als middel worden ingezet om de leefbaarheid in de wijken te versterken.

WOP
In 2022 zijn we gestart met fase 3 van het Wijkontwikkelingsplan Donderberg. Deze fase duurt tot en met 2025. Samen met de partners in de wijk is een uitvoeringsprogramma voor deze laatste fase opgesteld, waarbij naast de fysieke ontwikkeling sterk wordt ingezet op sociaaleconomische aspecten, veiligheid en op het verduurzamen van de wijkaanpak. We geven hier verdere invulling aan in de vorm van een buurtonderneming, D'onderneming. Dit wordt een plek waar mensen die nu langs de kant staan (geen baan, klein sociaal netwerk) terecht kunnen voor een goed gesprek met een coach, ondersteuning kunnen krijgen bij problemen waar ze zelf niet het hoofd aan kunnen bieden en de mogelijkheid krijgen om letterlijk en figuurlijk in beweging te komen. Zo willen we de kracht van de mensen in de wijk optimaal inzetten voor de wijk. We focussen in eerste instantie op een klusteam en een wijkrestaurant.

Financiële vertaling programma

Wat mag het kosten (bedragen x € 1.000)	Rekening 2021	MJB 2022	MJB 2023	MJB 2024	MJB 2025	MJB 2026
Lasten	6.587	7.481	7.690	7.433	7.424	7.042
Baten	-707	-242	-602	-522	-522	-238
Geraamd saldo van baten en lasten	**5.880**	**7.239**	**7.088**	**6.911**	**6.902**	**6.804**
Storting in reserves	632	0	0	0	0	0
Onttrekking uit reserves	-567	-718	-30	0	0	0
Geraamd resultaat	**5.945**	**6.521**	**7.058**	**6.911**	**6.902**	**6.804**

Programma 3

3.3 Goed onderwijs

Producten:
Onder het programma "Goed onderwijs" brengen wij de volgende producten samen:

a) Strategisch onderwijsbeleid

b) Onderwijshuisvesting

Beleidskaders:
- Voor- en vroegschoolse educatie gemeente Roermond 2017-2021.
- Programma Regionale aanpak voortijdig schoolverlaten 2020-2024.
- Regionaal programma volwasseneneducatie en laaggeletterdheid 2021-2024.
- Lokaal uitvoeringsplan laaggeletterdheid Roermond 2021-2024.
- Plan van aanpak Post Corona Arbeidsmarktregio Midden-Limburg 2020-2022.
- Integraal huisvestingsplan (IHP) onderwijs gemeente Roermond 2020-2040.
- Nationaal Programma Onderwijs (NPO) gemeente Roermond (vanaf 2022).
- Lokale Educatieve Agenda (LEA) gemeente Roermond (vanaf 2022).

Verbonden partijen:
- Onderwijs, kinderopvang en ketenpartners.

Strategisch doel programma

Goed onderwijs is dé manier om een eerlijke start te maken in het leven. Onderwijs moet een plek zijn waar iedereen gelijke kansen heeft en krijgt. De wijk waarin je woont, je achtergrond of wie je ouders zijn mogen nooit bepalend zijn voor wie je later wordt. Door goed onderwijs wordt onze jeugd gevormd en wordt een goede basis gelegd voor hun verdere leven. Het bereidt hen voor en stelt hen in staat talenten te ontdekken en ontplooien en ambities waar te maken. Daarmee groeien zij op tot zelfbewuste en nieuwsgierige volwassenen die met zelfvertrouwen hun weg vinden in de samenleving. Goed onderwijs betekent ook leren met, van en over elkaar. Onderwijs is een ontmoetingsplek, het verbindt de jeugd en draagt bij aan de sociale cohesie, maakt de jeugd bewust van gedeelde normen en waarden en vormt daarmee een basis voor goede deelname in de samenleving. Goed onderwijs maakt het verschil in het leven van onze inwoners, ook voor wie dit (tijdelijk) niet vanzelfsprekend is. Persoonlijke ontwikkeling van onze inwoners wordt bevorderd met onze jeugd als primaire doelgroep, maar met ’een leven lang leren en ontwikkelen‘ als uitgangspunt. Inwoners van Roermond halen het beste uit zichzelf, kunnen een goede opleiding volgen en zijn daardoor beter in staat om mee te doen. Goed onderwijs biedt perspectief op de arbeidsmarkt, draagt bij aan onze economie, aan innovaties en aan een aantrekkelijk vestigings- en investeringsklimaat voor zowel inwoners als bedrijven.

Wat willen we bereiken

Mede door goed onderwijs ontwikkelen inwoners van Roermond zich tot zelfbewuste en zelfredzame burgers. Zoveel mogelijk jongeren verlaten succesvol het onderwijs. Achterstanden of stagnaties in de ontwikkeling onderkennen we zo vroeg mogelijk en bestrijden we maximaal. Daarmee fungeert het onderwijs (en de kinderopvang) tevens als belangrijke vindplaats voor vroegtijdige signalering van problematiek van jongeren en hun thuissituatie. In onze onderwijsinstellingen, scholen en (integrale) kindcentra past het stimuleren van een passend onderwijsaanbod voor íedereen, ook voor wie een extra ondersteuningsbehoefte heeft. Verder stimuleren we vormen van (verdergaande) samenwerking tussen de partners, ter bevordering van passend onderwijs en gelijke kansen voor iedereen, maar ook van innovaties in en met het onderwijs en een aantrekkelijk vestigings- en investeringsklimaat voor inwoners en bedrijven. Dit alles bereiken we samen met onze partners, onder meer op het gebied van voor- en vroegschoolse educatie en kinderopvang, de verbinding passend onderwijs en jeugdhulp, de Gelijke Kansen Alliantie, de aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt, leerplicht/ RMC, de aanpak van jongeren in een kwetsbare positie, voortijdig schoolverlaten, laaggeletterdheid en volwasseneducatie, bibliotheekwerk, onderwijshuisvesting en leerlingenvervoer.

Wat gaan we ervoor doen

A ***Strategisch onderwijsbeleid***

B ***Onderwijshuisvesting***

Wat gaan we ervoor doen

A ***Strategisch onderwijsbeleid***

Het team onderwijs van de gemeente Roermond is een strategische gesprekspartner voor partijen in het onderwijs, de kinderopvang en voor ketenpartners. We blijven investeren in de samenwerking en partnerschap met partijen. We weten elkaar te vinden en voeren frequent overleg over (complexe) vraagstukken. We nemen (nieuwe) inzichten mee in beleid. Waar mogelijk en nodig werken we samen, daarbij gebruikmakend van ieders kracht(en) en rekening houdend met ieders rol, taken en verantwoordelijkheden. Het overleg met onze partners is en wordt gewaarborgd in overlegstructuren en bijbehorende (uitvoerings)plannen onder de noemer van het Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) in het kader van de Wet op passend onderwijs en Jeugdwet en de Lokale Educatieve Agenda (LEA). Ter bestrijding van de gevolgen van corona werken we samen in de regionale Taskforce onderwijs-arbeidsmarkt-economie Midden-Limburg waarbij we inzetten op onder meer het voorkomen en bestrijden van jeugdwerkloosheid en het behoud van jong talent voor de regio. Met het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) zetten we in op het bevorderen van gelijke kansen voor iedereen, op extra ondersteuning binnen de voorschool en het funderend onderwijs en op de sociaal-emotionele ontwikkeling en het welbevinden van de jeugd. Dit alles doen we samen met onze partners in het onderwijs, de kinderopvang en de keten.

B ***Onderwijshuisvesting***
De gemeente Roermond heeft samen met schoolbesturen (en partners) in het funderend onderwijs een integraal huisvestingsplan (IHP) voor het onderwijs in Roermond ontwikkeld. Het IHP bepaalt op basis van visie, gerichte analyses, scenario-ontwikkeling en financiële vertaling de kaders waarbinnen de gemeente Roermond samen met de schoolbesturen investeert in de onderwijshuisvesting. Het IHP vormt het strategisch beleidskader voor het onderwijshuisvestingsbeleid voor de periode 2020-2040 en bestaat uit een uitvoeringsprogramma voor de komende 5 jaar en een doorkijk tot 20 jaar. Conform uitvoeringsprogramma zijn en worden projecten in uitvoering gebracht. Daarnaast leveren we een bijdrage aan de huisvesting i.c. nieuwbouwplannen van Yuverta en Gilde Opleidingen, waarbij we de verbinding en samenwerking blijven zoeken tussen en met onze partners.

Wat levert het op (resultaten)

A ***Strategisch onderwijsbeleid***
Een stevige basis voor verdere duurzame samenwerking en partnerschap met onderwijs- en kinderopvangpartijen met (nieuwe) inzichten voor beleid. Dat is nodig om samen te kunnen blijven werken aan goed onderwijs in Roermond, dat voorbereidt op de uitdagingen van de toekomst. Samen met onze partners stellen we (uitvoerings)plannen op en ontplooien we activiteiten onder de noemers van onder meer het Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) in het kader van de Wet op passend onderwijs en Jeugdwet en een Lokale Educatieve Agenda (LEA). Ter bestrijding van de gevolgen van corona voeren we activiteiten uit onder de noemer van het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) en de regionale Taskforce Post-Corona Midden-Limburg, met speerpunten als het voorkomen en bestrijden van jeugdwerkloosheid, het behoud van talent voor de regio en het bevorderen van het welbevinden en de ontwikkeling van jongeren.

B ***Onderwijshuisvesting***
Conform uitvoeringsprogramma in het IHP wordt passende en kwalitatief goede onderwijshuisvesting gerealiseerd die onderwijsinstellingen ondersteunt bij de ontwikkeling van goed onderwijs, aansluit bij de behoeften van morgen en bijdraagt aan een leefomgeving die sociaal, vitaal en duurzaam is. Projecten als BS De Kasteeltuin, BS Vrijeschool Christophorus en SO Herman Broeren worden in uitvoering gebracht en/of afgerond en haalbaarheidsonderzoeken voor projecten als OBS De Brink, BS Willem de Zwijger en BS Sint Theresia zullen starten vanaf 2022. We werken toe naar (verdere) uitvoering van het project (ver)nieuwbouw van ROER College Schöndeln, in gezamenlijkheid met het onderwijs. Verder leveren we een bijdrage aan de nieuwbouwplannen van Yuverta en Gilde Opleidingen en verkennen we de mogelijkheden tot verder(gaand)e samenwerking tussen en met onze partners.

Hoe monitoren we de resultaten en / of de effecten

Verplichte BBV indicatoren/kengetallen
Taakveld 4. Onderwijs

#	Naam indicator	Eenheid	Bron	2017	2018	2019	2020	2021	Nederland*
17	Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO/Ingrado	5,6	1,2	3,4	1,6	2,0	2,5
18	Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO/Ingrado	49,7	38,0	49,0	39,0	38,0	19,0
19	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	DUO/Ingrado	2,5	3,3	2,7	2,3	2,1	1,9

Stand per 14-9-2022. Voor de meest actuele realisatiecijfers en ontwikkelingen in de beleidsindicatoren wordt verwezen naar www.waarstaatjegemeente.nl. De waarde in de kolom Nederland betreft informatie over het laatst gerapporteerde jaar.

Toelichting BBV indicatoren

#	Naam indicator	Eenheid
17	Absoluut verzuim	Het aantal leerplichtigen/kwalificatieplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school of instelling per 1.000 inwoners lft. 5-18 jaar. De periodeaanduiding “2021” staat voor schooljaar “2020/2021”.
18	Relatief verzuim	Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is per 1.000 inwoners lft. 5-18 jaar. De periodeaanduiding “2021” staat voor schooljaar “2020/2021”.
19	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat. De periodeaanduiding “2021” staat voor schooljaar “2020/2021”.

Financiële vertaling programma

Wat mag het kosten (bedragen x € 1.000)	Rekening 2021	MJB 2022	MJB 2023	MJB 2024	MJB 2025	MJB 2026
Lasten	7.953	8.611	8.899	9.112	9.715	9.929
Baten	-4.526	-3.536	-3.725	-3.565	-3.565	-3.565
Geraamd saldo van baten en lasten	**3.427**	**5.075**	**5.174**	**5.547**	**6.150**	**6.364**
Storting in reserves	574	0	0	0	0	0
Onttrekking uit reserves	-421	-548	-220	-147	-146	-21
Geraamd resultaat	**3.580**	**4.527**	**4.954**	**5.400**	**6.004**	**6.343**

Investeringsplanning (bedragen x € 1.000)	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Goed onderwijs	**8.560**	20.456	7.000	7.000
De belangrijkste investeringen in 2023 hebben betrekking op:				
Investeringsplan schoolgebouwen	8.560			

Programma 4

3.4 *Kansen voor klimaat*

Producten:
Onder het programma 'Kansen voor klimaat' brengen wij de volgende producten samen:

a) Klimaatadaptie en energietransitie

b) Milieubeleid- en beheer

Beleidskaders:
- Natuurvisie Roermond Oost (2000), Roermond West en natuurbeleid heel Roermond (2004).
- Groenvisie (2016)
- Duurzaamheidsvisie (2017)
- Dassenbeleidsplan (2013)
- Nota Bodembeheer regio Maas & Roer (incl Bodemkwaliteitskaart)

Verbonden partijen:
- RUD Limburg Noord
- Vereniging Afvalsamenwerking Limburg (ASL)
- Samenwerking Midden Limburg (SML)

- Indien in 2023 een nieuwe juridische entiteit (nu in onderzoek, nieuwe organisatievorm) dan is de Regionale Energiestrategie Noord en Midden Limburg (RES) een verbonden partij.

Strategisch doel programma

Roermond is een stad waar zowel huidige als toekomstige generaties zich prettig en veilig voelen. De
gemeente Roermond is in 2050 een klimaatneutrale en klimaatadaptieve gemeente en de gemeentelijke organisatie werkt al in 2030 klimaatneutraal. Ook past de gemeente steeds meer klimaatadaptieve maatregelen toe in de openbare ruimte. Als gemeente geven wij het
goede voorbeeld op het gebied van duurzaamheid en energietransitie, maar de opgaven realiseren we samen met partners en burgers. Daarbij hebben we oog voor de ruimtelijke impact van deze energietransitie als ook de sociale aspecten.

Wat willen we bereiken

Roermond staat voor een groene gemeente. In de komende periode werken we aan kansen voor het klimaat. Klimaatverandering vraagt niet alleen om mitigerende maar ook om adaptieve maatregelen, die beide onderdeel uitmaken van dit hoofdstuk. Daarnaast worden ook in andere hoofdstukken kansen voor klimaat benut en omschreven. Twee voorbeelden zijn de ambities op het gebied van circulaire economie en schoon vervoer die in andere programma's zijn omschreven.
De beleidsdoelen zijn duidelijk. De gemeentelijke organisatie is in 2030 klimaatneutraal en de volledige gemeente is dat in 2050. Om deze doelstellingen te halen werken we aan de energietransitie. Dat doen we lokaal en samen met partners in de regio binnen de RES (Regionale Energie Strategie). We nemen ook onze eigen verantwoordelijkheid om snelheid en kwaliteit te borgen. Steeds vaker zorgt extreem weer voor wateroverlast, overstromingen, droogte en hittestress. Dit hebben we recent ervaren met de overstroming in juli 2021. Onze partners werken aan het verbeteren van de hoogwaterveiligheid en hoogwaterplannen, deze volgen wij en waar noodzakelijk sluiten we aan. Ook projecten zoals de verlaging van het Dam lateraalkanaal dragen daaraan bij. Maatregelen in de openbare ruimte en op particulier eigendom zijn eveneens nodig om goed met deze extremen om te gaan.
De ambitie van de gemeente Roermond is om klimaatbestendig en waterrobuust te zijn in 2050. Vergroening helpt om de gevolgen te dempen en draagt eveneens bij aan het klimaatneutraal maken van de gemeente. De basis van een gezonde leefomgeving is een goede kwaliteit van lucht, water en bodem. Deze kwaliteit waarborgen we.

Wat gaan we ervoor doen

- **A** ***Energietransitie***
- **B** ***Klimaatadaptie***
- **C** ***Vergroening***
- **D** ***Bodem, geluid, luchtkwaliteit***
- **E** ***Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving***

Wat gaan we ervoor doen

A *Energietransitie*

Regionaal werken we verder aan de uitvoering van de op 7 juni 2021 vastgestelde Regionale Energie Strategie 1.0 (RES1.0). In 2023 zal na analyse en evaluatie van genoemde RES 1.0 de 2e Regionale Energie Strategie (RES 2.0) in samenwerking opgesteld worden. De samenwerking wordt doorontwikkeld tot een robuuste organisatie.
Lokale basis voor de energietransitie zijn de vastgestelde Duurzaamheidsvisie Roermond 2017, het Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid 2020-2024 en de resultaten van de Studie energiepotentieel gemeente Roermond. Op basis van de begin 2022 vastgestelde Transitievisie Warmte Roermond (TVW) en communicatiecampagnes gaat de energietransitie via wijkgerichte plannen landen bij de inwoners van Roermond. Hierbij zoeken we actief de samenwerking op met onze verschillende partners in de wijken. Acties die (vanuit het Uitvoeringsprogramma) zullen bijdragen aan de transitie zijn bijvoorbeeld de realisatie van het Duurzaamheidscentrum (informatiecentrum m.b.t. vragen over duurzaamheid) en het project zonnepanelen op het dak van particulieren. In 2022 ondersteunen we, mede vanuit het Duurzaamheidsfonds Roermond 2021- 2022, acties vanuit de inwoners die een bijdrage leveren aan de realisatie van de klimaatdoelstellingen. De inzet van het duurzaamheidsfonds zal eind 2022(Q4) geëvalueerd worden. Resultaat van de evaluatie kan zijn om het duurzaamheidsfonds te verlengen in 2023. Voor het thema duurzame mobiliteit wordt verwezen naar programma 5.

We werken met onze partners aan de verdere doorontwikkeling van het Slim Energienet Roermond (SER) waarbij industriële restwarmte wordt benut en waarmee bij realisatie tevens een bijdrage geleverd wordt aan de klimaatopgaves. Tevens is er steeds aandacht voor verdere benutting van restwarmte bijvoorbeeld in relatie tot projectontwikkeling en onze mogelijkheden om daarop in te spelen.

B *Klimaatadaptie*

In het Waterpanel Noord werken we samen met regiogemeenten aan klimaatadaptatie. We onderzoeken welke bestaande en nieuwe projecten in aanmerking komen voor een Rijksbijdrage.
Indien dit een extra investering vraagt worden deze voorbereid voor de kadernota 2024. De overlast en schade veroorzaakt door hoogwater in juli 2021 brengt ook de noodzaak van klimaatadaptieve maatregelen nog beter in het vizier. Hoogwaterveiligheid is in dit kader (dit programma) geen onderwerp, maar klimaatadaptieve maatregelen dragen wel bij om de overlast en schade te beperken.

C *Vergroening*

Bij renovaties en omvormingen onderzoeken we welke gazons we kunnen omvormen tot extensieve vegetaties. In 2023 ronden we het 1 miljoen bomenplan af. Samen met stakeholders werken we aan de transitie van het Nationaal Park de Meinweg. Om de status Nationaal Park op termijn te behouden is een uitbreiding van de begrenzing en daarmee ook een uitbreiding van het aantal functies noodzakelijk.

D *Bodem, geluid, luchtkwaliteit*

In het kader van de toekomstige Omgevingswet komen er diverse taken en bevoegdheden op het bordje van de gemeente. Sommige van deze taken hebben relatie met de thema's duurzaamheid en leefbaarheid/gezondheid. In programma 7 Omgevingswet wordt daarop nader ingegaan.

E *Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving*

We werken samen met onze partners in de regio aan een veilige en gezonde leefomgeving, waarbij we de kwaliteit bevorderen en samenwerken bij de uitvoering en handhaving van het omgevingsrecht. Onderdeel daarvan is de relatie met het aspect energie en energiebesparing waardoor bijgedragen wordt aan onze klimaatdoelen en leefbaarheid van de omgeving. De regionale uitvoeringsdienst Limburg-Noord (RUD Limburg-Noord) ondersteunt ons bij het behalen van deze doelstellingen.

Wat levert het op (resultaten)

A ***Energietransitie***

Onze deelname aan regionale acties vanuit de RES in combinatie met ons lokale uitvoeringsprogramma versterkt de transitie in Roermond. Dit levert concrete projecten op met, door en voor inwoners die helpen bij besparen en duurzaam opwekken van energie.
Door de vertaling van de Transitievisie Warmte in wijkuitvoeringsplannen en communicatie daarover landt de energietransitie bij de inwoners van Roermond. De doorontwikkeling van het Slim Energienet Roermond (SER) leidt tot besluitvorming over de realisatie. Alle voorgaande acties leveren een bijdrage aan de Roermondse klimaatdoelen (CO2-reductiedoelstellingen).

B ***Klimaatadaptie***

We verkrijgen inzicht in de eerste te ondernemen acties en de mogelijkheden voor een Rijksbijdrage om Roermond (en de regio) meer klimaatadaptief te maken. Op het bedrijventerrein maar ook elders in de stad beperken we, waar noodzakelijk, wateroverlast en eventuele schade en wordt eveneens een bijdrage geleverd aan het tegengaan van verdroging. Tevens creëren en promoten we in dit project bewustwording van klimaatadaptieve maatregelen die de werknemers zelf kunnen nemen.

C ***Vergroening***

Het omvormen van gazon naar een extensieve vegetatie levert een bijdrage aan biodiversiteit en klimaatadaptatie. Bij uitvoering van het 1 miljoen bomenplan worden solitaire bomen, bosplantsoen en kleine bosjes aangeplant. Op een aantal locaties betrekken we leerlingen en inwoners. Samen met stakeholders bepalen we de koers voor het Nationaal Park de Meinweg en werken we aan behoud van de status Nationaal Park.

D ***Bodem, geluid, luchtkwaliteit***

Door toepassing van ons beleid, aangevuld met toetsing en advisering borgen en verbeteren we de kwaliteit van de leefomgeving en maken we plannen haalbaar. Hierbij zorgen we ook voor duurzaam hergebruik van de bodem. Onderzocht wordt hoe de overgehevelde taken en bevoegdheden naar de gemeente in het kader van de toekomstige Omgevingswet worden geborgd. In programma 7 Omgevingswet is meer informatie opgenomen.

E ***Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH)***

We geven op een kostenefficiënte wijze uitvoering aan wettelijke taken in samenwerking met de RUD Limburg-Noord, waardoor we vanuit deze aspecten een bijdrage leveren aan de realisatie van onze klimaatdoelen en de leefbaarheid.

Hoe monitoren we de resultaten en/of de effecten

Verplichte BBV indicatoren / kengetallen
Taakveld 7. Volksgezondheid en milieu

#	Naam indicator	Eenheid	Bron	2017	2018	2019	2020	2021	Nederland*
34	Hernieuwbare elektriciteit	%	RWS	1,9	2,7	3,3	5,2		26,9

Stand per 14-9-2022. Voor de meest actuele realisatiecijfers en ontwikkelingen in de beleidsindicatoren wordt verwezen naar www.waarstaatjegemeente.nl. De waarde in de kolom Nederland betreft informatie over het laatst gerapporteerde jaar.

Toelichting BBV indicatoren

#	Naam indicator	Eenheid
34	Hernieuwbare elektriciteit	Dit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.

Financiële vertaling programma

Wat mag het kosten (bedragen x € 1.000)	Rekening 2021	MJB 2022	MJB 2023	MJB 2024	MJB 2025	MJB 2026
Lasten	1.167	1.703	1.802	1.535	1.536	1.531
Baten	-193	-255	-165	-165	-165	-165
Geraamd saldo van baten en lasten	**974**	**1.448**	**1.637**	**1.370**	**1.371**	**1.366**
Storting in reserves	100	0	0	0	0	0
Onttrekking uit reserves	-60	-509	-267	0	0	0
Geraamd resultaat	**1.014**	**939**	**1.370**	**1.370**	**1.371**	**1.366**

Programma 5

3.5 Goede leefomgeving

Producten:
Onder het programma 'Goede leefomgeving' brengen wij de volgende producten samen:

a) Mobiliteit

b) Beheer openbare ruimte

Beleidskaders:
- Gemeentelijk Verkeer- en Vervoerplan (2017).
- Verkeersveiligheidsplan 2020.
- Evaluatie Fietsnota, Ontwikkeling Robuuste Structuren voor de fiets in Roermond (2011).
- Beheerplannen: Kadernota Beheer 2017 – 2026.
- Waterketenplan waterpanel noord 2021 – 2025.
- Gemeentelijk Rioleringsplan 2017 - 2021 (2017).
- Groenvisie 2016.
- Notitie groenadoptie (2012).
- Bomenplan gemeente Roermond beleid en beheer 2012 - 2024 (2012).
- Speelruimteplan Gemeente Roermond; Beleid in de periode 2013 – 2017 (2013).
- Duurzaamheidsvisie Roermond (2017).
- Grondstoffenplan 2014-2017.
- Parkeervisie (2020).
- Parkeerbeleidsplan en Nota parkeernormen (vastgesteld oktober 2021).
- Uitvoeringsbeleid laadinfrastructuur, nog door College in 2022 vast te stellen.
- Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuren 2021 (AVOI).

Vigerende beheerplannen:
- Algemeen
- Verhardingen
- Civieltechnische kunstwerken
- Riolering
- Havens en waterpartijen
- Groen en bomen
- Bossen en natuurterreinen
- Reiniging
- Openbare verlichting
- Wegmeubilair
- Verkeersvoorzieningen
- Speelvoorzieningen
- Begraafplaatsen
- Kunstobjecten

Verbonden partijen:
- Enexis Holding N.V.
- Nazorg Limburg B.V. (Bodemzorg Limburg)
- Vereniging Afvalsamenwerking Limburg (ASL)
- Stichting Ons WCL (Waardevol Cultuur Landschap)
- N.V. Waterleiding Maatschappij Limburg (WML)
- Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)
- Veiligheidsregio Limburg-Noord
- Expertise Centrum GEO (ECGEO)

Strategisch doel programma

Ten aanzien van mobiliteit is onze leidraad de visie en doelstellingen uit het Gemeentelijk Verkeer- en Vervoerplan (GVVP). We zetten hierbij de komende jaren primair in op het stimuleren van duurzame en actieve mobiliteit zoals (elektrische) deelmobiliteit, lopen en fietsen om daarmee bij te dragen aan een bereikbare, verkeersveilige, leefbare en gezonde stad voor inwoners, forenzen en onze bezoekers. Naast het GVVP als breed beleidskader vertalen we ook beleid uit het Verkeersveiligheidsplan, Parkeervisie- en beleid en het laadinfrabeleid naar concrete acties, projecten en initiatieven.

Daarnaast houdt Roermond zijn fysieke leefomgeving in de openbare ruimte duurzaam in stand. De openbare ruimte in onze gemeente nodigt uit tot wandelen, fietsen, buitenspelen en ontmoeten. Bij nieuwe ontwikkelingen sturen we op een passende openbare ruimte en waar mogelijk faciliteiten voor ongeorganiseerd sporten. Wij beschermen de volksgezondheid, het milieu en de ont- en afwatering van het stedelijk gebied met een goed functionerend rioleringsstelsel. De gemeente heeft bovendien als doel afval te voorkómen en om afval dat ontstaat, te scheiden voor een zo hoogwaardig mogelijke verwerking. Daarmee wordt een bijdrage beoogd aan een schone-, veilige- en gezonde leefomgeving.

Wat willen we bereiken

Roermond staat voor een groene-, gezonde en aangename gemeente om te wonen, te werken en te leven. Daarbij werken we aan een leefomgeving en openbare ruimte die uitnodigt tot wandelen, fietsen, buitenspelen en ontmoeten. Dat betekent dat de openbare ruimte van een dusdanige kwaliteit moet zijn, dat deze activiteiten worden gestimuleerd en dat het buiten op straat ‘goed toeven’ is. Dit vraagt allereerst om scherpere focus op leefbaarheid en gezondheid. Immers, vanuit het toegenomen duurzaamheidsbesef, de toenemende druk op de gezondheidszorg en de pandemie vers in het geheugen willen we in Roermond inzetten op een kwalitatief hoogwaardige leefomgeving. Daarnaast vraagt dit om kwaliteit bij realisatie en beheer. De openbare ruimte wordt beheerd en onderhouden op het vastgestelde kwaliteitsniveau.

In het kader van een goede leefomgeving streven we naar meer duurzame mobiliteit om daarmee een bijdrage te leveren aan het behalen van de luchtkwaliteitsnormen en om de leefbaarheid in brede zin te verbeteren. Stimuleren van (elektrische) deelmobiliteit, meer gebruik van de fiets, lopen en het openbaar vervoer en minder gebruik van de auto door zowel inwoners als bezoekers, moet bijdragen aan een leefbare, gezonde, verkeersveilige en toch bereikbare stad. Daarvoor is het noodzakelijk anders te kijken naar de mobiliteitsopgave en om na te denken over andere mobiliteitsconcepten.

Dit doen we nadrukkelijk samen met onze externe partners zoals de BIZ-zen, Citymanagement, Limburg Marketing, Parkmanagement, wijk- en dorpsraden, VVN, Fietsersbond, Gehandicaptenplatform, projectontwikkelaars, corporaties etc., maar ook provincie en (Eu)regio. Het is belangrijk om iedereen goed te blijven aanhaken om daarmee draagvlak te creëren voor de mobiliteitstransitie die we nastreven, bijvoorbeeld in de Mobiliteitsraad die steeds meer vorm en inhoud begint te krijgen

Wat gaan we ervoor doen

A ***Mobiliteit***

B ***Beheer Openbare Ruimte***

Wat gaan we ervoor doen

A *Mobiliteit*

In ons mobiliteitsbeleid dragen we uit dat we een sociale, gastvrije en ondernemende stad willen zijn voor inwoners en bezoekers. We stimuleren actief vervoersmiddelen zoals (elektrisch) deelvervoer, de fiets en het openbaar vervoer. Dit doen we fysiek door:

- Dienstreizen binnen onze gemeentelijke organisatie te verduurzamen en zoveel mogelijk de beschikbare vervoersmiddelen buiten kantooruren voor een breed publiek beschikbaar te stellen;
- Vanuit twee pilots in 2020 en 2021 de elektrische deelstep structureel te implementeren in de gemeente Roermond, passend binnen de APV en de Uitvoeringsregels Langzame en Actieve Deelmobiliteit;
- Eventueel andere initiatieven ten aanzien van (elektrische) deelmobiliteit mogelijk te maken tot een maximum van drie marktpartijen;
- Bij te dragen aan de ‘mobiliteitstransitie’ door middel van toepassing van het nieuwe beleidskader en instrumentarium voor auto- en fietsparkeren en meer aandacht voor lopen en fietsen bij diverse herinrichtingsprojecten en gebiedsontwikkelingen zoals de Oranjelaan, Singelring fase 3, Melicker Veld, Roerdelta, Vrijveld-Noord, etc.
- In 2023 e.v. stapsgewijs verder te werken aan de voorbereiding en uitvoering van een aantal (regionale) fietsroutes zoals in ieder geval:
  - fietspad Noorderplas (uitvoering).
  - Fietsverbinding naar Leudal (spoorbrug Leeuwen – Buggenum – voorbereiding).
  - Omvormen van de binnenstedelijke IJzeren Rijn naar wandel- en fietsverbinding plus vervolg richting de Meinweg (voorbereiding)

Eén en ander in het kader van een eind 2021 getekende intentieverklaring waarbij vier Midden Limburgse gemeenten en de provincie zich hebben gecommitteerd aan een totale west-oost route door Midden-Limburg waarvan de spoorbrug Leeuwen – Buggenum en de binnenstedelijke IJzeren Rijn onderdeel van zijn. Voor de voorbereiding van deze beide routes hebben we naar verwachting 2x € 100.000,- nodig. Daarnaast zijn vanaf 2024 en verder uitvoeringsmiddelen noodzakelijk om (gefaseerd) bij te dragen aan de realisatie van één of meerdere regionale fietsroutes, mede gelet op de gereserveerde cofinanciering van de provincie.

- Initiatieven op het gebied van laadinfra pro-actief en reactief te stimuleren, passend binnen het in 2022 vastgestelde uitvoeringskader.
- Verder uitvoering te geven aan het Verkeersveiligheidsplan waarbij met financiële steun vanuit het Rijk op basis van een risico gestuurde aanpak vanuit het Strategisch Plan verkeersveiligheid zo gericht mogelijk wordt geïnvesteerd op locaties waar inrichting en (gevoel van) verkeersveiligheid niet in overeenstemming zijn.
- Bij te dragen aan de exploitatie van de grensoverschrijdende busverbinding SB83 waardoor Roermond en het Designer Outlet rechtsreeks per bus bereikbaar wordt vanuit Mönchengladbach en tussenliggende kernen.
- Nadat in 2020 het busstation opnieuw is ingericht, is het van belang dat we verder werken aan de visie voor het totale stationsgebied. We blijven hierover in gesprek met partijen als NS en ProRail om deze ontwikkeling integraal te benaderen.

Naast het voorbereiden en uitvoeren van fysieke maatregelen en vervoerwijzen blijven we in 2023 en verder inzetten op een structurele gedragsverandering en het zoveel mogelijk voorkomen van verkeershinder als gevolg van werkzaamheden of drukke dagen. In afstemming met alle partners wordt gewerkt aan het waarborgen van de bereikbaarheid en gastvrijheid van de stad.

Dit doen we vanaf 2023 in de nieuw opgerichte regionale uitvoeringsorganisatie die vooralsnog bekend is onder de naam Midden-Limburg Bereikbaar. Ten behoeve van het programma-management binnen deze nieuwe regionale uitvoeringsorganisatie en om ook inhoudelijk bij te dragen aan de regionale uitvoeringsorganisatie is een bijdrage nodig vanuit de gemeente Roermond van naar verwachting € 100.000,-.

We hebben in 2020 de Parkeervisie geactualiseerd en in 2021 een nieuw normenkader vastgesteld. Dat kader vormt de basis voor ruimtelijke ontwikkelingen en transformaties waarbij meer mogelijkheden en flexibiliteit wordt geboden.

Tenslotte vindt in 2023 grootschalig onderhoud plaats aan de Roer- en Swalmentunnel door Rijkswaterstaat. De verwachte impact op de verkeersafwikkeling tijdens de uitvoering is groot en de gevolgen voor de omgeving vergen goede afstemming tussen alle betrokken partijen. De komende jaren hebben we een actieve rol bij de voorbereiding en de uitvoering van de werkzaamheden in samenwerking met Roermond Bereikbaar c.q. Midden-Limburg Bereikbaar.

B ***Beheer Openbare Ruimte***

1. Herinrichting Oranjelaan
2. Riolering Donckernack
3. In stand houden gemeentelijke vijverpanden
4. Afvalinzameling afstemmen op doelstelling 2025
5. Toekomstgericht optimaliseren van het milieupark

Wat levert het op (resultaten)

A ***Mobiliteit***

Het blijven inzetten op verduurzaming van het mobiliteitssysteem moet leiden tot minder (individueel) autoverkeer in onze gemeente. Concreet vertaalt zich dat in 2023 in:

- Streven naar 10% meer fietsgebruik onder alle doelgroepen (inwoners, forenzen en bezoekers).
- Circa 600m extra fietspad (Noorderplas) en verbeteringen aan de fietsstructuur langs de Oranjelaan (700m).
- Verhoging van de bezettingsgraad van de twee bewaakte fietsenstallingen in de binnenstad.
- Een verdubbeling van het gebruik van de elektrische deelauto’s en deelfietsen binnen onze eigen organisatie.
- Verdubbeling van het privégebruik van deze voertuigen door derden.
- Een zichtbaar, functionerend en toegankelijk systeem van publieke deelmobiliteit (ebikes, esteps of escooters).
- Een grensoverschrijdende buslijn naar Mönchengladbach.
- Een verdere groei van het aantal (al dan niet publieke) laadpalen in onze gemeente, in navolging van de uitrol die in 2022 heeft plaatsgevonden.
- Een betere verdeling van het parkeren. 10% minder parkeerdruk op straat ten gunste van 10% meer bezettingsgraad in de parkeergarages.

- Nul dodelijke verkeersslachtoffers op het Roermondse wegennet en 25% minder verkeersslachtoffers onder de kwetsbare verkeersdeelnemers.
- Zoveel min mogelijk (niet in cijfers uit te drukken) hinder als gevolg van het sluiten van beide tunnels in de A73 in de zomer van 2023.
- Minimaal twee gedragsprojecten in Roermond onder de vlag van Midden-Limburg Bereikbaar, gericht op het stimuleren van andere vervoerswijzen dan de auto.

Dat resultaat kan echter niet alleen door verduurzaming van het mobiliteitssyteem behaalt worden, maar hangt ook af van het aanbod aan retail en werkgelegenheid in de stad, goede locatiekeuzes van voorzieningen en goede afspraken met externe partijen bij nieuwe ontwikkelingen.

Meer en meer willen we gezondheid inzetten als unique selling point voor onze binnenstad. Geïnspireerd door het Europese Resolve-project willen we in 2023 in ieder geval één concrete actie uitvoeren waarmee de koppeling tussen retail en gezondheid zichtbaar en voelbaar wordt voor de bezoekers aan de binnenstad.

B ***Beheer Openbare Ruimte***

1. De Oranjelaan wordt gereconstrueerd waarbij de huidige busbaan komt te vervallen. De hiermee vrijgekomen ruimte biedt de kans om de Oranjelaan te voorzien van een stevige groenstructuur en te voorzien van een verbeterde verkeersveiligheid door de aanleg van vrij liggende fietspaden. Daarnaast valt op te merken dat het verhardoppervlak verminderd met circa 20% en dat het regenwater apart wordt opgevangen en teruggeleid naar de bodem. Hiermee wordt de Oranjelaan duurzamer, veiliger en leefbaarder.
2. Minder vervuiling van oppervlakte water. Woonboten worden nu aangesloten op riolering in het gebied Donkernack liggen sinds de jaren ’60 van de vorige eeuw woonboten in wisselende samenstelling. De woonboten hebben geen rioolaansluiting en lozen rechtstreeks op het oppervlaktewater, deze ongezuiverde lozingen zijn niet meer toegestaan. In 2018 is gestart met het opstellen van een beleidskader voor legalisering van de 10 woonboten die er in de huidige situatie liggen. Nadat de gemeenteraad het nieuwe bestemmingsplan heeft vastgesteld (naar verwachting Q3 2022) starten we aansluitend met de aanleg van de nieuwe riolering.
3. Ten behoeve van het in stand houden van de ecologische en hydraulische waarden is onderhoudsbaggeren voorzien aan gemeentelijke vijverpanden conform het meerjaren baggerplan.
4. De prijzen van de afvalverwerking en grondstoffen blijven stijgen. De totale kosten van de afvalinzameling nemen nog steeds toe. De afvalstoffenheffing moet in balans komen en blijven met de kosten van de afvalinzameling. In 2022 wordt een operationeel grondstoffenplan opgesteld. Hierin wordt opgenomen hoe we verder gaan toewerken naar de doelstelling van maximaal 100 kg in 2025 en welke keuzes hiervoor gemaakt dienen te worden.
5. Op dit moment loopt een aanbesteding milieupark met korte looptijd en optie tot verlenging. Die periode te gebruiken om van een milieupark met achterhaalde middelen, voorzieningen en inrichting toe te werken naar een up to date en professioneel milieupark.

Hoe monitoren we de resultaten en/of de effecten

Verplichte BBV indicatoren / kengetallen
Taakveld 2. Verkeer en vervoer

#	Naam indicator	Eenheid	Bron	2017	2018	2019	2020	2021	Nederland*
33	Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	CBS Statistiek huishoudelijk afval	189,0	197,0	194,0			170,0

Stand per 14-9-2022. Voor de meest actuele realisatiecijfers en ontwikkelingen in de beleidsindicatoren wordt verwezen naar www.waarstaatjegemeente.nl. De waarde in de kolom Nederland betreft informatie over het laatst gerapporteerde jaar.

Toelichting BBV indicatoren

#	Naam indicator	Eenheid
33	Omvang huishoudelijk restafval	Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.

Financiële vertaling programma

Wat mag het kosten (bedragen x € 1.000)	Rekening 2021	MJB 2022	MJB 2023	MJB 2024	MJB 2025	MJB 2026
Lasten	28.684	31.680	29.969	30.213	30.598	31.167
Baten	-18.984	-21.214	-20.675	-20.717	-20.908	-20.933
Geraamd saldo van baten en lasten	**9.700**	**10.466**	**9.294**	**9.496**	**9.690**	**10.234**
Storting in reserves	420	1.252	0	0	0	0
Onttrekking uit reserves	-1.856	-3.302	-69	-133	-83	-83
Geraamd resultaat	**8.264**	**8.416**	**9.225**	**9.363**	**9.607**	**10.151**

Investeringsplanning (bedragen x € 1.000)	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Goede leefomgeving	**5.680**	12.858	11.225	5.371
De belangrijkste investeringen in 2023 hebben betrekking op:				
Verhardingen	1.444			
Verkeersmaatregelen	1.517			
Vervanging riolering	1.919			

Programma 6

3.6 Toekomstbestendige Stad

Producten:
Onder het programma 'Toekomstbestendige Stad' brengen wij de volgende producten samen:

a) Vrijetijdseconomie

b) Algemene economie en werklocaties

Beleidskaders:
- Economische visie Roermond (2017)
- Regionaal beleidskader Werklocaties (2019)
- Handelingsperspectief kantoren Roermond (2020)
- Ruimtelijk detailhandelsbeleid Gemeente Roermond 2015-2020 (2015)
- Nota integraal horecabeleid Gemeente Roermond (2007)
- Hotel, en bed en breakfastbeleid (2007)
- Evenementennota (2016)
- Intergemeentelijke Structuurvisie Maasplassen 2030 (2014)
- Ontwikkelkader Stedelijke Maasplassen (2019)
- Visie en Actieprogramma Recreatie en Toerisme Midden-Limburg. Verbinden, Vertellen en Verrijken (2019)

Verbonden partijen:
- Grenspark Maas-Swalm-Nette
- OML B.V.
- Stichting Keyport

Strategisch doel programma

Roermond is een krachtige centrumstad die een unieke positie kent met haar 3 grote trekkers; de historische binnenstad, Maasplassen en Designer Outlet Roermond, Wij zetten in op het verder versterken en verbinden van de drie grote trekkers. Roermond maakt tevens werk van haar vitale werklocaties, verblijfstoerisme en evenementen. Wij geven uitvoering aan de economische visie en zetten daarbij in op het behouden van een vitale positie binnen het stedelijk netwerk van Zuidoost-Nederland. We besteden ook aandacht aan het bevorderen van de circulaire economie. Dit alles tot doel de brede welvaart van de inwoner te versterken door het bieden van werk, mogelijkheid tot ontwikkeling, maatschappelijke betrokkenheid en een gezonde leefomgeving.

Wat gaan we ervoor doen

A ***Vrijetijdseconomie***

B ***Toekomstbestendige werklocaties & circulaire economie***

C ***Menselijk kapitaal***

D ***Dienstverlening en ondersteuning MKB***

Wat gaan we ervoor doen

A ***Vrijetijdseconomie***
Horeca en detailhandelsbeleid ontwikkelen we als onderdeel van grotere opgave: het verbinden en versterken van de drie grote trekkers. De regiopromotie wordt door Limburg Marketing uitgevoerd op basis van een meerjarenplan. Stichting Citymanagement Roermond verzorgt de specifieke promotie voor de binnenstad van Roermond als leisure locatie.

B ***Toekomstbestendige werklocaties & circulaire economie***
Wij geven samen met ondernemers uitvoering aan de BIZ-plannen op alle bedrijventerreinen. In samenwerking met de BIZ, Parkmanagement en OML werken aan de kwaliteit van de bestaande terreinen en aanleg van nieuw terreinen.
Door de ruimtelijk-economische structuur goed te bewaken (het juiste bedrijf op de juiste plek) houden we onze economie robuust.

C ***Menselijk kapitaal***
We blijven Roermond actief positioneren als aantrekkelijke, - en woon- en werkomgeving voor de jeugd en maken carrièrekansen zichtbaar. We continueren de inzet om de samenwerking met MBO/HBO/WO instellingen en bedrijfsleven te versterken.

D ***Dienstverlening en ondersteuning MKB***
We continueren het strategisch accountmanagement en geven uitvoering aan het Routeplan Keyport Next-Level. Tevens ondersteunen we starters middels de inzet van het Starterscentrum.

Wat levert het op (concrete resultaten)

- Onderdelen van detailhandel en horecabeleid herijkt
- Gebiedsprofiel Binnenstad
- Onderzoeken herstructureringsopgaven bedrijventerreinen
- Voorbereiding aanleg kades in het kader van hoogwaterbescherming Willem Alexander
- Uitvoeringsplan verduurzaming / vergroening bedrijventerreinen.
- Samenwerking tussen onderwijsinstellingen en bedrijfsleven.
- Versterken aansluiting tussen arbeidsmarkt en het onderwijs
- Aantrekkelijk zijn en blijven voor werkenden en starters op de arbeidsmarkt.
- Versterken relatie bedrijfsleven
- Plan van aanpak transformatie / Aanpak leegstand binnenstad

- *Promotie Roermond middels structurele meerjarige afspraken met Limburg Marketing, Citymanagement,*
- *Aanjagen ondernemerschap & innovatie middels structurele meerjarige afspraken met Keyport*
- *Ontwikkeling en uitgifte bedrijventerreinen middels inzet OML,*
- *Beheer bedrijventerreinen middels inzet Stichting Parkmanagement Limburg,*
- *Ondersteuning startende ondernemers middels inzet Starterscentrum Limburg,*
- *Beheer recreatieve routestructuren middels inzet Routebureau Limburg.*

De begrote werkzaamheden zijn er met name op gericht om beleidsmatig de kaders te stellen waarbinnen de opgaven – door derden – gerealiseerd kunnen worden en projecten kunnen worden aangejaagd én om de relaties tussen overheid, onderwijs en ondernemers te versterken.

Benoemd in 2022, niet gedaan in, gedaan in 2022, komt NIET terug in 2023
- Aandacht wijkeconomie
- Huisvestingsvraagstuk VVV

Hoe monitoren we de resultaten en/of de effecten

Verplichte BBV indicatoren / kengetallen
Taakveld 3. Economie

#	Naam indicator	Eenheid	Bron	2017	2018	2019	2020	2021	Nederland*
14	Functiemenging	%	CBS BAG / LISA	56,0	56,7	57,0	57,0	57,5	53,3
16	Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 - 65 jaar	LISA	133,9	139,2	144,1	150,6	157,7	165,1

Stand per 14-9-2022. Voor de meest actuele realisatiecijfers en ontwikkelingen in de beleidsindicatoren wordt verwezen naar www.waarstaatjegemeente.nl. De waarde in de kolom Nederland betreft informatie over het laatst gerapporteerde jaar.

Toelichting BBV indicatoren

#	Naam indicator	Eenheid
14	Functiemenging	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.
16	Vestigingen (van bedrijven)	Het aantal vestigingen van bedrijven per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar.

Financiële vertaling programma

Wat mag het kosten (bedragen x € 1.000)	Rekening 2021	MJB 2022	MJB 2023	MJB 2024	MJB 2025	MJB 2026
Lasten	3.664	3.965	3.019	2.926	2.797	2.796
Baten	-2.097	-1.855	-2.440	-2.440	-2.441	-2.441
Geraamd saldo van baten en lasten	**1.567**	**2.110**	**579**	**486**	**356**	**355**
Storting in reserves	193	56	0	0	0	0
Onttrekking uit reserves	-796	-479	-2	-2	-2	-2
Geraamd resultaat	**964**	**1.687**	**577**	**484**	**354**	**353**

Programma 7

3.7 Ruimte en Wonen

Producten:
Onder het programma 'Ruimte en wonen' brengen wij de volgende producten samen:

a) Ruimtelijke ordening
b) Wonen en Bouwen
c) Grondexploitatie
d) Vastgoed

Beleidskaders:
- Structuurvisie 2001/Omgevingsvisie Roermond.
- Toekomstvisie Swalmen 2004/Omgevingsvisie Roermond.
- Plan van Aanpak Omgevingsplan.
- Structuurvisie Wonen Midden-Limburg 2022-2025.
- Structuurvisie Kwaliteitsbijdrage (2012).
- Nota vastgoed (2013).
- Nota beeldkwaliteit (2015).
- Nota Grondbeleid gemeente Roermond 2021.
- Nota Bovenwijkse Voorzieningen gemeente Roermond 2011.
- Intergemeentelijke Structuurvisie Maas en Maasplassen (2014).
- Ontwikkelingskader Stedelijke Maasplassen 2020.
- Gebiedsvisie Vrijveld 2021.
- Groenvisie (2016).
- Economische visie (2017).
- Duurzaamheidsvisie (2017).
- Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP) (2017).
- Parkeervisie (2020).
- Parkeerbeleidsplan en Nota parkeernormen (2021).

Verbonden partijen:
- RUD Limburg-Noord
- Expertise Centrum Geo (ECG)

Strategisch doel programma

Roermond is en blijft een prachtige stad met aantrekkelijke woon-, verblijfs- en werkmilieus voor inwoners, ondernemers en bezoekers. Wij hebben de juiste mix aan woningen beschikbaar en zetten in op een leefbare en bereikbare stad voor onze inwoners, ondernemers en bezoekers.

Wat willen we bereiken

We willen een onderscheidend profiel in de regio ontwikkelen, als moderne stad voor jong en oud. Daarom werken we aan een evenwichtige bevolkingsopbouw, door een aantrekkelijke stad voor jongeren te zijn. Ook voor langer zelfstandig wonende ouderen moet de stad een prettige leefomgeving zijn. De plannen voor onderwijslocaties, nieuwe woningen, werkgelegenheid en maatschappelijke voorzieningen sluiten hierop aan. De beschikbare ruimte wordt zo ingezet dat er een kwalitatieve en toekomstbestendige leefomgeving wordt gerealiseerd waarin ruimte is voor groen, spelen, fietsen en lopen

Wat gaan we ervoor doen

- **A** ***Opstellen van deelbeleid***
- **B** ***Grote projecten en grondbeleid***
- **C** ***Bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen***
- **D** ***Woonbeleid***
- **E** ***Vastgoed***

Wat gaan we ervoor doen

A ***Opstellen van deelbeleid***

In verband met de lopende bestuursopdracht “Laat het landschap u verassen” (in SML-verband) en de verantwoorde omgang met ons landschap in relatie tot grote vraagstukken die met name in het buitengebied spelen (energietransitie, klimaatadaptatie, hoogwaterveiligheid, omvorming landbouw, woningbouw etc.) worden de kwaliteiten van het landschap geïnventariseerd en gewaardeerd. Daarnaast bekijken we welke aanvullend deelbeleid nodig is op grond van o.a. de vastgestelde omgevingsvisie en het in dat kader op te stellen uitvoeringsprogramma (Maasplassen, woningbouw, binnenstad).

B ***Grote projecten en grondbeleid***

De gemeente voert een faciliterend grondbeleid en laat de realisatie van projecten hoofdzakelijk over aan marktpartijen. Dit op basis van (en binnen) de randvoorwaarden die volgen uit het gemeentelijk beleid.
Met het faciliteren van ruimtelijke projecten geven we invulling aan onze beleidskaders en uitgangspunten. Hierbij gaat het vooral om doelstellingen op het gebied van woningbouw, herstructurering en bedrijventerreinen.

Voor Roerdelta Fase 2 en 3 wordt in 2023 het stedenbouwkundig plan uitgewerkt en worden voorbereidingen getroffen voor het starten van de planologische procedure.

Er is ingestemd met meer woningen in het planonderdeel Baton Rouge, nu in dat complex geen hotelfunctie wordt ondergebracht. Een aangepast plan wordt uitgewerkt. De bouw van dit planonderdeel zou in de loop van 2023 kunnen starten. Parallel aan dit traject wordt ook de ontwikkeling van het laatste planonderdeel Four Brothers ter hand genomen.

Naar verwachting zal de Raad van State in 2023 de beroepen behandelen tegen vaststelling van het bestemmingsplan Melickerveld 2022 door de raad in februari 2022.

In 2023 wordt de laatste hand gelegd aan de laatste twee projectmatige onderdelen van Oolderveste met totaal 47 woningen. Ook wordt nog een aantal vrije kavels ontwikkeld. Het plan kan gereed zijn in 2025.

Nadat het stedenbouwkundig plan eind 2022 is vastgesteld zal in 2023 de juridisch/planologische procedure volgen.

C ***Bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen***

In de aanloop naar de Omgevingswet vindt in principe geen actualisatie van bestemmingsplannen meer plaats, tenzij daarvoor een inhoudelijke noodzaak bestaat.

Het moment van inwerkintreding van de Omgevingswet is nog steeds onzeker. Het overgangsrecht van de Omgevingswet, regelt dat procedures die zijn gestart vóór inwerkingtreding van de Omgevingswet worden afgerond op basis van het ‘oude’ recht. Daar waar mogelijk gaan we initiatiefnemers stimuleren om tijdig de noodzakelijke stukken aan te leveren, zodat de procedure nog op grond van de oude wetgeving kan worden afgehandeld. Er bestaat echter een risico dat er onvoldoende capaciteit beschikbaar is om alle plannen te beoordelen en in procedure te brengen. Ook kan het zijn dat initiatiefnemers niet in staat blijken tijdig de benodigde stukken aan te leveren. De werkdruk bij de diverse partijen in het fysieke domein (aannemers, architecten, bouwkundigen, adviseurs, etc.) is op dit moment erg hoog.

Op enig moment is het niet meer realistisch om nog plannen in behandeling te nemen met als doel deze onder het overgangsrecht af te handelen. Dat tijdstip is op dit moment nog niet in te schatten. Het is afhankelijk van de hoeveelheid en de complexiteit van de plannen die in de maanden voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet worden ingediend. Het college zal als dagelijks bestuur van de gemeente dit moment bepalen. Uiteraard is goede externe en interne communicatie hierover van belang.

Wanneer de Omgevingswet in werking treedt, zal in de eerste periode van de transitieperiode mogelijk worden gewerkt met vergunningprocedures (Buitenplanse Omgevingsplanactiviteiten, ook wel afgekort tot Buitenplanse Opa’s of Bopa’s). Bij grootschalige gebiedsontwikkelingen kan een wijziging van het omgevingsplan worden overwogen, door middel van een omgevingsplanwijzing.

D ***Woonbeleid***
Vanwege de grote woningbouwopgave wordt op basis van een quick scan naar de mogelijkheden voor versnelling van woningbouw een plan van aanpak voor uitvoering opgesteld. Daarna zal worden bekeken hoe een lokale woon(zorg)visie wordt opgesteld, mede met het oog op de door het rijk per 2024 voorziene verplichting voor gemeenten een woonzorgvisie op te stellen. De regionale Structuurvisie wonen Midden-Limburg 2022 tot en met 2025 is in 2022 vastgesteld.

Jaarlijks worden met corporaties en huurdersorganisaties prestatieafspraken gemaakt over de bijdrage van de corporaties aan de in Roermond bestaande volkshuisvestelijke opgave. Het doel is om met ingang van 2024 de prestatieafspraken (op te stellen in 2023) te vertalen naar meerjarige prestatieafspraken.

In 2023 worden de in de samenwerkingsagenda en de door de provincie opgelegde subsidievoorwaarden in het kader van Kwaliteit Limburgse Centra (KLC) verder uitgevoerd, in het bijzonder de woonprojecten. De voorwaarden die de provincie verbindt aan de subsidietoekenning hebben o.a. betrekking op termijnen van start en afronding van projecten.

E ***Vastgoed***
Het uitgangspunt in het vigerende vastgoedbeleid is, dat het gemeentelijk vastgoedbezit dient te zijn afgestemd op de diverse gemeentelijke beleidsdoelstellingen (vastgoed als middel) alsmede de huisvestingsbehoefte van de ambtelijke organisatie (bedrijfsmiddel).

Wat levert het op (resultaten)

A ***Opstellen van deelbeleid***
Het resultaat van het inventariseren en waarderen van het landschap wordt gebruikt bij het richting geven aan de grote vraagstukken die met name in het buitengebied spelen. Het formuleren van deelbeleid resulteert in een uitwerking van beleid op de omgevingsvisie-thema's waarvoor nadere uitwerking nodig wordt geacht.

B ***Grote projecten en grondbeleid***
Door het faciliteren van ruimtelijke projecten worden beleidsdoelstellingen en ambities van de gemeente op het gebied van woningbouw, herstructurering en bedrijventerreinen en actieve en duurzame mobiliteit gerealiseerd. We verwijzen hiervoor naar de paragraaf Grondbeleid.

.

C ***Bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen***
Wanneer de Omgevingswet in werking treedt zal ook het reguliere werk blijven doorgaan. Het nieuwe juridisch instrumentarium zal extra inzet en aandacht vragen. Het is belangrijk een goede balans te vinden tussen het in behandeling nemen van nieuwe plannen en aanvragen en het werk dat na invoering van de Omgevingswet op ons afkomt. Het uitgangspunt is, dat 'de winkel openblijft'.

D ***Woonbeleid***
Er ontstaat evenwicht tussen vraag en aanbod op de woningmarkt naar typologie en huur versus koop. Dit gebeurt zowel kwantitatief als kwalitatief en voor de verschillende doelgroepen. Ook leveren we een bijdrage aan een duurzamere woningvoorraad.

E ***Vastgoed***
We willen het gemeentelijk vastgoed op een slagvaardige en professionele wijze beheren. Daartoe wordt onderhoud uitgevoerd conform het meerjarig technische onderhoudsplan, gebaseerd op een gemiddeld onderhoudsniveau 'redelijke conditie' (niveau 3). Vastgoed dat niet meer past binnen de gemeente beleidsdoelstellingen wordt zo snel mogelijk verkocht dan wel een andere bestemming gegeven. Daarnaast zal op basis van de in 2019 uitgevoerde EED (Energie audit) een plan van aanpak worden opgesteld om te komen tot een verdere verduurzaming van het gemeentelijk (bebouwd) vastgoed in eigendom.

Effect indicatoren / kengetallen Begroting 2023
A Toevoeging van de woningvoorraad (langjarig gemiddelde) 240.
B Nieuw te bouwen grondgebonden koopwoningen (langjarig gemiddelde) 100.
C Toename van het aantal sociale huurwoningen (langjarig gemiddelde) 40.
D Toename aantal nultredewoningen (langjarig gemiddelde) 100.

Verplichte BBV indicatoren/kengetallen

Taakveld 8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing (Vhrosv)

#	Naam indicator	Eenheid	Bron	2017	2018	2019	2020	2021	Nederland*
35	Gemiddelde WOZ waarde	in € 1.000	CBS Statistiek Waarde Onroerende Zaken	177	185	200	216	228	290
36	Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	BAG	4,7	6,1	5,6	4,0	29,9	8,9
37	Demografische druk	%	CBS Bevolkingsstatistiek	67,3	68,3	68,8	69,8	70,1	70,3
38	Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	in €	COELO	634	647	667	695	728	733
39	Gemeentelijke woonlasten meer-persoonshuishouden	in €	COELO	634	647	667	695	728	773

Stand per 14-9-2022. Voor de meest actuele realisatiecijfers en ontwikkelingen in de beleidsindicatoren wordt verwezen naar www.waarstaatjegemeente.nl. De waarde in de kolom Nederland betreft informatie over het laatst gerapporteerde jaar.

Toelichting BBV indicatoren

#	Naam indicator	Eenheid
35	Gemiddelde WOZ waarde	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.
36	Nieuw gebouwde woningen	Het aantal nieuwbouwwoningen per 1.000 woningen.
37	Demografische druk	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.
38	Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuisouden betaalt aan woonlasten.
39	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.

Financiële vertaling programma

Wat mag het kosten (bedragen x € 1.000)	Rekening 2021	MJB 2022	MJB 2023	MJB 2024	MJB 2025	MJB 2026
Lasten	7.097	10.421	7.785	9.890	7.495	9.473
Baten	-5.512	-5.929	-4.542	-6.883	-4.372	-6.351
Geraamd saldo van baten en lasten	**1.585**	**4.492**	**3.243**	**3.007**	**3.123**	**3.122**
Storting in reserves	966	297	175	205	88	88
Onttrekking uit reserves	-1.044	-1.674	-213	-15	-15	-15
Geraamd resultaat	**1.507**	**3.115**	**3.205**	**3.197**	**3.196**	**3.195**

Aan de slag met de Omgevingswet

Met de introductie van de Omgevingswet is er een vierde Decentralisatie bijgekomen na de drie decentralisaties in het sociale domein. De Omgevingswet zet de leefomgeving centraal en stimuleert dat afwegingen zoveel mogelijk decentraal gemaakt worden. Het gaat niet alleen om het toepassen van de juiste regels en procedures, maar veel meer om het houden van regie op het proces om te komen tot de uitvoering van mooie plannen. Uitgangspunt hierbij is het vroegtijdig samenwerken met de omgeving.
Voor gemeenten geldt dat de mate waarin implementatie van de Omgevingswet slaagt, bij uitstek afhankelijk is van de wijze waarop medewerkers hiermee omgaan. De bestuurlijke afwegingsruimte voor de fysieke leefomgeving wordt met de nieuwe Omgevingswet veel ruimer en geeft ruimte voor een lokale afweging. Zo worden met de zgn. bruidsschat rijksregels onderdeel van het omgevingsplan en de regels uit die bruidsschat naar eigen inzicht overnemen, aanpassen of schrappen binnen de wettelijke kaders en instructieregels. Hierdoor komt er meer ruimte voor lokaal maatwerk.

Op 12 maart 2019 heeft het college de programmaopdracht ‘Invoering Omgevingswet Roermond’ vastgesteld. Deze programma-opdracht is een verdere uitwerking van een in 2017 vastgesteld plan van aanpak, gericht op de implementatie van de Omgevingswet. Vanuit de gemeenteraad is een begeleidingsgroep ingesteld. Onderdelen van het programma zoals het aanpassen van de ICT, de werkprocessen en het opstellen van de Omgevingsvisie en de Leidraad Omgevingsdialoog zijn uitgevoerd in de periode 2019-2022.

Doelen

1. *Werken en handelen conform de uitgangspunten en het gedachtengoed van de Omgevingswet. De Omgevingswet vraagt een manier van werken die voor de gemeente, ambtelijk en bestuurlijk, anders is: integraal, in samenhang en afstemming. Het vraagt flexibiliteit met oog voor wat kan en mag. Het is de bedoeling dat de gemeente plannen en beleid maakt, uitvoert en evalueert in samenwerking met de samenleving.*
2. *De processen en de organisatiestructuur ondersteunen het werken conform de Omgevingswet.*
3. *Ondersteunen initiatiefnemers bij het werken met de nieuwe regelgeving.*

Wat gaan we ervoor doen

A. *Transitie naar het Omgevingsplan*
In het omgevingsplan worden onze huidige bestemmingsplannen, regels uit onze verordeningen die relevant zijn voor de fysieke leefomgeving en een groot aantal huidige rijksregels (ook wel de “bruidsschat”) tot één tijdelijk plan gebundeld. Voor het definitieve omgevingsplan geldt een overgangstermijn tot 2030. Naast deze omvangrijke integratie van plannen en regels vertalen we ook de omgevingsvisie in het omgevingsplan, en we harmoniseren de regels uit de huidige bestemmingsplannen. We gebruiken de Nota van uitgangspunten die de kaders en ambities hiervoor geeft.

B. *Communicatie en dienstverlening*
We hebben in 2022 de leidraad Omgevingsdialoog vastgesteld. Deze heeft een plek gekregen in de nieuwe processen die de uitvoering van de Omgevingswet ondersteunen. Hierover communiceren we met aanvragers en initiatiefnemers in een vroeg stadium van een initiatief. Gelet op de nieuwe werkwijze voor zowel initiatiefnemers als de ambtelijke organisatie voorzien we dat extra communicatie en informatievoorziening hierover noodzakelijk is. We besteden extra aandacht aan onze dienstverlening op dit punt.

C. *Opleiden en structuur/formatie*
Het werken met de Omgevingswet vraagt de komende jaren voortdurend aandacht voor het ontwikkelen van voldoende kennis en vaardigheden bij medewerkers. Het gaat om een omvangrijke stelselwijziging met nieuwe regels die we moeten kennen en kunnen uitleggen. Afhankelijk van de bestuurlijke keuzes in met name het omgevingsplan wordt daarnaast duidelijk welke gevolgen de transitie naar het definitieve omgevingsplan de komende jaren heeft voor de formatie.

D. *ICT*
Bij het in werking treden zijn wij gereed voor de ontwikkeling en de koppeling van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) dat de uitvoering van de Omgevingswet moet ondersteunen. De nieuwe werkprocessen en instrumenten moeten geïmplementeerd zijn in bestaande en nieuwe ICT-toepassingen. Gelet op de complexiteit van het DSO, blijft hiervoor aandacht in de transitie naar het omgevingsplan. We ondersteunen aanvragers vooral in de beginfase bij het werken met de nieuwe digitale toepassingen zoals het DSO en het Omgevingsloket.

E. ***Wet kwaliteitsborging bouwen (Wkb)***

Tegelijk met de invoering van de Omgevingswet is de Wet private kwaliteitsborging ingevoerd. Dit houdt in dat landelijk de technische toets en het toezicht op bouwwerken gefaseerd wordt overgelaten aan de markt. De grootste wijziging voor vergunningverlening is dat er een 'knip' komt. Voor het ruimtelijke en het technische deel zijn met de Omgevingswet voortaan 2 vergunningen nodig: een ruimtelijke en een technische vergunning. Daarnaast vervalt met de Wkb de technische vergunning voor de lagere risicoklassen: gevolgklasse 0 en 1.
De gevolgen voor onze werkzaamheden en bijvoorbeeld de handhaving zijn op voorhand moeilijk in te schatten. Uit de praktijk moet blijken hoe de Wkb wordt uitgevoerd en of er bijvoorbeeld een toename is van het aantal handhavingszaken. We monitoren de ontwikkelingen en sturen hier tijdig op bij.

Wat levert het op

De resultaten van 'wat we gaan doen' (output) zijn extern zichtbaar, deels in de bovenstaand beschreven acties maar vooral doordat:

1. inwoners, ondernemers en instellingen kunnen zich gemakkelijk informeren over de fysieke leefomgeving en geldende regels (via het DSO);
2. inwoners, ondernemers en instellingen vroeger worden betrokken bij ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving;
3. de gemeente zorgvuldig belangen kan afwegen op basis van de beschikbare informatie en adviezen en hierbij rekening houdt met de lokale situatie;
4. het voor alle betrokkenen helder is wat de visie van de gemeente op de fysieke leefomgeving is.

Hoe monitoren we de resultaten en / of de effecten

In het kader van de reguliere P&C-cyclus wordt gerapporteerd over de voortgang van het programma.

Programmaverdeling

De effecten van de Omgevingswet raken diverse programma's/thema's binnen deze begroting en wel de volgende:

- Ruimte en wonen
- Kansen voor klimaat
- Goede leefomgeving
- Toekomstbestendige stad
- Vitale stad

Financieel

In het programma zijn (eenmalig) middelen voorzien om te komen tot de implementatie van de Omgevingswet. In 2023 maken we indien mogelijk nog gebruik van deze bestaande middelen. Daarnaast zijn er in de septembercirculaire 2022 middelen beschikbaar gesteld voor de implementatiekosten die gemeenten maken in aanloop naar de invoering van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging. Hiermee is in 2023 voldoende budget beschikbaar voor de verdere implementatie en de start van de transitie richting het omgevingsplan.

Voor het definitief vormgeven van het omgevingsplan hebben we tot 2030 de tijd.
Hiervoor zal naar verwachting ongeveer €160.000 jaarlijks nodig zijn.
Omdat er in de begroting al een structureel bedrag is opgenomen voor de actualisering van bestemmingsplannen, leidt dit tot incidentele kosten van jaarlijks €100.000 van 2023 tot en met 2029.
Dit bedrag kan gedekt worden uit de middelen van de septembercirculaire en de reserve.

	2023	2024	2025	2026
Omgevingswet -opstellen omgevingsplan	100	100	100	100
Omgevingswet- dekking actualiseren bestemmings-plan	58	58	58	58

Risico's

Een belangrijk risico in de transitiefase is de beschikbaarheid van personeel voor zowel de reguliere taken als de werkzaamheden die nodig zijn voor de transitie.

De omvang van de structurele effecten hangt daarnaast af van de keuzes die bestuurlijk gemaakt worden in het gebruik van de decentrale ruimte.

We zien een aantal risico's die mogelijk structureel kunnen doorwerken:

1. **Leges**
   Door de Omgevingswet verandert het legesregime. Er zijn nieuwe activiteiten toegestaan om leges over te heffen (milieuvergunningen), maar er vervallen ook activiteiten waar de gemeente nu leges voor heft. Daarnaast kunnen bestuurlijke keuzes worden gemaakt over meldingsplicht of vergunningplicht die gevolgen hebben voor de leges. Hiervoor werken we scenario's uit in de besluitvorming zodat het financiële effect van de keuzes zichtbaar is.

2. **Personele kosten**
   De Omgevingswet vraagt competenties van medewerkers die wellicht kunnen leiden tot een aanpassing van functies, hetgeen financiële consequenties kan hebben. Dit dient in relatie gebracht te worden met het verminderen van het aantal aanvragen voor een vergunning. Daarnaast kunnen bestuurlijke keuzes bij de diverse instrumenten (b.v. het omgevingsplan) gevolgen hebben voor de benodigde formatie.

3. **Uitvoeringskosten lange termijn**
   Het Rijk heeft met de bestuurlijke partners afgesproken dat zij zullen zoeken naar oplossingen voor financiële knelpunten en dat financiële compensatie daarbij een optie is. Als uitgangspunt is vastgesteld dat de Omgevingswet budgetneutraal moet kunnen worden ingevoerd in een periode van tien jaar. Maar uit onderzoeken blijkt dat dit sterk afhankelijk is van bestuurlijke keuzes. Een terugverdientijd van dertig jaar is ook mogelijk.

4. **Overdracht bodemtaken**
   Tegelijkertijd met het in werking treden van de Omgevingswet zijn ook de bodemtaken aan de gemeenten overgedragen. Ook hiervoor geldt dat de uitvoeringskosten die hiermee gemoeid zijn en de eventuele compensatie vanuit het Rijk of de provincie nog onvoldoende inzichtelijk zijn.

5. **Digitalisering en ICT**
   Er komen landelijke richtlijnen waar de gemeente aan moet voldoen, wil de gemeente digitaal kunnen blijven communiceren met alle basisadministraties en bijvoorbeeld gegevensbanken. Essentieel daarbij zijn twee uitgangspunten: alle informatie rondom de fysieke leefomgeving moet digitaal worden aangeboden én raadpleegbaar zijn. In het programma is hierin voorzien, maar het blijft (gelet op de opgave) een risico.

   (Omgevingswet nog niet in werking)

Programma 8

3.8 *Levendige Stad*

Producten:
Onder het programma 'Levendige stad' brengen wij de volgende producten samen:

a) Sportbeleid en activering

b) Sportaccommodaties en sportieve openbare ruimte

c) Kunst- en cultuurbeleid

d) Culturele organisaties en instellingen

e) Cultuurbehoud

Beleidskaders:
- Nota Sport- en beweegbeleid 2017-2022 Roermond beweegt (2017)
- Sportaccommodatiebeleid Evaluatie visie 2020 en update 2017 (2017)
- Nota Archeologie 2011
- Erfgoedverordening 2018
- Verbonden partijen: SML (Bestuursopdracht landschap)

Strategisch doel programma

De coronapandemie heeft nog meer dan voorheen het belang van sport en cultuur doen inzien. De gemeente blijft sport en cultuur stimuleren. Deelname aan sport en cultuur is niet alleen een zinvolle vrijetijdsbesteding; deelnemen en actief zijn (soms onbewust) draagt bij aan thema's als leefbaarheid, positieve gezondheid, respect en bestrijden van eenzaamheid. Daarnaast heeft een goed sport- en cultuuraanbod een positief effect op de aantrekkelijkheid van de stad, werkgelegenheid en economische ontwikkeling.

Sport
Vanuit de Coronapandemie blijft het van groot belang dat burgers sporten en bewegen en meedoen aan cultuur. Voor de sport- en beweegdeelname zien we dat een aantal georganiseerde sporten te maken hebben met mindere belangstelling en dat burgers steeds meer zelf bepalen wanneer en met wie ze sporten. Ook de buitenruimte wordt voor het sporten en bewegen veel gebruikt. Dat sporten en bewegen van grote integrale betekenis is om als middel ingezet te worden in een breed terrein van beleidsterreinen is de afgelopen jaren bewezen. Bovenstaande aspecten dienen meegenomen te worden in het, vanuit een integrale benadering, op te stellen sport(accommodatie)beleid.

Cultuur
Cultuur brengt mensen dichter bij elkaar, stimuleert participatie en leert mensen zich beter tot elkaar te verhouden. Cultuur geeft uiting aan onze gezamenlijke geschiedenis, aan de ontwikkeling van onze waarden en perspectief op de samenleving. Cultuur is nodig om het heden te begrijpen en de toekomst vorm te kunnen geven. Cultuur draagt bij aan het verbeeldings- en inlevingsvermogen van mensen. Roermond wil inwoners verbinden. Cultuur wordt steeds meer verbonden aan andere domeinen zoals onderwijs, welzijn, economie of zorg. Binnen de meerjaren cultuurvisie hebben verschillende culturele instellingen, makers, erfgoed en de gemeentelijke instellingen als het Cuypershuis, archief en monumenten een duidelijke positie. Cultuur is een belangrijke schakel in de verbinding van de inwoners van Roermond, draagt bij aan de ontwikkeling van kinderen, het welzijn van ouderen en de aantrekkelijkheid van de stad. Roermond brengt cultuur naar de mensen toe.

Wat willen we bereiken

Sport
De doelstelling binnen het sport- en beweegbeleid is dat burgers blijvend sporten/bewegen. Het is daarbij niet van belang waar deze burgers actief zijn, áls ze maar actief zijn. Het streven is dan ook dat de burgers in Roermond, jong en oud, voldoen aan de voor hen geldende landelijke richtlijn bewegen. Hiervoor is het ook noodzakelijk dat Roermond voorziet in benodigde voorzieningen op gebied van accommodaties en inrichting van de openbare ruimte. Voor met name de buitensportaccommodaties geldt dat deze, waar mogelijk, een grotere betekenis krijgen om naast het gebruik door de hoofdgebruiker een belangrijkere rol te laten vervullen in het laten sporten/bewegen van burgers en/of als ontmoetingsplek voor de wijk. Een openbare ruimte die uitnodigt tot sporten en bewegen en de gezonde keuze eenvoudig maakt draagt er aan bij dat meer burgers voldoen aan de landelijke richtlijn bewegen. Binnen het huidige budget is die gewenste inrichting van de openbare ruimte niet te realiseren, hiervoor is extra budget benodigd. Met de doorontwikkeling van Sportservice, waarbij meer vanuit een regierol burgers worden gestimuleerd te sporten en bewegen, wordt bereikt dat positief wordt bijgedragen aan doelstellingen van meerdere beleidsterreinen.

Cultuur
In Roermond heerst een bruisend cultureel klimaat waarbij de intrinsieke, maatschappelijke en economische waarden van cultuur centraal staan. In 2023 geven we uitvoering aan de nieuwe meerjarencultuurvisie die naar verwachting eind 2022 is vastgesteld. In dit nieuwe meerjarenbeleid geven we expliciet ruimte aan makers en cultureel ondernemers en stellen zichtbaarheid en verbinding van cultuur en erfgoed centraal. We zetten in op verbreding en versterking van de basisinfrastructuur om nieuwe initiatieven een kans te geven en een meer divers aanbod te creëren. Het positioneren en meer beleefbaar maken van ons (fysiek en immaterieel) erfgoed, historie, archeologie en monumenten vinden we belangrijk. We willen cultuur en erfgoed van waarde laten zijn voor zoveel mogelijk mensen in de gemeente. Hierin is samenwerking van groot belang: tussen presentatieplekken en producerende instellingen, tussen makers en publiek, tussen verschillende beleidsterreinen zoals het onderwijs en de zorg, maar ook tussen gemeenten en regio's. We blijven de culturele sector faciliteren door de ondersteuning van makers, culturele instellingen, verenigingen, evenementen en initiatieven met een divers aanbod. Hierbij streven we naar een balans tussen meer centrale voorzieningen en cultuur in de wijken. Het historische en monumentale karakter, de rijks- en gemeentelijke monumenten en de beschermde stads- en dorpsgezichten van Roermond worden versterkt en meer zichtbaar gemaakt voor publiek.

In de meerjarenvisie geven we nadrukkelijk aan dat de huidige middelen niet voldoende zijn om kerntaken uit te voeren op het gebied van cultuur, erfgoed en collectiebeheer; het faciliteren van een breed publieksbereik; en het mogelijk maken van divers aanbod. Om met deze beperkte middelen (een deel van de) ambities waar te maken is het noodzakelijk keuzes te maken. We doen daarom een brede oproep voor meer middelen voor cultuur, erfgoed en collectiebeheer.
Op het vlak van erfgoed gaan we actueel beleid opstellen. Het beperkte beleid dat er is, is zwaar verouderd. Dit beleid gaat ons helpen om het erfgoed beter te beschermen, ontwikkelen en beleven en als inspiratiebron te gebruiken bij nieuwe ontwikkelingen.

Wat gaan we ervoor doen

A ***Sportbeleid en activering***

B ***Sportaccommodatiebeleid en sportieve openbare ruimte***

C ***Uitvoering meerjaren cultuurvisie***

D ***Revitalisatie theater De Oranjerie***

E ***Evaluatie concessieovereenkomst Yask - gemeente***

F ***Cultuurlandschappen***

G ***Erfgoedvisie***

H ***Erfgoedverordening***

I ***Uitvoering toekomstplan Cuypershuis en voortzetting bedrijfsvoering***

J ***Uitvoering Collectieplan Beeldende kunst***

K ***Uitbreiding bestaande dienstverlenings-overeenkomsten (DVO's) met Leudal en Roerdalen en nieuwe DVO's met Echt-Susteren en Maasgouw***

Wat gaan we ervoor doen

A ***Sportbeleid en activering***
Het sport- en beweegbeleid wordt, vanuit een integrale beleidsbenadering, geactualiseerd en vastgesteld. Verder zetten we in op een blijvende goede uitwerking van het 'lokaal sportakkoord'. Dit alles dient bij te dragen aan het verhogen van het aantal burgers in Roermond dat blijvend sport/beweegt.

B ***Sportaccommodatiebeleid en sportieve openbare ruimte***
In 2023 wordt integraal (sport) accommodatiebeleid vastgesteld. Hieruit volgt ook het inzicht in de benodigde sportinfrastructuur met toekomstbestendige, laagdrempelig toegankelijke en waar mogelijk multifunctionele sportaccommodaties. Hierbij wordt de verbinding gelegd met onderwijs- en wijkaccommodaties. Steeds meer burgers gebruiken de openbare ruimte om te sporten en te bewegen. Hoe die openbare ruimte hiertoe het beste kan worden ingericht maakt onderdeel uit van een van de opgaves.

C ***Uitvoering meerjaren cultuurvisie***
Wij geven uitvoering aan de meerjarenvisie; waaronder:
- Verbreding basisinfrastructuur;
- Doorontwikkeling PCR (Platform Cultuur Roermond);
- Opstellen nieuwe subsidieregelingen;
- Doorontwikkeling Maakplaats.

D ***Revitalisatie theater de Oranjerie***
In 2022 is de revitalisatie gestart die naar verwachting in 2023 wordt afgerond.
Wij houden de voortgang in de gaten en rapporteren hierover naar de provincie in het kader van de subsidieregeling KLC (Kwaliteit Limburgse Centra).

E ***Evaluatie concessieovereenkomst Yask - gemeente***
Per 2016 hebben wij een concessieovereenkomst gesloten met Yask (toen nog Kien) over het beheer en de exploitatie van de ECI. De overeenkomst loopt t/m 2025. Gezien deze einddatum en het feit dat we diverse aanleidingen zien, komen we tot een opdrachtformulering om deze overeenkomst te evalueren en bepalen aan de hand daarvan het vervolg (afhankelijk van beschikbaarheid capaciteit en middelen).

F ***Cultuurlandschappen***
In verband met een verantwoorde omgang met ons landschap in relatie tot grote vraagstukken die met name in het buitengebied spelen (energietransitie, hoogwaterveiligheid, omvorming landbouw, woningbouw etc.) worden de kwaliteiten van het landschap geïnventariseerd en gewaardeerd.

G ***Erfgoedvisie***
We stellen een erfgoedvisie op waarin in grote lijnen staat aangegeven hoe we in de komende jaren met ons erfgoed willen omgaan en welke plannen en projecten worden uitgevoerd. Naar verwachting zal deze in Q1 2023 worden vastgesteld.

H ***Erfgoedverordening***
We stellen een eenvoudig bruikbare regeling op die aansluit aan nieuwe wettelijke regelgeving en aan bestaande subsidieregelingen van Rijk en Provincie.

I ***Uitvoering toekomstplan Cuypershuis en voortzetting bedrijfsvoering***
Verwacht wordt dat het toekomstplan Cuypershuis eind 2022/2023 wordt vastgesteld. Op basis hiervan starten we met invulling en uitvoering geven van dit plan in 2023 en verder. De bedrijfsvoering loopt daarnaast door, waarbij na 10 jaar voor het eerst de entreeprijzen worden verhoogd, passend bij hetgeen het Cuypershuis biedt en meer in lijn met andere vergelijkbare musea. Opgemerkt wordt dat ca 60 % van de bezoekers een Museumjaarkaart hebben, zij merken niets van deze verhoging. Daarentegen ontvangt het museum vanuit de Museumjaarkaart, een vergoeding die is afgeleid van de entreeprijs.

J ***Uitvoering Collectieplan Beeldende kunst***
Eind 2022 neemt de Raad een besluit over hoe om te gaan met de beeldende kunstcollectie: behouden of afstoten. Beide mogelijkheden komen de collectie uiteindelijk ten goede, maar er moet een duidelijke keuze worden gemaakt. In 2023 wordt gestart met uitvoering te geven aan de door de Raad gemaakte keuze.

K ***Uitbreiding bestaande dienstverleningsovereenkomsten (DVO's) met Leudal en Roerdalen en nieuwe DVO's met Echt-Susteren en Maasgouw***
Met deze overeenkomsten gaan we aan de slag. Dit betekent ook dat er geschoven moet worden binnen de archieven van de gemeente zelf en er fysieke aanpassingen in het archief zullen moeten plaatsvinden.

Wat levert het op (resultaten)

A ***Sportbeleid en activering***
Een geactualiseerd integraal sport- en beweegbeleid 2023-2026 als onderdeel van een breed beleidsmatig kader. Een uitwerking van het lokaal sportakkoord dat als hoofddoel kent het verhogen van het aantal burgers in Roermond dat blijvend sport/beweegt.

B ***Sportaccommodatiebeleid en sportieve openbare ruimte***
Een integrale accommodatienota die, naast voorzieningen voor onderwijs- en wijkaccommodaties, inzicht geeft in de toekomstige accommodaties benodigd voor de sport. Een kader dat inzicht geeft op welke wijze de openbare ruimte zodanig wordt ingericht zodat deze burgers (onbewust) aanzet tot sporten/bewegen.

C ***Uitvoering meerjaren cultuurvisie***
Door uitvoering te geven aan de meerjarenvisie cultuur maken we (onder andere) een start met het verbreden van de culturele basisinfrastructuur, heeft het PCR (Platform Cultuur Roermond) een nieuwe vorm die beter aansluit bij de behoeftes van het culturele veld, zijn er nieuwe subsidieregelingen in afstemming met het culturele veld opgesteld en heeft er een doorontwikkeling plaatsgevonden van de Maakplaats. En zijn we meer in contact met het gehele culturele veld zodoende beter te weten wat er speelt en sneller hierop te reageren.

D ***Revitalisatie theater de Oranjerie***
Naar verwachting zal Theater de Oranjerie in 2023 haar deuren weer openen en is er voor het publiek, maar ook alle andere gebruikers zoals harmonieën en verengingen weer volop ruimte in een geheel gerevitaliseerd theater.

F ***Cultuurlandschappen***
Het resultaat van het inventariseren en waarderen van het landschap wordt gebruikt bij het richting geven aan de grote vraagstukken die met name in het buitengebied spelen. Het resultaat is behoud en versterking van het landschap.

G ***Erfgoedvisie***
Een visie die de basis vormt voor ons nieuwe erfgoedbeleid.

H ***Erfgoedverordening***
Een aangepaste verordening die vooral op vlak van grote monumentensubsidies gebruiksvriendelijker wordt.

I ***Uitvoering toekomstplan Cuypershuis en voortzetting bedrijfsvoering***
Afhankelijk van de door de raad gemaakte keuze geven we invulling aan het toekomst perspectief van het Cuypershuis. De financiële middelen, personele formatie zijn passend bij de gestelde doelstellingen.

J ***Uitvoering Collectieplan Beeldende kunst***
Een collectie passend bij de door de raad gekozen doelstellingen.

Hoe monitoren we de resultaten en/of de effecten:
Sportbeleid en activering: GGD monitor Gezondheid met daarin het percentage burgers dat voldoende sport/beweegt.

Hoe monitoren we de resultaten en/of de effecten

Verplichte BBV indicatoren / kengetallen
Taakveld 5.Sport, cultuur en recreatie

#	Naam indicator	Eenheid	Bron	2017	2018	2019	2020	2021	Nederland*
20	Niet-sporters	%	Gezondheidsmonitor volwassenen (GGD, CBS,RIVM)	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	49,3

Stand per 14-9-2022. Voor de meest actuele realisatiecijfers en ontwikkelingen in de beleidsindicatoren wordt verwezen naar www.waarstaatjegemeente.nl. De waarde in de kolom Nederland betreft informatie over het laatst gerapporteerde jaar.

Toelichting BBV indicatoren

#	Naam indicator	Eenheid
20	Niet-sporters	Het percentage niet-wekelijks sporters t.o.v. bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.

Financiële vertaling programma

Wat mag het kosten (bedragen x € 1.000)	Rekening 2021	MJB 2022	MJB 2023	MJB 2024	MJB 2025	MJB 2026
Lasten	12.055	16.584	13.219	13.246	13.221	13.179
Baten	-2.093	-4.744	-1.848	-1.848	-1.848	-1.770
Geraamd saldo van baten en lasten	**9.962**	**11.840**	**11.371**	**11.398**	**11.373**	**11.409**
Storting in reserves	598	94	0	0	0	0
Onttrekking uit reserves	-875	-1.391	-61	-60	-60	-49
Geraamd resultaat	**9.685**	**10.543**	**11.310**	**11.338**	**11.313**	**11.360**

Investeringsplanning (bedragen x € 1.000)	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Levendige stad	**1.315**	996	713	1.008
De belangrijkste investeringen in 2023 hebben betrekking op:				
Sportaccommodaties	1315			

3.9 Programma 9 *Veilige Stad*

Producten:
Onder het programma 'Veilige Stad' brengen wij de volgende producten samen:

a) Sociale veiligheid

b) Fysieke veiligheid

Beleidskaders:
- Integraal Veiligheidsbeleid 2020 – 2023
- Uitvoeringsplan integrale veiligheid 2023 (nog vast te stellen)
- Regionaal beleidsplan 2020-2023 Veiligheidsregio Limburg-Noord
- Brandweerbeleidsplan 2020-2023

Verbonden partijen:
- Veiligheidsregio Limburg-Noord (VRLN)
- Antidiscriminatievoorziening Limburg (ADV Limburg)

Strategisch doel programma

Roermond is een veilige stad waar iedereen zich thuis en welkom voelt. Samen met onze inwoners, ketenpartners, ondernemers en bezoekers werken wij aan het versterken van de leefbaarheid en veiligheid in Roermond.

Wat willen we bereiken

Na twee jaar van ingrijpende coronamaatregelen keerden we het afgelopen jaar terug naar het 'nieuwe normaal'. De capaciteit die nodig was voor de aanpak van de pandemie, kan nu grotendeels weer ingezet worden voor het verbeteren van de leefbaarheid en veiligheid in Roermond. Wij signaleren echter wel een ontwikkeling waarin er blijvend (handhavings) capaciteit nodig is voor de vluchtelingencrisis, de coronacrisis die ieder moment de kop weer kan opsteken, en de toenemende onrust in onze samenleving.

Helaas lijkt er in de maatschappij ook een nieuwe normaal van verharding en normvervaging te zijn ontstaan. We zien in het land problemen, bijvoorbeeld bij voetbalwedstrijden en demonstraties. Ook in Roermond waren er ongeregeldheden, in het bijzonder bij het instellen van de avondklok en rondom de jaarwisseling. De gemeente Roermond zet actief in op het terugdraaien van deze tendens. Zo werken we domeinoverstijgend, en in nauwe samenwerking met onze partners, aan jeugd- en jongerenbeleid. Daarmee wordt verder de nadruk gelegd op preventie als speerpunt in ons veiligheidsbeleid.

Naast de nieuwe ontwikkelingen gaat het reguliere veiligheidswerk gewoon door. 2023 wordt de laatste jaarschijf van het integrale veiligheidsbeleid 2020 – 2023. Er zal, met inachtneming van nieuwe ontwikkelingen, hard worden gewerkt aan de vastgelegde doelstellingen. Hoewel op het moment van schrijven de plannen voor de komende jaren nog gemaakt moeten worden, is het duidelijk dat een aantal thema's de volle aandacht zullen blijven behouden. De gemeente Roermond zal verder werken aan de aanpak van ondermijning, aan het gebruik van data als basis voor ons werk, en aan een verdere intensivering van de samenwerking met onze partners, waar mogelijk op wijkniveau.

Tegelijkertijd wordt een doorkijk gemaakt naar de toekomst. Bij de totstandkoming van het nieuwe veiligheidsbeleid worden niet alleen de partners nauwer betrokken, maar zal ook worden ingezet op een intensievere samenwerking met de gemeenteraad. Daarbij worden ook onze beleidsvoornemens en ambities afgezet tegen de slagkracht van de ambtelijke organisatie. Op die manier wordt ook een mogelijke noodzaak tot toekomstige financiële impulsen inzichtelijk gemaakt.

Op het gebied van brandweerzorg, crisisbeheersing en rampenbestrijding treedt de Veiligheidsregio Limburg-Noord (VRLN) op als verlengd lokaal bestuur en samenwerkende partij van de vijftien gemeenten in deze regio. De VRLN draagt zorg voor een vermindering in het aantal incidenten en beperking van de mogelijke impact daarvan. Daarnaast is de VRLN verantwoordelijk voor het leveren van geoefende, parate en professionele hulpverlening (brandweerzorg en crisisbeheersing), die op deze wijze adequaat en effectief optreedt bij ongevallen en rampen van uiteenlopende aard.

Wat gaan we daarvoor doen

A ***Veiligheidsbeleid 2020-2023***

B ***Zorg- en Veiligheidshuis***

C ***Integraal toezicht en integrale handhaving***

D ***Crisisbeheersing en brandweerzorg***

Wat gaan we daarvoor doen

A ***Veiligheidsbeleid 2020 – 2023***

Met het uitvoeringsplan integrale veiligheid 2023 leggen we de laatste hand aan de afspraken zoals die zijn vastgelegd in het integrale veiligheidsbeleid 2020 – 2023. We bouwen daarbij ook voort op de lijn die met het Uitvoeringsplan Integrale Veiligheid 2022 is ingezet, door de basis waarop we ons veiligheidswerk doen verder te verstevigen. Tegelijkertijd gaan we het traject aan om, in nauwe samenwerking met onze partners en de gemeenteraad, te komen tot een nieuw, vierjarig integraal veiligheidsbeleid.

B ***Zorg- en Veiligheidshuis***

We blijven, samen met de regiogemeenten en de partners uit zowel het zorg- als het veiligheidsdomein, werken aan het terugdringen van ernstige criminaliteit en overlast. Enkele bijzondere aandachtspunten voor de komende periode zijn de aanpak van mensenhandel en de nazorg voor ex-gedetineerden.

C ***Integraal toezicht en integrale handhaving***

De aanstaande inwerkingtreding van de Omgevingswet vraagt om een herijking van toezicht en handhaving binnen het ruimtelijk domein. Dat is een ideaal moment om daar vanuit leefbaarheid en veiligheid bij aan te sluiten. We komen zo tot slimmere manieren om gezamenlijk toezicht en handhaving uit te voeren, en we kunnen zo beter afwegen welke thema's prioriteit hebben, zodat we de beschikbare capaciteit beter kunnen inzetten. Tegelijkertijd brengen we in kaart welke capaciteit en welke bevoegdheden we nodig zouden hebben om niet alleen onze ambities op een realistische manier te kunnen invullen, maar ook om te kunnen gaan met de ontwikkelingen waarmee we te maken hebben. Denk bijvoorbeeld aan de groei van onze stad en de toename van recreatie op het water.

D ***Crisisbeheersing en brandweerzorg***
Er wordt gewerkt aan een repressieve brandweerorganisatie die flexibel, rationeel en robuust is ingericht om snel en adequaat incidenten te kunnen bestrijden. Vrijwillig waar het kan en beroepsmatig daar waar het moet en met ruimte voor burgerhulpverlening. Op het gebied van crisisbeheersing wordt de samenwerking met de gemeenten en met buurregio's verbeterd (in Nederland, België en Duitsland). Naar aanleiding van de lessen uit de crises die hebben plaatsgevonden wordt de crisisorganisatie verder doorontwikkeld. Een bijzonder aandachtspunt is de opvang van Oekraïense vluchtelingen, die door de Veiligheidsregio wordt gecoördineerd. Voor de opvang wordt een beroep gedaan op alle gemeenten.

Wat levert het op (resultaten)

A ***Veiligheidsbeleid 2020 – 2023***
Het einddoel van onze werkzaamheden blijft een zo veilig en leefbaar mogelijk Roermond. Door de nadruk zo veel mogelijk op preventie te leggen, houden we meer ruimte over voor een goede repressieve aanpak wanneer de situatie daarom vraagt. Door verder te investeren in de samenwerking met onze partners, en door de samenwerking op wijkniveau op te zoeken, verstevigen we de basis voor een integrale samenwerking. Het uitvoeringsplan integrale veiligheid 2023, met daarin concrete veiligheidsdoelstellingen, moet nog worden vastgesteld. Naar alle waarschijnlijkheid zal de nadruk echter blijven liggen op de speerpunten zoals die in 2020 zijn vastgesteld, zoals de aanpak van ondermijning en het coffeeshopbeleid.

B ***Zorg- en Veiligheidshuis***
Onder procesregie van het Zorg- en Veiligheidshuis werken de partners uit de veiligheids-, zorg-, en bestuurlijke ketens aan een gezamenlijke aanpak van de zwaarste casuïstiek op het gebied van veiligheid en overlast. Op die manier wordt criminaliteit en overlast niet alleen passend bestraft, maar wordt ook de benodigde zorg geboden, zowel aan slachtoffers als aan daders. Daarmee wordt de kans op recidive verkleind. De casuïstiek betreft onder andere veelplegers, mensenhandel, de nazorg voor ex-gedetineerden, en criminele of overlast gevende jeugdgroepen.

C ***Integraal toezicht en integrale handhaving***
Toezicht en handhaving zijn de sluitstukken van ons veiligheidsbeleid. Voor de effectiviteit van onze werkzaamheden is het immers belangrijk dat de afspraken en regels worden nageleefd. Er is, zoals dat in iedere gemeente het geval is, echter niet voldoende capaciteit om op alle thema's voortdurend toezicht en handhaving te organiseren. Met een integrale aanpak krijgen we beter zicht op het geheel van thema's waarop toezicht en/of handhaving op toegepast moet worden. Daarmee kunnen we beter afwegen welke thema's meer prioriteit moeten krijgen, en kunnen we onze aanpak slimmer organiseren, bijvoorbeeld door acties vanuit verschillende domeinen te combineren en zo tijd te besparen. Daarnaast maken we inzichtelijk welke investeringen er nodig zijn, zowel in capaciteit als in trainingen en accreditaties, zodat hierover eventueel met de gemeenteraad in gesprek kan worden gegaan.

D ***Crisisbeheersing en brandweerzorg***
De gemeente Roermond werkt samen met de Veiligheidsregio om risico's op het gebied van gezondheid en veiligheid te beperken en te beheersen. Er vindt toezicht plaats en er worden controles en inspecties uitgevoerd. In het geval van een crisis vindt snelle en adequate opschaling plaats. Wat betreft de opvang van Oekraïense vluchtelingen komen we in gezamenlijkheid tot zo goed mogelijke oplossingen.

Hoe monitoren we de resultaten en/of de effecten

Verplichte BBV indicatoren / kengetallen
Taakveld 1. Veiligheid

#	Naam indicator	Eenheid	Bron	2017	2018	2019	2020	2021	Nederland
6	Verwijzingen Halt	Aantal per 1.000 jongeren 12-18 jaar	Stichting Halt	16,0	13,3	10,5	7,0	5,0	8,0
8	Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS Diefstallen	6,6	7,3	6,7	5,8	4,0	1,8
9	Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS Criminaliteit	6,2	6,0	5,9	5,3	5,1	4,3
10	Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	CBS Diefstallen	3,0	3,4	2,9	1,7	1,5	1,3
11	Vernielingen beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	CBS Criminaliteit	6,4	7,2	8,1	7,5	6,5	6,1

Stand per 14-9-2022. Voor de meest actuele realisatiecijfers en ontwikkelingen in de beleidsindicatoren wordt verwezen naar www.waarstaatjegemeente.nl. De waarde in de kolom Nederland betreft informatie over het laatst gerapporteerde jaar.

Toelichting BBV indicatoren

#	Naam indicator	Eenheid
6	Verwijzingen Halt	Het aantal verwijzingen naar Halt per 1.000 inwoners in de leeftijd van 12 tot 18 jaar
8	Winkeldiefstallen	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.
9	Geweldsmisdrijven	Het aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).
10	Diefstallen uit woning	Het aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners.
11	Vernielingen beschadigingen (in de openbare ruimte)	Het aantal vernielingen en misdrijven tegen de openbare orde per 1.000 inwoners. Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag (opruiing, huis-, computervredebreuk, openlijke geweldpleging etc.).

Financiële vertaling programma

Wat mag het kosten (bedragen x € 1.000)	Rekening 2021	MJB 2022	MJB 2023	MJB 2024	MJB 2025	MJB 2026
Lasten	9.510	8.974	8.986	8.842	8.756	8.714
Baten	-1.520	-893	-1.059	-1.050	-1.026	-1.041
Geraamd saldo van baten en lasten	**7.990**	**8.081**	**7.927**	**7.792**	**7.730**	**7.673**
Storting in reserves	2	0	0	0	0	0
Onttrekking uit reserves	-237	-12	0	0	0	0
Geraamd resultaat	**7.755**	**8.069**	**7.927**	**7.792**	**7.730**	**7.673**

Investeringsplanning (bedragen x € 1.000)	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Veilige stad	**60**	60	60	60
De belangrijkste investeringen in 2023 hebben betrekking op:				
ICT	60			

Programma 10

3.10 *Moderne gemeente*

Producten:
Onder het programma ''Moderne gemeente' brengen wij de volgende producten samen:

a) Dienstverlening aan burgers

b) Bestuur en organisatie

Beleidskaders:
- Toekomstvisie Roermond 2030 (2016).
- Euregio-Visie 2030 (2021)
- Bestuursovereenkomst Samenwerking Midden-Limburg (2014).
- Agenda van Midden Limburg (2016).
- Communicatievisie gemeente Roermond (2015).
- Nota actief burgerschap (2015).

Verbonden partijen:
- Openbaar Lichaam Euregio Rijn-Maas-Noord
- Samenwerking Midden-Limburg (SML)

Strategisch doel programma

Roermond staat voor een moderne gemeente die weet wat van haar wordt gevraagd en die zich aanpast aan de veranderingen in de samenleving. Daarbij geven we ruimte aan initiatieven uit de samenleving. De gemeentelijke organisatie verandert mee en bouwt aan toekomstbestendigheid. Inwoners weten wat ze van de gemeente kunnen verwachten.

Wat willen we bereiken

Roermond maken we samen en niet alleen vanuit het stadhuis. In onze stad is veel kennis en expertise die we willen benutten. Waar inwoners verantwoordelijkheid willen nemen en de inrichting van hun leefomgeving mee willen bepalen of taken van ons willen overnemen, werken we (waar mogelijk) mee (overheidsparticipatie). Daarnaast betrekken we onze inwoners verdergaand bij beleidsvorming en –uitvoering (burgerparticipatie). Wij innoveren onze beleidsprocessen overigens niet alleen door meer burgerparticipatie, maar ook door de inzet van data die een feitelijke onderbouwing van beleid en besluiten mogelijk maken. Participatie en communicatie gaan hand in hand. Zonder duidelijke, open en transparante communicatie is succesvolle participatie niet mogelijk. Voor het realiseren van ambities op het gebied van meer dialoog en samenwerking en actief burgerschap is een communicatieve organisatie een noodzakelijke randvoorwaarde en daarmee voor ons een belangrijke doelstelling. We zijn transparant en communiceren op een moderne wijze. Een aantal opgaven die op ons bord liggen zijn te omvattend om als lokale overheid zelfstandig op te kunnen pakken. Soms zijn er ook andere omstandigheden die om samenwerking vragen (slagkracht in lobby, grensoverschrijdende projecten of bovenlokale subsidiemogelijkheden bijvoorbeeld). Wij zetten daarom in op de kansen die (EU)regionale samenwerking ons biedt en hebben daarbij een voortrekkersrol.
In 2023 brengen we de dienstverlening verder op orde binnen de eisen die de samenleving vandaag de dag aan ons stelt. Roermond beschikt over een wendbare organisatie die faciliteert, ruimte geeft en het vizier voortdurend op innovatie heeft gericht.

Wat gaan we ervoor doen

- **A** ***Burgerparticipatie***
- **B** ***Communicatie***
- **C** ***Euregionale samenwerking***
- **D** ***Klantcontacten***

Wat gaan we ervoor doen

A ***Burgerparticipatie***

Ons beleid geven we opgavegericht vorm. Wat is van belang voor onze samenleving, waar vraagt onze samenleving om en wat voor rol pakken we daar (beiden) in? Ook voor wat betreft de wijze waarop invulling wordt gegeven aan burgerparticipatie en actief burgerschap is opgavegericht werken het uitgangspunt. We werken samen met inwoners aan vraagstukken vanuit de samenleving.

B ***Communicatie***

In 2023 zetten we in op een communicatievere organisatie; een organisatie die weet wat er leeft en speelt in de samenleving, daarop anticipeert en communiceert vanuit de (informatie)behoefte van inwoners en ondernemers. Dit doen we op verschillende manieren. Allereerst ontwikkelen we samen met de Roermond Academie jaarlijks nieuwe communicatietrainingen voor medewerkers (in 2022 o.a. een training ‘schrijven van heldere voorstellen’). Daarnaast innoveren we in onze communicatieprocessen via de zogenoemde newsroom-aanpak; een nieuwe manier van (samen)werken in de organisatie, waarbij we continu monitoren wat er leeft en speelt in de Roermondse samenleving, zodat we daar snel en adequaat op kunnen anticiperen. Tot slot ontwikkelen we in 2023 een nieuwe website (aanvullend op Roermond.nl), waarmee we het aantal gemeentelijke websites op termijn fors kunnen terugbrengen en mede hierdoor beter kunnen voldoen aan de wettelijke toegankelijkheidseisen voor overheidswebsites en de vindbaarheid van gemeentelijke informatie vergroten.

C ***Euregionale samenwerking***

Binnen de euregionale samenwerking onderhouden we onze contacten met onze directe buren aan de andere kant van de grens. Enerzijds ‘als gute Nachbarn’ van de gemeenten Niederkrüchten en Brüggen. Daarnaast willen we onze vijftigjarige stedenband met Mönchengladbach een nieuwe impuls geven. De gesprekken met de gemeente Mönchengladbach en de Euregio Rijn-Maas-Noord (Euregio Toolkit en Interegg-programma) om te komen tot een inhoudelijk programma zetten we in 2023 voort. Dit mede ter uitvoering van de op 20 december 2021 aangenomen motie (21M31) over dit onderwerp.

D ***Klantcontacten***

We blijven de koers volgen om de digitale dienstverlening daar waar mogelijk verder uit te breiden naast de bestaande reguliere aanvraag van diensten en producten aan de balie, zodat blijvend aan de eisen van optimaal gebruikersgemak kan worden voldaan.

Wat levert het op (resultaten)

A ***Burgerparticipatie***

Draagvlak en het begrijpen van complexe vraagstukken en de rol van de verschillende partijen hierin. Omarming van initiatieven vanuit de samenleving en monitoring daarvan zodat beleidsontwikkeling met burgerparticipatie verloopt. Een resultaat met een hogere succesbeleving door elkaars rol duidelijk te benoemen en elkaar hierop aan te spreken en hiermee ook meer tevredenheid en acceptatie bij inwoners door de zeggenschap die zij over hun leefomgeving krijgen.

B ***Communicatie***

Een organisatie die weet wat er leeft en speelt in de samenleving, daarop anticipeert en communiceert vanuit de (informatie) behoefte van de samenleving. Met als uitgangspunt toegankelijke, duidelijke en transparante communicatie met inwoners van Roermond. Via gerichte communicatietrainingen werken we aan de communicatieve vaardigheden van onze medewerkers. Door actief te monitoren en een nieuwe wijze van (samen)werken tussen verschillende disciplines, weten we beter wat er leeft en speelt in de Roermondse samenleving en kunnen we daar snel en adequaat op anticiperen. Tot slot zetten we met een nieuwe gemeentelijke website, in aanvulling op Roermond.nl, eerste stappen om het aantal gemeentelijke websites drastisch terug te dringen. Daarmee gaan we ook versnippering van gemeentelijke websites tegen wat de vindbaarheid van informatie vergoot. Deze nieuwe website stelt ons tevens beter in staat om, op basis van waargenomen informatiebehoefte of actualiteit, op een moderne manier en via de meest effectieve kanalen (waaronder sociale media) inwoners mee te nemen in wat we doen voor stad, dorp en wijk en waarom we dit doen.

C ***Regionale samenwerking***

Het versterken van de contacten op bestuurlijk niveau en tussen inwoners, ondernemers en verenigingen uit Roermond en Mönchengladbach. De samenwerking hiertussen stimuleren en verdiepen. Wat kunnen we leren van elkaar en hoe kunnen we elkaar verbinden en versterken binnen deze Euregio op specifieke thema's, indien mogelijk met gebruikmaking van het Interegg-programma.

D ***Klantcontacten***

Onze inwoners en ondernemers kunnen steeds meer producten digitaal aanvragen waardoor de dienstverlening wordt uitgebreid. In 2023 zal toegevoegd worden het digitaal aanvragen van de geboorte. Als burgers van de digitale dienstverlening gebruik maken kan er sprake zijn van administratieve lastenverlichting en worden de wachttijden aan de balies verkort. Via "mijn loket" kan de burger alle lopende en afgehandelde zaken en contacten volgen en inzien.

Financiële vertaling programma

Wat mag het kosten (bedragen x € 1.000)	Rekening 2021	MJB 2022	MJB 2023	MJB 2024	MJB 2025	MJB 2026
Lasten	4.031	4.604	5.259	5.137	5.164	5.164
Baten	-1.096	-729	-750	-853	-853	-853
Geraamd saldo van baten en lasten	**2.935**	**3.875**	**4.509**	**4.284**	**4.311**	**4.311**
Storting in reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking uit reserves	-145	0	0	0	0	0
Geraamd resultaat	**2.790**	**3.875**	**4.509**	**4.284**	**4.311**	**4.311**

4.

Overig / Overzichten

4. Overig / Overzichten

Producten:
Onder het programma ''Overig'
brengen wij de volgende producten samen:

a) Algemene dekkingsmiddelen

b) Overhead

c) Heffing Vennootschapsbelasting

d) Onvoorzien

Verbonden partijen

- Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)
- N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
- N.V. Waterleiding Maatschappij Limburg (WML)
- Enexis Holding N.V.
- Verkoop Vennootschap B.V.
- Publiek Belang Electriciteitsproductie B.V.
- ICT Noord en Midden-Limburg (ICT NML)
- Inkoopcentrum Zuid coöperatieve vereniging
- Coöperatieve vereniging Dimpact

Overzicht 1: Algemene dekkingsmiddelen

Wat mag het in totaal kosten (bedragen x € 1.000)	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Lasten:						
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	715	503	603	577	592	605
Algemene uitkeringen	184	210	11	11	11	11
Dividend	9	5	5	5	5	5
Saldo van de financieringsfunctie	-448	212	231	77	-73	-122
Overige algemene dekkingsmiddelen	13	1.001	-106	4.431	9.246	11.985
Totaal lasten	**473**	**1.931**	**743**	**5.101**	**9.780**	**12.484**
Baten:						
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	-15.969	-16.665	-18.366	-18.364	-18.364	-18.364
Algemene uitkeringen	-127.527	-129.170	-136.660	-139.369	-147.216	-139.810
Dividend	-401	-355	-355	-355	-355	-355
Saldo van de financieringsfunctie	-77	-70	-108	-108	-78	-79
Overige algemene dekkingsmiddelen	-54	-106	0	0	0	0
Totaal baten	**-144.028**	**-146.366**	**-155.489**	**-158.196**	**-166.013**	**-158.608**
Geraamd saldo van baten en lasten	-143.555	-144.435	-154.746	-153.095	-156.233	-146.124
Stortingen/onttrekkingen reserves	-1.691	-605	0	0	0	0
Saldo algemene dekkingsmiddelen	**-145.247**	**-145.040**	**-154.746**	**-153.095**	**-156.233**	**-146.124**

Specificatie lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is:

Wat mag het in totaal kosten (bedragen x € 1.000)	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Lasten:						
OZB woningen	340	270	323	304	309	316
OZB niet-woningen	185	214	257	241	249	255
Belastingen overig	191	18	23	33	34	35
Totaal lasten	**715**	**503**	**603**	**577**	**592**	**605**
Baten:						
OZB woningen	-8.256	-8.587	-9.915	-9.915	-9.915	-9.915
OZB niet-woningen	-7.023	-7.455	-7.729	-7.729	-7.729	-7.729
Belastingen overig	-689	-622	-722	-720	-720	-720
Totaal baten	**-15.969**	**-16.665**	**-18.366**	**-18.364**	**-18.364**	**-18.364**
Saldo lokale heffingen	**-15.253**	**-16.162**	**-17.763**	**-17.787**	**-17.772**	**-17.759**

Specificatie Algemene en overige uitkeringen Gemeentefonds (begrote bedragen o.b.v. meicirculaire 2022)

Wat mag het in totaal kosten (bedragen x € 1.000)	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Algemene uitkering		119.319	124.762	127.861	136.346	129.586
Integratie-uitkeringen		15.886	10.588	10.184	9.721	9.075
Decentralisatie-uitkeringen		2.539	1.310	1.324	1.149	1.149
Totaal algemene uitkeringen	**0**	**137.744**	**136.660**	**139.369**	**147.216**	**139.810**

Overzicht 2: Kosten van overhead

Wat mag het in totaal kosten (bedragen x € 1.000)	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Lasten:						
D-111001 Organisatie	636	564	580	562	562	515
D-111002 Personeel	17.347	20.135	20.645	20.383	20.400	20.448
D-111003 huisvesting	2.242	2.741	2.823	3.053	3.155	3.266
D-111004 ICT	4.298	4.839	4.613	4.721	4.671	4.585
D-111005 Informatiebeleid	505	735	791	811	832	849
D-111006 Communicatie	26	50	53	53	53	53
D-111007 Juridische zaken	250	256	278	280	283	286
Totaal lasten	**25.304**	**29.320**	**29.783**	**29.863**	**29.956**	**30.002**
Baten:						
D-111001 Organisatie	-243	-167	-391	-373	-373	-373
D-111002 Personeel	0	0	0	0	0	0
D-111003 huisvesting	-100	-98	-99	-99	-99	-99
D-111004 ICT	-14	-1	-1	-1	-1	-1
D-111005 Informatiebeleid	0	0	0	0	0	0
D-111006 Communicatie	0	0	0	0	0	0
D-111007 Juridische zaken	-6	-3	-3	-3	-3	-3
Totaal baten	**-363**	**-270**	**-495**	**-477**	**-477**	**-477**
Geraamd saldo van baten en lasten	24.941	29.050	29.287	29.385	29.479	29.525
Stortingen/onttrekkingen reserves	-1.326	-2.016	0	0	0	0
Saldo kosten van overhead	**23.615**	**27.033**	**29.287**	**29.385**	**29.479**	**29.525**

Definitie overhead

Overhead betreft alle kosten die samenhangen met sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Uitvloeisel hiervan is, dat kosten zoveel mogelijk direct worden toegerekend aan de betreffende taken/ activiteiten. Dit betekent dat alle bedrijfskosten die direct verbonden zijn aan activiteiten/taken/ producten die gericht zijn op de externe klant, op de betreffende taakvelden moeten worden verantwoord. De overhead wordt centraal begroot en verantwoord op het overzicht overhead via taakveld 0.4 Overhead1[1].

Kostprijsberekening

Waar een integrale kostprijs berekend dient te worden, zal de overhead extracomptabel verdeeld worden op basis van Fte inzet per taakveld.

[1] Overhead mag nog wel worden toegerekend aan grondexploitatie, investeringen en andere (subsidie) projecten en lokale heffingen.

Overzicht 3: Bedrag van de heffing voor de Vennootschapsbelasting

Wat mag het in totaal kosten (bedragen x € 1.000)	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Lasten:						
Heffing VPB	27	79	83	83	83	83
Totaal lasten	27	**79**	**83**	**83**	**83**	**83**
Saldo kosten heffing vennootschapsbelasting	**27**	**79**	**83**	**83**	**83**	**83**

Bedrag van de heffing voor de Vennootschapsbelasting

Met ingang van 1 januari 2016 is de Wet Modernisering Vennootschapsplicht Overheidsondernemingen in werking getreden. Daarmee is onze gemeente per die datum ook belastingplichtig op grond van de Wet Vennootschapsbelasting (Vpb). In dit overzicht wordt het verwachte bedrag van de verschuldigde heffing over het betreffende begrotingsjaar tot uitdrukking gebracht. Op basis van onze inventarisatie van activiteiten is helder welke activiteiten c.q. clusters naar onze mening onder de belastingplicht vallen.

Voor het cluster industriële havens heeft de gemeente haar zienswijze en standpunten gedeeld en heeft de Belastingdienst bevestigd dat op de activiteit “industriële havens” de overheidstakenvrijstelling van toepassing is. Over het fiscale resultaat van deze activiteit is geen vennootschapsbelasting verschuldigd.
Voor de activiteit “het zich ontdoen van huishoudelijk afval tegen een positieve opbrengst” heeft de gemeente met de Belastingdienst een vaststellingsovereenkomst ondertekend. De gemeente heeft daarmee zekerheid verkregen over (de hoogte van) de belastingplicht. De fiscale winst voor deze activiteit bedraagt jaarlijks 1,0% van de behaalde omzet voor huishoudelijke afvalactiviteiten.

De Belastingdienst neemt ten aanzien van de activiteit ”het geven van gelegenheid tot het doen van reclame-uitingen middels privaatrechtelijke contracten met derden” een ander standpunt in dan de gemeenten in Nederland. De gemeenten, waaronder ook Roermond, nemen namelijk het standpunt in dat sprake is van normaal vermogensbeheer, waardoor er geen sprake is van een duurzame organisatie van kapitaal en arbeid, zodat in fiscale zin geen sprake kan zijn van een onderneming. De Belastingdienst is echter van mening dat deze activiteit zelfstandig getoetst dient te worden aan de ondernemingscriteria. De VNG heeft met de Belastingdienst afgesproken om een aantal proefprocedures te voeren. Deze gerechtelijke procedures zijn inmiddels lopende en zullen naar verwachting enkele jaren in beslag nemen. Gedurende de looptijd van deze procedures zal onzekerheid blijven bestaan rondom de belastingplicht van deze activiteit. De Belastingdienst corrigeert de door de gemeenten ingediende aangiften voor de fiscale winst die de gemeente behaald uit deze activiteit, zodat dit in een later stadium niet tot naheffingen Vennootschapsbelasting leiden.

De gemeente blijft de ontwikkelingen op de voet volgen en zal daar waar nodig verbeterde aangiften Vennootschapsbelasting indienen. De gemeente maakt gebruik van de uitstelregeling. De gemeente zal naar verwachting voor het einde van het begrotingsjaar volledig bij zijn met het indienen van de aangiften vennootschapsbelasting. Het maximale risico van de te betalen Vennootschapsbelasting wordt voor het begrotingsjaar 2023 geraamd op € 82.500.
Met de Belastingdienst wordt van gedachten gewisseld om te komen tot horizontaal toezicht. Bij deze vorm van toezicht wordt de relatie tussen de Belastingdienst en de gemeente gelijkwaardig vormgegeven. Niet langer is sprake van de controleur (de Belastingdienst) en de gecontroleerde (de gemeente), maar is sprake van een samenwerking op basis van vertrouwen. Het traject van horizontaal toezicht kent een doorlooptijd van enkele jaren. De gemeente zal pas overgaan tot het sluiten van een overeenkomst horizontaal toezicht nadat de onderliggende processen adequaat zijn ingericht en geborgd. Vooruitlopend hierop vindt jaarlijks een gesprek met de Belastingdienst plaats.

Overzicht 4: Onvoorziene uitgaven

Wat mag het in totaal kosten (bedragen x € 1.000)	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Lasten:						
Onvoorzien	4	1	1	1	1	1
Totaal lasten	**4**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**
Saldo onvoorziene uitgaven	**4**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**

Onvoorziene uitgaven

Conform artikel 8 BBV is de gemeente verplicht om een bedrag voor onvoorzien te ramen in haar begroting. In de (meerjaren)begroting 2023 heeft Roermond dit bedrag niet per programma, doch voor de begroting als geheel geraamd en voldoet daarmee aan artikel 8 BBV.

De geraamde post voor de gemeentelijke begroting is erg laag (€ 1.000), omdat gekozen is om de onvoorziene uitgaven integraal te verantwoorden en toe te lichten onder de programma's waar deze onvoorziene uitgaven zich in het verslagjaar zullen voor doen. Dit bevordert de transparantie en leesbaarheid in de jaarverantwoording.

5.

Paragrafen

Inleiding

In het BBV is voorgeschreven dat in de begroting en het jaarverslag een aantal paragrafen opgenomen moet worden. Deze paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de financiële aspecten van de begroting. Het gaat met name om de beleidslijnen voor beheersmatige aspecten die grote financiële gevolgen kunnen hebben en/of van belang zijn voor het realiseren van de programma's. Deze informatie komt in de begroting veelal versnipperd voor en is daardoor minder inzichtelijk voor de gemeenteraad. Het is de bedoeling van de paragrafen dat de raad de juiste en integrale informatie krijgt om zijn kaderstellende en controlerende rol ook op de beheersmatige aspecten waar te maken.

Volgens het BBV dient de begroting tenminste de volgende paragrafen te bevatten:
- Lokale heffingen
- Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Onderhoud kapitaalgoederen
- Financiering
- Bedrijfsvoering
- Verbonden partijen
- Grondbeleid

In deze begroting is ervoor gekozen alleen de verplichte paragrafen op te nemen en de bovenstaande volgorde hierbij aan te houden.

5.1 Paragraaf Lokale heffingen

In deze paragraaf wordt achtereenvolgens ingegaan op:
- de visie van de gemeente Roermond ten aanzien van lokale heffingen;
- beleidskeuzes en onderbouwing berekening van tarieven;
- ontwikkelingen op het gebied van lokale heffingen;
- belastingdruk;
- belastingopbrengsten.

Visie lokale heffingen

In het coalitieakkoord 'De stad van ambitie, daadkracht en verbinding' is als algemeen uitgangspunt geformuleerd, dat de lasten voor burgers zo laag mogelijk worden gehouden en dat alleen voor verhoging van de lokale lastendruk wordt gekozen als er geen andere financieringsmogelijkheden beschikbaar zijn. Onze gemeente slaagt er al jaren in om de belastingdruk relatief zeer laag te houden.
In de publicatie van vergelijkende cijfers van de lastendruk (de som van rioolheffing, onroerende zaakbelastingen en afvalstoffenheffing) ten opzichte van andere gemeenten[1], blijkt onze gemeente al jaren bij de top van goedkoopste gemeenten te behoren.

Onze gemeente heft de volgende belastingen (op basis van de Gemeentewet):
- onroerende zaakbelastingen;
- hondenbelasting;
- (water-)toeristenbelasting;
- parkeerbelasting;
- precariobelasting.

Daarnaast heft de gemeente afvalstoffenheffing op grond van de Wet milieubeheer.

Kenmerk van deze belastingen is dat het een verplichte bijdrage van de burgers, bedrijven en instellingen aan de gemeente betreft. Hier hoeft geen rechtstreekse individuele tegenprestatie tegenover te staan.

Dit is anders voor de zogenaamde retributies en vergoedingen die door de gemeente worden gevraagd voor concreet bewezen diensten, zoals lijkbezorgingsrechten, rioolheffing, markt- en havengelden. Daarvoor hanteert onze gemeente als algemeen uitgangspunt dat de tarieven maximaal kostendekkend zijn. Dat geldt ook voor leges, de vergoeding voor administratieve diensten die door de gemeente worden verricht, zoals voor (omgevings-) vergunningen, burgerlijke stand, identiteitsbewijzen en rijbewijzen. Tot slot is er de Bedrijven Investeringszone (BIZ), een bestemmingsbelasting die op verzoek van ondernemers wordt geheven om met de opbrengst activiteiten in de openbare ruimte van en voor deze ondernemers te realiseren.

Beleidskeuzes en berekening van tarieven

In de kadernota is het uitgangspunt voor de indexering van de tarieven aangegeven. Deze wordt bepaald op basis van enerzijds de prijsindex materiële overheidsconsumptie (de zogenaamde IMOC)
en anderzijds de loonontwikkeling voor gemeenteambtenaren conform CPB. Hiermee komt de inflatiecorrectie voor 2023 op 2,30 %. Eveneens zijn er in de kadernota een aantal maatregelen bepaald om tot een meerjarig sluitende begroting te komen.
Het uitgangspunt voor de berekening van de tarieven voor zowel de afvalstoffenheffing als de riool-heffing is, dat ze kostendekkend zijn. Dat wil zeggen dat in beginsel alle kosten die de gemeente in dat kader moet maken, worden doorbelast via het tarief.
Op de onroerende zaakbelastingen is ook de genoemde indexering van 2,30% van toepassing. Daarnaast wordt er met ingang van het jaar 2024 naast de dan van toepassing zijnde indexering een opslag van 2,5% gehanteerd om meerjarig tot een sluitende begroting te komen.

Ontwikkelingen

Wet Waardering Onroerende Zaken (WOZ)

Bij de tariefbepaling voor 2023 is uitgegaan van een totaalopbrengst, gebaseerd op de OZB-opbrengsten over 2021 en het eerste halfjaar 2022, vermeerderd met de areaal-uitbreidingen en de indexering ad 2,3% en rekening houdende met de laatst bekende percentages met betrekking tot de waardeontwikkelingen van woningen en niet-woningen. Bovenstaande wijzigingen leiden tot de volgende OZB-tarieven:

[1] *Belastingoverzicht 2022 van de provincie Limburg*

Percentage van de heffingsmaatstaf (WOZ-waarde) voor berekening	2023	2022
Woningen eigenaren	0,1337%	0,1307%
Niet-woningen eigenaren	0,2255%	0,2204%
Niet-woningen gebruikers	0,1916%	0,1873%

Met bovenstaande tarieven wordt de nagestreefde totale indexering ad 2,30% op de onroerende-zaakbelastingen gerealiseerd. Door marktontwikkelingen kan de WOZ-waarde echter sterk fluctueren. Op basis van de laatste informatie van de GR BsGW wordt de marktontwikkeling tussen 1 januari 2021 en 1 januari 2022 bij woningen geschat op een percentage tussen de 15 en 25%. Voor niet-woningen wordt nog geen waardeontwikkeling genoemd. De precieze OZB-tarieven woningen en niet-woningen worden door het college vastgesteld, na afronding van de WOZ-waarderingsprognoses door BsGW, een en ander conform de afgesproken systematiek.

Macronorm OZB

In 2008 is de maximering van de OZB-tarieven afgeschaft. Gemeenten mochten zelf hun tarieven bepalen. De macro-opbrengst van de OZB (de opbrengst in alle gemeenten samen) mocht echter niet meer stijgen dan de som van de reële trendmatige groei van het bruto binnenlands product en de prijsontwikkeling van de nationale bestedingen (de zogenoemde macronorm). Met ingang van 2020 is de macronorm OZB ook vervallen en is de ‘ Benchmark gemeentelijke belastingen’ ingevoerd om jaarlijks de ontwikkeling van de lokale woonlasten inzichtelijker te maken. In deze benchmark, worden naast de OZB ook de riool- en afvalstoffenheffing vergeleken. Door een vergelijking van de gemeentelijke woonlasten en de tariefontwikkeling met landelijke en provinciale gemiddelden, moeten de onderlinge verschillen tussen gemeenten nog inzichtelijker worden. Ook moet de benchmark het lokale debat over de keuzes voor ontwikkelingen, zoals stijging van de lasten, bevorderen.

Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing is een heffing ter dekking van kosten van beheer van huishoudelijke afvalstoffen. De heffing komt ten laste van gebruikers van percelen waarvoor de gemeente een inzamelverplichting voor huishoudelijk afval heeft. Het tarief voor de afvalstoffenheffing wordt in beginsel kostendekkend vastgesteld. Ten opzichte van 2022 daalt het tarief met 3,05%.

In onderstaande tabel zijn de tarieven voor 2022 en 2023 weergegeven:

Omschrijving	Tarief 2023	Tarief 2022
Tarief per aansluiting	€ 295,97	€ 305,28

Op basis van het BBV moet de gemeente inzichtelijk maken dat de totaal geraamde baten niet uitgaan boven de geraamde lasten en in welke mate de tarieven kostendekkend zijn. In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de mate van kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing.

Overzicht kostendekkendheid afvalstoffenheffing (bedragen x € 1.000)	2023	2022
Kosten taakveld afval (inclusief omslagrente)	€ 7.842	€ 8.213
Inkomsten taakveld afval (excl. heffing)	€ 989	€ 1.324
Netto kosten taakveld	€ 6.853	€ 6.889
Toe te rekenen kosten		
Overhead	€ 366	€ 355
BTW	€ 1.121	€ 1.466
Totale kosten	€ 8.340	€ 8.710
Opbrengst heffingen	€ 8.338	€ 8.710
Dekkingspercentage	99,98%	100,00%

Rioolheffing

Het uitgangspunt van de rioolheffing is om gemeenten in staat te stellen de kosten te verhalen die gepaard gaan met de gemeentelijke wateropgave. De gemeentelijke watertaken die uit de heffing bekostigd mogen worden, zijn de taken die onder andere betrekking hebben op:

- de inzameling, de berging en het transport van huishoudelijk afvalwater en bedrijfsafvalwater en op de zuivering van huishoudelijk afvalwater door middel van kleinere individuele installaties voor de behandeling van afvalwater (IBA);
- de inzameling en de verdere verwerking van afvloeiend hemelwater;
- het treffen van maatregelen ter voorkoming of beperking van nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming.

Ook voor de rioolheffing geldt dat deze in beginsel kostendekkend behoort te zijn. De rioolheffing wordt geheven van eigenaren van percelen die bij aanvang van het belastingjaar direct of indirect zijn aangesloten op de gemeentelijke riolering. De belasting wordt geheven voor een vast bedrag per perceel. Percelen met een WOZ-waarde die lager is dan € 40.000 worden aangeslagen voor een verlaagd tarief (50% van het volledige tarief).

Ook voor de rioolheffing geldt dat deze in beginsel kostendekkend behoort te zijn. Uitgangspunt is dat we werken met een voorziening om schommelingen in rioolheffing op te vangen. Per saldo daalt na herrekening de rioolheffing in 2023 met 2,5%.

In onderstaande tabel zijn de tarieven voor 2023 weergegeven:

Omschrijving	Tarief 2023	Tarief 2022
Voor percelen	€ 183,55	€ 188,26
Voor percelen met een WOZ waarde die minder is dan € 40.000	€ 91,79	€ 94,14

In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de mate van kostendekkendheid van de rioolheffing.

Overzicht kostendekkendheid rioolheffing (bedragen x € 1.000)	2023	2022
Kosten taakveld riolering (incl. omslagrente)	€ 4.376	€ 4.382
Inkomsten taakveld riolering (excl. rioolheffing)	€ 61	€ 61
Netto kosten taakveld	€ 4.315	€ 4.321
Toe te rekenen kosten		
Overhead	€ 817	€ 951
BTW	€ 574	€ 528
Totale kosten	€ 5.706	€ 5.800
Opbrengst heffingen	€ 5.683	€ 5.798
Dekkingspercentage	99,6%	99,97%

Bedrijven Investeringszones (BIZ)

Een BIZ is een afgebakend gebied zoals een winkelstraat of een bedrijventerrein, waarbinnen de ondernemers en/of de eigenaren samen investeren in de kwaliteit van hun bedrijfsomgeving.
Alle ondernemers betalen mee aan een gemeentelijke heffing om activiteiten te financieren.
De activiteiten kunnen bijvoorbeeld gericht zijn op veiligheid (toezicht, verlichting, hekwerken of camerabewaking), bereikbaarheid (bewegwijzering en verkeersvoorzieningen), aantrekkelijkheid (schoonmaak, promotie, onderhoud, groenvoorziening en evenementen), et cetera. De BIZ-heffing wordt gebruikt om deze plannen te kunnen uitvoeren. Dit middel van belastingheffing maakt het mogelijk dat alle ondernemers in het betreffende gebied ook daadwerkelijk meebetalen. Er bestaan in Roermond tien BI-zones:

- BI-zone binnenstad Roermond zone A
- BI-zone binnenstad Roermond zone B
- BI-zone binnenstad Roermond zone C
- BI-zone bedrijventerrein Merum
- BI-zone bedrijventerrein Roerstreek
- BI-zone bedrijventerrein Stadsrand-Noord
- BI-zone bedrijventerrein Swalmen
- BI-zone bedrijventerrein Willem Alexander
- BI-zone centrum Swalmen
- BI-zone Retailpark

De looptijd van de bovenstaande BIZ'en is van 2021 tot en met 2025, behalve voor de BIZ Retailpark: deze loopt van 2022 tot en met 2026. De BIZ voor de Binnenstad, die bestond uit twee verschillende gebieden (de zone A en de zone B), is vanaf 2021 uitgebreid met een derde zone (zone C).

Voor de begroting van de gemeente zijn de BIZ'en financieel neutraal, dat wil zeggen dat de BIZ-belastingen die door BsGW worden geheven en geïnd, één op één als subsidie aan de diverse BIZ'en wordt uitgekeerd.

Kwijtschelding

De uitvoering van het kwijtscheldingsbeleid is opgedragen aan Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW). BsGW schakelt hiervoor het Inlichtingenbureau (IB) in. Dit is een door de overheid opgericht bureau dat gemeenten helpt op het gebied van de uitvoering van onder andere het bijstands- en kwijtscheldingsbeleid. Het IB toetst de gegevens die nodig zijn voor eventuele kwijtschelding aan de voorwaarden om voor kwijtschelding in aanmerking te komen. Het gaat hierbij om gegevens van het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV), Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SoZaWe), de Belastingdienst en de Dienst Wegverkeer (RDW).

Huishoudens met een inkomen en vermogen onder een bepaalde norm hebben recht op kwijtschelding. Vaak komen deze huishoudens meerdere jaren achter elkaar hiervoor in aanmerking. Alle burgers die in 2022 kwijtschelding hebben ontvangen, worden geautomatiseerd getoetst en krijgen bij een positief advies automatisch kwijtschelding. In alle andere gevallen zal een burger nog het gebruikelijke kwijtscheldingsformulier moeten invullen en inzenden. Deze worden individueel door BsGW getoetst.

Kwijtschelding is onder voorwaarden mogelijk voor:
- onroerende zaakbelastingen
- rioolheffing
- afvalstoffenheffing (het vastrecht conform artikel 1.1 van de tarieventabel verordening afvalstoffenheffing)

Veruit de belangrijkste heffing waarvoor kwijtschelding wordt verleend is de afvalstoffenheffing.

(bedragen x € 1.000)	2021		2022		2023
	Begroot	Realisatie	Begroot	Realisatie per 30 juni 2022	**Begroot**
Afvalstoffenheffing	€ 6.889	€ 6.920	€ 8.328	€ 8.519	**€ 8.338**
Kwijtschelding afvalstoffenheffing	€ 510	€ 543	€ 510	€ 625	**€ 510**
Netto	€ 6.379	€ 6.377	€ 7.818	€ 7.894	**€ 7.828**
Kwijtschelding overige	€ 0	€ 1	€ 0	€ 0	**€ 0**

De prognose kwijtschelding is bepaald aan de hand van de realisatiecijfers van 2021 en op basis van de tussentijdse realisatie per 30 juni over 2022.

Belastingsamenwerking

BsGW voert de heffing en invordering van de gemeentelijke belastingen voor ons uit, evenals de WOZ-waarderingstaken. BsGW behartigt als uitvoeringsorganisatie de zorg voor het volledig, rechtmatig, juist, tijdig en doelmatig heffen en innen van de lokale belastingen. Eén van de doelen van de Gemeenschappelijke Regeling is het minimaliseren van de kosten door middel van schaalvergroting. Per 1 januari 2023 zijn, op 2 gemeenten na, het Waterschap Limburg en alle overige 29 Limburgse gemeenten aangesloten bij de BsGW. Totale bijdrage voor onze gemeente aan BsGW in 2023 zal € 1.057.826 bedragen.

Belastingdruk

In het coalitieakkoord is ten aanzien van de lokale lastendruk als algemeen uitgangspunt opgenomen, dat deze voor de burgers zo laag mogelijk wordt gehouden, waarbij slechts wordt gekozen voor verhoging van de lokale lastendruk als er geen andere financieringsmogelijkheden beschikbaar zijn en de verhoging direct is gekoppeld aan een specifiek en concreet doel. Voor het jaar 2023 is een verhoging niet aan de orde maar is het zelfs gelukt een kleine daling te realiseren.

Belastingsoort	2023	2022
OZB eigenaren woningen	0,1337 % van de WOZ waarde	0,1307 % van de WOZ waarde
OZB eigenaren niet woningen	0,2255 % van de WOZ waarde	0,2204 % van de WOZ waarde
OZB gebruik niet-woningen	0,1916 % van de WOZ waarde	0,1873 % van de WOZ waarde
Afvalstoffenheffing	€ 295,97	€ 305,28
Rioolheffing	€ 183,55	€ 188,26

De gemiddelde lastendruk voor woningeigenaren daalt in 2023, bij een (gemiddelde) woningwaarde van € 248.469 voor een huishouden tot een bedrag ad € 811,72 ten opzichte van € 818,29 in 2022, een daling met € 6,57 per jaar, oftewel 0,80% ten opzichte van 2022.

Belastingdruk 2023	€ 811,72
Belastingdruk 2022	€ 818,29
Daling belastingdruk t.o.v. 2022 inclusief prijsindex	0,80%
Loon/prijsindex 2023	2,30%
Daling belastingdruk t.o.v. 2022 excl. prijsindex	**3,10%**

Zoals al is aangegeven (zie ‘beleidskeuzes en berekening tarieven’), is nagestreefd om bij het berekenen van de tarieven, deze gelijkelijk over alle drie de categorieën (lees: eigenaren woningen en voor de niet-woningen, zowel eigenaren als gebruikers) te verdelen. De verhoging van de onroerende zaakbelasting voor de niet-woningen, stijgt aldus eveneens met 2,3%. Dit geldt zowel voor de gebruikers als voor de eigenaren. Hierbij is uiteraard ook rekening gehouden met hogere WOZ-waarden.

Belasting- en legesopbrengsten

De tarieven van de OZB worden berekend op basis van de totale opbrengst onroerende zaakbelasting en de waarde van de objecten. De uitgangspunten daarbij zijn hierboven beschreven. Dat geldt ook voor de tarieven van de rioolheffing en afvalstoffenheffing.

Het voorstel is om de overige tarieven trendmatig aan te passen met de in de kadernota aangegeven prijsindex. Voor 2023 betekent dit een verhoging van de tarieven met 2,3%, en vanaf 2024 naast de index een extra opslag van 2,5%. De belasting- en legesopbrengsten worden meerjarig als volgt geraamd over de jaren 2023 - 2026:

Belastingbaten (bedragen x € 1.000)		MJB 2023	MJB 2024	MJB 2025	MJB 2026
Onroerend Zaakbelasting	*eigenaar woningen*	9915	9915	9915	9915
	eigenaar niet-woningen	4429	4429	4429	4429
	gebruiker niet-woningen	3300	3300	3300	3300
Afvalstoffenheffing		8338	8287	8286	8285
Rioolheffing		5684	5763	5953	5977
Hondenbelasting		397	397	397	397
BIZ-belasting		680	680	680	680
Toeristenbelasting		1491	1.491	1.491	1.491
Lijkbezorgingsrechten		272	272	272	272
Leges WABO		1.321	1.321	1.321	1.321
Havengelden		462	468	468	468
Marktgelden		113	113	113	113
Precario		323	323	323	323
Leges		594	694	694	694
Parkeren	*(incl. parkeerheffingen)*	4146	4181	4181	4181
Totale Belastingbaten		**41.465**	**41.634**	**41.823**	**41.846**

Voor het onderbouwen van tarieven is in het BBV bepaald, dat de gemeente hiervoor extracomptabel een berekening wordt geacht te geven over de mate van kostendekkendheid. De berekening zelf is niet expliciet voorgeschreven, maar wel dat de wijze van toerekening op een consistente wijze moet worden toegepast. De berekening moet vervolgens worden aangevuld met een inhoudelijke toelichting over de totstandkoming van de tarieven en de beleidskeuzes die daaraan ten grondslag liggen.

Uit oogpunt van transparantie is in de toelichting op het Wijzigingsbesluit vernieuwing BBV voorgeschreven dat deze toelichting niet alleen op het niveau van de verordeningen moet plaatsvinden. Dit dient tevens plaats te vinden op een meer gedetailleerd niveau, zijnde de onderliggende hoofdstukken of onderdelen. Ook de mate van kruissubsidiëring tussen de hoofdstukken of onderdelen binnen een verordening en binnen de hoofdstukken of onderdelen, moet worden toegelicht. Bij de onderdelen riolering en afval is een overzicht opgenomen van de geraamde lasten en baten en in welke mate de tarieven kostendekkend zijn.

5.2 Paragraaf Weerstandsvermogen & risicobeheersing

Inleiding

De paragraaf gaat in op het gemeentelijk weerstandsvermogen. We kijken naar de betekenis van risico's en de beheersing hiervan gezien vanuit de begroting 2023.

In het coalitieakkoord 2022-2026 is een aantal hoofdlijnen en uitgangspunten geschetst voor het financieel beleid van de komende jaren. Uitgangspunt is een structureel in evenwicht zijnde meerjarenbegroting, waarin structurele lasten gedekt worden door structurele baten. Het realiseren van ambities kost niet per definitie geld. Als dat wel het geval is, vinden wij binnen de begroting ruimte om die ambities te realiseren zonder te tornen aan de gestelde eisen. Er wordt gezocht naar een nieuwe balans tussen ambities, taken, voorzieningenniveau/ dienstverlening en lasten. Daarbij wordt in samenhang gekeken naar oplossingsrichtingen binnen de volgende vier sporen:
- beperking van lasten/uitgaven;
- verhoging van inkomsten;
- reductie kosten bedrijfsvoering;
- aanpassing financiële regels.

In de afgelopen jaren werd in deze paragraaf ook verwezen naar de onzekerheden die gepaard gingen met de coronapandemie. Sinds de vorige begroting zijn die onzekerheden enorm toegenomen, een pandemie waarvan de effecten nog doorwerken, een oorlog in Europa, waarbij onder andere sprake is van handelsconflicten en -boycotten, leveringsonzekerheid en extreme prijsstijgingen, en vraagstukken die binnen onze samenleving de nodige spanningen opleveren, zoals de aanpak van de stikstofcrisis en de opvang van vluchtelingen.

Opbouw paragraaf

De paragraaf bestaat uit de volgende onderdelen:

5.2.1 het gemeentelijke beleid inzake de weerstandscapaciteit en de risico's;
5.2.2 een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
5.2.3 een inventarisatie van de risico's;
5.2.4 een toelichting op relevante risico's;
5.2.5 financiële kengetallen.

5.2.1 *Gemeentelijk beleid inzake weerstandscapaciteit en risico's*

De basis voor de paragraaf weerstandsvermogen ligt opgesloten in de Nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen (uit 2012). Bij het stellen van de kaders heeft de raad uitgesproken dat onze gemeente geen risicomijdende gemeente mag zijn; het risico moet aanvaardbaar zijn voor het doel waarvoor het wordt gelopen.

Risicomanagement is structureel verankerd in het bestuurlijk besluitvormingsproces. In het format van college- en raadsvoorstellen is de risicoparagraaf een verplicht onderdeel. Jaarlijks wordt als onderdeel van de planning- en control cyclus in de programmabegroting, de bestuursrapportage en de jaarverantwoording aandacht besteed aan de risico's in relatie tot de aanwezige weerstandscapaciteit.

Bij de vaststelling van de begroting 2022 heeft de gemeenteraad (nieuwe) kaders gesteld ten aanzien het (gewenste) niveau van het weerstandsvermogen en de minimale omvang van de algemene reserve.
Concreet zijn daarbij de volgende uitgangspunten vastgesteld:
- Voor het weerstandsvermogen wordt aangesloten bij de kwalificatie "ruim voldoende", hetgeen inhoudt dat de weerstandsratio zich bevindt tussen 1,4 en 2,0;
- De gewenste omvang van de minimumpositie van de algemene reserve en het weerstandsvermogen wordt gekoppeld aan een gekwantificeerde risicoanalyse.

Daarnaast heeft de gemeenteraad een norm van minimaal 20% gesteld voor de solvabiliteitsratio. Deze ratio geeft de verhouding weer tussen het eigen vermogen en het balanstotaal.

5.2.2
Inventarisatie weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen die kunnen worden ingezet om financiële tegenvallers op te vangen.

In het Gemeenschappelijk financieel Toezichtkader Gemeenten 2020 is een algemeen kader geschetst hoe provincies in het kader van hun toezichtstaak bij de oordeelsvorming aan het begrip weerstandscapaciteit invulling geeft.

De weerstandscapaciteit is te onderscheiden in een incidentele en een structurele component.

De *incidentele* weerstandscapaciteit bestaat uit:
1. Algemene reserve;
2. Onvoorzien incidenteel;
3. Stille reserves;
4. Incidentele begrotingsruimte.

Uitgangspunt is, dat bestemmingsreserves niet worden gekwalificeerd als incidentele weerstandscapaciteit. De gemeenteraad kan op basis van een heroverweging besluiten om (een deel) van een reserve over te hevelen naar de algemene reserve, waarna deze meegenomen kan worden in de berekening van de weerstandscapaciteit.

De betekenis die stille reserves hebben voor de gemeentelijke weerstandscapaciteit blijkt in de praktijk beperkt en zijn daarom, conform de gedragslijn van afgelopen jaren, 'PM' opgenomen in onderstaand overzicht.

De *structurele* weerstandscapaciteit bestaat uit:
1. Onvoorzien structureel;
2. Structurele begrotingsruimte.

Bij het bepalen van de mogelijkheden tot belastingheffing die een gemeente heeft wordt het zogenoemde belastingpakket gehanteerd. Dit betreft de ramingen aangaande de onroerende zaakbelastingen, de afvalstoffenheffing en rioolheffingen. De onbenutte belastingcapaciteit is de ruimte die een gemeente heeft tot aan het niveau dat de gemeente zou moeten heffen om voor toelating van een zogenaamde artikel 12 aanvraag bij het gemeentefonds in aanmerking te komen.

Ten aanzien van de post onvoorzien hanteert onze gemeente het standpunt dat er slechts een marginaal bedrag wordt opgenomen (omdat dit een verplichte uitgaaf is op grond van het BBV). Wij hanteren als uitgangspunt dat (onvoorziene) tegenvallers binnen de overige budgetten van de begroting moeten worden opgevangen.

Voor het bepalen van het structurele begrotingssaldo, dat kan worden ingezet voor het opvangen van (structurele) financiële tegenvallers, wordt aansluiting gezocht met het overzicht structureel en reëel begrotingsevenwicht, zoals dat is opgenomen in de toelichting op de financiële positie (hoofdstuk 2).

Op basis van bovenstaande uitgangspunten kan de weerstandscapaciteit voor 2023 en volgende jaren als volgt worden berekend:

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Incidentele weerstandscapaciteit:				
Algemene reserve (incl claim SD)	35.285	35.285	35.285	35.285
Stille reserves	0	0	0	0
Ruimte in begroting (incidenteel)	-103	35	0	1
Totale incidentele weerstandscapaciteit	**35.182**	**35.320**	**35.285**	**35.285**
Structurele weerstandscapaciteit:				
Onvoorzien structureel	1	1	1	1
Ruimte in begroting (structureel)	-1.261	5.786	10.290	883
Totale structurele weerstandscapaciteit	**-1.260**	**5.787**	**10.291**	**884**
Totaal weerstandscapaciteit	**33.922**	**41.107**	**45.576**	**36.170**

5.2.3
Inventarisatie van risico's

Tegenover de weerstandscapaciteit staan een aantal risico's, die niet (geheel) gedekt zijn en van substantieel belang (kunnen) zijn om de financiële positie van de gemeente (meerjarig) te kunnen beoordelen. In onderstaand overzicht worden de belangrijkste risico's naar categorie samengevat. Verder in deze paragraaf worden deze risico's toegelicht.

Bij de bepaling van de omvang van het risico is rekening gehouden met de kans dat het risico zich voordoet (laag, midden, hoog). Voor ieder risico is een inschatting gemaakt van de financiële impact dat met het risico gemoeid is. Voor het bepalen van het risicobedrag is deze impact afgezet tegen een inschatting van de kans dat dit risico zich voordoet. Daarbij worden ook 3 klassen gehanteerd (laag, midden, hoog). Conform de gedragslijn die vorig jaar door de gemeenteraad is vastgesteld, wordt de optelsom van de risicobedragen vermenigvuldigd met een factor 1,4 voor de bepaling van de totale omvang van de risico's.

Reguliere risico's, waarvoor verzekeringen zijn afgesloten, voldoende beheermaatregelen zijn getroffen of voorzieningen zijn gevormd, maken geen onderdeel uit van de risico-inventarisatie.

Omschrijving risico's (bedragen x € 1.000)	Incidenteel	Structureel
Taakstelling (o.a. personeel)		650
Inflatie o.b.v. macro-economische ontwikkelingen	650	
Calamiteiten	88	
Grondexploitaties	420	
Overige gronden	789	
Renterisico		50
Informatiebeveiliging en privacywetgeving	175	
Open eind regelingen sociaal domein	5.400	
Fiscale risico's	30	
Toerekenen directe en/of indirecte uren aan projecten		120
Verbonden partijen (o.a. ICT NML)	114	
Optelsom risicobedragen	7.666	820
Omrekenfactor	1,4	1,4
Subtotaal	**10.732**	**1.148**
Totaal incidenteel en structureel	**11.880**	

Conclusie ratio weerstandsvermogen

Zoals eerder aangegeven, gaat het bij het weerstandsvermogen om de robuustheid van de financiële positie. Om hier goed inzicht in te krijgen, is hieronder de samenstelling van de beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit (onderverdeeld in incidentele en structurele componenten) opgenomen. Incidentele risico's zijn risico's die een eenmalige last tot gevolg kunnen hebben. Ter dekking hiervan kan een beroep worden gedaan op de algemene reserves. Structurele risico's kunnen leiden tot meerjarige lasten en raken daarmee het begrotingsevenwicht. De verhouding tussen de beschikbare en de benodigde weerstandscapaciteit geeft inzicht in het gemeentelijk weerstandsvermogen.

Omschrijving risico's (bedragen in miljoenen euro's)	Incidenteel	Structureel
Beschikbare weerstandscapaciteit 2023	35,1	-1,3
Benodigde weerstandscapaciteit op basis van risicoprofiel	10,7	1,2
Ratio weerstandsvermogen *	**3,3**	**-1,1**

**normeringstabel NAR en Universiteit Twente t.b.v. het weerstandsvermogen: > 2,0 uitstekend, 1,4 < 2,0 ruim voldoende, 1,0 < 1,4 voldoende, 0,8 < 1,0 matig, < 0,8 onvoldoende en < 0,6 ruim onvoldoende.*

Uitgaande van de door de raad vastgestelde streefwaarde van een ratio die tussen de 1,4 en 2,0 ligt, kan worden geconcludeerd, dat de huidige incidentele weerstandscapaciteit uitstekend is. De structurele weerstandscapaciteit is in 2023 onvoldoende. Vanaf 2024 is deze uitstekend.

5.2.4 *Toelichting op risico's*

Algemeen

Onderstaand worden de grootste risico's per programma nader toegelicht

Programma 1 Zorgzame gemeente

Sociaal domein

Open eind regelingen sociaal domein

We hebben in het sociaal domein te maken met ongeveer € 56 miljoen aan open eind regelingen en

€ 29 miljoen aan verbonden partijen (Westrom, Omnibuzz, Veiligheidsregio) en externe partners (waaronder Vijf). Dit is inclusief (€ 10,8 miljoen) WSW die aan de Westrom wordt verstrekt. Deze regelingen zijn ingedeeld in hoog, midden en laag risico. Voor de risicoanalyse ten aanzien van het sociaal domein, is uitgegaan van de volgende uitgangspunten:

1. 10% van de open eind budgetten wordt aangemerkt als risico;
2. Indien een van de risico's in de categorieën midden of hoog zich voordoet, is als uitgangspunt genomen, dat maximaal een termijn van twee jaar nodig is maatregelen te effectueren om dit risico af te dekken. Voor risico's in de categorie laag wordt uitgegaan van een hersteltermijn van maximaal een jaar.

Vanuit deze opbouw houden we rekening met een incidenteel risicobedrag ter hoogte van ruim € 5,4 miljoen voor het sociaal domein.

Incidentele middelen jeugdzorg

Rijk en VNG werken op dit moment aan de Hervormingsagenda jeugdzorg. Deze zal naar verwachting najaar 2022 worden afgerond. Vooruitlopend hierop zijn voor de jaren 2022 en 2023 reeds aanvullende, incidentele middelen toegevoegd aan het gemeentefonds. Tevens zijn de bedragen van de stelpost Hervormingsagenda en lagere uitgaven Jeugdzorg voor 2024 - 2026 bekend gemaakt. De stelpost Hervormingsagenda bedraagt voor alle gemeenten in 2024 € 1,2 miljard, in 2025 € 758 miljoen en in 2026 € 367 miljoen. Verder houdt het Rijk rekening met lagere uitgaven Jeugdzorg voor gemeenten, in 2024 een bedrag van € 100 miljoen en in 2025 en 2026 € 500 miljoen. Gemeenten mogen, conform afspraak Rijk, Provincies (in de rol van toezichthouder op de gemeentelijke financiën) en VNG de verwachte middelen 2024 - 2026 meenemen in de meerjarenraming als stelpost. Onduidelijk is echter hoe de middelen van de Hervormingsagenda ingezet moeten worden en in hoeverre lagere uitgaven ook daadwerkelijk ingevuld gaan worden. In de afspraken is ook opgenomen dat het Rijk het budgettaire risico draagt ingeval (een deel van) deze maatregelen geen of niet tijdig doorgang vinden.

Vanuit het besluit "Klaar voor de Herstart" is structureel een bedrag van € 1,2 miljoen opgenomen als stelpost in het kader reeds eerder door het Rijk in het Gemeentefonds beschikbaar gestelde incidentele middelen Jeugd. Omdat deze middelen reeds in de begroting zijn opgenomen en gelet op de onzekerheden in de invulling van de extra middelen en haalbaarheid van de lagere lasten, hebben wij geen extra structurele middelen opgenomen als stelpost in de begroting 2023. Daartegenover staat, dat wij het risico van het niet ontvangen van extra gelden op nihil hebben ingeschat.

Programma 5 Goede leefomgeving

Beheerplannen

Op 14 juli 2017 heeft de gemeenteraad de Kadernota Beheer en de onderliggende beheerplannen (op enkele na) vastgesteld en de daarvoor benodigde middelen structureel in de begroting opgenomen. Vervolgens zijn de begroting 2019 de middelen opgenomen voor de ontbrekende beheerplannen Havens en waterpartijen, Verkeersvoorzieningen en Civieltechnische kunstwerken. Voor een meer inhoudelijke toelichting op de kaders voor beheer en onderhoud verwijzen wij naar de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen. De voorbereidingen voor een actualisatie van de beheerplannen is in 2022 opgestart, maar op dit moment is er nog geen zicht op mogelijke budgettaire consequenties voor de komende jaren.

Programma 7 Ruimte en Wonen

Grondexploitaties

Grondexploitaties kenmerken zich door het feit dat in een vroeg stadium investeringen worden gedaan, waarbij inkomsten en dus de dekking van de exploitatie -soms- veel later kunnen worden ingeboekt. Grondexploitaties zijn per definitie meerjarig en zijn daarmee risicovol.

De gemeenteraad heeft op 8 april 2021 de nota Grondbeleid 2021 vastgesteld. Conform deze nota voert de gemeente over het algemeen een faciliterend grondbeleid. Dit betekent dat de realisering van projecten wordt overgelaten aan marktpartijen die ook de financiële risico's dragen.

Voor het kwantificeren van de onvoorzienbare risico's wordt conform de Nota Grondbeleid 2021 gebruik gemaakt van de IFLO-methode (IFLO staat voor: Inspectie Financiën Lagere Overheden).
Het risicobedrag, dat wordt bepaald middels deze methode, wordt gezien als de (onder)grens van het benodigde weerstandvermogen voor grondexploitaties. Bij de vaststelling van het MPG 2022-2026 op 22 september 2022 heeft de gemeenteraad de minimale omvang van dit risicobedrag vastgesteld op € 420.000.

Conform de Nota Grondbeleid 2021 is de reserve Gebiedsontwikkeling ingesteld. Dit is dus de minimale omvang van de claim risico's grondexploitaties binnen de reserve Gebiedsontwikkeling. Deze claim wordt gevoegd door de storting van boekwinsten bij de verkoop van gronden binnen projecten met een faciliterend grondbeleid, voormalige grondexploitaties en zonder concreet plan.

In paragraaf 7 Grondbeleid wordt uitgebreid ingegaan op de financiële risico's binnen de grondexploitaties en het benodigde weerstandsvermogen (7.6).

Bij de grondexploitatie Roerdelta Fase 2 is sprake van een project specifiek risico. In de vergadering van 19 september 2019 heeft de gemeenteraad besloten een grondexploitatie te openen voor dit project. Binnen dit project is sprake van een risico van beperkte omvang met betrekking tot de mogelijke kosten voorfinanciering ophogen waterkeringen. Dit risico kan naar verwachting binnen de grondexploitatie worden opgevangen op basis van het verwachte positieve saldo.

Overige gronden

In 2010 is een perceel gemeentegrond nabij de parkeergarage Stationspark geleverd aan een ontwikkelaar voor de realisatie van een kantoorcomplex. Dit perceel is geleverd op basis van een zogenaamde Groningerakte: levering met uitgestelde betaling. De koopsom bedroeg € 1.214.000. Tot het moment van betaling van de koopsom is de ontwikkelaar jaarlijks een rentevergoeding verschuldigd. De opbrengsten zijn oorspronkelijk gestort in de reserve Bereikbaarheid NS Station Oost. Wij hebben deze gelden overgeheveld naar de algemene reserve. Het mogelijke risico van het niet ontvangen van de koopsom (onder gelijktijdige teruglevering van de grond) beschouwen we als een risico waarvoor de algemene reserve kan worden aangesproken voor een bedrag van € 789.000.

Vastgoed

Onderhoudsvoorziening gebouwen
Op 8 april 2021 heeft de gemeenteraad een actualisatie van het meerjaren onderhoudsplan gebouwen vastgesteld en de daarbij behorende aanpassing van de voorziening en de jaarlijkse dotatie. De budgettaire gevolgen zijn vanaf 2022 structureel in de begroting verwerkt. De voortgang van het onderhoudsplan wordt jaarlijks gemonitord en op basis daarvan wordt bezien of de jaarlijkse storting bijgesteld moet worden.

Invoering Omgevingswet

Op 12 maart 2019 heeft het college de programma-opdracht 'Invoering Omgevingswet Roermond' vastgesteld. Deze programma-opdracht is een verdere uitwerking van een in 2017 vastgesteld plan van aanpak, gericht op implementatie van de Omgevingswet. Vanuit de gemeenteraad is een begeleidingsgroep ingesteld. De invoeringsdatum van de Omgevingswet is nu voorzien op 1 januari

2023. Uiterlijk 15 november 2022 zal de eerste kamer een definitief akkoord geven voor de inwerkingtreding.
Er zijn echter nog risico's die mogelijk structureel kunnen doorwerken. Het gaat risico's met betrekking tot legesinkomsten, personele kosten en overdracht bodemtaken. De effecten voor de gemeente Roermond zijn nog niet inzichtelijk en de omvang van de risico's zijn op dit moment nog niet in te schatten.

Overzichten

Algemene dekkingsmiddelen

Renterisico's

De financieringspositie van de gemeente is aan strenge wet- en regelgeving onderworpen welke is gericht op het verminderen van het renterisico. De renterisiconorm is jaarlijks onderdeel van de financieringsparagraaf bij de begroting en het jaarverslag. De treasury functionaris van de gemeente bewaakt de renteontwikkelingen en bewaakt het renterisico. Dit doet hij onder andere door te werken met liquiditeitsplanningen, spreiding en egalisatie van de vervaldata en het hanteren van een begrotingsrente van 0,75%. Niettemin hebben wij een risicobedrag opgenomen als gevolg van een verdergaande rentestijging.

Inflatie o.b.v. macro-economische ontwikkelingen

In de begroting is rekening gehouden met een stelpost prijsstijgingen, deze wordt periodiek bijgesteld o.b.v. CPB actualisaties. De Investeringsplanning wordt niet geïndexeerd, dit brengt een risico met zich mee. Voor de kwantificering is rekening gehouden met 1% over de gehele begroting excl. investeringen en lonen.

Organisatie

Toerekening ambtelijke uren aan projecten

De begrotingsvoorschriften (BBV) geven aan dat (ambtelijke) kosten die direct toerekenbaar zijn aan (investerings)projecten moeten worden geactiveerd, de daarmee gepaard gaande indirecte kosten mogen worden geactiveerd. Vanaf 2020 worden de directe kosten achteraf bij de jaarrekening toegerekend. Bij de begroting wordt een inschatting gemaakt van het totaal toe te rekenen bedrag.
Op het moment dat er als gevolg van omstandigheden (bijvoorbeeld economische neergang) het aantal projecten terugloopt, kunnen minder kosten worden doorberekend en komen deze ten laste van de exploitatie.

Taakstellingen

Bij de vaststelling van het voorstel "klaar voor de herstart" en begroting 2022, zijn er nieuwe keuzes gemaakt. Deze keuzes zorgen ervoor dat er nu nog een taakstelling op personeel resteert ter hoogte van € 1 miljoen. Hier is rekening mee gehouden binnen de risicoanalyse.

Calamiteiten

De gemeente heeft meerdere rampenbestrijdingsplannen, met enige regelmaat treedt de Maas buiten haar oevers. Het Team Bevolkingszorg houdt regelmatig oefeningen gericht op een goed lopende rampenbestrijding.
Medio juli 2021 is de gemeente Roermond getroffen door de extreem hoge waterstand van de Maas, de Roer en andere waterstromen die de gemeente doorkruisen. De regering heeft de overstromingen tot ramp verklaard. Er is een eerste grove schatting gemaakt van de geleden financiële schade, zijnde € 1,6 miljoen. Uiteindelijk zal blijken wat de hoogte van de schade bedraagt en welk bedrag ontvangen wordt uit schade-uitkeringen en de WTS (Wet Tegemoetkoming schade bij Rampen). In de risicoanalyse is rekening gehouden dat mogelijk niet de gehele schade zal worden vergoed.

Bedrijfsvoering

Informatiebeveiliging en privacy

Door de toenemende digitalisering is het zorgvuldig omgaan met de informatie en gegevens van burgers, bedrijven en ketenpartners voor gemeenten van groot belang. Uitval van computers of telecommunicatiesystemen, het in ongerede raken van gegevensbestanden of het door onbevoegden kennisnemen dan wel manipuleren van bepaalde gegevens, kan ernstige gevolgen hebben voor de continuïteit van de bedrijfsvoering en het primaire proces. Een betrouwbare, beschikbare en correcte informatiehuishouding is essentieel voor de dienstverlening van gemeenten. In de paragraaf bedrijfsvoering is uitgebreider ingegaan op de activiteiten die wij op dit gebied in 2020 hebben ondernomen. Daarin is ook de collegeverklaring ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit) opgenomen.

Fiscale risico's

Jurisprudentie is van invloed op de fiscale positie van de gemeente. Risico's zijn vennootschapsbelasting en BTW, BCF en WKR en loonheffingen. Regelgeving en jurisprudentie kunnen gemeente in een fiscale nadeligere positie brengen.

Verbonden partijen

ICT NML

Bij verbonden partijen hanteren wij als algemeen uitgangspunt, dat de verbonden partij zelf een voldoende buffer heeft voor de opvang van de risico's. Bij ICT-NML geldt een specifieke afspraak, dat 50% van de benodigde weerstandscapaciteit wordt opgebouwd bij de organisatie zelf en dat de overige 50% van de weerstandscapaciteit bij de deelnemende gemeenten als achtervang blijft. Het aandeel van Roermond in deze 50% komt voor 2023, op basis van de begroting 2023 van ICT NML, overeen met € 114.000.

5.2.5
Financiële kengetallen

Begroting 2023	Verloop van de kengetallen					
	Jaarverslag 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
netto schuldquote	50,8%	61,6%	71,2%	77,0%	74,6%	76,9%
netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	52,4%	61,6%	71,2%	77,0%	74,6%	76,9%
solvabiliteitsratio	27,4%	19,8%	20,2%	21,5%	24,6%	25,0%
structurele exploitatieruimte	0%	-1,3%	1,7%	4,1%	5,3%	0,9%
grondexploitatie	1,7%	1,5%	1,7%	0,9%	0,9%	0,1%
belastingcapaciteit*	89,9%	99,6%	99,6%	99,6%	99,6%	99,6%

Let op! Kengetallen zijn berekend o.b.v. de primitieve begroting!

Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De schuldquote geeft een beeld van de relatie tussen de gemeentelijke schuldenpositie en de totale baten zoals opgenomen in de begroting. Opgenomen geldleningen brengen rentekosten en aflossingsverplichtingen met zich mee. Omdat op begrotingsniveau wordt uitgegaan van een volledige uitvoering van de investeringsplanning ligt deze ratio hoger dan op het niveau van de jaarrekening. De uitvoering van de investeringsraming kan zijn vertraagd. Uit cijfers van de VNG blijkt dat Roermond een lagere netto schuldquote heeft dan vergelijkbare gemeenten van dezelfde omvang. (50.000-100.000 inwoners). Volgens het model houdbare gemeentefinanciën is een schuldquote tot 100% normaal en ontstaat vanaf een schuldquote van meer dan 130% gevaar.

Solvabiliteitsratio;

De solvabiliteitsratio drukt het eigen vermogen van de gemeente uit als percentage van het totale vermogen. Zoals verwacht daalt de solvabiliteitsratio. Een score lager dan 20% wordt als risicovol gezien.

Structurele exploitatieruimte;

Het financiële kengetal “structurele exploitatieruimte” geeft aan hoe groot de structurele ruimte binnen de vastgestelde begroting is. Hierbij worden de structurele baten gerelateerd aan de structurele lasten. Dit saldo wordt weergegeven in een percentage van de totale baten.

Grondexploitatie;

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. Indien gemeenten of provincies leningen hebben afgesloten om grond te kopen voor een (toekomstige) woningbouwproject hebben zij een schuld. Bij de beoordeling van een dergelijke schuld is het van belang om te weten of deze schuld kan worden afgelost wanneer het project wordt uitgevoerd. Van de opbrengst van de woningen kan immers de schuld worden afgelost. Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale baten. Wanneer de grond tegen de prijs van landbouwgrond is aangekocht, loopt een gemeente relatief gering risico. Het is dus belangrijk om te kunnen beoordelen of er een reële verwachting is of grondexploitatie kan bijdragen aan de verlaging van de schuld. Staat de grond tegen een te hoge waarde op de balans en moet die worden afgewaardeerd, dan leidt dit tot een lager eigen vermogen en dus een lagere solvabiliteitsratio.
De gemeente Roermond kent een zeer beperkt aantal grondposities, als gevolg hiervan is het kengetal zeer gering.

Belastingcapaciteit;

Deze ratio geeft inzicht hoe de belastingdruk van de gemeente Roermond zich verhoudt tot het landelijke gemiddelde. In de voorgaande jaren werd de lastendruk van Roermond afgezet tegen het landelijk gemiddelde van het voorgaande jaar.

Betekenis van de kengetallen;

De bovenstaande kengetallen moeten in samenhang worden bezien om daar duiding aan te geven. De financiële positie van de gemeente Roermond kan als goed worden gekwalificeerd. De meeste van de kengetallen bevinden zich in de range, die als minst risicovol wordt beoordeeld.

5.3 Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

De gemeente bezit een groot vermogen aan kapitaalgoederen zoals wegen, riolering, water, groen en gebouwen. Het is cruciaal deze kapitaalgoederen in goede staat te houden voor het functioneren van onze samenleving op het terrein van vervoer, recreatie, welzijn en economie. Het totale bezit waarvoor de gemeente verantwoordelijk is, duiden we aan met de term 'areaal'. De gemeente beheert het areaal zorgvuldig, daarom zijn beheerplannen opgesteld. Deze omschrijven de hoeveelheden, kwaliteitsniveaus en de kosten voor instandhouding van deze objecten. Het onderhoud baseren we op de keuzes van de raad over het onderhouds- en kwaliteitsniveau.

In het beheer is aandacht voor duurzame oplossingen en de mogelijkheden voor wijkgericht en projectmatig onderhoud. Door jaarlijkse prioritering van (onderhouds) maatregelen, sluit het beheer en onderhoud aan op de begroting en beleid. Kaders hierbij zijn het vastgestelde onderhoudsniveau, budgetten, participatie, het rapport "Beheerst investeren" en beleid betreffende de openbare ruimte.

In deze paragraaf worden de volgende onderdelen besproken:

1. Verhardingen
2. Civieltechnische kunstwerken
3. Riolering, hemelwaterafvoer en grondwater
4. Havens en waterpartijen
5. Groen en bomen
6. Bossen en natuurterreinen
7. Reiniging
8. Openbare verlichting
9. Wegmeubilair
10. Speelvoorzieningen
11. Begraafplaatsen
12. Kunstobjecten
13. Sportlocaties- en gebouwen
14. Onderhoud gebouwen

Verhardingen

Beleidskader

Wettelijke kaders, gemeentelijk beleid
Beheerplan verhardingen

Vastgesteld kwaliteitsniveau

Nul-kwaliteit: onderhoud verhardingen is grotendeels technisch beheer, gericht op het veilig in stand houden van het areaal waarbij via risico gestuurd beheer de afweging wordt gemaakt tussen repareren of vervangen. Bij Nul-kwaliteit zijn met name onkruidbestrijding en schoonhouden verhardingen tot het minimum beperkt en wordt later tot vervangen overgegaan.

Actuele staat van onderhoud

Technisch/constructieve kwaliteit geeft een achteruitgang; voldoende tot goed. Oorzaak is onder andere doorschuiven onderhoudsmaatregelen aan hoofdwegen en wijken en op onderdelen (met name asfalt) extreem stijgende onderhoudskosten.

Programma begrotingsjaar 2023

Uitvoeren onderhoud zodat veilig gebruik van de openbare ruimte gewaarborgd blijft. Onderhoud wordt vooral uitgevoerd op basis van meldingen, zowel intern als extern en visuele inspecties.
Uitvoering wijkonderhoud Swalmen Groene Kruisbuurt
Opstarten wijkonderhoud Roer-Zuid, Herten-Merum
Uitvoering groot onderhoud N271 Swalmen.

Civieltechnische kunstwerken

Beleidskader

Wettelijke kaders, gemeentelijk beleid
Beheerplan kunstwerken

Vastgesteld kwaliteitsniveau

Nul-kwaliteit: Het geactualiseerde beheerplan heeft het onderhoudsscenario Nul-kwaliteit vertaald en het areaal opgedeeld in kunstwerken met een hoog, gemiddeld en laag risico. Zowel financiële als maatschappelijke risico's zijn meegenomen in deze beoordeling. Onkruidbestrijding en schoonhouden kunstwerken zijn tot het minimum beperkt op basis van het vastgestelde kwaliteitsniveau.

Actuele staat van onderhoud

Technisch/constructieve kwaliteit. Nog niet bekend. Op korte termijn worden echter geen significante onderhoudsmaatregelen verwacht. Afgelopen jaren zijn enkele grotere kunstwerken vervangen of er is groot onderhoud uitgevoerd. Momenteel worden nog inspecties uitgevoerd aan enkele risicovolle kunstwerken.

Programma begrotingsjaar 2023

Onderhoud viaduct Venloseweg
Onderhoud aan enkele fiets- en voetgangersbruggen.

Riolering, hemelwaterafvoer en grondwater

Beleidskader
Waterketenplan Waterpanel Noord, GRP 2017-2021 (actualisatie/ verlenging noodzakelijk), Beheerplan Riolering

Vastgesteld kwaliteitsniveau
In tegenstelling tot diverse andere beheerdisciplines wordt bij riolering niet getoetst op “beeldkwaliteit”. Kwaliteitsniveau van riolering is gebaseerd op de functionaliteit, veiligheid en technische kwaliteit van de objecten en het systeem. Voor de bescherming van de volksgezondheid, het milieu en het tegengaan van wateroverlast is goede riolering noodzakelijk. De hiervoor aanwezige infrastructurele ondergrondse openbare ruimte - in hoofdzaak bestaande uit riolering, gemalen, bergbezinkbassins, retentie- en infiltratievoorzieningen - worden onderhouden conform het vastgestelde GRP en Beheerplan riolering. Hiermee worden de ondergrondse voorzieningen in de openbare ruimte op een verantwoorde wijze beheerd, gericht op het voldoen aan de wettelijke zorgplicht.

Actuele staat van onderhoud
De toestand van de riolering is, zoals dat op grond van de leeftijd mag worden verwacht, in redelijk goede staat. Een apart risico vormen de gemetselde riolen uit de negentiende en begin twintigste eeuw in een klein gedeelte van de binnenstad en de Singelring waaraan extra aandacht gegeven moet worden door aanvullende inspecties, Hier zal ook in het te updaten beheerplan riolering aandacht aan worden geschonken.

Programma begrotingsjaar 2023
Jaarlijks wordt ongeveer 10% van het rioolstelsel gereinigd en geïnspecteerd. Na beoordeling worden de noodzakelijke maatregelen in beeld gebracht en vertaald naar maatregelen. Deze maatregelen worden binnen de raamovereenkomst onderhoud riolering uitgevoerd. Daarnaast lopen er specifiek op de investeringsplanning opgenomen projecten.

Havens en waterpartijen

Beleidskader
Kadernota Beheer 2017 – 2026, Wet Natuurbescherming, Besluit bodemkwaliteit, Keur Waterschap, Waterwet.

Vastgesteld kwaliteitsniveau
Nul-kwaliteit

Actuele staat van onderhoud
Het baggeronderhoud wordt uitgevoerd conform planning waarmee havens en vijvers qua ecologie, visueel en doorstroming op het besloten kwaliteitsniveau worden gehouden. Binnen de oeververdedigingen is onderscheid te maken in natuurlijke oevers en harde oevers. Het beheer wordt gefaseerd meegenomen met het baggeronderhoud ter plaatsen.

Programma begrotingsjaar 2023
Baggeronderhoud aan Roerhaven vanwege slibophoping ten gevolge hoogwater in 2021 en baggeronderhoud aan deel vijvers Roermond-oost.

Groen en bomen

Beleidskader
Groenvisie 2016, Beheerplan Groen & Bomen, Bomenplan 2012-2024

Vastgesteld kwaliteitsniveau
Het vastgestelde onderhoudsbeeld is Nulkwaliteit. “het minimaal nog verantwoorde beheer gelet op zaken als veiligheid, voorkomen kapitaalsvernietiging, functionaliteit, ingrijpen bij klachten en minimale visuele eisen”

In de praktijk betekent voor de openbare ruimte dat in het centrum (winkelgebied) “Visueel goed onderhoud met uiterlijk verzorgd groen en een schone omgeving met weinig vuil”.
Voor de overige openbare ruimte betekent dit “Minimaal verantwoord visueel onderhoud met aandacht om problematische vervuiling te voorkomen”

Actuele staat van onderhoud
Er zijn geen achterstanden in het beeldkwaliteitsniveau. We monitoren het geleverde kwaliteitsniveau van onder door middel van regelmatige inspecties. In de afgelopen jaren is de vitaliteit van beplantingen binnen grootschalige projecten en diverse kleinschalige vervangingen van heesters en bomen verbetert. Punt van aandacht blijft bomen in verhardingen met een slechte ondergrondse groeiplaats

Programma begrotingsjaar 2023
Het op het vastgestelde onderhoudsniveau onderhouden van de groenvoorzieningen. Uitvoering vindt plaats via de contracten voor het onderhoud van de openbare ruimte en deels door de eigen dienst. Het geleverde kwaliteitsniveau monitoren we door middel van inspecties. Naast regulier onderhoud vervangen we kleinschalig niet vitaal en/of niet functioneel groen waarbij vergroten van biodiversiteit een aandachtspunt is. In het jaarlijkse bomenprogramma vervangen we kleinschalig niet vitale bomen en verbeteren we ondergrondse groeiplaatsen van bomen. Onze wettelijke zorgplicht van bomen waarborgen we door regelmatige inspecties.

Bossen en natuurterreinen

Beleidskader

Beheerplan bos en natuurbeheer. Het beheer en onderhoud wordt onder andere uitgevoerd vanuit de principes van het provinciale subsidiestelsel SNL, de FSC-Certificeringsregels en de VBNE voor veiligheid.

Vastgesteld kwaliteitsniveau

De Nul-kwaliteit voor het bosbeheer past binnen de principes voor duurzaam bosbeheer.
In het beheer en onderhoud is houtproductie geen doel op zichzelf, maar staan de opbrengsten hiervan ten gunste van een duurzaam, klimaatbestendig en (recreatief) waardevol bos en natuurareaal conform de speerpunten zoals vastgesteld in het beheerplan.

Actuele staat van onderhoud

Uit het beheerplan blijkt dat voor de beheergroep Bos en Natuur geen grote afwijkingen worden geconstateerd. Uit de leeftijdsklasseverdeling, boomsoortensamenstelling en recente inventarisaties komt naar voren dat de huidige beheerstrategie een structuurrijker bos oplevert. Om invulling te geven aan de visie en doelstellingen van de gemeente Roermond is het gedurende de komende beheerperiode zaak om bosverjonging als beheermaatregel uit te voeren om de omvorming naar een klimaatbestendig, duurzaam en recreatief waardevol bos kracht bij te zetten en in stand te houden.

Programma begrotingsjaar 2023

Conform het beheerplan wordt bij het beheer van de bos- en natuurgebieden ingezet op de doorontwikkeling van de natuurwaarden en een klimaatbestendig bos.
Onder andere door middel van bosverjonging
We proberen daarbij zoveel als mogelijk gebruik te maken van natuurlijke verjonging en jonge bestaande houtopstanden. Op delen planten we een structuurrijk en klimaatbestendig bos aan.
Het beheer verschilt per vegetatietype. Gewerkt wordt met vastgestelde SNL natuurdoeltypen. Bij de lage vegetaties wordt ingezet op structureel beheer door runder- en/of schapenbegrazing.
Daarnaast worden ook in 2023 VTA controles, en aanvullend onderhoud, uitgevoerd aan bomen in bosranden en langs routes in aansluiting op de richtlijnen van de VBNE. Tot slot zullen in 2023 ook enkele concrete projecten aan poelen, landschapselementen en/of heideterreinen plaats vinden om aan de doelstellingen bij te dragen.

Reiniging

Beleidskader

Beheerplan Reiniging
Zwerfafvalaanpak 2022-2023

Vastgesteld kwaliteitsniveau

Het vastgestelde onderhoudsbeeld is Nulkwaliteit. “het minimaal nog verantwoorde beheer gelet op zaken als veiligheid, voorkomen kapitaalsvernietiging, functionaliteit, ingrijpen bij klachten en minimale visuele eisen”

In de praktijk betekent voor de openbare ruimte dat in het centrum (winkelgebied) “Visueel goed onderhoud met als resultaat een schone openbare ruimte met weinig vuil”. Voor de overige openbare ruimte betekent dit “Minimaal verantwoord visueel onderhoud met aandacht om problematische vervuiling te voorkomen”

Actuele staat van onderhoud

Er zijn geen achterstanden in het beeldkwaliteitsniveau. We monitoren het geleverde kwaliteitsniveau van onder door middel van regelmatige inspecties.

Programma begrotingsjaar 2023

Het op het vastgestelde onderhoudsniveau onderhouden van de openbare ruimte. Uitvoering vindt plaats via de contracten voor het onderhoud van de openbare ruimte en deels door de eigen dienst. Het geleverde kwaliteitsniveau monitoren we door middel van inspecties.

Openbare verlichting

Beleidskader

Kadernota Beheer 2017 – 2026, Politie keurmerk veilig wonen, Energieakkoord.

Vastgesteld kwaliteitsniveau

Nul-kwaliteit

Actuele staat van onderhoud

De actuele staat van onderhoud is conform het vastgestelde kwaliteitsniveau.

Programma begrotingsjaar 2023

Regulier onderhoud en vervangen van masten en armaturen conform planning en via projecten.

Wegmeubilair

Beleidskader
Kadernota Beheer 2017 – 2026, Burgerlijk wetboek, Wegenverkeerswet 1994, CROW-publicatie 337, Duurzaam inkopen, Bouwstoffenbesluit, ARBO en Politiekeurmerk Veilig Wonen.

Vastgesteld kwaliteitsniveau
Nul-kwaliteit

Actuele staat van onderhoud
De actuele staat van onderhoud is conform het vastgestelde kwaliteitsniveau. Indien er wegmeubilair wordt geconstateerd dat niet meer voldoet, wordt dit verwijderd of vervangen.

Programma begrotingsjaar 2023
Regulier onderhoud en vervanging areaal op basis van meldingen en via projecten.

Speelvoorzieningen

Beleidskader
Het beheerplan Spelen 2017 – 2026.

Vastgesteld kwaliteitsniveau
Nul-kwaliteit: In de gemeente Roermond wordt gestreefd naar een functioneel, vitaal, veilig en aantrekkelijk speelareaal met speeltoestellen en speelaanleidingen in een aantrekkelijke speelomgeving. Het beheer van speel- en sportvoorzieningen is erop gericht om op een sobere, doelmatige en verantwoorde wijze te beheren. Gericht op het blijven boven de ondergrenzen van normen, waardoor ook risico's en klachten worden beperkt. Hierbij wordt een afschrijvingstermijn van 15 jaar gehanteerd ten aanzien van vervangingen en ten behoeve van een rendabel onderhoud.

De speelvoorzieningen dienen wettelijk te voldoen aan de Europese Normen met betrekking tot veiligheid en functionaliteit: NEN-EN 1176 voor speeltoestellen en NEN-EN 1177 voor valdempende ondergronden conform het Warenbesluit Attractie en Speelvoorzieningen.

Actuele staat van onderhoud
Bij de gemeentelijke speelvoorzieningen is geen sprake van achterstallig onderhoud. De voorzieningen zijn te allen tijden schoon, heel en veilig conform de vastgestelde normen.
Wel zijn er nog een aantal voorzieningen die de afschrijving hebben bereikt.

Programma begrotingsjaar 2023
De speelvoorzieningen worden conform beheerplan geïnspecteerd op functionaliteit en veiligheid waarbij gebreken worden verholpen.

In 2023 zal o.a. in Herten, Oolderveste en Hoogvonderen op wijkniveau voorzien worden in vervangingen. Daarbij zullen afgeschreven voorzieningen worden vervangen.

Daarnaast worden de voorbereidingen gestart om in enkele wijken, in afstemming met bewoners, tot een nieuw wijkplan voor speelvoorzieningen te komen. Het gaat hierbij om de wijken Vliegeniersbuurt en Groene Kruisbuurt in Swalmen.

Begraafplaatsen

Beleidskader
Het beheerplan Begraafplaatsen 2017 - 2026
Nader onderzoek Toekomstbestendig beheer begraafplaatsen.

Vastgesteld kwaliteitsniveau
Dit blijft staan op kwaliteitsniveau A en levert zodoende een uitstekend beeld op.
Daar waar mogelijk wordt pleksgewijs omwille van de biodiversiteit het kwaliteitsniveau A losgelaten/ ruim geïnterpreteerd. Enkel alleen als dit het uitstekende beeld niet schaadt.

Actuele staat van onderhoud
Voor de meeste onderdelen is de huidige kwaliteit goed. Inboet van beplanting en bomen verdient aandacht. Er is echter geen sprake van achterstalligheid.

Programma begrotingsjaar 2023
In 2023 vindt het beheer en onderhoud plaats volgens het vigerende beheerplan.
Waar mogelijk worden de aanbevelingen uit het rapport "Toekomstbestendig beheer" opgepakt.

Kunstobjecten

Beleidskader
Kadernota Beheer 2017 – 2026, auteursrecht, Algemene voorwaarden plaatsen kunstobjecten.

Vastgesteld kwaliteitsniveau
Nul-kwaliteit het minimaal nog verantwoorde beheer gelet op zaken zoals veiligheid, voorkomen kapitaalsvernietiging, functionaliteit, ingrijpen bij klachten en minimale visuele eisen. In hoofdzaak betreft dit het schoon en heel houden van de kunstobjecten.

Actuele staat van onderhoud
De actuele staat van onderhoud is conform het vastgestelde kwaliteitsniveau.

Programma begrotingsjaar 2023
Regulier onderhoud conform planning.

Onderdeel	Omschrijving beheerplan	Achterstallig onderhoud cfm. BBV	Onderhouds-voorziening	Storting in voorziening				Regulier onderhoud				Vervangingsinvesteringen			
				2023	2024	2025	2026	2023	2024	2025	2026	2023	2024	2025	2026
Verhardingen	Beheerplan Verhardingen 2017-2026	Nee	Nee	0	0	0	0	1.880	1.880	1.880	1.880	1.444	4.468	7.789	1.447
Civieltechnische kunstwerken	Beheerplan Kunstwerken 2017-2026	Nee	Nee	0	0	0	0	164	164	164	164	220	220	220	220
Riolering	Beheerplan Riool 2017-2026	Nee	Nee	0	0	0	0	1.514	1.516	1.516	1.516	1.919	6.852	1.586	1.667
Havens en waterpartijen	Beheerplan Havens & Waterpartijen	Ja*	Ja*	447	447	447	447	23	23	23	23	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t	n.v.t.
Groen en bomen	Beheerplan Groen & Bomen 2017-2026	Nee	Nee	0	0	0	0	2.935	2.948	2.948	2.948	150	387	622	573
Bossen en natuurterreinen	Beheerplan Bos & Natuur 2017-2026	Nee	Nee	0	0	0	0	98	98	98	98	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t	n.v.t.
Reiniging	Beheerplan Reiniging 2017-2026	Nee	Nee	0	0	0	0	1.807	1.807	1.807	1.807	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t	n.v.t.
Openbare verlichting	Beheerplan Openbare verlichting 2017-2026	Nee	Nee	0	0	0	0	1.070	1.070	1.070	1.070	200	406	424	200
Wegmeubilair	Beheerplan Wegmeubilair 2017-2026	Nee	Nee	0	0	0	0	71	71	71	71	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t	n.v.t.
Speel- voorzieningen	Beheerplan Spelen 2017-2026	Nee	Nee	0	0	0	0	147	147	147	147	200	200	200	200
Begraafplaatsen	Beheerplan Begraafplaatsen 2017-2026	Nee	Nee	0	0	0	0	438	438	438	438	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t	n.v.t.
Kunstobjecten	Beheerplan Kunstobjecten 2017-2026	Nee	Nee	0	0	0	0	45	45	45	45	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t	n.v.t.

** Bij de begroting 2021 heeft de Raad ingestemd met de vorming van een onderhoudsvoorziening. In 2022 dient het meerjarenonderhoudsplan nog expliciet vastgesteld te worden door de Raad.*

Sportlocaties en - accommodaties

Beleidskader

In juli 2017 is het beheerplan Sportlocaties 2017-2026 (niet zijnde gebouwen) vastgesteld, waarin het geactualiseerde beleidskader, het kwaliteitsniveau (basiskwaliteit) en een vertaling van de hieraan gekoppelde financiële consequenties zijn opgenomen.

Daarnaast is er in april 2021 een geactualiseerd beheerplan sportaccommodaties (gebouwen) vastgesteld; uitgewerkt in een Meerjaren Onderhoudsplan (MJOP) gebruikersonderhoud sportaccommodaties (gebouwen).

Vastgesteld kwaliteitsniveau

Nul-kwaliteit is nauwelijks van invloed op het in stand houden van de sportvoorzieningen, daar deze moeten blijven voldoen aan de daarvoor geldende eisen. Wel wordt het visueel onderhoud (reiniging, onkruid) in overeenstemming gebracht met het vastgestelde onderhoudsniveau Nul-kwaliteit. Er is geen sprake van achterstallig onderhoud op de sportlocaties en -accommodaties.

Voorziening gebruikersonderhoud sportaccommodaties

Constateringen accountantscontrole 2021 m.b.t. voorziening

Tijdens de accountantscontrole 2021 is geconstateerd dat de voorziening gebruikers-onderhoud sportaccommodaties voor het jaar 2021 niet gehandhaafd mag blijven, daar de bedragen aan planmatig onderhoud in de voorziening niet aansloten met de bedragen in het MJOP planmatig gebruikersonderhoud Sportaccommodaties. Oorzaak waren verschuivingen; bepaalde planmatige vervangingsbedragen stonden op de Investeringsplanning i.p.v. in de voorziening en het planmatig onderhoud beneden de < € 10.000 was niet meegenomen in de voorziening, maar in de exploitatiebudgetten.

Vorming nieuwe voorziening

Middels de begroting 2023 wordt bovenstaand hersteld, middels het opnieuw ter besluitvorming voorleggen van het vormen van een voorziening planmatig gebruikers-onderhoud sportaccommodaties o.b.v. het nog steeds geldende door uw Raad geaccordeerde MJOP sportaccommodaties in 2021. De hoogte van de onderhoudsvoorziening groot (gebruikers) onderhoud Sportaccommodaties dient gevormd te zijn o.b.v. geactualiseerde beheerplannen. Iedere vijf jaren dient er een actualisatie plaats te vinden, zo ook in 2021. Hiermee wordt voldaan aan de wettelijke richtlijnen van het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV).

Startsaldo voorziening

In het jaar 2022 is er een overschot aan onderhoudsmiddelen ontstaan. Dit is logisch te verklaren, doordat er de afgelopen jaren wel al is gehandeld naar een de eerder gevormde voorziening. Er is dus al 'gespaard' voor toekomstige uitgaven voor planmatig gebruikersonderhoud aan sportaccommodaties. Het 'gespaarde' bedrag (ca. € 450.000) zal als een 1-malige hogere storting in de voorziening gebruikersonderhoud sportaccommodaties worden gestort, middels een toekomstig P&C product.

Reguliere dotatie voorziening

De reguliere jaarlijkse dotatie aan de voorziening planmatig gebruikersonderhoud sportaccommodaties betreft vanaf 2023 € 231.486.

Wat gaan we daarvoor doen:

In 2023 vindt het beheer en gebruikersonderhoud plaats volgens zowel het vigerende beheerplan sportlocaties (niet zijnde gebouwen) als het beheerplan (MJOP) sportaccommodaties (gebouwen). Beiden volgens het vastgestelde kwaliteitsniveau.

Wat levert het op:

Dit zorgt er voor dat de gemeentelijke sportaccommodaties en – locaties, conform het in de beheerplannen vastgesteld onderhoudsniveau onderhouden wordt en dat er dus geen kapitaalvernietiging plaatsvindt.

Wat mag het kosten:

Voor het reguliere exploitatieonderhoud, het groot planmatig gebruikersonderhoud sportaccommodaties zijn in 2023 de volgende bedragen beschikbaar:

Tabel Totaal gebruikersonderhoud

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Onderhoudsontrekkingen (planmatig)	201	234	159	184
Exploitatie (jaarlijks) onderhoud	583	605	605	605

De geraamde vervangingsinvesteringen in de periode 2023 e.v. zijn opgenomen in de investerings-planning (hoofdstuk Uiteenzetting financiële positie en toelichting) van de begroting 2023-2026.

Onderhoud gebouwen

Beleidskader

In het raadsbesluit, raadsvoorstel 2006/61/1, is de nota Meerjarig onderhoudsplan gemeentelijke gebouwd vastgoed (MJOP) vastgesteld. Deze nota is het kader waarbinnen het vastgoed op een slagvaardige en professionele wijze wordt beheerd.

De gemeentelijke vastgoedportefeuille omvat ca. 110 vastgoedobjecten, exclusief onderwijs-objecten. Binnen de vastgestelde onderhoudsvoorziening gebouwen wordt - vanuit de verantwoordelijkheid als eigenaar - het gebouwgebonden planmatig onderhoud verzorgd gedurende de gebruiksperiode van een object.

Op basis van de huidige inschattingen (20-jarenplanning) is de onderhoudsvoorziening toereikend voor het onderhouden van het eigenaarsgedeelte. Begroten dotaties en onttrekkingen zijn gebaseerd op het nu geldende meerjarige onderhoudsplan zoals dat door de raad is vastgelegd. Voor een actuele stand wordt verwezen naar de Financiële begroting (overzicht reserves en voorzieningen).

- raadsbesluit 2006/61/1 (mei 2006)
- raadsbesluit 2013/1001/1 (december 2013)
- raadsbesluit 14233-2021 (8 april 2021)
- raadsbesluit duurzaamheidsvisie
- raadsbesluit energiebespaarplan
- raadsbesluit uitvoeringsplan duurzaamheid.

Wat gaan we daarvoor doen:

In 2023 vindt het beheer en eigenaarsonderhoud plaats volgens het beheerplan (MJOP) gebouwen, volgens het vastgestelde kwaliteitsniveau. Aanvullend hierop vindt plaats:

Uitvoering sectorale routekaart

Om bij te dragen aan de klimaatdoelstellingen uit de Klimaatwet is een sectorale routekaart verduurzaming gemeentelijk maatschappelijk vastgoed opgesteld voor de gehele gemeentelijke vastgoedportefeuille. Op basis van deze routekaart ontstaat duidelijkheid over de benodigde middelen om deze doelstellingen te behalen, waarna hiertoe een autonome ontwikkeling in de Kadernota 2023 is meegenomen.

Wat levert het op:

Dit zorgt er voor dat de gemeentelijke gebouwen, conform het in het beheerplan vastgesteld onderhoudsniveau, onderhouden worden en dat er dus geen kapitaalvernietiging plaatsvindt.
Tevens zorgt ‘het uitvoering geven’ aan de routekaart tot verduurzaming van het gemeentelijk (maatschappelijk) vastgoed, tot een positieve bijdrage aan de klimaatdoelstellingen van het Rijk en Europa.

Wat mag het kosten:

Tabel Planmatig eigenaarsonderhoud

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Onderhoudsontrekkingen	1.365	1.209	1.465	1.482

De geraamde investeringen verduurzaming (2023 e.v.) zijn opgenomen in de investeringsplanning (hoofdstuk: Uiteenzetting financiële positie en toelichting) van de begroting 2023-2026.

Onderhoud schoolgebouwen

Beleidskader

De gemeente is op grond van onderwijswet- en regelgeving verantwoordelijk voor (de bekostiging van) de huisvesting van scholen in het primair en voortgezet onderwijs. Ter compensatie van de te maken kosten ontvangt de gemeente van het Rijk een niet-geoormerkte bijdrage uit de algemene uitkering van het Gemeentefonds.

De gemeente is in het kader van onderwijshuisvesting verantwoordelijk voor zaken als:

- (vervangende) nieuwbouw;
- uitbreiding en tijdelijke huisvesting;
- eerste inrichting meubilair en onderwijsleerpakket;
- herstel van constructiefouten;
- verzekeringen en onroerende zaakbelasting;
- herstel van schade bij calamiteiten, brand, diefstal, storm en dergelijke;
- faciliteren van voorzieningen voor sport- en bewegingsonderwijs.

Het bevoegd gezag van de scholen in het primair en voortgezet onderwijs is zelf verantwoordelijk voor zaken als onderhoud en aanpassingen aan de betreffende gebouwen. Ter bekostiging daarvan ontvangt zij een financiële vergoeding van het Rijk.

Wat gaan we daarvoor doen:

In de gemeentelijke verordening ‘Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente
Roermond 2015’ is vastgelegd, wanneer het bevoegd gezag voor een voorziening zoals hierboven vermeld in aanmerking komt.

Wat levert het op:

Wanneer er sprake is van een voorziening in onderwijshuisvesting zijnde renovatie/(ver)nieuwbouw – die op basis van de vigerende onderwijswet- en regelgeving voor rekening van de gemeente komt – dan is het Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs gemeente Roermond 2020-2040 van toepassing. Het IHP Onderwijs is opgesteld in samenwerking met het onderwijs en ketenpartners. Het bijbehorende uitvoeringsprogramma voor de periode 2020-2025 schetst een overzicht van noodzakelijke investeringen in scholen in het primair en voortgezet onderwijs en fungeert als richtinggevend en budgettair kader.

Wat mag het kosten:

De geraamde investeringen IHP (2023 e.v.) zijn opgenomen in de Investeringsplanning (hoofdstuk: Uiteenzetting financiële positie en toelichting) van de begroting 2023-2026.

5.4 Paragraaf Financiering

Inleiding

In deze paragraaf komen de onderwerpen aan de orde die behoren tot het treasurybeleid van de gemeente Roermond. De Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) geeft de wettelijke kaders voor de treasuryfunctie van decentrale overheden. Een belangrijk uitgangspunt van de wet is dat een gemeente zorgvuldig moet omgaan met publieke middelen. Dit uit zich onder andere in de beheersing van renterisico's. Hierbij gelden als wettelijke normen de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

Algemene ontwikkelingen

Renteontwikkelingen

De rente op de geld- en kapitaalmarkt wordt voornamelijk bepaald door het beleid van de Europese Centrale Bank (ECB). Mede door de Coronacrisis zal de ECB de beleidsrentes voorlopig op een laag niveau houden, ondanks de stijgende inflatie. De opkoop van staats- en bedrijfsleningen gaat onverminderd door. Daarnaast doet de ECB er alles aan om de kredietverlening door banken door te laten gaan. Ook de andere Centrale Banken hebben uitgebreide steunpakketten om de economie te ondersteunen en doen er alles aan om de rentes laag te houden.

Naast het beleid van de Centrale Banken, de oorlog in Oekraïne en het verdere verloop van de Coronacrisis, zijn ook andere macro-economische effecten van belang voor de renteontwikkeling. Het effect van deze macro-economische ontwikkelingen op de marktrente laat zich moeilijk voorspellen.

Wij verwachten mede op basis van de renteverwachting van een aantal financiële instellingen dat de marktrentes voor de middellange termijn beperkt zullen gaan stijgen, maar op een relatief laag niveau zullen blijven. Voor 2023 verwachten we geen substantiële stijging of daling van zowel de kortlopende- als de langlopende rente.

Ontwikkelingen gemeente Roermond

In de Wet financiering decentrale overheden (wet Fido) staan de kaders voor een verantwoorde en professionele inrichting en uitvoering van de treasuryfunctie van decentrale overheden.

Kasgeldlimiet

De gemiddelde vlottende schuld van een gemeente mag, over drie maanden gezien, niet boven de 8,5% van het begrotingstotaal (218 miljoen) uitkomen. De kasgeldlimiet heeft het volgende verloop:

Kasgeldlimiet 2021 € 17,2 miljoen
Kasgeldlimiet 2022 € 17,1 miljoen
Kasgeldlimiet 2023 € 18,5 miljoen

Voor 2023 verwachten wij geen overschrijding van de kasgeldlimiet.

De renterisiconorm

Over de langlopende schuld mogen de jaarlijkse aflossingen en renteherzieningen niet meer bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. In onderstaande tabel staat de verwachte ontwikkeling van de renterisiconorm voor de komende jaren:

Renterisiconorm (bedragen x € 1.000)	2023	2024	2025	2026
Begrotingstotaal	218.504	217.747	220.068	224.636
Wettelijk percentage	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm (1x2)	43.701	43.549	44.014	44.927
Renteherzieningen	0	0	0	0
Aflossingen	10.137	10.137	7.929	9.143
Bedrag waarover renterisico gelopen wordt (4+5)	10.137	10.137	7.929	9.143
Ruimte onder renterisiconorm (3-6)	33.564	33.412	36.085	35.784

In de tabel zijn de regels genummerd zodat herkenbaar is welke onderdelen berekend worden. Bijvoorbeeld: Renterisiconorm = (1)Begrotingstotaal x (2)Wettelijk percentage.

De bedragen aan langlopende leningen waarover we een renterisico lopen de komende jaren, blijven binnen de wettelijke norm (wet Fido).

De leningenportefeuille

De leningenportefeuille per 1 januari 2023 bedroeg € 94,9 miljoen.
In de tabel hieronder is te zien dat er nieuwe leningen zullen worden aangetrokken, waardoor de schuld naar verwachting jaarlijks zal toenemen.

Ontwikkeling Leningenportefeuille (bedragen x € 1.000)	2023	2024	2025	2026
Stand 1 januari	94.915	106.369	114.382	117.667
Nieuwe leningen	21.767	20.503	16.825	27.935
Reguliere aflossingen	10.187	10.187	9.187	9.187
Stand per 31 december	106.369	114.382	117.667	130.379
Rentelasten huidige en nieuwe leningen	1.564	1.482	1.518	1.615

Rentemethodiek en renteresultaat

Voor de toerekening van de rentelasten maken we gebruik van de renteomslagmethode. Het totaal van de rentelasten wordt daarbij ‘omgeslagen’ over het geheel van de investeringen/ activa. De rentelasten zijn het totaal van de rentelasten op de langlopende geldleningen en de kortlopende financiering minus de renteopbrengsten van ‘overtollige’ middelen.

Door toepassing van de renteomslagmethode rekenen we de rentelasten toe aan de taakvelden in de bijbehorende programmabegroting.
De achterliggende gedachte hierbij is dat de gehanteerde omslagrente een reëel percentage is. Zodra de afwijking tussen de gehanteerde omslagrente en de werkelijke rentelast groter wordt dan + of - 0,5%, moeten we de gehanteerde omslagrente aanpassen.

Renteresultaat op taakveld Treasury		2022
a	De externe rentelasten	1.762
b	De externe rentebaten	-68
	Saldo rentelasten en rentebaten	**1.695**
c1	De rente doorberekend aan de grondexploitatie	-44
c2	De rente van projectfinanciering richting het taakveld	0
c3	De rentebaat van doorverstrekte leningen richting het taakveld	0
	Saldo aan taakvelden toe te rekenen externe rente	**-44**
d1	Rente over eigen vermogen	0
d2	Rente over voorzieningen	0
	Saldo rente over het eigen vermogen en de voorzieningen	**0**
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	1.650
	Totaal aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-1.785
	Renteresultaat op het taakveld Treasury	-134

Voor deze renteomslag hanteren we een vast percentage. Voor 2023 bedraagt de omslagrente 0,75%. Doordat er een verschil is tussen het gehanteerde omslagpercentage en het werkelijke percentage ontstaat een renteresultaat. Het gepresenteerde voordeel van € -134.000 betekent dat de gehanteerde omslagrente hoger is dan het werkelijke percentage. We rekenen dus meer rente door naar onze activa dan dat we daadwerkelijk betalen aan de geldverstrekkers. Het verschil bevindt zich binnen de gestelde bandbreedte, wat betekent dat we een reëel rentepercentage toerekenen aan de activa.

Schuldpositie

Hieronder geven we het verwachte verloop van de netto schuldpositie weer. Voor de definitie van de nettoschuld wordt verwezen naar de Paragraaf weerstandsvermogen, onderdeel financiële kengetallen.

(Bedragen x € 1.000.000) per 31 december	2022	2023	2024	2025	2026
Netto Schuldpositie	61,6%	71,2%	77,0%	74,6%	76,9%

5.5 Paragraaf Bedrijfsvoering

Doelstelling

De verschillende disciplines die samen zorgdragen voor de Bedrijfsvoering van de gemeente Roermond stellen zich tot doel om door (beleids-) kaderstelling, advisering en ondersteuning de organisatie optimaal te laten functioneren.

De ontwikkeling van bedrijfsvoering als noodzaak

De wereld om ons heen is continu in beweging. Talloze ontwikkelingen, zoals digitalisering, globalisering, technologische ontwikkelingen, demografische verandering, een veranderende samenleving en ook de Coronapandemie volgen elkaar in hoog tempo op. Maatschappelijke opgaven vereisen steeds vaker een integrale, opgavegerichte aanpak van overheden, waarbij ook de relatie met samenwerkingspartners en inwoners verandert. Deze snel veranderende omgeving maakt het noodzakelijk dat onze organisatie mee verandert en daarmee door ontwikkelt Daarnaast heeft de lokale overheid er de afgelopen jaren diverse complexe taken bijgekregen. Denk aan veranderingen in het Sociaal domein en binnenkort de invoering van de Omgevingswet en de Wet Open Overheid. Dat vraagt veel van onze organisatie; een organisatie die stappen moet zetten om grip te blijven houden op onze bedrijfsvoering en nog beter mee kan bewegen met de veranderingen en ontwikkelingen.
In de beweging daar naartoe werken wij aan een organisatie die Weerbaar en Wendbaar is. Vanwege het meerjarig karakter van het proces kiezen we voor een scope op de langere termijn (ver vooruit denken), maar voor acties op de korte termijn (dichtbij handelen). We ontwikkelen stap voor stap: op basis van de situatie en het resultaat van een stap, wordt de volgende stap bepaald. De ontwikkeling is hiermee een proces, maar wel een met ankerpunten. Dit maakt wendbaarheid en inspelen op de feitelijke situatie en onvoorziene omstandigheden mogelijk en de kans op succes groter.
Ongeveer twee jaar geleden is, als eerste stap, een structuurverandering in de organisatie doorgevoerd en is een nieuw management gestart. Vanuit die basis worden medewerkers, procedures, systemen en processen op niveau gebracht. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de ICT-systemen, inzicht in personele inzet op productniveau, de Planning en Control cyclus en de daarvoor benodigde actuele sturingsinformatie op budgetten. In de beweging naar een overheid die een andere positie inneemt in de samenleving en aansluit bij de opgaven die op haar afkomen, zijn wij als organisatie gestart met opgavengericht werken.
In de ontwikkeling van bedrijfsvoering volgen we het ritme van de P&C-cyclus en werken we met routekaarten op basis waarvan, per kwartaal (soms voor een langere periode) de interventies en prioriteiten worden bepaald en van waaruit acties in gang worden gezet. Gedurende deze periode bewaken we de voortgang en we evalueren aan het eind van elk kwartaal. Daarbij legt iedere actie het fundament onder een volgende stap, waarna een nieuwe cyclus start.

De stappen die we als organisatie willen zetten, vragen naast een gewijzigde organisatiestructuur en verbeterde bedrijfsvoering, een organisatiecultuur en een kwaliteit van medewerkers die deze ontwikkeling ondersteunt. Dit vereist een investering in de kwaliteit van onze ambtelijke organisatie door inzet van middelen uit het opleidingsbudget en door concernbrede leer- en ontwikkel-programma's die vanuit de Roermond Academy worden aangeboden.

Betekenis voor Roermond

Bedrijfsvoering is niet primair gericht op de Roermondse burger of de Roermondse bedrijven en instellingen, maar onze inwoners en ondernemers merken wel degelijk het effect van een organisatie die de systemen op orde heeft, die op tijd betaalt of antwoordt, een passende rol neemt in structuren en processen en van een organisatie die daadkrachtig kan inspelen op de nieuwe en bestaande opgaven en behoeftes. Maar bovenal stelt een professionele bedrijfsvoering de organisatie "Gemeente Roermond" in staat om ook succesvol te zijn en dat is iedere dag merkbaar in onze stad.

Beleidskaders

- Organisatievisie - met hart en lef voor Roermond
- Informatiemanagement visie en -strategie
- Opgave Informatiesamenleving
- Communicatievisie
- Financiële verordeningen:
  - Verordening artikel 212 Gemeentewet
  - Verordening artikel 213 Gemeentewet
  - Verordening 213a Gemeentewet
- Nota reserves en voorzieningen
- Nota vaste activa beleid
- Treasurystatuut
- Beleidsregels publieke taak leningen en garantiestellingen
- Nota rentebeleid
- Inkoop- en aanbestedingsbeleid

Verbonden partijen

De gemeente Roermond neemt deel aan onderstaande samenwerkingsverbanden die een bijdrage leveren aan het realiseren van de doelstellingen in deze paragraaf:

- Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)
- N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
- ICT Noord en Midden-Limburg (ICT NML)
- Inkoopcentrum Zuid coöperatieve vereniging
- Coöperatieve vereniging Dimpact
- Geo-expertise centrum (EC Geo)
- IGOM

Voor meer inhoudelijke informatie verwijzen we naar de paragraaf Verbonden partijen.

Wat willen we bereiken

De organisatie is kostenbewust, betrouwbaar, open en zorgt goed voor haar medewerkers. Belangrijke elementen daarin zijn: een strakke en transparante bedrijfsvoering, lage overhead, werkend volgens de regels van publieke integriteit, het kennismanagement is op orde, de organisatie werkt aan deskundigheidsbevordering, zij is transparant over de inrichting en resultaten en medewerkers ervaren het werkklimaat als prettig.

Wat gaan we daarvoor doen

A. ***Organisatieontwikkeling & HR*** *(leiderschap – strategie en beleid – management van processen en middelen)*

B. ***Bedrijfsvoering op orde***

C. ***Door ontwikkelen moderniseren P&C cyclus***

D. ***Informatiemanagement en informatievoorziening***

E. ***Optimalisatie huisvesting***

A. Organisatie(ontwikkeling) & HR

Om de organisatie een stap dichter bij de doelstelling om meer weerbaar en wendbaar te brengen, richten we ons na wijziging van de organisatiestructuur en management, het in beweging komen qua processen en systemen de komende jaren op de doorontwikkeling en de effectuering waarbij de aandacht vooral uitgaat naar de medewerkers. Voor de HRM discipline liggen het komende jaar de grootste uitdagingen op het gebied van de steeds krapper wordende arbeidsmarkt in combinatie met de huidige uitstroom, de punten uit het BMC rapport en de uitdaging om de (gewenste) veranderingen zo dicht mogelijk bij de medewerkers te brengen. Ook het MTO laat nog verbetermogelijkheden zien. Dit alles vraagt dat we investeren in mensen en meer specifiek dat we investeren in het binden, boeien en ontwikkelen van (potentiële) medewerkers.

Voor het komende jaar vraagt dit om gerichte focus en actie op de volgende onderdelen:

1. Vergroten betrokkenheid/engagement
2. Aantrekkelijk werkgeverschap
3. Stimuleren van leren en ontwikkelen
4. Workforcemanagement

Wat levert het op?

Als organisatie en medewerker ontwikkelen we een wendbare en weerbare organisatie die:

- het perspectief van de klanten leidend laat zijn en samenwerkt om de resultaten te bereiken;
- zijn omgeving kent en meebeweegt en aanpast aan veranderingen in deze omgeving;
- initiatief neemt en ruimte geeft aan initiatieven uit de samenleving en hierin regisseert, faciliteert of participeert;
- een standaard dienstverlening levert waar het kan en waar nodig maatwerk levert.
- Roermond als aantrekkelijke werkgever
  Dit voor een betere kwaliteit van de dienstverlening en focus op de maatschappelijke doelen en effecten.

B. Bedrijfsvoering op Orde

Het zorgen voor een efficiënte en optimale (administratieve) inrichting van processen, systemen en afspraken die de rest van de organisatie faciliteert en ondersteunt in haar werkzaamheden. Doelstelling is dat beleid, regelingen, processen, informatievoorziening, systemen en sturingsinformatie continu op orde zijn en verbeterd worden. In 2022 zullen we op de ingeslagen weg (waarbij het voorkomen van achterstanden en gelijktijdig verbeteren van de administratieve verwerking van gegevens op centraal niveau) verder gaan

Wat levert het op?

- Een actuele, betrouwbare administratie en administratieve inrichting die zorgt voor juiste en tijdige informatievoorziening en voor actuele sturingsinformatie.
- Het volledig inrichten van een nieuw bedrijf en administratie in een nieuwe moderne omgeving
- Systemen die een bijdrage leveren aan de voorgaande punten.
- Eigentijds beleid en regelingen

C. Doorontwikkelen moderniseren P&C-cyclus

Voordat je kunt moderniseren, moet allereerst je basisbedrijfsvoering qua inrichting op orde zijn. De informatie uit deze bedrijfsvoering moet betrouwbaar en actueel zijn.
In 2021 is een basis gelegd om de doorontwikkeling van de bedrijfsvoering en in het bijzonder de P&C cyclus in 2022 en verder een goed vervolg te geven. Per P&C document zal de doorontwikkeling als een continu proces blijven doorlopen. Daarin zal met de diverse belanghebbenden worden afgetast welke informatie- en sturingsbehoefte er is. Vanaf medio 2022 is een versnelling aangebracht ter voorbereiding op de implementatie van een aantal nieuwe applicaties, waaronder een nieuw financieel systeem inclusief management informatie tool. De implementatie hiervan staat voor 2023 gepland. Deze applicaties moeten het mogelijk maken om zowel de organisatie als het bestuur verder, beter en efficiënter te ondersteunen. Daarmee wordt ook een basis gelegd om een stap te maken naar continue actuele informatievoorziening en sturingsinformatie.
Blijvende aandacht zal er zijn voor de aansluiting tussen de beschikbare middelen (capaciteit en geld) en de ambities. Het cyclisch werken en de verbinding leggen tussen concern- en clusterplannen en de diverse onderdelen van de P&C cyclus zal verder worden versterkt.

Wat levert het op?

- Een efficiëntere en modern ingerichte P&C-cyclus met een nieuwe jaarplanning die aansluit op nieuwe werkwijzen en sturingsbehoeften.
- Op basis van een implementatieplan uitrollen van een moderne applicatie waarin rekening worden gehouden met de wensen en (informatie)behoefte van de diverse doelgroepen (gebruikers).
- Meer eigenaarschap, grip en samenhang in de diverse sturingsinstrumenten (concern- en clusterplannen versus instrumenten P&C)
- Een P&C cyclus die volledig aansluit op het opgavegericht werken en het nieuwe coalitieprogramma.

D. Informatiemanagement en informatievoorziening

In de afgelopen twee jaar is hard gewerkt aan de basis voor een solide informatievoorziening- en management: een actueel beeld van het applicatielandschap, de stapsgewijze verschuiving van analoog naar digitaal archief, een heldere visie en nieuwe en vernieuwde functies, rollen en taken geven een scherpe focus voor een optimale I-inrichting. Het basisfundament is er, maar dient op sommige vlakken nog verstevigd te worden. Uitgangspunt is plan- en projectmatig werken met een duidelijke portfolio, zodat gestuurd kan worden op de gewenste resultaten, binnen de gestelde kaders.

In 2023 wordt doorgegaan op de ingezette lijn van verbetering: informatievoorziening en – management ter ondersteuning van de (werk)processen binnen de organisatie. Informatie is – net als personeel en geld – een primaire productiefactor en moet in 2023 en verder ook als dusdanig gezien en ingezet worden door de lijn. Daarnaast worden de blik verbreed en wordt er gewerkt aan de meerjarige “Opgave Informatiesamenleving” om beter aansluiting te vinden bij bewegingen in de maatschappij. De blik moet meer naar buiten, in samenwerking met de organisatie en externe partners. Ambities van de opgave zijn Digitale Dienstverlening, Digitale Stad en Digitale Balans met als inhoudelijke speerpunten de inzet op Data(gedreven werken), Digitalisering & Automatisering, Digitale Volwassenheid en Digitale Inclusie. Langs deze speerpunten ontwikkelen we naar een organisatie die steeds beter en sneller de juiste afwegingen en keuzes kan maken voor een optimale leefbaarheid in Roermond. Er is blijvende aandacht nodig voor voldoende personeel en middelen om dit waar te kunnen maken en ook goede sturing op de effectieve inzet daarvan.

Wat levert het op?

- Integraal management van informatie binnen de lijn (eigenaarschap en bewustzijn), begeleidt en ondersteunt door het cluster informatievoorziening waarmee ook bij nieuwe ontwikkelingen aangesloten kan worden (Bijvoorbeeld de invoering van de Omgevingswet);
- Een organisatie (bestuur, management en medewerkers) die beter de waarde begrijpt van en weet hoe om te gaan met informatie, applicaties en (digitale) middelen;
- Ondersteuning op basis van een integrale en procesgerichte aanpak met oog voor zaken zoals rechtmatigheid, informatiebeveiliging en privacy en gericht op belangrijke pijlers zoals heldere applicatie-inrichting, uniforme digitale archivering, verzamelen van data, digitalisering en automatisering/robotisering.
- Systemen zijn geen doel op zich, maar ondersteunen de (interne) klant op een logische en zo eenvoudig mogelijke wijze.
- Een goede en snelle match tussen vraag en aanbod, waarbij wordt uitgegaan van generieke oplossingen (‘standaard tenzij’) en niet lokaal ‘het wiel opnieuw uitvinden’. Standaard is het uitgangspunt, maatwerk alleen in uitzonderlijke situaties.
- Datagedreven werken is een op de juiste wijze gefaciliteerd proces waardoor het binnen een aantal jaar een 2e natuur voor de organisatie wordt. De kwalitatief van goede informatie leidt tot verbeterde inzichten en (beleids-) keuzes.
- Een omgeving waar digitaal samenwerking, ook met externen, zonder barrières mogelijk is.

E. Optimalisatie huisvesting

Het toepassen van een inrichtingsconcept op basis van de vastgestelde uitgangspunten welke aansluiten bij de nieuwe organisatiestructuur en daarbij behorende nieuwe manier van werken. De Nieuwe Werkwijze is mede gericht op een intensievere samenwerking met elkaar én met de samenleving (Huis voor de Stad).

De Nieuwe Werkwijze en het daarop aansluitende inrichtingsconcept dragen niet alleen bij aan de organisatieontwikkeling maar zijn ook een belangrijke stap naar een compactere huisvesting en een duurzamere manier van werken.

Wat levert het op?

- Een huisvestingsvoorstel afgestemd op de toekomstgerichte behoefte (kwaliteit, kwantiteit en locatie) van het bestuur en de ambtelijke organisatie.
- Uitgangspunten om te komen tot een huisvesting die onderdeel uitmaakt en ondersteuning biedt aan de ontwikkeling naar een weerbare- en wendbare organisatie.

Een implementatieplan voor de verdere uitrol van het inrichtingsconcept om te komen tot een (werk)omgeving en facilitering gericht op (hybride)samenwerken, activiteitgericht werken, planmatig werken en thuiswerken.

Hoe monitoren we de resultaten en / of de effecten

Verplichte BBV indicatoren / kengetallen

Taakveld 0. Bestuur en ondersteuning

#	Naam indicator	Eenheid	Bron	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Nederland 2023 (50.000 - 100.000 inw)
1	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	9,8	9,7	9,5	9,9	n.b.
2	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	9,7	9,6	9,8	9,9	n.b.
3	Apparaatkosten	Kosten in € per inwoner	Eigen gegevens	895	884	952	1.014	n.b.
4	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen gegevens	14,1	13,5	5,3	7,5	n.b.
5	Overhead	% totale lasten	Eigen gegevens	11,4	11,3	12,8	13,4	n.b.

De begrote indicatoren zijn bepaald op basis van de primitieve begrotingscijfers.
De landelijke indicatoren zijn (nog) niet beschikbaar.

#	Naam indicator	Toelichting
1	Formatie	De toegestane formatie in fte van het ambtelijk apparaat van de gemeente voor het begrotingsjaar op peildatum 1 januari.
2	Bezetting	Het aantal fte's van het ambtelijk apparaat van de gemeente dat werkzaam is op peildatum 1 januari van het begrotingsjaar. Voor de begroting 2021 wordt gerekend met de bezetting per 1 januari 2020.
3	Apparaatkosten	Alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur op basis van gemiddeld aantal inwoners.
4	Externe inhuur	Het uitvoeren van werkzaamheden in opdracht van de gemeente door een private organisatie door middel van het tegen betaling inzetten van personele capaciteit en deskundigheid zonder dat daar een arbeidsovereenkomst tussen gemeente en de daarbij ingezette personen aan ten grondslag ligt.
5	Overhead	Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces in verhouding tot het totaal saldo van de lasten (exclusief toevoegingen aan reserves).

Effect indicatoren/kengetallen

Door het benoemen van indicatoren/kengetallen wordt de ambitie uitgesproken en zal in de jaarrekening verantwoording worden afgelegd.

Overige onderdelen paragraaf bedrijfsvoering

Communicatie

We blijven werken aan de uitvoering van de communicatievisie, door de organisatie communicatiever te maken. Dit betekent dat medewerkers van de gemeente altijd zorgdragen voor eenduidige, toegankelijke, duidelijke en transparante communicatie met de inwoners / ondernemers van de gemeente Roermond.

Alle gemeentelijke websites moeten sinds 1 juli 2018wettelijk voldoen aan toegankelijkheidseisen. Dit is een van de redenen om te starten met de ontwikkeling van een nieuw online contentplatform. Met een nieuw digitaal platform, in het verlengde van Roermond.nl, kunnen we beter voldoen aan de wettelijke toegankelijkheidseisen voor overheidswebsites en kunnen we op een eenduidige en heldere manier beter communiceren met onze inwoners. Versnippering van gemeentelijke websites gaan we op deze manier tegen waardoor inwoners niet meer hoeven te zoeken naar de juiste informatie. In de toekomst willen we toe naar een eenvoudige structuur waarbij we slechts 2 websites hebben

1. Roermond.nl waar inwoners terecht kunnen voor dienstverlening
2. Website waar inwoners, bezoekers, ondernemers terecht kunnen voor achtergrondinformatie, projecten, nieuws

We bouwen verder aan de in 2022 ingezette ‘newsroom-aanpak’, waarbij we actief monitoren wat er leeft en speelt in de Roermondse samenleving. Dit stelt ons in staat om via een versterkte samenwerking tussen diverse communicatiedisciplines, het KCC en inhoudelijke clusters nog sneller te anticiperen op wat er leeft en speelt in de stad en kunnen we inwoners nog beter informeren over actuele onderwerpen, beleidsontwikkelingen en projecten op basis van daadwerkelijke informatiebehoefte.

Juridische zaken

Een van de speerpunten van Juridische Zaken is het zorgdragen voor de Juridische kwaliteit binnen de organisatie. Dit is een continue proces.

Aan de hand van de uitkomsten van het in 2022 ingezette onderzoek van de Rekenkamercommissie (RKC) naar de Juridische Control binnen de gemeente Roermond zal worden bekeken of de visie omtrent Juridische Kwaliteitszorg aanpassing behoeft. Hierbij zal worden gekeken naar capaciteit, functies, taken en rollen, kennis, structuur en werkwijze.
Juridische Zaken heeft verder een rol bij de implementatie van nieuwe wetgeving.

In 2019 heeft de RKC onderzoek gedaan naar de afhandeling van (klachten en) bezwaarschriften. Eén van de aanbevelingen van de RKC is om te komen tot een meer efficiënte en effectieve organisatie en behandeling van bezwaren met als uitgangspunt de informele aanpak.

De in september 2022 gestarte implementatie van informele aanpak van bezwaarschriften zal ook in het jaar 2023 zijn vervolg krijgen. . Dit alles moet leiden tot minder formele procedures en vanwege de geschil beslechtende functie ervan, tot meer tevreden klanten, zowel intern als extern.

Inkoop en subsidie

Het huidige gemeentelijk Inkoop- en aanbestedingsbeleid, dat dateert van 2017, wordt geactualiseerd waardoor het meer aansluit bij de huidige wet- en regelgeving en het huidige coalitie akkoord. . Hierbij wordt voor de uniformiteit gebruik gemaakt van het VNG Model Inkoop- en aanbestedingsbeleid.

Een goede wijze van inkopen en aanbesteden is van groot belang voor gemeenten. De VNG heeft in dat verband een convenant gesloten met het Rijk om gemeenten te ondersteunen bij de professionalisering van de aanbestedingspraktijk (programma Beter Aanbesteden)

Ook het belang van duurzaam en innovatief inkopen heeft een enorme vlucht genomen. De urgentie om als overheid bij te dragen aan maatschappelijke doelen als het terugdringen van de CO2-uitstoot of gelijkwaardige deelname aan de samenleving door mensen met een beperking is groot. Door bij inkopen en aanbestedingen sociale, ecologische en economische aspecten zoveel mogelijk mee te nemen kan de gemeente bijdragen aan een beter klimaat en een inclusieve samenleving, naast andere maatschappelijke doelen zoals genoemd in de Duurzame Ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties.

Informatiebeveiliging

Informatiebeveiliging is het proces van vaststellen, implementeren, onderhouden en controleren van de vereiste beveiliging van informatiesystemen en de daarin opgeslagen gegevens.
Het op orde hebben van informatiebeveiliging is essentieel voor een veilige en betrouwbare uitwisseling van gegevens voor de digitale dienstverlening, informatieverstrekking, digitale archivering en informatie-uitwisseling richting burgers, bedrijven en ketenpartners.

Om dit te kunnen garanderen, is voldoen aan de (Sinds 1 januari 2020 verplichte) Baseline informatiebeveiliging Overheid (BIO) het uitgangspunt. De BIO is het normenkader voor informatiebeveiliging binnen de overheid (rijksoverheid, provincies, waterschappen en gemeenten). Na instemming van alle overheidslagen, is de BIO interbestuurlijk bekrachtigd in het Overheidsbrede overleg Digitale Overheid (OBDO). Gemeenten zijn in dit overleg vertegenwoordigd door de VNG.

Het college van burgemeester en wethouders heeft een informatiebeveiligingsbeleid vastgesteld dat gebaseerd is op de BIO. Hierin is onder andere opgenomen dat risicomanagement een belangrijk onderdeel is om te zorgen voor informatieveiligheid. Risicomanagement is een afwegingsproces voor het beheersen van onzekerheden en is onderdeel van de Plan-Do-Check-Act cyclus en sluit aan op de Planning en Control (P&C) Cyclus van de gemeente. In 2022 zal het informatiebeveiligingsbeleid worden geactualiseerd.

Het beveiligen van informatie is een continu proces en hanteert een Plan-Do-Check-Act cyclus. In 2022 zullen er risicoanalyses worden uitgevoerd in de vorm van baselinetoetsen en privacy impact analyses (PIA). Bij het maken van een risicoafweging wordt een inschatting gemaakt van mogelijke schade als informatiesystemen (tijdelijk) niet beschikbaar zijn, de informatie niet integer is en/of deze informatie in verkeerde handen valt. Ook wordt een inschatting gemaakt van de dreigingen waartegen de overheid beschermd moet worden. De inschatting van mogelijke schade en dreigingen leidt tot beveiligingseisen om het risico te beperken. Om deze eisen af te dekken worden passende maatregelen getroffen of wordt het (rest)risico, met uitleg, (tijdelijk) geaccepteerd. Bij de keuze van passende maatregelen moet worden voorkomen dat informatie en informatiesystemen te licht of te zwaar worden beveiligd.

Over de informatieveiligheid zal verantwoording afgelegd worden aan de gemeenteraad, aan de Autoriteit Persoonsgegevens en aan die ministeries die een rol hebben in het toezicht op informatieveiligheid. Deze verantwoording als onderdeel van de bestuurlijke verantwoording over de beveiliging van informatiesystemen wordt jaarlijks gedaan vanuit het verantwoordingsstelsel ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit en betekent eenmalige informatieverstrekking en eenmalige IT-audit). ENSIA helpt gemeenten in één keer verantwoording af te leggen over informatieveiligheid gebaseerd op de BIO. ENSIA structureert ook de verticale verantwoording richting de rijksoverheid over de Basisregistratie Personen (BRP) en Reisdocumenten, Digitale persoonsidentificatie (DigiD), Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT), Basisregistratie Ondergrond (BRO) Waardering Onroerende zaken (WOZ) en de Structuur uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen (SUWI).

In de eerste helft van 2023 zal vanuit ENSIA een onafhankelijk IT-auditor toetsen of de verantwoording voldoet aan de gestelde beveiligingseisen. Verbeterpunten die voortkomen uit ENSIA, de eigen interne BIO-meting, inzichten in incidenten en trends die elders kunnen optreden worden meegenomen in de PDCA-cyclus Informatiebeveiliging.

Privacybescherming

De gemeente Roermond heeft met de komst van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) in mei 2018 een basis gelegd middels: een Privacybeleid, Register van verwerkingen, Verwerkersovereenkomsten en de aanstelling van een Functionaris Gegevensbescherming. Enkel eenmalig de basis in orde hebben is niet voldoende. Voldoen aan de eisen uit de AVG is een wettelijke verplichting en een continue proces waarmee grip (control) op de verwerking van persoonsgegevens aantoonbaar kan worden gemaakt.

Het College van B&W is doorgaans verantwoordelijk voor de verwerking van persoonsgegevens van burgers en medewerkers. De praktische verantwoordelijkheid is binnen de clusters belegd omdat daar de proces/ product eigenaren werkzaam zijn. Proces/ product eigenaren dienen in hun proces/ product eisen rondom Privacy en Informatieveiligheid te borgen in samenhang met de domein specifieke wet en regelgeving.

Om te voldoen aan de AVG is er een borgingsproduct voor gemeenten beschikbaar gesteld door IBD-VNG.
Aan de hand van zogenaamde “controls”, in dit borgingsproduct, wordt inzichtelijk of wij voldoen aan de AVG en welk volwassenheidsniveau wij op de diverse “controls” hebben. Dit product stelt ons instaat cyclisch te toetsen, verbeteren en te implementeren om zo aantoonbaar in “control” te zijn.

Om deze volgende stap te maken is het essentieel dat het College van B&W en het management het onderwerp Privacy maar ook Informatieveiligheid actief ondersteunen. Samen met de Privacy Officer, Functionaris Gegevensbescherming, Chief Information Security Officer, Information Security Officer en de clustermanagers zal privacybescherming en informatieveiligheid “geademd” moeten worden en de bescherming van de burger en medewerker moet voorop staan in het handelen van de medewerkers, ambtenaren van de gemeente Roermond.

Middelen blijven noodzakelijk om bewust omgaan, door medewerkers, met gegevens onder de aandacht te houden en kennis bij de proces/ product eigenaren op te bouwen. Investeren in kennis, bewustwording maar ook in het uitvoeren van Data Protection Impact Assessments (DPIA) zijn niet alleen noodzakelijk maar ook verplicht.

Zonder grip of controle op de verwerking van persoonsgegevens voldoen we niet aan de AVG en belemmeren we de ontwikkeling op het gebied van data gedreven werken, iets wat in diverse facetten een steeds grotere rol gaat spelen bij het geen de burger en medewerker van de gemeente Roermond verwacht.

Collegeonderzoeken (op grond van artikel 213a Gemeentewet)

Artikel 213a van de Gemeentewet bepaalt dat het college van burgemeester en wethouders periodiek onderzoek moet verrichten naar de doelmatigheid van delen van de gemeentelijke organisatie en de uitvoering van taken door de gemeente en naar de doeltreffendheid van (delen van) programma’s en paragrafen.

In de afgelopen jaren hebben wij, gelet op de inspanningen rondom het organisatie-ontwikkeltraject, geen aanvullende onderzoeken opgestart. Niettemin vinden er in onze organisatie jaarlijks wel onderzoeksinspanningen plaats, die we aan zouden kunnen merken als een 213a-onderzoek.

Voor 2023 willen wij, net zoals in 2022, aansluiting zoeken bij onderzoeken die in het kader van de doorontwikkeling van de bedrijfsvoering of evaluatie van beleid worden uitgevoerd. Wij zullen uw raad informeren over de onderwerpen, die we in dit kader als een 213a onderzoek aanmerken.

Rechtmatigheidsverantwoording

In de huidige situatie geeft de accountant in de controleverklaring een oordeel over de rechtmatigheid van het handelen van de gemeente. Er is een wetswijziging voorbereid waarbij is voorzien dat het college van burgemeester en wethouders rechtstreeks verantwoording af legt over de (financiële) rechtmatigheid van het gevoerde bestuur, aan de hand van de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening. De accountant controleert vervolgens de rechtmatigheidsverantwoording op getrouwheid. De accountant kijkt dus of hetgeen het college meldt in de rechtmatigheidsverantwoording, juist en volledig is.

Het was de bedoeling, dat de wetswijziging per het verslagjaar 2021 in zou gaan. De wetswijziging is, als onderdeel van het wetsvoorstel Decentrale Rekenkamers, op 31 mei 2022 door de Tweede Kamer aangenomen. De behandeling in de Eerste Kamer zal naar verwachting dit jaar plaatsvinden.
Ondertussen heeft het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties lasten weten, dat de invoering zal plaatsvinden met ingang van het verslagjaar 2023.

Wij bereiden ons voor op de gevolgen van de nieuwe wetswijziging en hebben vanaf 2020 de auditcommissie periodiek geïnformeerd en met de commissie van gedachten gewisseld over de kaders die uw raad daarbij kan stellen. Zodra invoering definitief is, zullen wij uw raad daarover informeren.

Over het verslagjaar 2021 hebben we enkele pilots uitgevoerd ten aanzien van de processen begrotingswijzigingen en inkopen en aanbesteden. Zo mogelijk, zullen we ook andere processen betrekken in de aanloop naar een rechtmatigheidsverklaring over het verslagjaar 2023.

5.6 Paragraaf Verbonden partijen en participaties

In deze paragraaf worden, conform artikel 15 BBV, de relaties beschreven met rechtspersonen, waarin de gemeente zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft. De gemeente heeft een bestuurlijk belang als
ze een zetel heeft in het bestuur en/of stemrecht heeft. De gemeente heeft een financieel belang als zij middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van een faillissement en/ of als financiële problemen bij de betreffende rechtspersoon verhaald kunnen worden op de gemeente.

De gemeente Roermond heeft bestuurlijke en financiële belangen in diverse verbonden partijen. Deze zijn uitgesplitst in gemeenschappelijke regelingen, vennootschappen en coöperaties, stichtingen en verenigingen en overige verbonden partijen. Alle taken die wij samen met anderen beter, efficiënter en/of effectiever kunnen doen dan zelfstandig, komen in principe voor samenwerking in aanmerking. Samenwerking is mogelijk op het gebied van gezamenlijke beleidsontwikkeling (overlegplatform) of voor uitvoerende taken.
Samenhangend met het in 2013 door de Rekenkamercommissie uitgevoerde onderzoek ‘Verbonden Partijen’ is de nota ‘Verbonden Partijen’ door de gemeenteraad op 9 juli 2015 vastgesteld (2015/042). De in augustus 2014 door de commissie BBV uitgebrachte ‘Notitie Verbonden Partijen’ is bij het opstellen van de gemeentelijke nota betrokken. In oktober 2016 heeft de Commissie BBV een nieuwe ‘Notitie Verbonden Partijen’ uitgebracht. Deze notitie gaat in op de governance-aspecten en instrumenten van bestuur en toezicht.

Verbonden partijen zijn belangrijk omdat zij helpen de maatschappelijke doelen van de gemeente te realiseren. Meer dan in het verleden werken gemeenten regionaal samen. Het is belangrijk om een goed afwegingskader te hebben voor het aangaan, het onderhouden en het toezicht op verbonden partijen.

De nota ‘Verbonden Partijen’ geeft dit kader en geeft antwoord op de volgende vragen:

- welke criteria worden binnen de gemeente Roermond gebruikt om te besluiten over het aangaan, veranderen en verlengen van bestuurlijke én financiële relaties met derde partijen;
- welk besluitvormingstraject moet hierbij worden doorlopen;
- hoe krijgt de gemeentelijke vertegenwoordiging vorm;
- hoe wordt het beheer en de control van verbonden partijen binnen de gemeentelijke organisatie ingericht.

Verbonden partijen brengen ook financiële en bestuurlijke risico’s met zich mee. Voor een goede balans tussen de voordelen en de risico’s is grip op en sturing van de verbonden partijen belangrijk. In het overzicht van de verbonden partijen besteden we conform de geldende regelgeving (BBV) aandacht aan het beleid inzake de sturing op financiële risico’s en de bijdrage van een verbonden partij aan de in deze begroting opgenomen programma’s. De risico’s bij verbonden partijen die onvoldoende weerstandscapaciteit hebben en verbonden partijen die de risico’s geheel of gedeeltelijk afwentelen op de deelnemers (lees gemeenten) zijn opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Lijst verbonden partijen

Hieronder treft u een totaaloverzicht aan van de in deze paragraaf opgenomen verbonden partijen. Deze worden vervolgens uitgewerkt.

Type	Naam
Gemeenschappelijke regelingen	Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)
	RUD Limburg-Noord
	Veiligheidsregio Limburg-Noord (VRLN)
	Omnibuzz
	Westrom
	Openbaar Lichaam Euregio Rijn-Maas-Noord
	Grenspark Maas-Swalm-Nette
	ICT Noord en Midden-Limburg (ICT NML)
	Anti-discriminatievoorziening Limburg (ADV Limburg)
	MGR Sociaal domein Limburg – Noord
Vennootschappen en coöperaties	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
	N.V. Waterleiding Maatschappij Limburg (WML)
	Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg (OML) B.V.
	Enexis Holding N.V.
	CSV Amsterdam B.V.
	Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.
	Groen & Doen Roermond B.V.
	Nazorg Limburg B.V. (Bodemzorg Limburg)
	Vereniging Afvalsamenwerking Limburg (ASL)
	Inkoopcentrum Zuid coöperatieve vereniging
	Coöperatieve vereniging Dimpact
Stichtingen en verenigingen	Stichting Keyport 2020
	Stichting Ons WCL (Waardevol Cultuur Landschap)
Overig	Expertise Centrum Geo (ECGeo)
	Samenwerking Midden-Limburg (SML)

Gemeenschappelijke regelingen

Naam	Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)
Vestigingsplaats	Roermond
Betrokkenen	De raden en de colleges van burgemeester en wethouders van alle deelnemende gemeenten.
Doel	BsGW behartigt als uitvoeringsorganisatie van de deelnemende gemeenten en een waterschap de zorg voor het volledig, tijdig, rechtmatig, juist en doelmatig heffen en innen van de lokale belastingen. BsGW werkt daarbij tegen de laagst mogelijke kosten, uitgaande van de beste prijs/prestatie verhouding gekoppeld aan een optimaal niveau van dienst-verlening. Eén van de doelstellingen, die voortvloeien uit de missie van BsGW, is kostenreductie. Dit bij minimaal gelijkblijvend kwaliteit van de dienstverlening en het vergroten van de digitale dienstverlening.
Bestuurlijk belang	In het algemeen bestuur zijn alle deelnemende gemeenten vertegenwoordigd.
Financieel belang	Voor de dienstverlening betaalt de gemeente jaarlijks een vergoeding. Voor 2023 bedraagt deze vergoeding € 1.057.826 voor de reguliere dienstverlening.
Eigen vermogen	1 januari 2021 € 889.000 31 december 2021 € 362.000
Vreemd vermogen	1 januari 2021 € 9.101.000 31 december 2021 € 9.393.000
Ontwikkelingen	**Proceskosten en gelieerde uitvoeringskosten** Door wijzigingen in de wetgeving, meer in het bijzonder als gevolg van het afschaffen van de Fierensdrempel, is het voor de zogenaamde ncnp-bedrijven rendabel geworden om namens de burger bezwaar te maken tegen de WOZ-waarde, waarbij deze bedrijven de tegemoetkoming van de proceskosten krijgen. De ontwikkelingen met betrekking tot de hausse aan proceskosten, waarmee BsGW met name de laatste jaren wordt geconfronteerd, is en blijft nog steeds een belangrijk aandachtspunt. Het aantal ingediende bezwaren neemt nog steeds toe. Deze ontwikkeling is ook landelijk zichtbaar, zowel qua toename van het totaal aantal ingediende bezwaren als ook het feit dat steeds meer bur-gers en ondernemers gebruik maken van een ncnp-bedrijf of een andere gemachtigde. Het behoeft dan ook geen nader betoog dat ook het aantal ncnp-bedrijven toeneemt. Gezien deze ontwikkelingen en het feit dat de tarieven voor de proceskostenvergoeding op gezette tijden worden aangepast, is deze post ook voor 2023 (en verdere jaren) opgehoogd naar € 3 miljoen (vóór indexering). Een stijging van het aantal bezwaarschriften vertaalt zich niet alleen door in een stijging van de proceskosten. Ook de uitvoeringskosten (extra inzet personele ondersteuning in de vorm van taxateurs, juristen en KCC-medewerkers) stijgen, waardoor de begroting verder onder druk komt te staan. **Waarderen op gebruiksoppervlakte: beheerfase** Vanaf 1 januari 2022 bestaat de wettelijke verplichting om woningen te waarderen op basis van de gebruiksoppervlakte. Vanaf dat moment is de beheerfase gestart: het bijhouden en actueel houden van de gegevens middels het regieportaal en mutatiedetectie. **Regieportaal** Het Regieportaal bevindt zich momenteel in de beheerfase, hetgeen wil zeggen dat omzettingen naar gebruikersoppervlakte en andere relevante gegevens actueel dienen te worden gehouden en dienen te kunnen worden uitgewisseld tussen de verschillende partijen. Net als bij het project ‘Waarderen op gebruiksoppervlakte’ voert BsGW namens de deelnemers de regie van de beheerfase uit. De totale kosten voor de aanschaf van het Regieportaal zijn opgenomen in de (meerjaren-)begroting (2022-2024). Uit oogpunt van zekerheid en continuïteit wordt het regieportaal begrotingstechnisch ook voor de jaren 2025 tot en met 2027 gecontinueerd, vanwege de onduidelijkheid rondom de SOR. Alle projectmatige activiteiten met betrekking tot de SOR zijn in dit kader door het bestuur tot nader order opgeschort.

Naam	Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)
	Mutatiedetectie Voor elke gemeente is eenmalig een WOZ-mutatiedetectie uitgevoerd. Een WOZ-mutatiedetectie betreft het op basis van luchtfoto's, obliekfoto's, de BAG- en de WOZ-administratie inzichtelijk maken welke WOZ-onderdelen opgevoerd en afgevoerd moeten worden in de WOZ-administratie. Dit draagt dan ook bij aan het verbeteren van de WOZ-waardering. Om de gegevens actueel te houden dient de WOZ-mutatiedetectie jaarlijks te worden uitgevoerd. De gemeente maakt daarbij de keuze om de WOZ-mutatiedetectie zelf uit te (laten) voeren of door BsGW uit te laten voeren. De WOZ-mutatiedetectie kan immers het beste uitgevoerd worden samen met de BAG/BGT-mutatiedetectie die enkele gemeenten al jaarlijks laten uitvoeren. Het samenvoegen van de WOZ-mutatiedetectie met de BAG/BGT mutatiedetectie is efficiënt en economisch het voordeligst. Overigens, in het geval dat BsGW de WOZ-mutatiedetectie namens een gemeente uitvoert, worden de kosten door BsGW doorbelast aan de betreffende deelnemer. **Visie op dienstverlening** In 2020 is de Visie op dienstverlening voor belastingplichtigen, inclusief dienstverleningsnormen, vastgesteld. De komende jaren worden, aan de hand van business-cases, projecten opgezet om de dienstverlening te verbeteren. In dit kader heeft in 2021 een nulmeting plaatsgevonden. Vanaf 2022 worden de effecten middels de bestuursrapportages gerapporteerd en verantwoord. **Informatievoorziening en ICT** BsGW maakt deel uit van een sterk veranderende omgeving, waarin de steeds verdere digitalisering van de informatievoorziening een belangrijke ontwikkeling is. Een belangrijke ontwikkeling is het vervangen van zowel de ICT-infrastructuur (afloop huidige contract 31-05-2022) als het huidige belastingpakket (afloop huidige contract 31-12-2021) via een Europese aanbesteding. Eind 2020 is met de nodige vertraging gestart met de voorbereiding hiervan. De publicatie van de aanbesteding heeft in het laatste kwartaal van 2021 plaatsgevonden; voor de zomer van 2022 zou de opdracht tot definitieve gunning dienovereenkomstig kunnen plaatsvinden. Daarna kan worden gestart met de technisch implementatie en het migratietraject, dat geheel 2022 bestrijkt. Na oplevering beschikt BsGW over een hernieuwd applicatielandschap, dat aansluit bij de technologische ontwikkelingen, zoals de scheiding van data met processen en het verminderen van afhankelijkheid van leveranciers conform de Common Ground gedachte. Daarnaast is de infrastructuur geschikt om de samenhang tussen de verschillende basisregistraties integraal te ontsluiten. De verwachte implementatiekosten bedragen voor 2023 € 2,275 miljoen, waarvoor een bestemmingsreserve wordt gecreëerd. De oplevering staat vooralsnog voor 1 april 2023 gepland. **Harmonisatie en kostenverdeelmethode** Op dit moment zijn er veel varianten, die als heffingsgrondslag voor de verschillende belastingsoorten gelden. Dit maakt het inrichten van de processen, inclusief de automatisering hiervan, ingewikkeld. Harmonisatie is een onderwerp dat al meer dan een jaar op de actielijst stond. Dit onderwerp komt eveneens terug in een van de aanbevelingen voortvloeiend uit een onderzoek van de Rekenkamer(commissie)s van elf van de negenentwintig in BsGW deelnemende gemeenten. In AB-verband zijn op 9 december 2021 met betrekking tot het harmonisatieproces alsmede de kostenverdeelmethode procesafspraken gemaakt.
Programma begroting	Paragraaf 5. Bedrijfsvoering. Financieel opgenomen in Overzicht 1. Algemene dekkingsmiddelen
Bijdrage aan het programma	BsGW behartigt als uitvoeringsorganisatie van de deelnemende waterschappen en gemeenten de zorg voor het volledig, tijdig, rechtmatig, juist en doelmatig heffen en innen van de lokale belastingen.
Risicobeheer	Om de financiële gevolgen van onderstaande risico's te kunnen opvangen houdt de BsGW een weerstandsvermogen aan dat overeenkomt met de benodigde weerstandscapaciteit. Het totale benodigde en aangehouden weerstandsvermogen voor deze risico's is € 1,42 miljoen.

Naam	RUD Limburg-Noord
Vestigingsplaats	Venlo (statutair)/Roermond (gastheerorganisatie)
Betrokkenen	De gemeenten in Noord- en Midden-Limburg en de provincie Limburg
Doel	De RUD Limburg-Noord is opgericht om de kwaliteit van de dienstverlening en het toezicht en de handhaving bij de uitvoering van het milieudeel van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) te verbeteren. Dit minimaal voor zover het de taken uit het landelijk basistakenpakket betreft. De RUD is opgezet als een netwerkorganisatie die op innovatieve en kostenefficiënte wijze uitvoering geeft aan deze taken.
Bestuurlijk belang	In het algemeen bestuur zijn alle deelnemende gemeenten en de Provincie Limburg vertegenwoordigd. Het dagelijks bestuur bestaat uit een voorzitter en twee leden (aangewezen door het algemeen bestuur). Er is een adviesraad die bestaat uit de secretarissen van de deelnemers en de directeur van de RUD Limburg-Noord.
Financieel belang	De financiële bijdrage van de gemeente Roermond bedraagt voor 2023 € 2,26 per inwoner. Deze bijdrage is opgenomen in programma 4. Kansen voor klimaat.
Eigen vermogen	1 januari 2023 € 181.000 31 december 2023 € 144.000
Vreemd vermogen	1 januari 2023 € 1.150.000 31 december 2023 € 1.150.000
Ontwikkelingen	Bij onderwerpen zoals energie en de Omgevingswet ondersteunt de RUD Limburg-Noord haar partners. Daarnaast is er doorlopend aandacht voor kwaliteitsverbetering en onderlinge afstemming.
Programma begroting	Programma 4. Kansen voor klimaat.
Bijdrage aan het programma	De RUD Limburg-Noord is opgericht om de kwaliteit van de dienstverlening en het toezicht en handhaving bij de uitvoering van de wettelijke taken te verbeteren. Dit draagt bij aan de algemene doelstelling om te komen tot een duurzaam en veilig gebruik van de ruimte. Daarnaast wordt ook de kwaliteit van dienstverlening aan burgers en bedrijven verbeterd.
Risicobeheer	Gelet op het rapport van de commissie van Aartsen (2021) moeten in 2023 en verder mogelijk maatregelen worden genomen om het functioneren en de robuustheid van de RUD Limburg-Noord te versterken. Dit kan financiële, personele en organisatorische gevolgen hebben.

Naam	Veiligheidsregio Limburg-Noord (VRLN)
Vestigingsplaats	Venlo
Betrokkenen	De gemeenschappelijke regeling is aangegaan tussen alle gemeenten van Noord- en Midden-Limburg (15).
Doel	De VRLN is het samenwerkingsorgaan van en voor de gemeenten en heeft tot doel de belangen van de gemeenten en hun ingezetenen te behartigen op het gebied van: • de brandweerzorg; • de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen; • de rampenbestrijding en crisisbeheersing; • het bevorderen van de multidisciplinaire uitvoering van de rampenbestrijding, de crisisbeheersing en de bestrijding van zware ongevallen; • het bevorderen van een samenhangend integraal veiligheidsbeleid in de regio; • de publieke gezondheidzorg als bedoeld in de Wet publieke gezondheid.
Bestuurlijk belang	Het Algemeen bestuur van de VRLN wordt gevormd door de burgemeesters van de aangesloten gemeenten. Het bestuur van de VRLN bestaat uit het Algemeen bestuur, de bestuurscommissie Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD), de bestuurscommissie Veiligheid, het Dagelijks bestuur en de voorzitter.
Financieel belang	De financiële bijdrage voor 2023 bedraagt € 7.245.000,-. Deze bijdrage is deels opgenomen in programma 1. Zorgzame gemeente en deels in programma 9. Veilige stad van deze begroting.
Eigen vermogen	1 januari 2021 € 7,5 miljoen 31 december 2021 € 7,6 miljoen
Vreemd vermogen	1 januari 2021 € 50,6 miljoen 31 december 2021 € 58,7 miljoen
Ontwikkelingen	In 2021 is een aanzet gegeven voor de kerntakendiscussie die dient te leiden tot een herijking van de gemeentelijke opdracht aan de veiligheidsregio. De maatschappelijke thema's gezondheid en veiligheid zijn, zoals alles in de maatschappij aan verandering onderhevig. In afwachting van de afronding van deze kerntakendiscussie is de begroting 2022 beleidsarm. Met ingang van begrotingsjaar 2017 is een systematiek voor verdeling van de kosten van de gemeenschappelijke regeling over de deelnemende gemeenten van toepassing. De VRLN beoogt nieuwe ontwikkelingen budgetneutraal door te voeren. Het weerstandvermogen is inmiddels op peil na tijdelijke ophoging van de gemeentelijke bijdrage.
Programma begroting	Programma 1. Zorgzame gemeente (Roermond van iedereen). Programma 9. Veilige stad (Dynamische stad).
Bijdrage aan het programma	De zorg voor veiligheid en het regelen van de publieke gezondheidszorg zijn kerntaken van de gemeenten. De VRLN levert ons snelle, adequate en kwalitatief hoogwaardige adviezen over maatregelen, voorzieningen en voorschriften om risico's (op het gebied van gezondheid en veiligheid) te beperken en te beheersen. De VRLN/ GGD voert een groot deel van de wettelijke taken uit (op grond van de Wpg) ten aanzien van: • het bewaken en bevorderen van de gezondheid van onze inwoners. • adequate controle in het kader van handhaving door middel van toezicht en inspecties (brandweerzorg). • en snelle en adequate opschaling en inzet van vakbekwame medewerkers belast met GHOR (geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio)- en multidisciplinaire processen (crisisbeheersing). Een toekomstbestendige brandweerzorg en GGD die nadrukkelijk bijdraagt aan de opgaven in het brede sociale domein blijven het uitgangspunt. De lessen uit grootschalige crisis zoals de coronapandemie en het extreme hoogwater helpen hierbij.
Risicobeheer	Vanuit onze vertegenwoordiging in het bestuur van de VRLN volgen we de VRLN kritisch in financieel opzicht waarbij begrotingsdiscipline, soberheid en doelmatigheid het uitgangspunt zijn. Een transparant gevoerde kerntakendiscussie draagt hier aan bij.

Naam	Omnibuzz
Vestigingsplaats	Sittard-Geleen
Betrokkenen	De gemeenschappelijke regeling is aangegaan tussen alle Limburgse gemeenten met uitzondering van Mook en Middelaar.
Doel	Omnibuzz is verantwoordelijk voor de uitvoering van het collectief, vraagafhankelijk vervoer in het kader van de Wmo voor 30 Limburgse gemeenten. Klanten hebben hiervoor een indicatie van hun gemeente. Het doel van Omnibuzz is: het bieden van de beste service op het gebied van (aangepast) vervoer. Omnibuzz zorgt dat klanten optimaal gebruik kunnen maken van vervoer en daardoor kunnen blijven participeren. Er wordt ingezet op het optimaliseren van OV. De flexibele organisatie maakt daarnaast de instroom van andere vervoersvormen desgewenst mogelijk. Kernwaarden: • klantgericht en betrouwbaar; • kostenefficiënt en duurzaam; • innovatief en flexibel; • kwaliteit en deskundigheid; • integriteit. De missie is: goed, veilig, betrouwbaar en betaalbaar doelgroepenvervoer voor nu en later. Deze missie is verbonden aan een motto dat centraal staat in de dienstverlening: via slim vervoer maatschappelijk blijven verbinden.
Bestuurlijk belang	In het algemeen bestuur zijn alle deelnemende gemeenten vertegenwoordigd. Het dagelijks bestuur bestaat uit de wethouders van de gemeenten Venlo, Horst a/d Maas, Roermond, Maastricht, Heerlen, Beekdaelen en Sittard-Geleen. Het voorzitterschap is belegd bij de wethouder van de gemeente Roermond.
Financieel belang	De initiële bijdrage in het weerstandsvermogen bedroeg € 57.750. De financiële bijdrage is afhankelijk van de werkelijke vervoerskosten van de deelnemende gemeente., De afrekensystematiek voor de overige kosten van bedrijfsvoering (beheer- en loonkosten en kapitaalkosten), regie en planning gebeurt op basis van de verdeelsleutel 50% inwoneraantal (gebaseerd op CBS-gegevens per 1-1-2022) en 50% op basis van het aantal pashouders (gebaseerd op gegevens administratie Omnibuzz per 1-1-2022). Voor 2023 bedraagt de financiële bijdrage € 1.094.128. Daarnaast verwachten we een eigen bijdrage te ontvangen ad € 133.368.
Eigen vermogen	1 januari 2023 € 966.126 31 december 2023 € 960.001
Vreemd vermogen	1 januari 2023 € 4.609.960 31 december 2023 € 5.336.719
Ontwikkelingen	Om te sturen op de best passende vervoersoplossing voor de klant en een hogere efficiency in de uitvoering te realiseren, is gekozen voor het regiemodel, waarbij sprake is van een scheiding tussen regie (de mobiliteitscentrale) en de uitvoering van het vervoer. Uitgangspunt is optimaal gebruik van OV en andere voorliggende vervoersvoorzieningen. Daarnaast is de ambitie om middels een groeimodel andere vervoersvormen te laten instromen, met als doel het totale vervoersaanbod zo efficiënt mogelijk in te zetten ten gunste van kwaliteitsverbetering en kostenbeheersing. Gezien de omvang vindt implementatie gefaseerd plaats en op verzoek van individuele gemeenten of regio's. De belangrijkste ontwikkelingen zijn vertaald in het bedrijfsplan. De drie pijlers waarop alle ambities zijn gebaseerd borgen de visie op de lange termijn: • het kantelen van vervoer en het OV-gebruik stimuleren; • het efficiënter organiseren van doelgroepenvervoer; • Omnibuzz als slimme organisatie neerzetten.
Programma begroting	Programma 1. Zorgzame gemeente (Roermond van iedereen).

Naam	Omnibuzz
Bijdrage aan het programma	Het doelgroepenvervoer is een taak die het publiek belang dient, waarbij de binding met de gemeentelijke rol essentieel is. De gemeenten wensen een kwalitatief hoogstaande vervoersvoorziening te organiseren, waarmee ze zorgdragen voor ondersteuning van burgers met een vervoersprobleem.
Risicobeheer	Bij doelgroepenvervoer wordt onderscheid gemaakt tussen uitvoeringskosten van het vervoer en de regiekosten. De uitvoeringskosten van het vervoer (directe kosten) komen voor wat betreft het werkelijke gebruik voor rekening van de betreffende gemeente. De algemene reserve is gebaseerd op een risicoinschatting. De belangrijkste geïdentificeerde risico's voor Omnibuzz zijn: • bezuinigingen van gemeentes; • uittreden van gemeentes uit de GR; • beheersbaarheid van het vervoer; • decentralisatie van taken naar gemeenten (instroom overige vervoersstromen); • uitvoering van taken omtrent regie en planning; • beperkte bezetting leidt tot kwaliteitsrisico's • kennis van het personeel; • continuïteitrisico t.g.v. derverbeheer; • inkoop; • kwaliteit van informatie vervoerders. Het beleid van Omnibuzz is zodanig dat minimaal één keer per vijf jaar de nota 'Reserves, voorzieningen en risicomanagement' geactualiseerd dient te worden. In 2018 heeft de laatste actualisatie plaatsgevonden. Risicomanagement is een essentieel onderdeel van de P&C-cyclus binnen Omnibuzz. In dit kader wordt regelmatig getoetst of de aanwezige weerstandscapaciteit afdoende is om de risico's waarmee Omnibuzz wordt geconfronteerd af te dekken.

Naam	Westrom
Vestigingsplaats	Roermond
Betrokkenen	De Gemeenschappelijke Regeling is aangegaan tussen de gemeenten Echt-Susteren, Leudal, Maasgouw, Roerdalen en Roermond; ieder voor zover bevoegd.
Doel	Het doel van Westrom is om participatie te vergroten van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en mensen met een arbeidsbeperking. Uitgangspunt is dat de doelgroep zo regulier als mogelijk aan de slag gaat en dat mensen zich vanuit passend werk kunnen ontplooien en ontwikkelen. Daarnaast is Westrom onderdeel van het Werkgevers-servicepunt met als doel de werkgeversdienstverlening en het invullen van de personeelsvraag van werkgevers. Westrom is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wsw (Wet sociale werkvoorziening) en Beschut werk met de daaruit voortvloeiende en daarmee verband houdende voorschriften en regelingen, gericht op het realiseren van de doelstellingen van deze wet. Naast de Wsw en Beschut werk besteden de deelnemende gemeenten een deel van de reintegratiemiddelen uit aan Westrom. Hiertoe nemen de deelnemende gemeenten producten en diensten af die aansluiten bij het beoogde gemeentelijk beleid inzake de Participatiewet.
Bestuurlijk belang	In het algemeen bestuur zijn alle deelnemende gemeenten vertegen-woordigd. Het dagelijks bestuur bestaat uit de wethouders van de aangesloten gemeenten. Het voorzitterschap is belegd bij de wethouder van Roermond.
Financieel belang	De gemeentelijke financiële bijdrage voor 2023 wordt geraamd op € 701.701,- voor Roermond. Met de gemeentelijke bijdrage wordt het tekort op exploitatie van de Westrom opgevangen. De afdekking van het exploitatietekort wordt naar rato van de totale loonsom van de Wsw-ers van het voorbije jaar (t-1) verdeeld in een bedrag dat per deelnemende gemeente bijgedragen moet worden. Deze bijdrage is opgenomen in programma Zorgzame gemeente van deze begroting. Naast de gemeentelijke bijdrage ontvangt Westrom het Rijksbudget Wsw voor de loonkosten Wsw, een bedrag van € 10.097.481,- conform de meicirculaire 2022. De Wsw subsidie is het grootste deel van de uitgaven uit het Participatiebudget. Daarnaast worden er vanuit het Participatiebudget reintegratietrajecten ingekocht bij Westrom.
Eigen vermogen	1 januari 2023 € 4,2 miljoen 31 december 2023 € 4,2 miljoen
Vreemd vermogen	1 januari 2023 € 4,0 miljoen 31 december 2023 € 4,1 miljoen
Ontwikkelingen	*Terugdringen tekort sociale werkvoorziening.* Er is meerjarig een tekort in de begroting van de Westrom. Naar aanleiding van dit tekort heeft Westrom in 2019 een onderzoek uitgevoerd naar een beter (financieel) inzicht in de bedrijfsvoering van Westrom en de mogelijkheden tot verbetering. In september 2019 is het onderzoeksrapport opgeleverd. Er zijn afspraken gemaakt over de in te zetten verbetermaatregelen voor de periode 2020 – 2024. In de begroting 2020 is door Westrom aangegeven dat de gemeentelijke bijdrage(n) binnen 5 jaar gehalveerd zouden kunnen worden. Dit op basis van de doorvoering van de verbetermaatregelen uit het onderzoek van de heer Capel uit 2019. Voor 2020 was de begrote gemeentelijke bijdrage € 5.702.000,- (realisatie was € 4,85 miljoen). Een halvering binnen 5 jaar betekent een maximale gemeentelijke bijdrage in 2025 van € 2.851.000,-. In de conceptbegroting 2023 is een gemeentelijke bijdrage van 1.480.000,- in 2025 begroot, waarmee de halvering ruimschoots wordt bereikt. In 2023 wordt de gemeentelijke bijdrage met 700.000,- naar beneden bijgesteld. In de concept begroting 2023 bedraagt de gemeentelijke bijdrage in 2023 in totaal € 1.580.000,-. Voor Roermond is dit een bedrag van € 701.701,-. *Doorontwikkeling Participatiewet.* Westrom blijft zich richten op het verder verbeteren van de organisatorische en financiële huishouding. In regionaal verband van de 5 gemeenten is het programma Doorontwikkeling Participatiewet in ontwikkeling voor het realiseren van extra banen met ondersteuning voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt..

Naam	Westrom
Programma begroting	Programma 1. Zorgzame gemeente (Roermond van iedereen).
Bijdrage aan het programma	Westrom levert een belangrijke bijdrage aan de participatie en arbeidstoeleiding van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en mensen met een arbeidsbeperking. De doelstelling van Westrom is om arbeidsdeelname en doorstroom naar (passend) werk te vergroten. Uitgangspunt hierbij is om de doelgroep zo regulier als mogelijk aan de slag te krijgen. Dit doen zij door het bieden van begeleiden en verschillende vormen van ondersteuning gericht op participatie, arbeidsontwikkeling en toeleiding naar werk. Daarnaast levert Westrom een bijdrage aan het invullen van personeelsvraag van bedrijven en de werkgeversdienstverlening vanuit het werkgeversservicepunt.
Risicobeheer	De WSW is afgesloten waardoor geen nieuwe instroom meer mogelijk is. Echter mensen met een Wsw-dienstverband houden dit dienstverband tot hun pensionering. Westrom is als werkgever verantwoordelijk voor het bieden van werk aan deze doelgroep en voor loonbetaling. Het subsidiebedrag dat het rijk voor de Wsw loonkosten verstrekt is structureel niet toereikend voor de werkelijke loonkosten. De kosten voor begeleiding en overhead zullen in de toekomst naar verwachting afnemen als gevolg van een kleiner wordende doelgroep. In de praktijk is echter te zien dat de daling van het Wsw budget niet gelijk oploopt met de daling van de kosten voor de uitvoering Wsw. De rijkssubsidie voor mensen met een Wsw-indicatie is afgebouwd in de komende jaren van € 24.400 (in 2017) naar € 22.500 (in 2020). Deze afbouw is zo groot dat het niet op te vangen is uit de bedrijfsvoering bij Westrom. Ook zijn de reserves ontoereikend om deze negatieve resultaten op te vangen. De tekorten die hiermee ontstaan, worden door de gemeenten gecompenseerd met een gemeentelijke bijdrage aan het Sw-bedrijf. De totale gemeentelijke bijdrage (van de 5 GR gemeenten) aan het tekort ontwikkelt zich als volgt op basis van de begroting 2023: **2023 € / 2024 € / 2025 € / 2026 €** Bijdrage infrastructuur 530/k / 530/k / 530/k / 530/k Bijdrage subsidieresultaat Wsw 1050/k / 900/k / 950/k / 975/k **Totaal 1.580/k / 1.430/k / 1.4800/k / 1.505/k** Voor het opvangen van krimpkosten is een krimpvoorziening ingericht. Gezien de hoogte van de krimpvoorziening ultimo 2021 en de geplande opbouw in boekjaar 2022, heeft het bestuur besloten om de dotatie aan de krimpvoorziening vanaf begroting 2023 stil te leggen Het totale weerstandsvermogen is geprognotiseerd op € 3.336.573,- voor 2023. De risico's die Westrom in beeld heeft gebracht, bedragen voor 2023 € 1,4 miljoen en het weerstandsvermogen is voldoende om de risico's op te vangen.

Naam	Openbaar Lichaam Euregio Rijn-Maas-Noord
Vestigingsplaats	Mönchengladbach
Betrokkenen	Van de Euregio Rijn-Maas-Noord maken 34 gemeenten en instellingen deel uit. In het Nederlandse deel van de Euregio zijn dat, de tot de regio Midden-Limburg behorende gemeenten Echt-Susteren, Leudal, Maasgouw, Roerdalen, Roermond en Nederweert en de tot de regio Noord-Limburg behorende gemeenten Beesel Bergen, Gennep, Peel en Maas, Horst aan de Maas, Venlo en Venray en de Kamer van Koophandel Limburg. Per 1 januari 2022 zijn de gemeenten Sittard-Gelen en Beekdaelen aangesloten. Aan Duitse zijde gaat het om de steden Düsseldorf, Mönchengladbach en Krefeld, het zuidelijk deel van de Kreis Kleve, de grensgemeenten Brüggen, Niederkrüchten, Straelen, Geldern, Wegberg, Nettetal, Selfkant,Schwalmtal en Wassenberg, de Kreis Viersen, de Rhein-Kreis Neuss, de Kreis Henisberg, de Industrie- und Handelskammer Mittlerer Niederrhein Krefeld-Mönchengladbach-Neuss en de Niederrheinische Industrie- und Handelskammer in Duisburg.
Doel	De Euregio Rijn-Maas-Noord zet zich sinds 1978 in om de Europese integratie tastbaar te maken voor de burgers in dit gebied. De Euregio Rijn-Maas-Noord is een doelcorporatie ten behoeve van het stimuleren, ondersteunen en coördineren van de regionale grensoverschrijdende samenwerking tussen bovenstaande leden. Dit gebeurt in het bijzonder op de volgende gebieden: economische ontwikkeling, opleiding en onderwijs, menselijk potentieel, verkeer en vervoer, technologie en innovatie, ruimtelijke ordening, cultuur en sport, toerisme en recreatie, milieubescherming en afvalverwerking, natuurbehoud, rampenbestrijding, communicatie, openbare orde en veiligheid. De Euregio beheert tevens de verdeling van de subsidie-middelen Interreg zesde planperiode (t/m 2027).
Bestuurlijk belang	De gemeente Roermond is zowel in het algemeen bestuur als in diverse commissies vertegenwoordigd via leden van het college.
Financieel belang	De bijdrage per zetel bedraagt € 3.440. De gemeente Roermond heeft vier zetels dus bedraagt de bijdrage voor 2023 € 13.760. De bijdrage voor het GrensInfoPunt bedraagt € 2.970.
Eigen vermogen	1 januari 2021 € 378.236 31 december 2021 € 377.330 (voorlopig)
Vreemd vermogen	1 januari 2021 € 572.383 31 december 2021 € 636.468
Ontwikkelingen	Medio 2020 is een nieuwe Euregiovisie 2030 vastgesteld. De visie reikt van het metaniveau tot het dagelijks leven en is opgebouwd langs zes grote thema's: 1. Wij gaan voor jouw toekomst 2. Wij planten 10 miljoen bomen 3. Wij zijn altijd mobiel en bereikbaar 4. Wij werken aan grensverleggende banen 5. Wij spreken dezelfde taal 6. Wij helpen jou de grens over.
Programma begroting	Programma 10. Moderne gemeente.
Bijdrage aan het programma	Het lidmaatschap van de Euregio levert een bijdrage aan het stimuleren van de grensoverschrijdende samenwerking op onder meer het gebied van rampenbestrijding, economie, arbeidsmarkt, onderwijs, verkeer en vervoer. De vertegenwoordigers van overheden en Kamers van Koophandel besluiten in de Euregio over gezamenlijke Duits-Nederlandse projecten en stimuleren de uitvoering ervan. Het is belangrijk dat de gemeente Roermond bestuurlijk vertegenwoordigd is in het bestuur van de Euregio. Niet alleen omdat wij grensgemeente en buren zijn maar ook omdat samenwerking niet ophoudt bij de grens. Ook samenwerking buiten de landsgrenzen kan voordelen opleveren voor onze gemeente, onze inwoners en ondernemers.
Risicobeheer	Roermond en Mönchengaldbach hebben een stedenband die in 2022 vijftig jaar bestaat. De samenwerking vraagt om een actieve toenadering tot de andere (grens)gemeenten en daarmee een investering in tijd en in capaciteit. De spreek- en vaktaal (Duits/Nederlands) is soms een barrière.

Naam	Grenspark Maas-Swalm-Nette
Vestigingsplaats	Roermond
Betrokkenen	De gemeente Beesel, Echt-Susteren, Leudal, Maasgouw, Roerdalen, Roermond, Venlo en het Duitse Naturpark Schwalm-Nette.
Doel	Het Openbaar Lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette is in 2002 opgericht met als doel de grensoverschrijdende samenwerking te verbeteren. Het uiteindelijke doel is het realiseren van een regionale grensoverschrijdende identiteit, die gebaseerd is op de verscheidenheid van de natuur en cultuurlandschappen binnen het Grenspark en het karakter van de mensen die er leven.
Bestuurlijk belang	De gemeente Roermond is in het algemeen bestuur vertegenwoordigd via een lid van het college.
Financieel belang	In de begroting is de Roermondse bijdrage voor 2023 van € 4.7.42 opgenomen.
Eigen vermogen	1 januari 2021 € - 2.541 31 december 2021 € 39.000
Vreemd vermogen	1 januari 2021 € 159.015 31 december 2021 € 104.118
Ontwikkelingen	Het project bos- en natuurbrand-preventie is januari 2021 afgerond. In samenwerking met o.a. routebureau Midden-Limburg wordt de mogelijkheid onderzocht naar de haalbaarheid van een grensoverschrijdende aansluiting van ruiterroutes. Ook wordt mede n.a.v. de Meinwegbrand in april 2020 een vervolgproject INTERREG VI-A project natuur- en bosbrandbeheersing voorbereid.
Programma begroting	Programma 6. Toekomstbestendige stad (Dynamische stad).
Bijdrage aan het programma	Het openbaar lichaam heeft de taak de grensoverschrijdende samenwerking van de deelnemers aan het openbaar lichaam te bevorderen, te ondersteunen en te coördineren op het gebied van: • behoud en ontwikkeling van bos, natuur en landschap; • benutten en ontwikkeling van de mogelijkheden van recreatief medegebruik van bos, natuur en landschap; • educatie en voorlichting over bos, natuur en landschap, inclusief de cultuurhistorie. Het openbaar lichaam voert binnen deze taak projecten uit en regelt/beheert daarvoor de financiële middelen (waaronder Europese en nationale subsidies) en de PR. Daarnaast adviseert het openbaar lichaam (deelnemende) overheden en instellingen bij grensoverschrijdende activiteiten en problemen.
Risicobeheer	Kenmerkend voor de organisatiestructuur van het Grenspark Maas-Swalm-Nette is de beperkte reguliere bijdrage van de deelnemers. Per project worden deelnemers geselecteerd en de kosten per deelnemer middels een verdeelsleutel bepaald. Centraal hierbij staat de cofinanciering vanuit Nationale- en Europese subsidies. Door deze werkwijze is het financiële risico gering.

Naam	ICT Noord en Midden Limburg (ICT NML)
Vestigingsplaats	Roermond
Betrokkenen	De raden en de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Venlo, Weert, Nederweert, Roermond, Asten en Someren; ieder voor zover bevoegd.
Doel	Het door middel van samenwerking efficiënter en effectiever kunnen inrichten en beheren van de steeds complexer wordende ICT.
Bestuurlijk belang	De gemeentesecretarissen van de deelnemende gemeenten vormen het directieberaad van deze samenwerking en leggen verantwoording af aan de portefeuillehouders ICT van de deelnemende gemeenten.
Financieel belang	De gemeente Roermond betaalt een jaarlijkse bijdrage aan het samenwerkingsverband ICT NML. Voor het jaar 2023 wordt een bijdrage geraamd van € 2.533.000 Deze bestaat voor € 1.964.000uit een bijdrage voor centrale lasten en voor € 569.000uit gemeente specifieke lasten.
Eigen vermogen	1 januari 2022 € 424.000 (bron; begroting ICT NML 2023) 31 december 2022 € 424.000 (bron; begroting ICT NML 2023)
Vreemd vermogen	1 januari 2022 € 826.000 (bron; begroting ICT NML 2023) 31 december 2022 € 826.000 (bron; begroting ICT NML 2023)
Ontwikkelingen	ICT NML is een organisatie in ontwikkeling. Het is een organisatie die zich wil profileren als een gerenommeerde ICT-dienstverlener – voor zowel de lokale overheid als de ketenpartners – die maximaal ontzorgt. ICT helpt haar klanten te excelleren door snel, goed en slim gebruik te maken van technologische mogelijkheden, wat uiteindelijk voor synergie moet zorgen. De eigen juridische entiteit (zwaardere regeling) heeft in 2018 vorm gekregen. Medio 2021 zijn de voorbereidingen getroffen om de gemeente Asten en Someren aan te sluiten op de governance en de infrastructuur van ICT NML. Voor het jaar 2023 ligt de focus van ICT NML op de volgende 3 belangrijkste speerpunten: 1. De dienstverlening van ICT NML aan de deelnemers. 2. Door ontwikkelen van de organisatie. 3. Aanpassen van de werkomgeving naar hybride werken. In 2023 blijven we het EVA ICT service portaal en de ICT NML app uitbouwen, actualiseren en voorzien van de benodigde informatie om onze diensten goed te kunnen leveren. In 2023 wordt opnieuw een klanttevredenheidsonderzoek uitgevoerd bij de deelnemers. De uitkomsten van dit onderzoek wordt verwerkt in het verder verbeteren van de dienstverlening van ICT NML. In 2022 vindt de besluitvorming plaats voor het onderbrengen van ECGeo bij de GR van ICT NML. Bij positieve besluitvorming vindt in 2023 de voorbereiding plaats. De GR zal hiervoor aangepast moeten worden. Daarnaast worden diverse activiteiten opgestart om de organisatorische zaken en overgang van medewerkers zo spoedig mogelijk te laten verlopen. De afgelopen jaren is er volop gewerkt vanuit thuis en veelal een stuk minder vanaf kantoor. Dit heeft bij de gemeenten andere inzichten opgeleverd rondom de behoefte van de inrichting van de digitale werkplek. De behoefte voor ondersteuning van deze nieuwe en een aanpassingen van de nieuwe werkplek met bijbehorende middelen vraagt om diverse nieuwe producten en diensten van de gemeenten.
Programma begroting	Paragraaf 6.Overzicht baten en lasten en toelichting. Financieel opgenomen in Overzicht 2. Kosten van overhead.
Bijdrage aan het programma	Het kwalitatief uitvoering geven aan de ICT-dienstverlening ter ondersteuning van het primaire proces, de veranderende rol van de gemeente en de eisen die de burger aan de dienstverlening stelt.
Risicobeheer	Het op afstand plaatsen van de ICT-dienstverlening blijft vragen om kwantitatieve en kwalitatieve eisen aan deze dienstverlening. ICT NML heeft in haar eigen risicoparagraaf diverse risico's benoemd met bijbehorende beheersmaatregelen waardoor het risico voor de deelnemende gemeenten minimaal is.

Naam	Subsidiëring Antidiscriminatievoorziening Limburg (ADV Limburg)
Vestigingsplaats	Maastricht.
Betrokkenen	Alle Limburgse gemeenten (met uitzondering van Horst aan de Maas, Gennep, Venray en Mook en Middelaar).
Doel	Regeling voor de bekostiging van een antidiscriminatievoorziening voor de inwoners van de deelnemende gemeenten in Limburg, met als taak: • Klachtmelding en klachtbehandeling; • Registratie, monitoring en (beleids)advisering; • Voorlichting en preventie. Hiermee voldoen we aan de wettelijke verplichting een antidiscriminatievoorziening in stand te houden.
Bestuurlijk belang	De gemeenten Roermond (namens de Noord- en Midden-Limburgse gemeenten) en Maastricht (namens de Zuid-Limburgse gemeenten) treden met betrekking tot de inhoud van deze regeling op als centrumgemeenten naar de ADV Limburg.
Financieel belang	De gemeente Roermond stelt jaarlijks namens de Noord- en Midden-Limburgse gemeenten een subsidiebeschikking vast. De gemeente Roermond maakt de bijdragen van de deelnemende gemeenten, vermeerderd met de bijdrage van Roermond en verminderd met het bedrag voor uitvoering van de centrumfunctie (€ 12.500,-), over aan ADV Limburg.
Eigen vermogen	1 januari 2021 € 243.186 31 december 2021 € 222.029
Vreemd vermogen	1 januari 2021 € 45.417 31 december 2021 € 79.120
Ontwikkelingen	Het Rijk heeft in de meicirculaire 2021 extra middelen beschikbaar gesteld aan gemeenten voor de versterking van de aanpak van discriminatie, waaronder de antidiscriminatievoorzieningen. ADV Limburg heeft op basis van deze extra (Rijks)middelen voor het jaar 2022, naast de reguliere subsidie, eenmalig een incidentele subsidie ontvangen voor de uitvoering van haar (wettelijke) taken. Voor 2023-2026 wordt onderzocht hoe de extra ontvangen (Rijks)middelen verder ingezet (kunnen) worden en óf en hoeveel aan ADV Limburg extra zal toekomen.
Programma begroting	Programma 2. Inclusieve samenleving
Bijdrage aan het programma	ADV Limburg draagt vanuit haar taken bij aan deze randvoorwaarde en aan het verkrijgen van een integraal beeld van de problematieken in Roermond. Op basis hiervan kunnen onze capaciteit en middelen efficiënt en effectief worden ingezet.
Risicobeheer	De inzet van ADV Limburg word jaarlijks geëvalueerd door middel van de jaarlijkse monitor, het jaarplan, de begroting en een halfjaarlijkse rapportage. Op grond van artikel 20 Algemene Subsidieverordening 2008 (Asv 2008) dient na afloop van het subsidiejaar vóór 1 mei een inhoudelijk en financieel jaarverslag ingediend te zijn.

Naam	MGR Sociaal domein Limburg – Noord
Vestigingsplaats	Venlo
Betrokkenen	Alle 14 Noord- en midden Limburgse gemeenten
Doel	Regionale samenwerking op het gebied van de taken beschermd wonen (BW), maatschappelijke opvang (MO) en bemoeizorg en preventie (B&P)(onderdeel WMO 2015), gebaseerd op de Norm voor Opdrachtgeverschap (NvO) die in juni 2020 door de VNG is vastgesteld. De taken die bij het samenwerkingsverband de MGR zijn belegd: • Contractmanagement • Inkoop • Monitoring • Financieel beheer • Coördinatie van de toegang • Regie op het beleidsproces
Bestuurlijk belang	De gemeente Roermond is in het algemeen bestuur vertegenwoordigd via een lid van het college.
Financieel belang	De gemeente Roermond neemt deel aan module 2 binnen de MGR. Tot nu toe ontving de centrumgemeente Venlo als centrumgemeente de middelen. Vanaf 2023 ontvangt iedere gemeente in principe een rijksbijdrage bescherm wonen, op basis van een 10-jarig ingroeipad. Dit is nog afhankelijk van landelijke besluitvorming. Uitgangspunt is dat elke gemeente de rijksbijdrage voor BW, MO en B&P en de eigen bijdragen van beschermd wonen aan de MGR afstaat, ten behoeve van de regionale zorgkosten en regionale taken. De verdeling van het saldo (resultaat) wordt bepaald aan de hand van een verdeelsleutel gebaseerd op een combinatie van inwoneraantal en lokale lasten en zal wel in de lokale begroting worden opgenomen evenals de lokale zorg- en toegangskosten en de investeringen in de lokale sociale basis
Eigen vermogen	Omdat er geen reserves, voorzieningen, langlopende leningen en vaste activa zijn, is er geen meerjarige balans opgenomen. De balans van de MGR bestaat slechts uit vlottende activa en vlottende passiva.
Vreemd vermogen	Omdat er geen reserves, voorzieningen, langlopende leningen en vaste activa zijn, is er geen meerjarige balans opgenomen. De balans van de MGR bestaat slechts uit vlottende activa en vlottende passiva.
Ontwikkelingen	De begroting is gebaseerd op een stabiele organisatie waarbij structurele kosten gedekt worden uit de (structurele) bijdragen vanuit de deelnemende gemeenten. In de meerjarenbegroting wordt niet geanticipeerd op ontwikkelingen waarvan de besluitvorming nog niet is afgerond. Daarbij wordt ernaar gestreefd dat een deel van het budget van de MGR flexibel inzetbaar is zodat kan worden ingespeeld op vragen aan de MGR. Aangezien module 2 pas vanaf 2022 is gestart, zijn er momenteel nog geen relevante ontwikkelingen te benoemen.
Programma begroting	Programma 1 Zorgzame gemeente
Bijdrage aan het programma	Waarborging van continuïteit van voorzieningen voor BW, MO en B&P voor inwoners met complexe problematiek en waarborging van de regionale aanpak van de doelgroep als bedoeld in de regiovisie.

Naam	MGR Sociaal domein Limburg – Noord
Risicobeheer	Risicomanagement is een onderdeel van de P&C cyclus van de MGR en opgenomen in de meerjarenbegroting. De MGR mag vooralsnog geen enkele reserve hebben om risico's af te dekken. De begroting bevat wel een post onvoorzien om financiële tegenvallers te compenseren (€ 50.000). Het algemeen bestuur beslist over de benutting van deze post. De begroting is taakstellend, dreigen er overschrijdingen dan wordt in eerste instantie gezocht naar een oplossing binnen de begroting. Het rekeningsaldo van de MGR wordt afgerekend met de deelnemende gemeenten. Wanneer er sprake is van een overschot, dan wordt dat terugbetaald aan de gemeenten. Bij een tekort moeten de deelnemende gemeenten dit bijpassen. Zoals hiervoor aangegeven wordt het rekeningsaldo van de MGR verrekend met de deelnemende gemeenten. De MGR zelf heeft geen weerstandsvermogen. Ervan uitgaande dat de risico's met een factor 2,0 op een eventueel weerstandsvermogen zouden moeten drukken, dan kan het benodigd weerstandsvermogen € 460.000 bedragen. Gemeenten wordt geadviseerd om te bezien hoe zij dit verwerken in hun eigen weerstandsvermogen. Dit zou kunnen naar rato van het inwoneraantal. Voor de gemeente Roermond is dit een onderdeel van de risicoanalyse.

Vennootschappen en coöperaties

Naam	BNG (N.V. Bank Nederlandse (Gemeenten)
Vestigingsplaats	Den Haag (statutair)
Betrokkenen	Overheden en instellingen op het gebied van volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs, cultuur en openbaar nut (publieke sector).
Doel	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De drijfveer van de BNG Bank is maximale maatschappelijk impact en niet het behalen van zoveel mogelijk winst. De missie van BNG Bank is vertaald in de volgende strategische doelstellingen: • het bieden van financieringen van alle looptijden tegen zo laag mogelijke prijzen; • het ter beschikking stellen van financieringsoplossingen, betalingsverkeer en expertise waarmee klanten hun maatschappelijke doelstellingen behalen; • het bouwen van langdurige relaties met stakeholders • het altijd aanbieden van hun dienstverleningen ongeacht de situatie op de financiële markt.
Bestuurlijk belang	De burgemeester vertegenwoordigt de gemeente Roermond in de algemene vergadering van aandeelhouders en is als zodanig stemgerechtigd. De gemeente Roermond is niet vertegenwoordigd in de raad van commissarissen.
Financieel belang	De BNG bank is een structuurvennootschap. Aandeelhouders van de bank zijn uitsluitend overheden. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap. De gemeente Roermond bezit 34.749 aandelen van € 2,50 nominaal per stuk. In deze begroting is het geraamde dividend van € 79.225 opgenomen, zijnde € 2,28 per aandeel van € 2,50.
Eigen vermogen	1 januari 2021 € 5.097 miljoen 31 december 2021 € 5.062 miljoen
Vreemd vermogen	1 januari 2021 € 155.262 miljoen 31 december 2021 € 143.995 miljoen
Ontwikkelingen	BNG Bank heeft in 2021 belangrijke stappen gezet in de uitvoering van de in 2020 aangescherpte strategie: ‘Ons Kompas Naar Impact’. Naast de focus op het publieke domein en op klantpartnerschap, heeft BNG Bank actie ondernomen om de maatschappelijke impact van klanten meetbaar te maken middels een vijftal Sustainable Development Goals (SDG’s), waarbij het uiteindelijke doel een stijging van 10% is ten opzichte van de nulmeting in 2021. Daarnaast heeft de BNG Bank als doelstelling het actief gaan sturen op de reductie van CO2-emissies van haar kredietportefeuille conform het klimaatcommitment van de financiële sector (-49% in 2030).
Programma begroting	Paragraaf 5. Bedrijfsvoering. Financieel opgenomen in Overzicht 1. Algemene dekkingsmiddelen.
Bijdrage aan het programma	De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.
Risicobeheer	De bank heeft zeer hoge externe kredietratings (Moody’s: Aaa, Standard & Poor’s: AAA en Fitch: AAA). Dankzij deze hoge kredietwaardigheid heeft de bank een sterke inkooppositie op de internationale geld- en kapitaalmarkt. De Common Equity Tier 1-ratio en Tier 1-ratio bedragen per einde 2021 32% (2020 33%) respectievelijk 38% (2020 39%). Deze geringe daling is toe te schrijven aan een toename van de kapitaalbeweging van derivaatposities vanwege de implementatie van de nieuwe Capital Requirements Regulation die per 28 juni 2021 van kracht werd.

Naam	WML (N.V. Waterleiding Maatschappij Limburg)
Vestigingsplaats	Maastricht
Betrokkenen	N.V. Waterleiding Maatschappij Limburg is een niet beursgenoteerde N.V. De aandeelhouders zijn de provincie Limburg alsmede alle Limburgse gemeenten.
Doel	De kerntaak van WML is het duurzaam en doelmatig leveren van leidingwater aan inwoners, bedrijven en (overheids-)instellingen in Limburg. Drinkwater van goede kwaliteit, in voldoende hoeveelheid en onder voldoende druk. WML stelt de openbare watervoorziening veilig, beschermt de bronnen en stimuleert duurzaam gebruik van water.
Bestuurlijk belang	De burgemeester vertegenwoordigt de gemeente in de algemene vergadering van aandeelhouders. De gemeente Roermond is niet vertegenwoordigd in de raad van commissarissen, die 5 leden telt.
Financieel belang	De gemeente Roermond bezit 4,2% van de aandelen in WML (21 van de 500 geplaatste en volgestorte aandelen à € 4.538 nominaal). Voor WML is in het overzicht algemene dekkingsmiddelen geen bedrag als ontvangen dividend begroot, omdat WML conform haar statuten het resultaat jaarlijks toevoegt aan haar algemene reserve. Het resultaat 2021 na belasting bedroeg € 6,1 miljoen. Het verwachte resultaat 2023 zal door het nieuwe financiële beleid naar verwachting toenemen tot € 11,0 miljoen.
Eigen vermogen	1 januari 2023 € 202,3 miljoen (prognose) 31 december 2023 € 213,3 miljoen (prognose)
Vreemd vermogen	1 januari 2023 € 387,4 miljoen (prognose) 31 december 2023 € 385,8 miljoen (prognose)
Ontwikkelingen	Het streven van WML is en blijft om voor de komende planjaren én daarna een acceptabele en consistente tariefstructuur te bewerkstelligen, gebaseerd op een gezonde financiële huishouding met beheersbare kapitaallasten. De vervanging van het waterleidingnet, de verdroging van Nederland, de klimaattransitie en de vervuiling van het oppervlaktewater vereisen de komende jaren forse investeringen om een betrouwbare en veilige drinkwatervoorziening te waarborgen. WML heeft in 2021 haar financieel beleid herijkt om de financierbaarheid op zowel zeer korte als lange termijn veilig te stellen en haar financiële positie verder te versterken. De focus is hierdoor verschoven van solvabiliteit naar een leverage ratio van 7,0 in 2025 met voldoende ruimte voor de noodzakelijke investeringen. WML verwacht in de komende jaren te kunnen volstaan met een jaarlijkse inflatiecorrectie op het tarief.
Programma begroting	Programma 1. Zorgzame gemeente (Roermond van iedereen). Financieel opgenomen in Overzicht 1. Algemene dekkingsmiddelen.
Bijdrage aan het programma	De drinkwatervoorziening in Limburg moet ook in de toekomst betrouwbaar, gezond en van een hoge kwaliteit blijven. Bescherming bij de bron is daarvoor noodzakelijk.
Risicobeheer	WML kent een aantal financiële risico's die voortvloeien uit haar normale bedrijfsuitoefening. Het beleid van WML is erop gericht de negatieve gevolgen van onvoorziene omstandigheden uit de financiële risico's te mitigeren. Risicomanagement is onderdeel van de reguliere P&C-cyclus. Tweemaal per jaar wordt gerapporteerd over risico's en het bestaan en de werking van beheersmaatregelen. WML streeft naar een solvabiliteit van 30%. Door de wijziging in het financiële beleid is de solvabiliteit incidenteel gedaald en inmiddels eind 2021 gestegen tot 33,4%. Eind 2023 wordt een solvabiliteit van 35,6% geprognosticeerd. In de toekomst wordt door WML meer gestuurd op de leverage ratio dan op de solvabiliteit. Eind 2021 was deze ratio reeds gedaald tot 7,2. Gestreefd wordt naar een leverage ratio van 7,0 in 2025.

Naam	Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg (OML) B.V.
Vestigingsplaats	Roermond
Betrokkenen	Aandeelhoudende gemeenten: Echt-Susteren (725 aandelen), Leudal (799 aandelen), Maasgouw (533 aandelen), Roerdalen (463 aandelen), Roermond (1.180 aandelen).
Doel	Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg BV (OML) draagt bij aan de economische ontwikkeling van Midden-Limburg en streeft daarbij naar een verbetering van de leefbaarheid. De toegevoegde waarde van OML zit in het creëren van een goed huisvestigingsklimaat voor bedrijven en hun omgeving.
Bestuurlijk belang	OML is een besloten vennootschap. De gemeente is op basis van het aandelenbezit vertegenwoordigd via de algemene vergadering van aandeelhouders. De raad van Commissarissen bestaat uit een drietal door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders benoemde leden.
Financieel belang	Het aandeel van de gemeente Roermond in het geplaatste en gestorte kapitaal bedraagt 31,9%, dit is nominaal € 531.000 (1.180 aandelen van € 450). De intrinsieke waarde per aandeel was op 31-12-2019 €4.557. De aandeelhouders van OML hebben zich voor in totaal € 2 miljoen garant gesteld voor de nieuwe herfinancieringsovereenkomst met de BNG. Voor Roermond bedraagt de garantstelling hiervoor 31,9% (gebaseerd op het percentage aandelenbezit). De borgtocht bij de BNG bedraagt voor de gemeente Roermond in totaal € 637.838.
Eigen vermogen	1 januari 2020 € 16,9 miljoen 31 december 2020 € 18,1 miljoen
Vreemd vermogen	1 januari 2020 € 12,0 miljoen 31 december 2020 € 12,7 miljoen
Ontwikkelingen	In 2018 is het ondernemingsplan van OML voor de periode tot en met 2021 vastgesteld met daarin de vier kerntaken: acquisitie van bedrijven en sales van bedrijventerreinen, ontwikkeling en uitgifte van nieuwe bedrijventerreinen, locatie- en gebiedsontwikkeling (waaronder herstructureringsprojecten en strategische aankopen) en advisering bij ruimtelijke economische vraagstukken. Jaarlijks wordt bekeken of het bestemmingsplan geactualiseerd moet worden, in december 2019 is dit voor het laatst gebeurd.
Programma begroting	Programma 6. Toekomstbestendige stad. Financieel opgenomen in Overzicht 1. Algemene dekkingsmiddelen.
Bijdrage aan het programma	Voor de ontwikkeling en herstructurering van bedrijventerreinen vervult OML de één-loketfunctie en voert zij economische opdrachten uit in opdracht van de gemeente Roermond. De vestiging van nieuwe bedrijven creëert meer werkgelegenheid in de regio.
Risicobeheer	De exploitatie van OML wordt sterk beïnvloed door de ontwikkelingen in de commerciële vastgoedsector. Door de sterk aantrekkende verkoopcijfers is de totale borgtocht van de aandeelhoudende gemeenten aan de BNG in februari 2018 verlaagd naar € 2 miljoen. Daarmee staat Roermond nog garant voor € 637.838.

Naam	Enexis Holding N.V.
Vestigingsplaats	Den Bosch
Betrokkenen	Enexis Holding N.V. is een niet beursgenoteerde N.V. De aandeelhouders zijn 5 provincies (waaronder Limburg) en 88 Nederlandse gemeenten (waaronder gemeente Roermond).
Doel	Enexis beheert (via haar dochtervennootschap Enexis Netbeheer B.V.) het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,8 miljoen huishoudens, bedrijven en overheden. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met onder andere toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt. De vennootschap heeft ten doel het realiseren van een duurzame energievoorziening door state of the art dienstverlening en netwerken en door regie te nemen in innovatieve oplossingen. Dit om de energietransitie te versnellen én excellent netbeheer uit te voeren. Deze doelen worden gerealiseerd op basis van de volgende strategieën: • netwerk en dienstverlening tijdig gereed voor veranderingen in de energiewereld; • betrouwbare energievoorziening; • excellente dienstverlening: hoge klanttevredenheid en verlaging kosten; • samen met lokale partners Nederlandse klimaatdoelen realiseren; • innovatieve, schaalbare oplossingen om de energietransitie te versnellen. De gemeente tracht met haar aandeelhouderschap in Enexis de publieke belangen te behartigen. De infrastructuur voor energie is een vitaal onderdeel voor onze economie en onze samenleving.
Bestuurlijk belang	De burgemeester vertegenwoordigt de gemeente in de algemene vergadering van aandeelhouders. De gemeente Roermond is niet vertegenwoordigd in de raad van commissarissen.
Financieel belang	De gemeente Roermond bezit 0,18% van de aandelen in Enexis Holding N.V. Voor het totaal van de ondernemingen die aan Enexis gelieerd zijn, is in het overzicht algemene dekkingsmiddelen een bedrag van € 135.000 begroot als ontvangen dividend. Het resultaat 2021 na belasting bedroeg € 199 miljoen (de pay-out ratio bedraagt 50% en de streefwaarde voor het jaarlijks dividend bedraagt € 100 miljoen). Het nieuwe methodebesluit is sinds 2022 van toepassing, waarop Enexis haar lange termijn financiële planning op baseert. Mede hierdoor en de hoog noodzakelijke investeringen in de energietransitie en de verhoging van de Tennet-tarieven zal de winst over 2023 naar verwachting lager zijn. Het dividend daalt in 2023 naar verwachting tot € 50 miljoen.
Eigen vermogen	1 januari 2023 € 4.440 miljoen (prognose) 31 december 2023 € 4.490 miljoen (prognose)
Vreemd vermogen	1 januari 2023 € 5.200 miljoen (prognose) 31 december 2023 € 5.300 miljoen (prognose)
Ontwikkelingen	De Nederlandse klimaatdoelstellingen zijn uitdagend. Tevens hebben ze een impact op de beleidsdoelen die Enexis heeft geformuleerd: excellent netbeheer en versnellen energietransitie. Met Enpuls (organisatie binnen Enexis ingericht op conceptontwikkeling voor het versnellen van de energietransitie) wordt onder meer samengewerkt op het gebied van sociale innovatie en sociale inclusie in de energietransitie. De energietransitie stelt hoge eisen aan Enexis. Enexis stuurt op resultaat om op een veilige, betrouwbare en voorspelbare wijze aan de toenemende wensen van hun klanten te kunnen voldoen. Vanuit Enexis wordt alles op alles gezet om de energietransitie maximaal te faciliteren. Al wordt het steeds duidelijker dat de wereld sneller verandert dan ons elektriciteitsnet aankan. Het uitbreiden van de capaciteit in onze elektriciteitsnetten heeft topprioriteit. Klanten hebben steeds meer behoefte aan elektriciteit en willen duurzaam opgewekte energie terug leveren. Het aantal aanvragen voor nieuwe aansluitingen groeit sneller dan Enexis op tijd kan realiseren. Enexis verwacht dat de lange wachttijden de komende tijd structureel wordt. Daarbij blijft de schaarste van technisch personeel een knelpunt om het werk gerealiseerd te krijgen. Dit heeft bij Enexis de volle aandacht. Door een verschuiving van centrale energieproductie naar lokale duurzame energieopwekking (a.g.v. de uitvoering van de regionale energietransitie) groeit naar verwachting de netcapaciteit in 2 jaar net zo veel als in de afgelopen 30 jaar. Bouwen aan een duurzaam energiesysteem voor de toekomst kost tijd. Daarom vraagt Enexis begrip van de politiek, van bestuurders en ook van klanten. Enexis zal het overleg met onder andere provincies en gemeenten voortzetten over de regierol die hard nodig is om focus aan te brengen en samen de klimaatdoelen te behalen. Vertegenwoordigers van Enexis nemen deel aan de ontwikkeling en uitvoering van Regionale Energiestrategieën (RES-en).

Naam	Enexis Holding N.V.
Programma begroting	Programma 5. Goede leefomgeving (Groene stad). Financieel opgenomen in Overzicht 1. Algemene dekkingsmiddelen.
Bijdrage aan het programma	De infrastructuur voor energie is een vitaal onderdeel voor onze economie en voor onze samenleving.
Risicobeheer	Enexis is financieel gezond. Enexis streeft naar een minimaal A creditrating profiel (A/A2 met stable outlook). Mocht de rating in de toekomst hieronder komen, dan heeft Enexis het recht om de converteerbare hybride aandeelhouderslening van € 500 miljoen om te zetten in aandelenkapitaal, wat een positief effect zal hebben op deze rating. Indien de converteerbare hybride aandeelhouderslening in de toekomst wordt omgezet in aandelenkapitaal, dan kunnen de jaarlijkse dividendinkomsten voor onze gemeente dalen. Het risico voor de aandeelhouders is gering omdat Enexis opereert in een gereguleerde (energie)markt, onder toezicht van de Energiekamer. Daarnaast is het risico gering in relatie tot de (intrinsieke) waarde van Enexis Holding N.V. Wettelijk is minimaal 40% eigen vermogen vereist. Enexis heeft eind 2021 een solvabiliteit van 45,1%. Door het aantrekken van de additionele financieringen en de uitvoering van de noodzakelijke investeringen zal dit percentage naar verwachting verder afnemen, doch ruim boven het wettelijk minimum blijven.

Naam	CSV Amsterdam B.V.
Vestigingsplaats	Den Bosch
Betrokkenen	De aandeelhouders zijn 5 provincies (waaronder Limburg) en 88 Nederlandse gemeenten (waaronder gemeente Roermond).
Doel	Op 9 mei 2014 is de naam van Claim Staat Vennootschap B.V. gewijzigd in CSV Amsterdam B.V. De statuten zijn gewijzigd zodat de nieuwe organisatie nu drie doelstellingen vervult: • namens de verkopende aandeelhouders van Essent een eventuele schadeclaimprocedure voeren tegen de Staat als gevolg van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON); • namens de verkopende aandeelhouders van Attero eventuele garantieclaim procedures voeren tegen RECYCLECO B.V. (’Waterland’); • het geven van instructies aan de escrow-agent wat betreft het beheer van het bedrag dat op de escrow-rekening n.a.v. verkoop Attero is gestort.
Bestuurlijk belang	De burgemeester vertegenwoordigt de gemeente in de algemene vergadering van aandeelhouders.
Financieel belang	De gemeente Roermond bezit 0,18% van de aandelen in CSV Amsterdam B.V. Over 2023 wordt een resultaat na belastingen verwacht van -/- € 60.000.
Eigen vermogen	1 januari 2023 € 250.000 31 december 2023 € 0
Vreemd vermogen	1 januari 2023 € 20.0000 31 december 2023 € 0
Ontwikkelingen	De looptijd van deze vennootschap is afhankelijk van de periode dat claims worden afgewikkeld. In 2020 is een schikking tussen de desbetreffende partijen getroffen over de afwikkeling. In deze schikking is tevens geregeld dat de vennootschap de bezwaarprocedure van Attero met betrekking tot de naheffingsaanslag afvalstoffenheffing voorlopig tegen de Belastingdienst zal voortzetten. Afhankelijk van de kans van slagen van een gerechtelijke procedure zal de procedure al dan niet worden voortgezet. Na (eventuele voortijdige) beëindiging van deze procedure zal het bestuur een voorstel besluit aan de aandeelhouders voor vereffening en definitieve ontbinding van de vennootschap kunnen voorleggen. Het doel is dat de vennootschap in 2023 (of zo veel eerder als mogelijk) wordt ontbonden en het resterende kapitaal wordt uitgekeerd aan de aandeelhouders.
Programma begroting	Financieel opgenomen in Overzicht 1. Algemene dekkingsmiddelen.
Bijdrage aan het programma	N.v.t. (het betreft een deelneming ter afwikkeling van de verkoop Essent)
Risicobeheer	Het financiële risico is beperkt tot het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap en de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaal bedrag € 20.000), artikel 2:81 BW.

Naam	Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.
Vestigingsplaats	Den Bosch
Betrokkenen	De aandeelhouders zijn 5 provincies (waaronder Limburg) en 88 Nederlandse gemeenten (waaronder gemeente Roermond).
Doel	Onderdeel van Essent in 2009 bij de verkoop aan RWE, was het 50% aandeel in N.V. Elektriciteits Produktiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ), o.a. eigenaar van de kerncentrale in Borssele. Het bedrijf Delta N.V. (destijds 50% aandeelhouder, nu 70% aandeelhouder) heeft de verkoop van dit bedrijfsonderdeel van Essent aan RWE in 2009 bij de rechter aangevochten. Als consequentie van deze gerechtelijke procedure is in 2009 het 50% belang van Essent in EPZ tijdelijk ondergebracht bij Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. (PBE). In 2010 is op gezamenlijk initiatief van de aandeelhouders van PBE en de provincie Zeeland als belangrijkste aandeelhouder van Delta N.V. een bemiddelingstraject gestart om het geschil tussen partijen op te lossen. In 2011 is dit bemiddelingstraject succesvol afgerond. Op 30 september 2011 is, 2 jaar na de verkoop van de aandelen Essent, het 50% belang in EPZ alsnog geleverd aan RWE. RWE heeft met betrekking tot de verkoop van het 50% belang EPZ geen claim ingediend. PBE is blijven bestaan met een beperkt takenpakket. PBE wikkelt de zaken af die uit de verkoop zijn voortgekomen. Daarnaast is PBE verplichtingen aangegaan in het kader van het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale Borssele uit 2009. Hiermee is een termijn van 8 jaar na verkoop gemoeid.
Bestuurlijk belang	De burgemeester vertegenwoordigt de gemeente in de algemene vergadering van aandeelhouders.
Financieel belang	De gemeente Roermond bezit 0,09% van de aandelen in Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. Over 2023 wordt een resultaat na belastingen verwacht van -/- € 25.000.
Eigen vermogen	1 januari 2023 € 1,5 miljoen 31 december 2023 € 0 miljoen
Vreemd vermogen	1 januari 2023 € 0 31 december 2023 € 0
Ontwikkelingen	Binnen PBE is nog een bedrag van € 1,5 mln. (merendeel aandelenkapitaal) achtergebleven om mogelijke zaken die uit de verkoop voortkomen af te wikkelen. Ondanks dat het General Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen nog in stand gehouden te worden. Het bestuur is in overleg met de contractuele partijen om na te gaan wanneer de contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden ontbonden. Het doel is dat de vennootschap in 2023 (of zo veel eerder als mogelijk) wordt ontbonden en het resterende kapitaal wordt uitgekeerd aan de aandeelhouders.
Programma begroting	Financieel opgenomen in Overzicht 1. Algemene dekkingsmiddelen.
Bijdrage aan het programma	N.v.t. Het betreft een deelneming ter afwikkeling van de verkoop Essent.
Risicobeheer	Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders beperkt zich tot de hoogte van het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap en het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaal bedrag € 1,5 mln.), artikel 2.:81 BW.

Naam	Nazorg Limburg B.V. (Bodemzorg Limburg)
Vestigingsplaats	Maastricht-Aachen Airport.
Betrokkenen	De gemeenten in de provincie Limburg.
Doel	Bodemzorg Limburg streeft ernaar om de gesloten stortplaatsen een nuttige en verantwoorde bestemming te geven.
Bestuurlijk belang	De gemeente Roermond is aandeelhouder van Bodemzorg Limburg. De wethouder van ruimte, infrastructuur, milieu en natuur neemt deel aan de algemene vergadering van aandeelhouders.
Financieel belang	De gemeente Roermond bezit 1.260 aandelen à € 0,45 nominaal. Dit is circa 2,2% van het geplaatste aandelenkapitaal.
Eigen vermogen	1 januari 2023 € 5,6 miljoen 31 december 2023 € 5,9 miljoen
Vreemd vermogen	1 januari 2023 € 32,0 miljoen 31 december 2023 € 31,6 miljoen
Ontwikkelingen	Bodemzorg Limburg initieert gesprekken met gemeenten, waaronder Roermond, voor de overname van gesloten stortplaatsen. Daarnaast is Bodemzorg Limburg B.V. gestart zonneparken te exploiteren op enkele gesloten stortplaatsen.
Programma begroting	Programma 5. Goede leefomgeving (Groene stad)
Bijdrage aan het programma	Bodemzorg Limburg is namens de Limburgse gemeenten verantwoordelijk voor het duurzaam beheer van een aantal voormalige regionale stortplaatsen. Deze stortplaatsen moeten eeuwigdurend beheerd en gecontroleerd worden zodat er geen nadelige effecten voor mens en milieu ontstaan. Beheer wordt in samenspraak gedaan met gemeenten en voor zover mogelijk met lokale partijen/initiatieven.
Risicobeheer	Gesloten stortplaatsen vormen een potentieel risico voor bodemverontreiniging. Naast een milieuhygiënisch risico leidt een nieuwe bodemverontreiniging ook tot een financieel risico. Dit risico wordt beheerst door milieuhygiënische maatregelen te nemen zoals boven- en onder-afdichtingen bij de meest milieugevaarlijke stortplaatsen. Daarnaast vindt monitoring van het grondwater en beheer plaats. Mochten zich substantiële financiële kostenposten voordoen, zoals het tegengaan van een onverwachte verspreiding van verontreiniging, reparatie van de bovenafdichting of herstel van niet functionerende voorzieningen, dan is hiervoor in de totale nazorgvoorziening van Bodemzorg Limburg een risicobedrag gereserveerd. Het vermogen van Bodemzorg Limburg om de stortplaatsen te beheren, is in het verleden opgebouwd door de inzameling van afval in opdracht van alle Limburgse gemeenten. Alle directe en indirecte kosten moeten in principe betaald worden uit het rendement van het opgebouwde vermogen, aangevuld met eventuele inkomsten van de stortlocaties (pacht/huur/ energiewinning). Het vermogen is voor een deel belegd in aandelen conform de Wet FIDo (Financiële investeringen door decentrale overheden). Het risico bestaat dat de jaarlijkse opbrengsten lager zijn dan de jaarlijkse lasten. Ongeveer 10 jaar geleden is besloten dat elke gemeente, voor een periode van 10 jaar, een jaarlijkse extra bijdrage van 25 eurocent per inwoner stort. Deze bijdrage is thans ten einde. De financiële controle wordt door de accountant uitgevoerd en de uitkomsten worden gerapporteerd aan de raad van commissarissen. Vervolgens wordt jaarlijks een rapport opgesteld en voorgelegd aan de aandeelhouderscommissie, waarna ook de afzonderlijke gemeenten op de financiële ontwikkelingen toezien. In -2023 zullen circa 15 voormalige stortplaatsen door gemeenten worden overgedragen aan Bodemzorg Limburg. Mogelijk zullen de stortplaatsen Spik te Asenray ook door de gemeente Roermond worden overgedragen. Daarnaast exploiteert Bodemzorg Limburg zonneparken op enkele gesloten stortplaatsen. Deze hebben naar verwachting een positief effect op de winst over 2023.

Naam	Vereniging Afvalsamenwerking Limburg (ASL)
Vestigingsplaats	Maastricht
Betrokkenen	Alle Limburgse gemeenten m.u.v. Mook en Middelaar.
Doel	Afvalsamenwerking Limburg (ASL) is de vereniging van Limburgse gemeenten die ervoor zorgen dat ingezameld huishoudelijk afval efficiënt en zo verantwoord mogelijk voor het milieu verwerkt wordt. Dat doet zij bijvoorbeeld via contractaanbesteding voor grote afvalstromen, zoals PMD, GFT en restafval. ASL heeft daarbij grote ambities met als kern: circulair, samen en grensverleggend. ASL vormt de schakel in de Limburgse keten van afval tot grondstof.
Bestuurlijk belang	De gemeente Roermond is in de algemene ledenvergadering van de vereniging vertegenwoordigd door een lid van het college. Het algemeen bestuur van ASL bestaat uit zes leden. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit drie leden.
Financieel belang	In programma 5 van deze begroting is de financiële bijdrage van de gemeente Roermond opgenomen. De contributie 2023 wordt begroot op € 20.567,05 (gebaseerd op een bedrag van € 0,35 per inwoner). De gemeente Maastricht treedt op als centrumgemeente.
Eigen vermogen	1 januari 2021 € 87.484 31 december 2021 € 112.811
Vreemd vermogen	1 januari 2021 € 0 31 december 2021 € 0
Ontwikkelingen	Gemeenten ondersteunen op de weg naar een circulaire economie, waarbij het niveau van afvalscheiding wordt verhoogd en de hoeveelheid restafval wordt teruggedrongen. Intussen is een Rijksbreed programma 'Nederland circulair in 2050' opgesteld. In 2022 start een regiobrede aanbesteding voor de verwerking van afval. Hierbij wordt rekening gehouden met de ambities die door de gemeenten in gezamenlijkheid zijn opgesteld.
Programma begroting	Programma 5. Goede leefomgeving (Groene stad).
Bijdrage aan het programma	Door het beperken van de hoeveelheid (rest)afval en zo veel mogelijk afval gescheiden aan te bieden aan de verwerking worden grondstoffen bespaard. Daarnaast wordt de circulaire gedachte ook meegenomen in aanbestedingen.
Risicobeheer	Het financiële risico is beperkt tot de jaarlijkse contributie aan de vereniging.

Naam	Inkoopcentrum Zuid coöperatieve vereniging
Vestigingsplaats	Echt-Susteren
Betrokkenen	Entiteiten die zich kwalificeren als aanbestedende dienst conform het Besluit aanbestedingsregels voor overheidsopdrachten (Bao), dan wel conform het Besluit aanbestedingen speciale sectoren (BASS), dan wel de regeling/wetgeving die daarvoor in de plaats komt.
Doel	Het verkrijgen van gunstige prijzen en leveringsvoorwaarden en het verlenen van (advies)diensten aan haar leden en al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn.
Bestuurlijk belang	De gemeente Roermond is in de algemene ledenvergadering van de coöperatie vertegenwoordigd door een lid van het college.
Financieel belang	Roermond heeft in 2017 een toetredingsbijdrage lidmaatschap Inkoop-centrum Zuid ter hoogte van € 9.500 voldaan aan de coöperatieve vereniging van aanbestedende diensten u.a. De jaarlijkse contributie bedraagt € 7.500.
Eigen vermogen	1 januari 2021 € 196.963 31 december 2021 € 249.877
Vreemd vermogen	1 januari 2021 € 215.282 31 december 2021 € 33.146
Ontwikkelingen	Effectief en efficiënt inkopen is voor elke organisatie van belang. Publieke instellingen hebben zich daarbij ook nog te houden aan specifieke wet- en regelgeving. Dat maakt het inkopen en aanbesteden er niet eenvoudiger op, zeker nu duurzaamheid, social return en de positie van het regionale MKB eveneens om aandacht vragen. Inkoopcentrum Zuid zorgt voor nieuwe, innovatieve en creatieve oplossingen voor inkoopvraagstukken, waarmee samen beter en slimmer kan worden ingekocht.
Programma begroting	Paragraaf 5. Bedrijfsvoering. Financieel opgenomen in Overzicht 2. Kosten van overhead.
Bijdrage aan het programma	Ontwikkeling en ondersteuning aan de bedrijfsvoering van Roermond door onder andere inkooptrainingen, kennisnetwerk, inkoopbegeleiding en uitvoering van het klachtenmeldpunt (in het kader van de wet- en regelgeving).
Risicobeheer	Het risico is beperkt tot de betaalde toetredingsbijdrage ter hoogte van € 9.500 en de jaarlijkse contributie aan de coöperatie.

Naam	Coöperatieve vereniging Dimpact
Vestigingsplaats	Enschede
Betrokkenen	Alle deelnemende gemeenten die lid zijn van de coöperatieve vereniging.
Doel	Dimpact is een samenwerkingsverband met de doelstelling om betere dienstverlening en efficiëntere bedrijfsvoering te realiseren voor haar deelnemende gemeenten. Landelijke programma's zoals Digitale Agenda 2020, Zaakgericht werken en Common Ground, staan daarbij centraal. Dimpact organiseert vraagbundeling, verwerft ICT-oplossingen en fungeert als kenniscentrum, innovatieproeftuin, aanbestedende partij en belangenbehartiger voor de deelnemende gemeenten, met name gericht op de gemeentelijke informatievoorziening.
Bestuurlijk belang	Dimpact is georganiseerd als Coöperatieve vereniging en bestaat voor en door haar (ruim 35) leden. De governance structuur borgt ambassadeurschap, inspraak en invloed van alle deelnemende gemeenten in de vereniging. In de governance structuur vormt de Algemene Leden Vergadering (ALV) het hoogste orgaan van de coöperatieve vereniging. Deze bestaat uit de portefeuillehouders van alle deelnemende gemeenten.
Financieel belang	Uitvoering van de tariefmethodiek per 1 januari 2023 waarmee de verenigingskosten afzonderlijk worden gefactureerd op basis van de werkelijke verenigingskosten verdeeld naar rato van de werkelijke inkoopkosten + directe toerekenbare kosten: naar verwachting bedraagt de totale bijdrage aan Dimpact over 2023 € 463.074.
Eigen vermogen	1 januari 2021 € 2.351.000 31 december 2021 € 2.336.000
Vreemd vermogen	1 januari 2021 € 1.982.000 31 december 2021 € 3.219.000
Ontwikkelingen	Coöperatieve vereniging Dimpact beperkt zich niet langer tot het coördineren van de aanschaf en het implementeren van een gezamenlijk zaaksysteem, maar gaat ook een rol spelen op andere gemeentelijke ICT-domeinen. Deze verbreding vormt onderdeel van de nieuwe strategische koers van het samenwerkingsverband.
Programma begroting	Paragraaf 5. Bedrijfsvoering. Financieel opgenomen in Overzicht 2. Kosten van overhead.
Bijdrage aan het programma	Dimpact ondersteunt gemeenten om de dienstverlening naar burgers en bedrijven te verbeteren. De informatiesystemen die worden afgenomen via het samenwerkingsverband, faciliteren de gemeenten en haar klanten in het doen van zaken met elkaar. Voorbeelden zijn het digitaal loket, producten- en dienstencatalogus, voortgangsinformatie van lopende zaken en een klantcontact systeem.
Risicobeheer	Middels de ALV kan de gemeente Roermond invloed uitoefenen op de strategie van het samenwerkingsverband. Het financieel risico wordt gedragen door alle participerende gemeenten.

Naam	Groen & Doen Roermond B.V.
Vestigingsplaats	Roermond
Betrokkenen	De gemeente Roermond is als enige aandeelhouder en opdrachtgever verantwoordelijk voor de overheid BV Groenonderhoud en reiniging in combinatie met arbeidsmarktdoelgroepen
Doel	Uitgangspunt is om de combinatie te maken tussen groenonderhoud en reiniging met als tweeledig doel het realiseren van de contractafspraken met de opdrachtgever en het bieden van werkgelegenheid aan de doelgroep van de Participatiewet. 1. Het verrichten van activiteiten ten behoeve van het (doen) aanleggen, beheren en onderhouden van de openbare ruimte, in de gemeente Roermond, met name gericht op het groenonderhoud, reiniging en facilitaire dienstverlening; 2. Het bieden van passende werkzaamheden aan in de Wet sociale werkvoorziening en Participatiewet bedoelde personen; 3. Het ontwikkelen, stimuleren en ondersteunen van mensen om een verbeterde positie op de arbeidsmarkt te (kunnen) verkrijgen.
Bestuurlijk belang	De vennootschap wordt bestuurd door een of meerdere bestuurders. Het aantal bestuurders alsmede hun bevoegdheid (dat wil zeggen zijn zij slechts gezamenlijk vertegenwoordigingsbevoegd dan wel individueel) wordt bepaald door de algemene vergadering van aandeelhouder(s) (AVA), zijnde in casu de gemeente. De AVA is bevoegd de bestuurders te benoemen, schorsen en te ontslaan.
Financieel belang	De businesscase (juli 2020) laat vanaf 2022 een integraal en positief financieel beeld zien, mits voldoende maatregelen worden genomen voor de genoemde risico's. We gaan voor kwalitatief onderhoud met hoge sociale opbrengst tegen acceptabele kosten. De afdekking van de exploitatiekosten geschiedt vanuit de budgetten van BOR voor groenonderhoud en reiniging en is opgenomen in programma 5, goede leefomgeving. Daarnaast worden vanuit het BUIG-budget op individuele basis loonkostensubsidies verstrekt aan Westrom en de overheid BV Groen, die op basis van reële loonwaarde gedetacheerd worden dan wel werkzaam zijn bij de overheid BV Groen. Agio reserve: De vennootschap heeft werkkapitaal nodig om haar activiteiten op te kunnen starten en investeringen te kunnen doen. Voor de financiering van dit startkapitaal is een agioreserve in gestort van € 500.000. De gemeente Roermond heeft dit bedrag als krediet beschikbaar gesteld. Terugbetaling van deze storting aan de gemeente kan gebeuren via de AVA mits de vennootschap aan haar betalingsverplichtingen kan voldoen.
Eigen vermogen	1 januari 2022 € 500.000 31 december 2022 € 500.000
Vreemd vermogen	1 januari 2022 € 1,4 mio 31 december 2022 € 1,4 mio (prognose)
Ontwikkelingen	Vanaf 1 januari 2022 is de gemeente Roermond het onderhoud van groen en reiniging zelf gaan organiseren. Uitgangspunt is om de combinatie te maken tussen groenonderhoud en reiniging met als tweeledig doel het realiseren van de contractafspraken met de opdrachtgever en het bieden van werkgelegenheid aan de doelgroep van de Participatiewet. In eerste instantie vooral medewerkers met een SW-indicatie. In en de overheid BV Groen wordt de volledige uitvoering van de 5 percelen, inclusief alle huidige ± 110 medewerkers, onder aansturing van een de vennootschap gebracht, waarvan de gemeente Roermond enig aandeelhouder is.
Programma begroting	Programma 1. Zorgzame gemeente (Roermond van iedereen). Programma 5. Goede leefomgeving.
Bijdrage aan het programma	De vennootschap is belast met groenonderhoud en reiniging van de openbare ruimte in Roermond. Deze overheid bv levert daarnaast een belangrijke bijdrage aan de participatie en arbeidstoeleiding van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en mensen met een arbeidsbeperking. De doelstelling is ook om arbeidsdeelname en doorstroom naar (passend) werk te vergroten.

Naam	Groen & Doen Roermond B.V.
Risicobeheer	De businesscase (juli 2020) laat vanaf 2022 een integraal en positief financieel beeld zien, mits voldoende maatregelen worden genomen voor de genoemde risico's. ***De groep SW-ers wordt steeds kleiner, omdat er immers alleen nog uitstroom plaatsvindt.*** Herbezetten van de SW-medewerkers met mensen vanuit de Participatiewet is een logische stap en dit is ook het streven. Vanwege een krappe arbeidsmarkt is personeel in het groenonderhoud lastig te vinden. Dit is enerzijds een kans voor de doelgroep anderzijds is er een risico dat personeel ook binnen de doelgroep van de Participatiewet moeilijk gevonden kan worden. Vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid van het groenbedrijf, gemeenten en Westrom zullen we ervoor moeten zorgen dat er voldoende instroom is vanuit de Participatiewet. ***Ondernemersrisico Overheidsvennootschap*** Bij elke onderneming is sprake van een ondernemersrisico. Doordat de gemeente Roermond enig aandeelhouder is en tevens opdrachtgever voor alle opdrachten van de overheidsvennootschap is dit risico voor de vennootschap minimaal. De begroting is realistisch opgesteld en biedt voldoende ruimte om de overheidsvennootschap succesvol op te zetten met een meerjarig positief exploitatieresultaat. Als enig aandeelhouder lopen we als gemeente het volledige risico. Eventuele negatieve bedrijfsresultaten zullen (in de opstartfase) door de gemeente betaald moeten worden, temeer gezien de BV in beginsel nog geen reserves heeft. Doordat we echter zowel aandeelhouder als opdrachtgever zijn hebben we de regie en kunnen we zorgdragen voor voldoende opdrachten en omzet bij de vennootschap.

Stichtingen en verenigingen

Naam	Stichting Keyport 2020
Vestigingsplaats	Weert
Betrokkenen	Keyport 2020 is de samenwerking tussen bedrijven, overheden en onderwijsinstellingen (triple helix). Deelnemende overheden zijn: Weert, Nederweert, Cranendonck, Leudal, Roerdalen, Roermond en Maasgouw.
Doel	Keyport 2020 versterkt de economische groei, door het aanjagen van innovatie, ondernemerschap en arbeidsmarkt.
Bestuurlijk belang	Roermond heeft zitting in het Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur van Keyport 2020.
Financieel belang	De bijdrage aan Stichting Keyport 2020 bedraagt in 2021 €2,75 per inwoner per deelnemende gemeente.
Eigen vermogen	1 januari 2020 € 61.937 31 december 2020 € 78.665
Vreemd vermogen	1 januari 2020 € 10.500 31 december 2020 € 1.029.000
Ontwikkelingen	Het Routeplan Keyport Next Level 2021-2024 is vastgesteld in 2020. In 2020 is een extra subsidie binnengehaald in de vorm van een MKB-deal. Het vreemd vermogen is vooral opgebouwd door subsidies.
Programma begroting	Programma 6. Toekomstbestendige stad (Dynamische stad).
Bijdrage aan het programma	Het Programma Economie zet in op duurzame versterking van de economische structuur en het economisch functioneren van de stad. Onderdeel daarvan is het investeren in een vestigings- en ondernemersklimaat dat concurrerend is ten opzichte van andere (economische) steden en regio's. Keyport doet dit door het aanjagen van innovatie, ondernemerschap en arbeidsmarkt. Hierdoor worden ondernemers en organisaties in staat gesteld om optimaal te ondernemen en wordt ook werkgelegenheid geboden aan de inwoners van Roermond, wat zorgt voor welvaart en (maatschappelijke) participatie.
Risicobeheer	De continuïteit van Keyport2020 is afhankelijk van de jaarlijkse bijdragen van de participerende gemeenten. Stichting Keyport 2020 verleent subsidies aan projecten waarbij de grootste investeringen door derden worden gedaan. Er wordt door Keyport 2020 niet risicodragend geïnvesteerd.

Naam	Stichting Ons WCL (Waardevol Cultuur Landschap)
Vestigingsplaats	Roermond
Betrokkenen	Samen met vertegenwoordigers van de provincie en de sectoren Landbouw, Beheer, Recreatie en Toerisme en Bosbouw participeren de gemeenten Beesel, Echt-Susteren, Maasgouw, Roerdalen en Roermond in de stichting Ons WCL.
Doel	De stichting heeft ten doel: • het adviseren, ondersteunen en aanjagen van projecten in het kader van inrichting en beheer van het werkgebied. Zowel aan subsidiegevers als aan e indieners van deze te subsidiëren projecten. • het zelfstandig uitvoeren van projecten alsmede het afmaken van lopende WCL-projecten; • het in standhouden van een netwerk van organisaties, overheden en instellingen die werkzaam zijn of belang hebben bij de inrichting en het beheer van het landelijk gebied.
Bestuurlijk belang	De gemeente Roermond is in het algemeen en het dagelijks bestuur vertegenwoordigd via een lid van het college.
Financieel belang	De Roermondse bijdrage voor 2023 wordt begroot op € 39.500.
Eigen vermogen	1 januari 2021 € 433.186 31 december 2021 € 420.416
Vreemd vermogen	1 januari 2021 € 32.399 31 december 2021 € 114.606
Ontwikkelingen	Ons WCL heeft een prominente rol bij de transitie van het Nationaal Park de Meinweg. Deze transitie kan op termijn ook invloed hebben op het buitengebied van Roermond.
Programma begroting	Programma 5. Goede leefomgeving (Groene stad).
Bijdrage aan het programma	Trajecten voor het ontwikkelen van het landelijk gebied worden ondersteund door Ons WCL. Ons WCL ondersteunt de regiogemeenten bij het uitvoeren van projecten.
Risicobeheer	Lopende projecten worden separaat gefinancierd waardoor grote risico's worden vermeden. Een ontwikkeling die gemonitord dient te worden, is de omvang van het eigen vermogen. Dit dient niet ongecontroleerd uit te breiden.

Overige

Naam	Expertise Centrum Geo (ECGeo)
Vestigingsplaats	Heythuysen
Betrokkenen	De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Leudal, Nederweert, Roermond en Weert.
Doel	Door middel van samenwerking een stabiele dienstverlening verzorgen, waarbij de continuïteit wordt gewaarborgd en een hogere efficiëntie wordt bereikt voor de geografische taakuitvoering. De samenwerking zorgt ervoor dat gemeentelijke processen optimaal worden ondersteund door toegankelijke en kwalitatief hoogwaardige ruimtelijke informatie.
Bestuurlijk belang	De gemeentesecretarissen van de deelnemende gemeenten vormen het directieberaad van deze samenwerking en leggen verantwoording af aan de portefeuillehouders van de deelnemende gemeenten.
Financieel belang	N.v.t.
Eigen vermogen	N.v.t.
Vreemd vermogen	N.v.t.
Ontwikkelingen	Het doorontwikkelen/borgen van de huidige processen van ECGeo t.b.v. optimalisatie van de dienstverlening. Dit ter voorbereiding op het uniformeren van de processen en applicaties ten behoeve van de Samenhangende Objecten Registratie (SOR). De SOR is de beoogde vervanger van de basisregistraties BAG, BGT en WOZ-objecten. In samenspraak met de BsGW wordt gewerkt aan de doorontwikkeling van een samenwerkingssysteem gericht op verwerking van geometrie waarin alle meldingen en mutatiesignaleringen worden opgenomen (regieportaal BSGW).
Programma begroting	Programma 7. Ruimte en wonen.
Bijdrage aan het programma	Het kwalitatief uitvoering geven aan landmeetkundige- en geodiensten. Aanleveren van Geo/Gis advies ter ondersteuning van alle geo gerelateerde componenten en ontwikkelingen
Risicobeheer	Het op afstand plaatsen van deze dienstverlening vraagt om kwantitatieve en kwalitatieve eisen aan deze dienstverlening. Met dit organisatiemodel wordt optimaal gebruik gemaakt van de voordelen van samenwerking (kwaliteitsverhoging en beperken van kwetsbaarheid).

Naam	Samenwerking Midden-Limburg (SML)
Vestigingsplaats	Roermond
Betrokkenen	De zeven gemeenten in Midden-Limburg: Weert, Nederweert, Weert, Roermond, Maasgouw, Echt-Susteren en Roerdalen.
Doel	Het verbeteren van de ruimtelijk-economische kwaliteit en het versterken van het vestigingsklimaat van Midden-Limburg.
Bestuurlijk belang	Elke gemeente heeft een bestuurder afgevaardigd in het netwerkberaad. De burgemeester van Roermond is onafhankelijk voorzitter van dit netwerkberaad. Per thema bestaan bestuurlijke werkgroepen.
Financieel belang	In programma 6 van deze begroting is de financiële bijdrage van de gemeente Roermond opgenomen. Deze bijdrage is gebaseerd op een bedrag van € 0,60 per inwoner voor proces- en organisatiekosten. De gemeente Roermond treedt op als centrumgemeente.
Eigen vermogen	N.v.t.
Vreemd vermogen	N.v.t.
Ontwikkelingen	De netwerksamenwerking is eind 2019 geëvalueerd. In het najaar van 2020 is in een bestuurlijke conferentie het Koersdocument voor de doorontwikkeling van de netwerksamenwerking vastgesteld. Op basis hiervan is de bestuursovereenkomst geactualiseerd en is eind 2021 een regionale investeringsagenda opgeleverd.
Programma begroting	Programma 10. Moderne gemeente
Bijdrage aan het programma	Het versterken van het vestigingsklimaat in Midden-Limburg door samenwerking op basis van respect voor elkaars belangen, waarbij SML optreedt als regisseur en trekker voor een aantal geprioriteerde thema's. SML is tevens een coordinatieplatform, verbinder, aanjager om de informatie-uitwisseling, beleidsafstemming en samenwerking tussen de partijen te faciliteren..
Risicobeheer	Het financieel risico is beperkt tot de jaarlijkse bijdrage aan proces- en organisatiekosten.

Artikel 15 van het BBV weerspiegelt het toegenomen belang van de informatievraag over verbonden partijen en de risico's die daarmee samenhangen. Op verzoek van de provinciale toezichthouder is daarom in de paragraaf verbonden partijen en participaties onderstaande tabel opgenomen met daarin de verschuldigde bijdragen voor iedere verbonden partij apart. Opgenomen zijn de bijdragen voor 2023.

Naam verbonden partij	Bijdrage 2023
BsGW	€ 1.057.826
RUD Limburg Noord	€ 2,26 per inwoner
VRLN	€ 7.245.000
Omnibuzz	€ 1.094.128
Westrom	€701.701
Openbaar Lichaam Euregio Rijn-Maas-Noord	€ 16.370
Grenspark Maas-Swalm-Nette	€ 4.742
ICT NML	€ 2.533.000
ADV Limburg	€ 25.500
MGR Sociaal Domein Limburg – Noord	Elke gemeente staat de rijksbijdrage voor BW, MO en B&P en de eigen bijdragen van beschermd wonen aan de MGR af, t.b.v. van de regionale zorgkosten en regionale taken.
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	n.v.t.
WML (N.V. Waterleiding Maatschappij Limburg)	n.v.t.
Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg (OML) B.V.	Borgtocht bij de BNG € 637.838
Enexis Holding N.V.	n.v.t.
CSV Amsterdam B.V.	n.v.t.
Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.	n.v.t.
Nazorg Limburg B.V. (Bodemzorg Limburg)	n.v.t.
Vereniging Afvalsamenwerking Limburg (ASL)	€ 20.567,05
Inkoopcentrum Zuid coöperatieve vereniging	€ 7.500
Coöperatieve vereniging Dimpact	€ 463.074
Groen & Doen Roermond B.V.	€ 500.000
Stichting Keyport 2020	€ 2,75 per inwoner
Stichting Ons WCL (Waardevol Cultuur Landschap)	€ 39.500
Expertise Centrum Geo (ECGeo)	n.v.t.
Samenwerking Midden-Limburg (SML)	€ 34.500

5.7 Paragraaf Grondbeleid

5.7.1 Visie gemeentelijk grondbeleid

Op 8 april 2021 heeft de gemeenteraad de Nota Grondbeleid Gemeente Roermond 2021 vastgesteld. De gemeente Roermond heeft ambities en beleid op het gebied van ruimtelijke ordening, wonen, economie, voorzieningen, duurzaamheid, groen, mobiliteit. Dit vertaalt zich naar ruimtelijke projecten en activiteiten.
Grondbeleid is geen doel op zich, maar moet worden beschouwd als een sturingsinstrument om de realisatie van beleidsdoelstellingen mogelijk te maken, op een bestuurlijk en economisch verantwoorde wijze. Het biedt instrumenten om de regie over de ruimtelijke ontwikkelingen te voeren.
De Nota Grondbeleid biedt dan ook een “gereedschapskist” voor het door de gemeente Roermond te voeren grondbeleid. Deze gereedschapskist is noodzakelijk om de opgaven en doelstellingen uit het gemeentelijk beleid te kunnen realiseren.

Omdat ruimtelijk, economisch en maatschappelijk beleid elkaar raken in gebiedsontwikkelingen, is in deze nota de nadruk gelegd op een brede integrale afweging. Dit integrale denken - gericht op het bereiken van meerwaarde door het combineren van uiteenlopende doelen - staat centraal in de nieuwe Omgevingswet.
De komst van de Omgevingswet, maatschappelijke ontwikkelingen, wijzigende regelgeving en het feit dat ontwikkelingen steeds meer in binnenstedelijk gebied plaatsvinden, maken dat het realiseren van gebiedsontwikkelingen steeds complexer wordt. Dit vraagt om een Nota Grondbeleid met handvaten voor een goede belangenafweging. De nieuwe nota biedt daartoe een afwegingskader.
Uitgangspunt van de nieuwe nota is een voortzetting van het huidige faciliterende grondbeleid, echter met de aanvulling de mogelijkheid om voor bepaalde gebieden te kiezen voor een regie-faciliterend grondbeleid.
Dat maakt het voor de gemeente mogelijk om aan de voorkant meer te kunnen sturen. Het biedt de mogelijkheid om marktpartijen te verleiden om te investeren in deze gebieden.
Het regie-faciliterend grondbeleid past ook binnen de gewijzigde rol van de gemeente op grond van de Omgevingswet, waarbij een actievere samenwerking met de omgeving wordt verlangd.
Van een afwachtende naar een meer regie voerende rol, waarbij aan de voorkant samen met de omgeving wordt nagedacht over initiatieven. Om in die samenwerking als volwaardig partner te kunnen functioneren is het zaak dat de gemeente een helder beeld heeft voor een bepaald gebied, voordat ontwikkelingen worden geïnitieerd.

In de vergadering van 22 september 2022 is het Meerjarenprogramma Gebiedsontwikkelingen 2022-2026 vastgesteld. In het MPG informeert het college de raad over:
- de voortgang in de lopende projecten:
  - de grondexploitaties
  - de projecten op basis van faciliterend grondbeleid
  - overige grond
- prognose van de te verwachten projecten;
- risico’s en weerstandsvermogen;
- de trends en samenhang van de ontwikkelingen.

In de Nota Grondbeleid 2021 worden de speerpunten van beleid uit de omgevingsvisie genoemd als toetsingskader voor gebiedsontwikkelingen.

De omgevingsvisie is opgesteld voor het hele grondgebied van de gemeente en zal de hiervoor genoemde nu nog vigerende ruimtelijke kaders gaan vervangen. Deze visie brengt de verschillende (deel)beleidsvisies met elkaar in verband en zorgt voor een overkoepelend integraal afwegingskader voor nieuwe initiatieven.
De visie bevat het beleid op hoofdlijnen voor de toekomst van de gemeente Roermond. De visie gaat over de fysieke leefomgeving en richt zich op mogelijkheden om te wonen, werken, recreëren, ondernemen, maar ook op een gezond en veilig leefklimaat.

De opgaven in samenhang met de sterktes en zwaktes die Roermond karakteriseren laten zich vertalen in vier concrete fysieke speerpunten waar we ons de komende jaren voor gaan inzetten en waar gebiedsontwikkelingen aan kunnen bijdragen:
1. De gezonde en veilige stad;
2. Aantrekkelijke woon- en werkstad;
3. De Duurzame Stad/ Energie en klimaat;
4. Stad van drie grote trekkers.

De doelstellingen die worden beoogd met de uitvoering van ruimtelijke plannen zijn verwoord in met name de programma’s 6 Toekomstbestendige stad en 7 Ruimte en Wonen. Hierbij gaat het dan vooral om woningbouw, herstructurering en bedrijventerreinen.

Voor de woningbouw wordt middels dit faciliterend grondbeleid uitvoering gegeven aan het beleid uit de Structuurvisie wonen Midden-Limburg. Doelstelling daarbij is een evenwichtige ontwikkeling van het woningaanbod in kwantitatieve en kwalitatieve zin, rekening houdend met differentiatie binnen wijken en mede gericht op versterking van leefbaarheid en economie. Specifieke aandachtspunten zijn voldoende beschikbaarheid van sociale huurwoningen alsmede duurzame, aanpasbare en levensloopbestendige woningen. Aan deze doelstelling wordt inhoud gegeven door op basis van het faciliterend grondbeleid projecten te realiseren, waarbij de gemeente met marktpartijen grondexploitatieovereenkomsten heeft gesloten.
In de financiële begroting (onderdeel "grondexploitaties en projecten Nota Grondbeleid 2023") is een overzicht opgenomen van deze projecten.
De doelstelling voor woningbouw en hetgeen we in 2023 willen is bereiken, is nader beschreven in het programma Ruimte en Wonen. Ter uitvoering van deze doelstelling zal in 2023 uitvoering gegeven worden aan een groot aantal projecten, waarvan hier als voorbeeld worden genoemd: Oolder Veste, Roerdelta Fase 2, Jazz City, Parkwijk 't Ham, Neeldervelt en Sjtadshaof (Componistenbuurt Oost).

Door het faciliterend grondbeleid heeft de gemeente voor de grotere woningbouwlocaties over het algemeen geen eigen grondexploitaties. Projecten met faciliterend grondbeleid worden door en voor rekening en risico van de marktpartijen gerealiseerd, waardoor ook de risico's van vertragingen en mogelijk niet verrekenbare kosten niet bij de gemeente liggen.

Voor de ontwikkeling van bedrijventerreinen is de Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg BV (OML) opgericht, een samenwerkingsverband van vijf Midden-Limburgse gemeenten. Dit samenwerkingsverband heeft onder ander tot doel de realisering van nieuwe bedrijventerreinen. In dat kader heeft OML in Roermond een drietal bedrijventerreinen in exploitatie: Roerstreek Zuid, Zuidelijke Stadsrandzone en Oosttangent.
De doelstellingen voor de ontwikkeling van bedrijventerrein en hetgeen we in 2023 willen bereiken, zijn nader beschreven in het programma Toekomstbestendige stad. In 2023 zal OML in Roermond doorgaan met de verkoop van bedrijfskavels binnen de projecten Zuidelijke Stadsrandzone en Oosttangent.

5.7.2 Gemeentelijke grondexploitaties

In de financiële begroting (onderdeel "grondexploitaties en projecten Nota Grondbeleid 2023") is een overzicht opgenomen van de gemeentelijke grondexploitaties.

Er is één gemeentelijke grondexploitatie: Roerdelta fase 2.
Voor dit project is in januari 2018 een anterieure grondexploitatieovereenkomst gesloten, op basis waarvan het project voor rekening en risico van de ontwikkelaar wordt gerealiseerd. Hierdoor is bij dit project in de basis sprake van faciliterend grondbeleid. Op basis van de anterieure grondexploitatieovereenkomst wordt de grond verkocht aan de ontwikkelaar die de verdere ontwikkeling en realisering voor eigen rekening en risico zal uitvoeren.
Daarnaast heeft het project ook een aantal kenmerken van een gemeentelijke grondexploitatie. De gemeente is grotendeels eigenaar en er is sprake van een aantal werkzaamheden dat door de gemeente wordt uitgevoerd en die kunnen worden aangemerkt als bouwrijp maken.
Om deze redenen is voor dit project door de gemeenteraad bij besluit van 19 september 2019 een grondexploitatie geopend. Gelijktijdig met de vaststelling op 22 september 2022 van het MPG 2022-2026 heeft de gemeenteraad een geactualiseerde grondexploitatieberekening voor dit project vastgesteld.

Project: (bedragen x € 1.000)	Looptijd:	Eindsaldo:	Toelichting:
Roerdelta Fase 2	2019-2029	131	Herontwikkeling van het gebied Roerdelta fase 2, globaal begrensd door de Ster, Voorstad St. Jacob en de jachthaven, tot een hoogwaardige woonwijk met maximaal 400 woningen.

Winstneming
In 2019 is door de commissie BBV een nieuwe notitie "Grondbeleid in begroting en jaarstukken (2019)" uitgebracht. Deze notitie bevat onder andere uitgangspunten over de wijze van het vaststellen en berekenen van tussentijdse winstnemingen bij grondexploitaties met een verwacht positief resultaat. Op basis van deze notitie wordt naar rato van voortgang van de grondexploitatieprojecten tussentijds winst verantwoord. De voortgang van de projecten wordt berekend op naar mate waarin kosten en opbrengsten zijn gerealiseerd. Hierbij dient de Percentage of Completion (POC) methode gehanteerd te worden. Op basis van deze berekening wordt niet eerder winstneming verwacht dan bij het afsluiten van de grondexploitatie in 2029. Conform de Nota Grondbeleid zal deze winst worden toegevoegd aan de Algemene Reserve.

Verliesnemingen
Op grond van de Nota Grondbeleid Gemeente Roermond 2021 worden voorzieningen getroffen voor exploitaties met een te verwachten tekort, op het moment dat dit verlies onafwendbaar is. Bij grondexploitatie Roerdelta Fase 2 is geen sprake van een verwacht negatief saldo zodat er geen sprake is van een onafwendbaar verlies. Het treffen van een voorziening is derhalve niet aan de orde.

5.7.3 Faciliterend grondbeleid
In het kader van het door de gemeente Roermond gevoerde faciliterend grondbeleid worden grondexploitatieovereenkomsten gesloten met marktpartijen, die de projecten voor eigen rekening en risico realiseren. In deze overeenkomsten worden afspraken vastgelegd over exploitatiebijdragen. Deze bijdragen hebben met name betrekking op bijdragen ambtelijke kosten en bijdragen bovenwijkse voorzieningen.

Exploitatiebijdragen
In de financiële begroting (onderdeel "grondexploitaties en projecten faciliterend grondbeleid 2023") is een overzicht opgenomen van de projecten met een grondexploitatieovereenkomst. Dezelfde bijlage bevat een tabel met daarin een overzicht dat per project inzicht geeft in de per 1 januari 2022 gerealiseerde en de nog te verwachten exploitatiebijdrage.

Bij het berekenen van de bijdrage voor ambtelijke kosten hanteren we sinds 1 januari 2020 de plankostenscan behorende bij de "Regeling plankosten exploitatieplan". Deze scan houdt rekening met de specifieke omstandigheden van de projecten en in welke mate een ontwikkelaar zelf zorgt draagt voor het opstellen van plannen ter uitvoering van projecten.
Onderstaande tabel geeft een overzicht van het totaal van de te verwachten exploitatiebijdragen op basis van de gesloten grondexploitatieovereenkomsten gedurende de komende jaren:

(bedragen x € 1.000)	2022	2023	2024	2025	2026	2027 e.v.
Ambtelijke kosten:	167	270	32	30	19	96
Bijdragen bovenwijkse voorzieningen:	746	489	223	211	158	711
Totale exploitatiebijdragen:	**913**	**749**	**255**	**241**	**177**	**807**

Conform de Nota Grondbeleid worden de ontvangen bijdragen voor bovenwijkse voorzieningen gestort in de Reserve Gebiedsontwikkelingen, claim bovenwijkse voorzieningen. In deze nota zijn de projecten Reconstructie Singelring fase III en de Reconstructie Oranjelaan aangeduid als te realiseren bovenwijkse voorzieningen.

Gronden binnen projecten faciliterend grondbeleid
Voor zover de gemeente gronden in eigendom heeft binnen projecten waarbij een grondexploitatieovereenkomst is gesloten met een marktpartij, zijn daarin afspraken gemaakt over grondprijs en levering van die grond. Deze gronden worden aan de marktpartijen geleverd in de huidige staat. Het bouw- en woonrijp maken vindt plaats door en voor rekening van de marktpartijen.

In de financiële begroting (onderdeel “grondexploitatie en projecten faciliterend grondbeleid 2023”) is een tabel opgenomen, die per project inzicht geeft in de gedurende de komende jaren te verwachten grondopbrengsten versus de boekwaarde.
Het gaat om gronden binnen de projecten:

- Woonzorgcomplex Donderhof (opbrengst verwacht in 2022);
- Jazz City (opbrengsten verwacht in 2023 en 2025);
- Peelveldlaan 60 (opbrengst verwacht in 2023);
- Minister Bongaertsstraat (opbrengst in 2022);
- Emmastraat (opbrengst verwacht in 2023);
- Latier-Braam (opbrengst verwacht in 2023);
- Schepen van Hertefeltstraat (opbrengst verwacht in 2023);
- Melickerveld (opbrengst verwacht in 2023, 2026 en 2028).

Onderstaande tabel geeft een overzicht van het totaal van het te verwachten saldo van de grondverkopen gereed product gedurende de komende jaren. Het saldo bestaat uit het verschil tussen de boekwaarde en de verkoopprijs. Dat is de boekwinst die de gemeente de komende jaren naar verwachting zal realiseren, afhankelijk van de voortgang van de projecten.
Conform de Nota Grondbeleid Gemeente Roermond 2021 zullen deze boekwinsten worden toegevoegd aan de Reserve Gebiedsontwikkelingen, claim risico’s grondexploitaties tot de door de raad vastgestelde minimale omvang daarvan. Is deze minimale omvang bereikt, dan worden boekwinsten toegevoegd aan de Algemene Reserve.

(bedragen x € 1.000)

Gronden projecten faciliterend grondbeleid:	2022	2023	2024	2025	2026	2027 e.v.
Saldo	451	1.690	-	1.290	92	242

5.7.4 Overige gronden

Dit zijn gronden die per 31 december 2015 als nog “niet in exploitatie genomen plannen” stonden geregistreerd. Hierbij gaat het om gronden waarvoor weliswaar een ruimtelijk kader is vastgesteld, maar waarvoor nog geen concreet plan beschikbaar is. In de financiële begroting (onderdeel “grondexploitatie en projecten faciliterend grondbeleid 2023”) is een overzicht van deze locaties opgenomen. Ook bevat deze bijlage een tabel die per project inzicht geeft in de boekwaarde versus de marktwaarde.

Het gaat om gronden binnen de volgende projecten:

- Sportvelden Maastrichterweg
- Noordelijke en oostelijke stadsrandzone
- Zuidelijke Stadsrandzone

Voor deze locaties is een ontwikkelingsvisie of ruimtelijk kader vastgesteld. Na indiening van een concreet plan door een marktpartij dat past binnen de visie of kader wordt een grondexploitatieovereenkomst gesloten met daarin afspraken over verkoop van de gemeentegrond.

De huidige boekwaarde van deze gronden is lager dan of gelijk aan de marktwaarde. De marktwaarde op grond van de huidige bestemmingen is opgenomen in onderstaande tabel en is gebaseerd op een waardering uit 2019 door een externe deskundige:

(bedragen x € 1.000)

Gronden zonder concreet project:	Boekwaarde 01-01-2022	Marktwaarde
Totaal	606	891

5.7.5 Financiële risico's en weerstandsvermogen

Onvoorziene omstandigheden kunnen zich uiteraard altijd voordoen. De aard van dergelijke risico's brengt met zich mee dat de omvang feitelijk niet is in te schatten. Bij het inzichtelijk maken van de risico's van de grondexploitaties, wordt veelal onderscheid gemaakt in twee soorten risico's. Dat zijn:

- voorzienbare risico's (risico's op planniveau, ook wel aangeduid als project specifieke risico's);
- onvoorzienbare risico's of algemene risico's (conjuncturele of marktrisico's).

De voorzienbare risico's worden jaarlijks door actualisatie van de grondexploitaties berekend. Afhankelijke van de uitkomsten van die berekening dienen maatregelen getroffen te worden.

Binnen de projecten met grondexploitatieovereenkomsten zijn de risico's beperkt, omdat het project door en voor rekening en risico van marktpartijen wordt gerealiseerd.

De Hoge Raad heeft op 26 november 2021 een arrest gewezen over de verkoop van vastgoed door een overheidslichaam. De Hoge Raad wijst erop dat overheden zich bij hun privaatrechtelijk handelen aan het gelijkheidsbeginsel moeten houden. Dat geldt ook voor de beslissing aan wie zij een onroerende zaak verkopen. Volgens de Hoge Raad betekent dit dat overheden bij de verkoop van onroerende zaken mededingingsruimte moeten bieden aan potentiële gegadigden.

De Hoge Raad heeft in zijn arrest de zaak terug verwezen naar het Hof. We moeten dan ook de uitspraak van het Hof afwachten om wellicht duidelijkheid te krijgen over concrete richtlijnen voor het invullen van de te bieden mededingingsruimte en de passende mate van openbaarheid.

In anterieure grondexploitatieovereenkomsten worden verkoopafspraken gemaakt in geval de gemeente binnen die locaties grond in eigendom heeft. Het arrest heeft dus ook betrekking op dergelijke overeenkomsten. Uit een inventarisatie blijkt dat er bij 9 anterieure grondexploitatieovereenkomsten sprake is van verkoopafspraken, waarbij de juridische levering middels een notariële akte nog niet (volledig) heeft plaatsgevonden.
Mede op basis van informatie vanuit het Ministerie van Binnenlandse zaken gaan wij er vooralsnog van uit, dat het niet voor de hand ligt dat overeenkomsten waarin de door de Hoge Raad voorgestane mededingingsruimte destijds niet is geboden alsnog zonder meer nietig of vernietigbaar zouden zijn. Daarbij speelt een rol dat de verplichting voor overheidslichamen om bij gronduitgifte mededingingsruimte en een daarbij passende mate van openbaarheid te beiden, voor veel partijen als een nieuwe ontwikkeling wordt gezien.

Tot het arrest van de Hoge Raad was het immers gebruikelijk en ook algemeen geaccepteerd dat de overheid een op een verkoopafspraken kon maken. Vooralsnog zal de gemeente conform de gesloten overeenkomsten medewerking verlenen aan de juridische levering van deze gronden op de overeengekomen tijdstippen.
Bij toekomstige anterieure grondexploitatieovereenkomsten waarbij verkoop van een onroerende zaak door de gemeente aan de orde is, zal aan de hand van nader vast te stellen criteria gekeken worden hoe het gelijkheidsbeginsel door het bieden van passende mate van openbaarheid moet worden toegepast. De wijze van toepassing van het gelijkheidsbeginsel bij verkoop van onroerende zaken moet passen binnen de dan geldende wet, regelgeving en jurisprudentie.

Als gevolg van de coronacrisis zijn de prijzen van bouwmaterialen de afgelopen anderhalf jaar behoorlijk gestegen. Deze tendens wordt nog versterkt door de situatie in Oekraïne en de gevolgen daarvan. Dat komt mede doordat de oorlog tot hogere energieprijzen heeft geleid. De gevolgen daarvan zijn groot, omdat alleen al voor de productie van bouwmaterialen vaak veel gas nodig is. Verder komen veel grondstoffen zoals staal, aluminium en klei uit Rusland en Oekraïne. Deze aanvoer is nu verstoord. Daarnaast hebben bouwbedrijven ook een tekort aan andere materialen en producten, zoals hout, glas, baksteen, kit, kranen, pvc-buizen en dakpannen. Dit alles kan leiden tot vertraging of uitstel van bouwprojecten. Bouwbedrijven durven vaak geen prijsafspraken meer te maken, omdat het op dit moment onzeker is in hoeverre de prijzen nog meer gaan stijgen en er mogelijk nog grotere tekorten aan bouwmaterialen zullen ontstaan.
Het zal duidelijk zijn dat dit op enig moment ook zijn uitwerking kan hebben op de voortgang van de projecten. Door het faciliterend grondbeleid liggen de financiële risico's daarvan bij de marktpartijen.
Voor de gemeente kan een vertraging in de uitvoering van projecten in financieel opzicht betekenen, dat overeengekomen exploitatiebijdragen of verkoopopbrengsten niet of later worden ontvangen.
Voor de gemeente kan dit bovendien betekenen, dat beleidsdoelstellingen niet of pas later gerealiseerd zullen worden.

Daar waar de gemeente gronden heeft zonder concreet plan, is de boekwaarde lager dan of gelijk aan de marktwaarde conform de huidige bestemming, waardoor het risico op noodzakelijke afwaardering zeer beperkt is. Een risico ontstaat pas op het moment dat door de marktomstandigheden de waarde van de gronden conform de huidige bestemmingen daalt tot onder de boekwaarde of de gemeente besluit de bestemming te wijzigen in een bestemming die een lagere marktwaarde heeft.

Bij de grondexploitatie Roerdelta Fase 2 is sprake van een project specifiek risico. In de vergadering van 19 september 2019 heeft de gemeenteraad besloten een grondexploitatie te openen voor dit project. Binnen dit project is sprake van een risico van beperkte omvang met betrekking tot de mogelijke kosten voorfinanciering ophogen waterkeringen. Dit risico kan naar verwachting binnen de grondexploitatie worden opgevangen op basis van het verwachte positieve saldo.

Voor het kwantificeren van de onvoorzienbare risico's wordt conform de Nota Grondbeleid 2021 gebruik gemaakt van de IFLO-methode (IFLO staat voor: inspectie Financiën Lagere Overheden). Volgens deze methode wordt het weerstandvermogen voor grondexploitaties berekend aan de hand van een % van het geïnvesteerd vermogen en een % van de nog te realiseren opbrengsten. Conform de Nota Grondbeleid 2021 wordt een percentage van 5% van het geïnvesteerd vermogen en 5% van de nog te realiseren opbrengsten gehanteerd. Het risicobedrag dat wordt bepaald middels deze methode wordt gezien als de (onder)grens van het benodigde weerstandvermogen voor grondexploitaties.

Bij de vaststelling van het MPG 2022-2026 op 22 september 2022 heeft de gemeenteraad de minimale omvang van dit risicobedrag vastgesteld op € 420.000,--.

Conform de Nota Grondbeleid 2021 is de reserve Gebiedsontwikkeling ingesteld. Dit is dus de minimale omvang van de claim risico's grondexploitaties binnen de reserve Gebiedsontwikkeling. Deze claim wordt gevoegd door de storting van boekwinsten bij de verkoop van gronden binnen projecten met een faciliterend grondbeleid, voormalige grondexploitaties en zonder concreet plan.

Beheersing risico's

Conform de Nota Grondbeleid Gemeente Roermond 2021 voert de gemeente over het algemeen een faciliterend grondbeleid. Dit betekent, dat de realisering van projecten wordt overgelaten aan marktpartijen, die derhalve ook de financiële risico's dragen. Gevolg hiervan is ook dat de gemeente relatief weinig eigen grondposities heeft.
In grondexploitatieovereenkomsten met marktpartijen worden zekerheidsstellingen opgenomen in de vorm van een bankgarantie, concerngarantie of een depot. Deze garanties zijn met name bedoeld voor het geval de ontwikkelende partij de verplichtingen tot aanleg en herinrichting van de openbare ruimte niet meer kan nakomen.
Daarnaast heeft de gemeente conform de Nota Grondbeleid een aantal beheersmaatregelen genomen, die zijn bedoeld om een juist inzicht te krijgen in de voortgang van de grondexploitaties en de grondexploitatieovereenkomsten. Daardoor kunnen eventuele risico's tijdig worden gesignaleerd, waardoor het mogelijk is maatregelen te nemen om deze te beheersen.

6.

Financiële begroting 2023

6.1

Algemeen

6.1.1 Doelstelling

Om onze ambities te realiseren, zoeken we binnen de begroting naar de juiste financieringsmogelijkheden. Met het coalitieakkoord kiezen we voor realistisch begroten. Uitgangspunt daarbij is een meerjarenbegroting die structureel en reëel in evenwicht is. Ook dient de gemeente voldoende weerstandscapaciteit te hebben om risico's op te vangen.

6.1.2 Beleidskaders

- Financiële verordening gemeente Roermond 2017;
- Nota vaste activabeleid gemeente Roermond 2017;
- Nota reserves en voorzieningen gemeente Roermond 2017;
- Treasury statuut en rentenota gemeente Roermond 2017;
- Nota Grondbeleid gemeente Roermond 2021;

6.1.3 Grondslagen voor de begroting

De begroting is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld. Waardering van passiva en activa en de bepaling van het resultaat vinden in principe plaats op basis van historische kosten. Activa en passiva zijn opgenomen tegen nominale waarde met uitzondering van de voorziening wethouderpensioenen, die wordt opgenomen tegen de contante waarde.

In de Kadernota 2023, welke ter kennisgeving is aangenomen, zijn de financiële uitgangspunten voor het opstellen van de begroting 2023 opgenomen:

- De algemene uitkering ramen we op basis van de meicirculaire gemeentefonds 2022, uitgegeven door het Ministerie van BZK.
- We gaan uit van 2,3% kostenstijging als algemeen inflatiepercentage. Dit percentage is gebaseerd op de CPB/ sector overheid op basis van de meicirculaire gemeentefonds 2022, index materiele overheidsconsumptie – IMOC.
- Voor de ontwikkeling van de loonkosten gaan we uit van 3,6% conform CPB op basis van de meicirculaire gemeentefonds 2022, zolang er nog geen nieuwe cao voor gemeenteambtenaren bekend is.
- Het gehanteerde rente-omslagpercentage bedraagt 0,75%.

6.2

Overzicht baten en lasten en toelichting

6.2.1 Raming baten en lasten

Programma: (bedragen x € 1.000)	Begroting2023			Begroting 2024			Begroting 2025			Begroting 2026		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
D-01 Zorgzame gemeente	101.094	-30.394	70.700	94.160	-30.155	64.005	93.454	-30.129	63.325	92.983	-30.133	62.850
D-02 Inclusieve samenleving	7.690	-602	7.088	7.433	-522	6.911	7.424	-522	6.902	7.042	-238	6.804
D-03 Goed onderwijs	8.897	-3.725	5.172	9.112	-3.565	5.547	9.715	-3.565	6.150	9.929	-3.565	6.364
D-04 Kansen voor klimaat	1.802	-165	1.637	1.535	-165	1.370	1.536	-165	1.371	1.531	-165	1.366
D-05 Goede leefomgeving	29.969	-20.675	9.294	30.213	-20.717	9.496	30.598	-20.908	9.690	31.167	-20.933	10.234
D-06 Toekomstbestendige stad	3.019	-2.440	579	2.926	-2.440	486	2.797	-2.441	356	2.796	-2.441	355
D-07 Ruimte en wonen	7.785	-4.542	3.243	9.890	-6.883	3.007	7.495	-4.372	3.123	9.473	-6.351	3.122
D-08 Levendige stad	13.219	-1.848	11.371	13.246	-1.848	11.398	13.221	-1.848	11.373	13.179	-1.770	11.409
D-09 Veilige stad	8.986	-1.059	7.927	8.842	-1.050	7.792	8.756	-1.026	7.730	8.714	-1.041	7.673
D-10 Moderne gemeente	5.259	-750	4.509	5.137	-853	4.284	5.164	-853	4.311	5.164	-853	4.311
Totaal programma's	**187.720**	**-66.200**	**121.520**	**182.494**	**-68.198**	**114.296**	**180.160**	**-65.829**	**114.331**	**181.978**	**-67.490**	**114.488**
Overzichten:												
Algemene dekkingsmiddelen	742	-155.489	-154.747	5.101	-158.196	-153.095	9.780	-166.013	-156.233	12.484	-158.608	-146.124
Overhead	29.783	-495	29.288	29.863	-477	29.386	29.956	-477	29.479	30.002	-477	29.525
Heffing VPB	83	-	83	83	-	83	83	-	83	83	-	83
Onvoorzien	1	-	1	1	-	1	1	-	1	1	-	1
Totaal overzichten	**30.609**	**-155.984**	**-125.375**	**35.048**	**-158.673**	**-123.625**	**39.820**	**-166.490**	**-126.670**	**42.570**	**-159.085**	**-116.515**
Totaalsaldo van baten en lasten	**218.329**	**-222.184**	**-3.855**	**217.542**	**-226.871**	**-9.329**	**219.980**	**-232.319**	**-12.339**	**224.548**	**-226.575**	**-2.027**
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	175	-1.027	-852	205	-402	-197	88	-306	-218	88	-170	-82
Het geraamde resultaat	**218.504**	**-223.211**	**-4.707**	**217.747**	**-227.273**	**-9.526**	**220.068**	**-232.625**	**-12.557**	**224.636**	**-226.745**	**-2.109**

6.2.2 Aanmerkelijke verschillen begroting 2022 –2021

Toelichting aanmerkelijke verschillen begroting 2022 en 2021

In dit overzicht worden de belangrijkste verschillen tussen begroting 2022 en 2021 toegelicht.

Programma 1 Zorgzame gemeente

Bedragen x € 1.000	Jaarschijf 2022	Jaarschijf 2023	Verschil
Lasten	136.905	101.094	-35.811
Baten	-63.812	-30.558	33.254
Saldo	**73.093**	**70.536**	**-2.557**

Toelichting	Lasten	Baten
Informatie, advies en toeleiding De hogere lasten in 2023 zijn een gevolg de indexering salarislasten conform CPB index. Daarnaast zijn er in 2022 baten begroot vanuit bestemmingsreserves.	185	272
Maatschappelijke ondersteuning De hogere lasten in 2023 zijn een gevolg van een stijging van kosten hulp in het huishouden en PGB's wmo. De hogere lasten zijn het gevolg van een stijging van de eigen bijdragen.	735	-65
Jeugdzorg In 2022 zijn hogere lasten en baten begroot vanuit de specifieke uitkeringen jeugd.	-6.750	7.880
Arbeidsmarkt en participatie IN 2022 zijn hogere lasten en baten begroot vanuit de middelen arbeidsmarktregio Midden-Limburg. De middelen zijn in 2022 begroot via budgetoverheveling jaarrekening 2021, deze mutatie is verwerkt via de reserves. Vooralsnog zijn dit incidentele middelen. Daarnaast zijn er lagere lasten begroot in 2023 voor Westrom als gevolg van de bijgestelde begroting.	-5.393	4.092
Inkomensregelingen en schuldhulpverlening In 2022 zijn incidentele lasten begroot met betrekking tot de eenmalige energietoeslag. Daarnaast zijn er in 2022 baten begroot van bestemmingsreserves.	-3.630	210
Preventie en gezondheid Er zijn in 2022 hogere lasten en baten begroot vanuit de bestemmingsreserves.	-474	379
Opheffen egalisatiereserve sociaal domein In 2022 is de egalisatiereserve sociaal domein opgeheven, dit had gevolgen voor zowel de lasten als de baten. Deze mutatie is in 2023 niet begroot.	-20.486	20.486

Programma 2 *Inclusieve samenleving*

Bedragen x € 1.000	Jaarschijf 2022	Jaarschijf 2023	Verschil
Lasten	12.958	7.690	-5.268
Baten	-6.035	-632	5.403
Saldo	**6.923**	**7.058**	**135**

Toelichting	Lasten	Baten
Zorg voor specifieke doelgroepen Er zijn hogere lasten en baten begroot in 2022 voor de pilot sociale benadering dementie. Daarnaast zijn er in 2022 baten begroot van bestemmingsreserves	-100	258
Wijkontwikkeling en wijkbeheer In 2022 zijn er meer lasten geraamd voor de herinrichting van Beeckerhof in Swalmen en voor het opzetten van een wijk- en kernenbeleid. De baten zijn in 2022 begroot vanuit bestemmingsreserves.	-325	385
Diversiteit In 2022 zijn er meer lasten en baten geraamd voor de crisis vluchtelingen Oekraïne en de specifieke uitkering inburgering.	-4.843	4.760

Programma 3 *Goed onderwijs*

Bedragen x € 1.000	Jaarschijf 2022	Jaarschijf 2023	Verschil
Lasten	10.495	8.897	-1.598
Baten	-6.525	-3.945	2.580
Saldo	**3.970**	**4.952**	**982**

Toelichting	Lasten	Baten
Onderwijsbeleid en leerlingzaken In 2022 zijn hogere lasten en begroot vanuit specifieke uitkeringen (onderwijsachterstandenbeleid, nationaal programma onderwijs) en aanpak laaggeletterdheid regio Midden-Limburg.	-915	1.129
Onderwijshuisvesting In 2022 zijn hogere lasten en baten geraamd vanuit de specifieke uitkering ventilatie in scholen. Daarnaast zijn er in 2022 hogere baten begroot voor het kennis- en expertisecentrum.	-683	1.451

Programma 4 *Kansen voor klimaat*

Bedragen x € 1.000	Jaarschijf 2022	Jaarschijf 2023	Verschil
Lasten	3.067	1.802	-1.265
Baten	-1.547	-432	1.115
Saldo	**1.520**	**1.370**	**150**

Toelichting	Lasten	Baten
Klimaatadaptatie In 2022 zijn er hoger lasten en baten begroot vanuit de specifieke uitkering energie armoede en voor uitvoeringskosten klimaatakkoord.	-1.310	1.073
Milieubeleid en – beheer In 2023 zijn er meer personeelskosten begroot ten behoeve van milieubeheer. Daarnaast zijn er in 2022 baten begroot van bestemmingsreserves.	45	42

Programma 5 *Goede leefomgeving*

Bedragen x € 1.000	Jaarschijf 2022	Jaarschijf 2023	Verschil
Lasten	32.073	29.969	-2.104
Baten	-25.000	-20.744	4.256
Saldo	**7.073**	**9.225**	**2.152**

Toelichting	Lasten	Baten
Mobiliteit Via resultaatbestemming zijn er in 2022 middelen beschikbaar gesteld voor het oplossen van de trillingsproblematiek rondom de tunnels en de planvoorbereiding fietsverbinding Leudal en Ijzeren Rijn. Vanaf 2023 zijn deze middelen niet meer beschikbaar. Daarnaast is de bijdrage van de provincie Limburg aan het project “Roermond bereikbaar” in 2022 geraamd. Tot slot is er binnen dit product een stijging van de kapitaallasten in 2023 door o.a. herijking van de investeringsplanning. De hogere baten hebben betrekking op budgetoverhevelingen en onttrekkingen aan het coronafonds o.a. in verband met de blauwe zone en de rijwielstalling en de motie en het amendement klaar voor de herstart.	-1.521	1535
Beheer openbare ruimte Binnen het product beheer openbare ruimte spelen een aantal zaken: • De taakstelling ‘activering ambtelijke uren’ is vanaf 2023 ingeboekt. • Via resultaatbestemming zijn er middelen overgeheveld naar 2022 voor de havens en waterwegen. Deze middelen worden als incidentele storting toegevoegd aan de voorziening baggeren. • Vanuit budgetoverheveling zijn er in 2022 incidenteel middelen beschikbaar binnen riolering voor Systeemoverzicht Stedelijk Water. • De verwerkingskosten van afval dalen, door een verschuiving van restafval naar andere afvalstromen. • Enkele projecten binnen kabels & leidingen zijn eindig, waardoor de lasten vanaf 2023 dalen. Qua baten is er sprake van een daling van de baten op het gebied van kabels & leidingen, omdat enkele projecten in 2022 aflopen. Daarnaast dalen zowel de riool- als afvalstoffenheffing in het jaar 2023. Verder waren er in 2022 een aantal reservemutaties (o.a. baggeren) en een vrijval van de voorziening riolering. In 2023 staan deze niet geraamd. Tot slot waren er incidentele bijdrage uit het Coronafonds in 2022 o.a. t.b.v. afvalinzameling.	- 583	2.721

Programma 6 *Toekomstbestendige stad*

Bedragen x € 1.000	Jaarschijf 2022	Jaarschijf 2023	Verschil
Lasten	3.650	3.019	-631
Baten	-2.216	-2.443	-227
Saldo	**1.434**	**576**	**-858**

Toelichting	Lasten	Baten
Vitale stad In 2022 zijn hogere lasten geraamd voor het onderzoek V&D. Daarnaast zijn er in 2022 baten begroot van bestemmingsreserves.	-247	87
Economie In 2022 zijn hogere lasten geraamd voor o.a. het economisch actieprogramma, het retail innovation centre en bijdragen vanuit het coronafonds. Daarnaast zijn er in 2022 baten begroot van bestemmingsreserves. Tevens zijn er in 2023 hogere baten begroot met betrekking tot de toeristenbelasting.	-385	-314

Programma 7 *Ruimte en wonen*

Bedragen x € 1.000	Jaarschijf 2022	Jaarschijf 2023	Verschil
Lasten	11.618	7.960	-3.658
Baten	-8.263	-4.755	3.508
Saldo	**3.355**	**3.205**	**-150**

Toelichting	Lasten	Baten
Ruimtelijke ordening In 2022 zijn hogere incidentele voorbereidingskosten voor Roerdelta fase 3 geraamd. De lagere baten worden veroorzaakt uit lagere grondverkopen en minder baten uit exploitatiebijdragen voor ruimtelijke plannen.	-537	723
Wonen en bouwen De lagere lasten en baten in 2023 worden voornamelijk veroorzaakt door incidentele bijdrage in 2022 voor de invoering van de omgevingswet, de incidentele bijdrage voor KLC woningbouw en KLC transformatie in 2022.	-1.987	1.737
Grondexploitatie De lagere baten en lasten in 2023 worden veroorzaakt doordat er in 2022 aan- en verkoop van grond heeft plaatsgevonden. In 2023 is dit vooralsnog niet begroot.	-627	464
Vastgoed De lagere baten en lasten in 2023 worden veroorzaakt binnen het sub product beheer en verhuur gebouwen.	-506	583

Programma 8 *Levendige stad*

Bedragen x € 1.000	Jaarschijf 2022	Jaarschijf 2023	Verschil
Lasten	16.819	13.219	-3.600
Baten	-6.487	-1.909	4.578
Saldo	**10.332**	**11.310**	**978**

Toelichting	Lasten	Baten
Kunst- en cultuurbeleid De lagere lasten en baten in 2023 worden veroorzaakt door de incidentele bijdrage Theater Oranjerie in 2022, middels Provinciale subsidie.	-2.757	2.757
Corona lokale culturele infrastructuur De lagere lasten en baten in 2023 worden veroorzaakt door een incidentele bijdrage Corona in 2022 t.b.v. lokale culturele infrastructuur, gedekt via reserve-onttrekking in 2022 (overheveling uit 2021)	-700	700
Sportstimulering De lagere lasten en baten in 2023 op sportstimulering onderwijs worden veroorzaakt door beëindiging van deze regeling medio 2022.	-285	308
Indexering De hogere lasten in 2023 worden veroorzaakt door de indexering salarislasten conform CPB index.	214	

Programma 9 *Veilige stad*

Bedragen x € 1.000	Jaarschijf 2022	Jaarschijf 2023	Verschil
Lasten	9.228	8.986	-242
Baten	-1.126	-1.059	67
Saldo	**8.102**	**7.927**	**-175**

Toelichting	Lasten	Baten
Sociale veiligheid Het verschil van baten en lasten wordt voornamelijk veroorzaakt door het wegvallen van de baten en lasten t.b.v. middelen voor handhaving coronatoegangsbewijzen (CTB) in 2023.	-156	67
Fysieke veiligheid Het verschil wordt enkel veroorzaakt door een verschil in de lasten, deze worden grotendeels veroorzaakt door: • enerzijds een stijging van de bijdrage voor VLRN en • anderzijds lagere lasten voor opsporing en ruiming van explosieven in 2023. Oorzaak is dat dit pas in het betreffende jaar bekend wordt en verwerkt kan worden in de begroting.	-86	0

Programma 10 Moderne gemeente

Bedragen x € 1.000	Jaarschijf 2022	Jaarschijf 2023	Verschil
Lasten	5.064	5.259	195
Baten	-971	-750	221
Saldo	**4.093**	**4.509**	**416**

Toelichting	Lasten	Baten
Burgerzaken en klantencontactcentrum De hogere lasten in 2023 worden veroorzaakt door de indexering salarislasten conform CPB index.	91	-22
Bestuur en organisatie De stijging van de lasten in 2023 heeft grotendeels te maken met een bijdrage aan het VNG in 2023 voor de Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering.. De daling van de baten in 2023 heeft vooral te maken met de incidentele hogere baten die SML in 2022 heeft ontvangen voor de investeringsagenda.	104	242

Overzicht 1 Algemene dekkingsmiddelen

Bedragen x € 1.000	Jaarschijf 2022	Jaarschijf 2023	Verschil
Lasten	4.093	742	-3.351
Baten	-155.986	-155.489	497
Saldo	**-150.893**	**-154.746**	**-3.853**

Toelichting	Lasten	Baten
Gemeentefonds De baten gemeentefonds Algemene uitkering lopen in 2023 licht terug o.b.v. doorrekening Meicirculaire 2022. Daarbij vindt er aan de lastenkant een verschuiving plaats m.b.t. doeluitkeringen.	-712	1.084
Loon- en prijsindex Middels de circulaires gemeentefonds zijn er extra middelen ontvangen in 2023 ter compensatie loon- en prijsindexen. Deze dienen nog ter compensatie van de hoge inflatie van het lopende jaar 2022. De middelen 2023 e.v. zijn al verwerkt over de diverse programma's	-2.541	
OZB Er worden meer OZB baten geraamd in 2023 t.o.v. 2022 enerzijds door inflatiecorrectie en anderzijds door besluit Klaar voor Herstart.		623

Overzicht 2 ***Kosten van overhead***

Bedragen x € 1.000	Jaarschijf 2022	Jaarschijf 2023	Verschil
Lasten	29.780	29.954	174
Baten	-2.485	-495	1.989
Saldo	**27.033**	**29.459**	**3.163**

Toelichting aanmerkelijke verschillen	Lasten	Baten
ICT en werkplekinrichting Middels de eindejaarsrapportage 2021 is er restantbudget ICT en werkplekinrichting overgeheveld naar 2022. Dit resulteert in lagere baten en lasten in 2023.	-389	700
Loon- en prijsindex De hogere lasten in 2023 worden veroorzaakt door de indexering salarislasten binnen dit programma conform CPB index.	1.328	
Transitiekosten- en organisatieontwikkeling Middels de eindejaarsrapportage 2021 en resultaatbestemming jaarcijfers 2021 is er restantbudget transitiekosten en -organisatieontwikkeling overgeheveld naar 2022. Dit resulteert in lagere baten en lasten in 2023.	-938	1.144

6.2.3 Incidentele lasten en baten

Bij de aanpassing van de Gemeentewet en Provinciewet in 2013 is meer nadrukkelijk benoemd, dat in de begroting structurele lasten gedekt dienen te worden door structurele baten. Om vast te kunnen stellen dat sprake is van een structureel evenwicht is belangrijk dat inzicht bestaat in welk deel van de baten en lasten incidenteel zijn en welke structureel. In het algemeen geldt dat een gemeente structurele taken uitvoert en daarvoor structurele baten en lasten raamt in de begroting. Structurele lasten en baten zijn dus de regel, incidentele lasten en baten zijn de uitzondering. Het BBV geeft geen scherpe definitie wat incidenteel of structureel is en laat ruimte aan de decentrale overheden omdat dit past bij de eigen beoordeling van de lokale omstandigheden (principle based). Dit kan tot verschillende interpretaties leiden tussen gemeenten onderling en de gemeente en de toezichthouder. Om deze discussies te beperken hebben de gezamenlijke provincies een handreiking verduidelijking structurele en incidentele baten en lasten gepubliceerd. Op basis van deze handreiking is het overzicht van incidentele baten en lasten samengesteld. De incidentele lasten en baten groter dan € 50.000 worden toegelicht.

Incidentele lasten en baten (bedragen x € 1.000)	Lasten 2023	Baten 2023	Lasten 2024	Baten 2024	Lasten 2025	Baten 2025	Lasten 2026	Baten 2026
Programma 1. Zorgzame gemeente								
Corona intensivering bijzondere bijstand en schuldenbeleid In 2023 zijn incidentele middelen geraamd vanuit de ontvangen coronamiddelen in 2021. Deze zijn middels budgetoverheveling (reserveonttrekking vanuit algemene reserve) opgenomen in de begroting als incidentele baat.		-126						
	-	-126	-	-	-	-	-	-
Programma 2. Inclusieve samenleving								
Sociale benadering dementie Het betreft een deelname aan de verkennende fase Sociale Benadering Dementie in samenwerking met diverse andere partijen. Dit betreft een pilot welke eindigt in 2023.	50	-50						
	50	-50	-	-	-	-	-	-
Programma 3. Goed onderwijs								
Er zijn geen incidentele lasten en baten > dan € 50.000.								
	-	-	-	-	-	-	-	-
Programma 4. Kansen voor klimaat								
Onderzoek pilot duurzaamheid Er zijn incidentele middelen begroot voor de volgende pilots duurzaamheid (allen met einddatum 2023): • duurzaamheidscentrum (eenmalige subsidie) • het PV project, zon op daken • het energieloket. Deze zijn middels resultaatbestemming (reserveonttrekking vanuit algemene reserve) opgenomen in de begroting als incidentele baat.		-149						
	-	-149	-	-	-	-	-	-

Incidentele lasten en baten (bedragen x € 1.000)	Lasten 2023	Baten 2023	Lasten 2024	Baten 2024	Lasten 2025	Baten 2025	Lasten 2026	Baten 2026
Programma 5. Goede leefomgeving								
City Steps Het project heeft geen onvoorwaardelijke einddatum. De uitgaven zijn dus niet incidenteel. Wel is er in 2024 sprake van een incidentele baat (reserveonttrekking vanuit algemene reserve).	-	-	-	-50	-	-	-	-
	-	-	-	-50	-	-	-	-
Programma 6. Toekomstbestendige stad								
Er zijn geen incidentele lasten en baten > dan € 50.000	-	-	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-	-	-
Programma 7. Ruimte en wonen								
Grondexploitatie Roerdelta Dit betreft de grondexploitatie Roerdelta fase 2. Het totaal van de lasten en het totaal van de baten grondexploitatie dient in het overzicht van incidentele baten en lasten opgenomen te worden. De mutatie met de balanspost voorraden, is afzonderlijk opgenomen in het overzicht van incidentele baten en lasten.	51	-50	415	-2.140	108	-	109	-2.000
Mutatie balanspost voorraden Met deze mutatie wordt het saldo € 0 gerealiseerd in de grondexploitatie. Deze wordt afzonderlijk opgenomen in het overzicht van incidentele baten en lasten.	76	-77	2.019	-297	-	-108	1.979	-87
	127	-127	2.434	-2.437	108	-108	2.088	-2.087
Programma 8. Levendige stad								
Er zijn geen incidentele lasten en baten > dan € 50.000	-	-	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-	-	-
Programma 9. Veilige stad								
Retail interventie team Een samenwerking met het BIZ is contractueel vastgelegd t/m ultimo 2023 met een eenmalige verlengingsmogelijk tot uiterlijk ultimo 2024.	126	-38	126	-38	-	-	-	-
	126	-38	126	-38	-	-	-	-
Programma 10. Moderne gemeente								
Er zijn geen incidentele lasten en baten > dan € 50.000	-	-	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-	-	-

Incidentele lasten en baten (bedragen x € 1.000)	Lasten 2023	Baten 2023	Lasten 2024	Baten 2024	Lasten 2025	Baten 2025	Lasten 2026	Baten 2026
Overzicht algemene dekkingsmiddelen								
Er zijn geen incidentele lasten en baten > dan € 50.000	-	-	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-	-	-
Overzicht kosten van overhead								
Transitiekosten organisatie Dit betreft incidentele lasten transitiekosten organisatieontwikkeling	84	-	-	-	-	-	-	-
	84	-	-	-	-	-	-	-
Overzicht onvoorzien								
Er zijn geen incidentele lasten en baten > dan € 50.000	-	-	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-	-	-
Overzicht heffing VBP								
Er zijn geen incidentele lasten en baten > dan € 50.000	-	-	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-	-	-
Saldo incidentele lasten en baten (bedragen x € 1.000)	**387**	**-490**	**2.560**	**-2.525**	**108**	**-108**	**2.088**	**-2.087**

6.2.4 Recapitulatie begrotingsevenwicht

** - is een nadeel*

Recapitulatie begrotingsevenwicht (bedragen x € 1.000)	2023 totaal	Inciden-reel	Structu-teel	2024 totaal	Inciden-teel	Structu-reel	2025 totaal	Inciden-reel	Structu-teel	2026 totaal	Inciden-teel	Structu-reel
Programma 1: Zorgzame gemeente	101.094	0	101.094	94.160	0	94.160	93.454	0	93.454	92.983	0	92.983
Programma 2: Inclusieve samenleving	7.690	50	7.640	7.433	0	7.433	7.424	0	7.424	7.042	0	7.042
Programma 3: Goed onderwijs	8.897	0	8.897	9.112	0	9.112	9.715	0	9.715	9.929	0	9.929
Programma 4: Kansen voor klimaat	1.802	0	1.802	1.535	0	1.535	1536	0	1.536	1531	0	1.531
Programma 5: Goede leefomgeving	29.969	0	29.969	30.213	0	30.213	30.598	0	30.598	31.167	0	31.167
Programma 6: Toekomstbestendige stad	3.019	0	3.019	2.926	0	2.926	2.797	0	2.797	2.796	0	2.796
Programma 7: Ruimte en wonen	7.785	127	7.658	9.890	2.434	7.456	7.495	108	7.387	9.473	2.088	7.385
Programma 8: Levendige stad	13.219	0	13.219	13.246	0	13.246	13.221	0	13.221	13.179	0	13.179
Programma 9: Veiligheid	8.986	126	8.860	8.842	126	8.716	8.756	0	8.756	8.714	0	8.714
Programma 10: Moderne gemeente	5.259	0	5.259	5.137	0	5.137	5.164	0	5.164	5.164	0	5.164
Totaal lasten programma's	**187.720**	**303**	**187.417**	**182.494**	**2.560**	**179.934**	**180.160**	**108**	**180.052**	**181.978**	**2.088**	**179.890**
Programma 1: Zorgzame gemeente	30.394	126	30.268	30.155	0	30.155	30.129	0	30.129	30.133	0	30.133
Programma 2: Inclusieve samenleving	602	50	552	522	0	522	522	0	522	238	0	238
Programma 3: Goed onderwijs	3.725	0	3.725	3.565	0	3.565	3.565	0	3.565	3.565	0	3.565
Programma 4: Kansen voor klimaat	165	149	16	165	0	165	165	0	165	165	0	165
Programma 5: Goede leefomgeving	20.675	0	20.675	20.717	50	20.667	20.908	0	20.908	20.933	0	20.933
Programma 6: Toekomstbestendige stad	2.440	0	2.440	2.440	0	2.440	2.441	0	2.441	2.441	0	2.441
Programma 7: Ruimte en wonen	4.542	127	4.415	6.883	2.437	4.446	4.372	108	4.264	6.351	2.087	4.264
Programma 8: Levendige stad	1.848	38	1.810	1.848	0	1.848	1.848	0	1.848	1.770	0	1.770
Programma 9: Veiligheid	1059	0	1.059	1050	38	1.012	1026	0	1.026	1041	0	1.041
Programma 10: Moderne gemeente	750	0	750	853	0	853	853	0	853	853	0	853
Totaal baten programma's	**66.200**	**490**	**65.710**	**68.198**	**2.525**	**65.673**	**65.829**	**108**	**65.721**	**67.490**	**2.087**	**65.403**
Saldo van baten en lasten programma's*	**-121.520**	**187**	**-121.707**	**-114.296**	**-35**	**-114.261**	**-114.331**	**0**	**-114.331**	**-114.488**	**-1**	**-114.487**

Recapitulatie begrotingsevenwicht (bedragen x € 1.000)	2023 totaal	Inciden-reel	Structu-teel	2024 totaal	Inciden-teel	Structu-reel	2025 totaal	Inciden-reel	Structu-teel	2026 totaal	Inciden-teel	Structu-reel
Lasten algemene dekkingsmiddelen	742	0	742	5.101	0	5.101	9.780	0	9.780	12.484	0	12.484
Lasten overhead	29.783	84	29.699	29.863	0	29.863	29.956	0	29.956	30.002	0	30.002
Lasten vennootschapsbelasting	83	0	83	83	0	83	83	0	83	83	0	83
Lasten onvoorzien	1	0	1	1	0	1	1	0	1	1	0	1
Totaal lasten overzichten	**30.609**	**84**	**30.525**	**35.048**	**0**	**35.048**	**39.820**	**0**	**39.820**	**42.570**	**0**	**42.570**
Baten algemene dekkingsmiddelen	155.489	0	155.489	158.196	0	158.196	166.013	0	166.013	158.608	0	158.608
Baten overhead	495	0	495	477	0	477	477	0	477	477	0	477
Baten vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Baten onvoorzien	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal baten overzichten	**155.984**	**0**	**155.984**	**158.673**	**0**	**158.673**	**166.490**	**0**	**166.490**	**159.085**	**0**	**159.085**
Saldo van overzichten	**125.375**	**-84**	**125.459**	**123.625**	**0**	**123.625**	**126.670**	**0**	**126.670**	**116.515**	**0**	**116.515**
Totale saldo van baten en lasten van de programma's en overzichten*	**3.855**	**103**	**3.752**	**9.329**	**-35**	**9.364**	**12.339**	**0**	**12.339**	**2.027**	**-1**	**2.028**
Stortingen in reserves	175	0	175	205	0	205	88	0	88	88	0	88
Onttrekkingen uit reserves	1.027	0	1.027	402	0	402	306	0	306	170	0	170
Saldo van reserves	**852**	**0**	**852**	**197**	**0**	**197**	**218**	**0**	**218**	**82**	**0**	**82**
Geraamd resultaat	**4.707**	**103**	**4.604**	**9.526**	**-35**	**9.561**	**12.557**	**0**	**12.557**	**2.109**	**-1**	**2.110**
Totaal structurele lasten			218.117			215.187			219.960			222.548
Totaal structurele baten			222.721			224.748			232.517			224.658
Structurele baten - structurele lasten			**4.604**			**9.561**			**12.557**			**2.110**

6.3

Uiteenzetting financiële positie en toelichting

6.3.1 Geprognotiseerde begin- en eindbalans

Omschrijving	Realisatie	Prognose 31-12				
(bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Activa						
Vaste activa:						
(Im)Materiele vaste activa	185.618	213.379	227.004	255.597	267.533	273.284
Financiële vaste activa:						
• Kapitaalverstrekkingen	1.249	1.249	1.249	1.249	1.249	1.249
• Leningen	3.524	3.479	3.430	3.381	2.123	2.079
• Uitzettingen > 1 jaar	6	0	6	6	6	6
Totaal vaste activa	**190.397**	**218.113**	**231.689**	**260.233**	**270.911**	**276.618**
Vlottende activa:						
Voorraden:						
• Onderhanden werk & Overige grond- en hulpstoffen	0	0	0	0	0	0
• Gereed product en handelsgoederen & vooruitbetalingen	3.545	3.547	3.555	1.833	1.941	50
Uitzettingen <1 jaar	33.030	33.030	33.030	33.030	33.030	33.030
Liquide middelen	1.958	1.958	1.958	1.958	1.958	1.958
Overlopende activa	10.466	10.466	10.466	10.466	10.466	10.466
Totaal vlottende activa	**48.999**	**49.001**	**49.009**	**47.287**	**47.395**	**45.504**
Totaal activa	**239.396**	**267.114**	**280.698**	**307.520**	**318.306**	**322.122**
Passiva						
Vaste passiva:						
Eigen vermogen:	65.619	52.848	56.703	66.032	78.371	80.393
Voorzieningen	15.207	15.716	16.807	17.877	18.943	20.010
Langlopende leningen	101.680	93.647	83.460	73.274	64.087	54.900
Totaal vaste passiva	**182.506**	**162.211**	**156.970**	**157.183**	**161.401**	**155.303**
Vlottende passiva:						
Vlottende schulden	12.308	60.321	79.146	105.755	112.323	122.237
Overige vlottende passiva	44.582	44.582	44.582	44.582	44.582	44.582
Totaal vlottende passiva	**56.890**	**104.903**	**123.728**	**150.337**	**156.905**	**166.819**
Totaal passiva	**239.396**	**267.114**	**280.698**	**307.520**	**318.306**	**322.122**

6.3.2 EMU-saldo

Omschrijving (bedragen x € 1.000)			Prognose 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
1	+	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c).	-12.771	3.855	9.329	12.339	2.022
2	-/-	Mutatie (im)materiële vaste activa.	27.761	13.625	28.593	11.937	5.751
3	+	Mutatie voorzieningen.	509	1.091	1.070	1.066	1.067
4	-/-	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie).	2	8	1.722	108	-1.891
5	-/-	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa.	0	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo			**-40.025**	**-8.687**	**-16.472**	**1.360**	**-771**

6.3.3 Investeringsplanning 2023-2026

				Uitgaven			
			*	2023	2024	2025	2026
D-01 Zorgzame gemeente	D-0120 Maatschappelijke ondersteuning	WMO hulpmiddelen	1	790	790	790	790
		WMO hulpmiddelen voor sporters	1	10	10	10	10
Totaal programma 1 Zorgzame gemeente				**800**	**800**	**800**	**800**
D-03 Goed Onderwijs	D-0320 Onderwijshuisvesting	Schoolgebouwen	1	8.560	20.456	7.000	7.000
Totaal programma 3 Goed Onderwijs				**8.560**	**20.456**	**7.000**	**7.000**
D-05 Goede leefomgeving	D-0510 Mobiliteit	Kunstwerken	2	220	220	220	220
		Openbaar groen	2	0	0	0	100
		Parkeergarages	2	0	147	0	150
		Verhardingen	2	1.444	2.681	4.020	1.489
		Verkeersinstallaties	2	0	0	0	0
		Verkeersmaatregelen	2	1.517	170	377	872
		Voertuigen	2	30	0	0	0
		Verlichting	2	200	200	200	200
	D-0530 Beheer openbare ruimte	Aanleg en onderhoud riolering	3	1.919	6.857	1.590	1.690
		Afvalinzameling	3	0	0	0	0
		Openbaar groen	2	150	383	618	450
		Spelen	2	200	200	200	200
		WOP Donderberg	2	0	2.000	4.000	0
Totaal programma 5 Goede leefomgeving				**5.680**	**12.858**	**11.225**	**5.371**
D-08 Levendige stad	D-0820 Sportaccommodaties	Sportaccommodaties	1	1.315	240	713	1.008
	D-0840 Culturele organisaties en instellingen	ECI inventaris	1	0	756	0	0
Totaal programma 8 Levendige stad				**1.315**	**996**	**713**	**1.008**
D-09 Veilige stad	D-0910 Sociale veiligheid	ICT	1	60	60	60	60
Totaal programma 9 Veilige stad				**60**	**60**	**60**	**60**
Bedrijfsvoering	D-1210 Kosten van overhead	ICT	1	265	65	65	65
		Kantoorinrichting en interieur	1	550	100	100	0
		Gemeentewerf	1	200	0	0	0
		Vastgoed	1	1.800	1.800	1.800	1.800
Totaal paragraaf bedrijfsvoering				**2.815**	**1.965**	**1.965**	**1.865**
Totaal				**19.230**	**37.135**	**21.763**	**16.104**

* *1. Investeringen met economisch nut*
2. Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut
3. Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven
4. Financiele vaste activa

6.3.4 Verstrekte geldleningen

Verstrekte geldleningen (bedragen x € 1.000)														
Nr.	Geld-nemer	Looptijd in jaren	Aflossing	Betaal-datum	Initiële hoofdsom	Afgelosd	Saldo per 1/1/2023	Nieuw in 2023	Rente-%	Rente-bedrag 2023	Aflossing in 2023	Aflossing t/m 2023	Totaal rente & aflossing	Schuld-rest per 31/12/'23
Verstrekte leningen woningcorporaties														
124	WSR	30	ANN	1-nov	€ 1.588	€ 1.588	€ -		3,020%	€ -	€ -	€ 1.588	€ -	€ -
168	WSR	10	LIN	1-nov	€ 436	€ 131	€ 305		0,000%	€ -	€ 43	€ 174	€ 43	€ 262
Totaal leningen woningcorporaties					**€ 2.024**	**€ 1.719**	**€ 305**	**€ -**		**€ -**	**€ 43**	**€ 1.762**	**€ 43**	**€ 262**
Verstrekte leningen overige														
72	Stations-park BV	15	FIX	1-jan	€ 1.214	€ -	€ 1.214		0,000%	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 1.214
155	WSR	21	ANN	12-dec	€ 73	€ 62	€ 11		0,000%	€ -	€ 5	€ 67	€ 5	€ 6
Startersleningen							€ 1.949							€ 1.949
Totaal leningen overige					**€ 1.287**	**€ 62**	**€ 3.174**	**€ -**		**€ -**	**€ 5**	€ 67	€ 5	**€ 3.169**
Totaal verstrekte geldleningen					**€ 3.311**	**€ 1.781**	**€ 3.479**	**€ -**		**€ -**	**€ 48**	**€ 1.829**	**€ 48**	**€ 3.359**

6.3.5 Exploitatieovereenkomsten en gronden

Grondexploitatie Roerdelta fase 2

Gemeentelijke grond-exploitaties (bedragen x € 1.000)	Boek-waarde 1-1-'22	Mutatie 2022	Boek-waarde 31-12-'22	Mutatie 2023	Boek-waarde 31-12-'23	Mutatie 2024	Boek-waarde 31-12-'24	Mutatie 2025	Boek-waarde 31-12-'25	Mutatie 2026	Boek-waarde 31-12-'26
Roerdelta fase 2	3.694	2	3.696	8	3.704	-1.722	1.982	108	2.090	-1.891	199

Exploitatieovereenkomsten

Exploitatieovereenkomsten: (bedragen x € 1.000)	Exploitatie-bijdrage	Gerealiseerd 1 jan 2022	Nog te realiseren 1 jan 2022	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Jazz City	508	413	95	0	32	-	63	-	-
Zuidelijke Stadsrandzone	1.404	759	645	484	35	25	25	25	52
Neeldervelt (Tegelarijeveld Oost)	300	240	60	60	0	-	-	-	-
Melickerveld	921	-	921	0	115	115	115	115	460
Bedrijventerrein Oosttangent	509	122	387	56	37	38	38	38	180
Roerdelta Fase 2	193	-	193	-	-	78	-	-	115
Bosstraat 51a en 51b Swalmen	21	15	6	6	-	-	-	-	-
Peelveldlaan 60 Swalmen	112	26	86	-	86	-	-	-	-
Herontwikkeling locatie eiermijn	89	-	89	-	89	-	-	-	-
Schepen van Hertefeltstraat	67	-	67	34	33	-	-	-	-
Latiers-Braam	50	-	50	25	25	-	-	-	-
Asenray Oost (Ruimte voor Ruimte)	397	-	397	199	198	-	-	-	-
Groeneweg Ool	108	-	108	-	108	-	-	-	-
Rooswinkel	15		15	15	-	-	-	-	-
Van Heutszstraat	5	-	5	5	-	-	-	-	-
De Kemp	15	-	15	15	-	-	-	-	-
Bredeweg	16	-	16	16	-	-	-	-	-
Totaal:	**4.730**	**1.575**	**3.155**	**915**	**758**	**256**	**241**	**178**	**807**
Bijdrage ambtelijke kosten			615	169	269	32	30	19	96
Bijdrage bovenwijkse voorzieningen			2.538	746	489	223	211	158	711

Gereed product (bedragen x € 1.000)	Totaal	20212	2023	2024	2025	2026	2027
Gronden exploitatie-overeenkomsten:							
Boekwaarde:							
Melickerveld	6	0	6	0	0	0	0
Schepen van Hertefeltlaan	78	0	78	0	0	0	0
Peelveldlaan 60 Swalmen	8	0	8	0	0	0	0
Totaal	**92**	**0**	**92**	**0**	**0**	**0**	**0**
Verkoop opbrengst							
Melickerveld	750	0	416	0	0	92	242
Woonzorgcomplex Donderhof	400	400	0	0	0	0	0
Peelveldlaan 60 Swalmen	532	0	532	0	0	0	0
Emmastraat	222	0	222	0	0	0	0
Latiers-Braam	10	0	10	0	0	0	0
Schepen van Hertefeltlaan	195	0	195	0	0	0	0
Jazz City	1.697	0	407	0	1.290	0	0
Minister Bongaertsstraat	51	51	0	0	0	0	0
Totaal	**3.857**	**451**	**1.782**	**0**	**1.290**	**92**	**242**
Saldo	**3.765**	**451**	**1.690**	**0**	**1.290**	**92**	**242**

Gronden zonder concreet plan

Gronden zonder concreet plan:	Boekwaarde 1 januari 2022	Marktwaarde	Saldo
N en O Stadsrandzone	1	177.800	177.799
Zuidelijke Stadsrandzone	170.364	277.300	106.936
Sportvelden Maastrichterweg	435.600	435.600	-
Totaal:	**605.965**	**890.700**	**284.735**

6.3.6 Reserves

Reserves (bedragen x € 1.000)	Stand 1/1	Ver-meerd.	Ver-mind.	Stand 1/1	Ver-meerd.	Ver-mind.	Stand 1/1	Ver-meerd.	Ver-mind.	Stand 1/1	Ver-meerd.	Ver-mind.	Stand 31/12
	2023	2023	2023	2024	2024	2024	2025	2025	2025	2026	2026	2026	2026
1. Algemene reserve													
Algemene reserve	37.966	0	149	37.817	0	0	37.817	0	47	37.770	0	0	37.770
Resultaatbestemming	1.709	4.707		6.416	9.526	0	15.942	12.557	0	28.499	2.104	0	30.603
Totaal algemene reserve	**39.675**	**4.707**	**149**	**44.233**	**9.526**	**0**	**53.759**	**12.557**	**47**	**66.269**	**2.104**	**0**	**68.373**
2. Bestemmingsreserves per Cluster:													
Cluster Wijkontwikkeling													
Wijkontwikkelingsplannen	2.080	0	47	2.033	0	60	1.973	0	60	1.913	0	60	1.853
Aanpak duurz.verb.Donderberg	153	0	0	153	0	0	153	0	0	153	0	0	153
Knelpunten Swalmen	45	0	0	45	0	0	45	0	0	45	0	0	45
Cluster Sociaal Domein													
Egalisatiereserve sociaal domein	537	0	20	517	0	0	517	0	0	517	0	0	517
Cluster Rijksregelingen													
Decentralisatie uitkeringen circulaire	447	0	252	195	0	44	151	0	0	151	0	0	151
Maatschappelijke begeleiding statushouder	42	0	0	42	0	0	42	0	0	42	0	0	42
Cluster Claims < 500.000													
Claims < 500.000	957	0	190	767	0	0	767	0	48	719	0	0	719
Cluster Sociaal Verbindend													
Sociaal verbindend	9	0	0	9	0	0	9	0	0	9	0	0	9
Cluster Econom. stimulerend													
Economisch stimulerend	304	0	0	304	0	0	304	0	0	304	0	0	304
Vitale Stad	769	0	2	767	0	2	765	0	2	763	0	2	761

Reserves (bedragen x € 1.000)	Stand 1/1	Ver-meerd.	Ver-mind.	Stand 1/1	Ver-meerd.	Ver-mind.	Stand 1/1	Ver-meerd.	Ver-mind.	Stand 1/1	Ver-meerd.	Ver-mind.	Stand 31/12
	2023	2023	2023	2024	2024	2024	2025	2025	2025	2026	2026	2026	2026
Cluster Planontwikkeling													
Gebiedsontwikkeling	583	175	0	758	205	0	963	88	0	1.051	88	0	1.139
Cluster Natuurontwikkeling													
Natuurontwikkeling Groen v. Groen	95	0	0	95	0	0	95	0	0	95	0	0	95
Bos- en natuurbeheer	175	0	0	175	0	0	175	0	0	175	0	0	175
Cluster Bedrijfsvoering													
Reserve bedrijfsvoering	235	0	0	235	0	0	235	0	0	235	0	0	235
Dekking exploitatielasten													
ECI	32	0	11	21	0	11	10	0	10	0	0	0	0
Maatschappelijk nut	2.149	0	0	2.149	0	0	2.149	0	0	2.149	0	0	2.149
Kapitaalslasten	2.728	0	111	2.617	0	110	2.507	0	109	2.398	0	108	2.290
Afwikkeling afsl. grondexploitaties	25	0	0	25	0	0	25	0	0	25	0	0	25
Coronafonds	1.358	0	0	1.358	0	0	1.358	0	0	1.358	0	0	1.358
Budgetoverheveling													
Reserve budgetoverheveling	450	0	245	205	0	175	30	0	30	0	0	0	0
Totaal bestemmingsreserves	**13.173**	**175**	**878**	**12.470**	**205**	**402**	**12.273**	**88**	**259**	**12.102**	**88**	**170**	**12.020**
Totaal reserves	**52.848**	**4.882**	**1.027**	**56.703**	**9.731**	**402**	**66.032**	**12.645**	**306**	**78.371**	**2.192**	**170**	**80.393**
Kapitaallasten	2.728	0	111	2.617	0	110	2.507	0	109	2.398	0	108	2.290
Afwikkeling afsl. grondexploitaties	25	0	0	25	0	0	25	0	0	25	0	0	25
Totaal	**2.753**	**0**	**111**	**2.642**	**0**	**110**	**2.532**	**0**	**109**	**2.423**	**0**	**108**	**2.315**

6.3.7 Voorzieningen

Voorzieningen (bedragen x € 1.000)	Stand 1/1	Ver-meerd.	Ver-mind.	Stand 1/1	Ver-meerd.	Ver-mind.	Stand 1/1	Ver-meerd.	Ver-mind.	Stand 1/1	Ver-meerd.	Ver-mind.	Stand 31/12
	2023	2023	2023	2024	2024	2024	2025	2025	2025	2026	2026	2026	2026
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's (BBV art. 44.1a en 1b)													
Herbezetting	72	0	0	72	0	0	72	0	0	72	0	0	72
Wethouders pensioenen	1.482	0	105	1.377	0	105	1.272	0	105	1.167	0	105	1.062
Weth.pensioenen (actieven)	3.352	256	0	3.608	256	0	3.864	255	0	4.119	255	0	4.374
Wachtgeld wethouders	167	0	0	167	0	0	167	0	0	167	0	0	167
Vaststellingsovereenkomst personeel	436	0	0	436	0	0	436	0	0	436	0	0	436
Sportvelden Maastrichterweg	9	0	0	9	0	0	9	0	0	9	0	0	9
Sportparklaan 9	14	0	0	14	0	0	14	0	0	14	0	0	14
Bob Boumanstraat	4	0	0	4	0	0	4	0	0	4	0	0	4
Oolder Veste	32	0	10	22	0	0	22	0	0	22	0	0	22
Roerdelta fase 1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal onderhoudsfondsen	**5.568**	**256**	**115**	**5.709**	**256**	**105**	**5.860**	**255**	**105**	**6.010**	**255**	**105**	**6.160**
Voorzieningen ter egalisering van kosten (BBV art 44.1c)													
Onderhoud gebouwen	7.312	1.230	934	7.607	1.231	990	7.848	1.231	990	8.089	1.231	989	8.331
ZBB Sport	0	231	0	231	232	0	463	231	0	694	232	0	926
Baggeren industriële haven	997	447	0	1.444	447	0	1.891	447	0	2.338	447	0	2.785
Totaal overige voorzieningen	**8.309**	**1.908**	**934**	**9.282**	**1.910**	**990**	**10.202**	**1.909**	**990**	**11.121**	**1.910**	**989**	**12.042**
Middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is (BBV art 44.2)													
Probleemjongeren (legaat)	91	0	0	91	0	0	91	0	0	91	0	0	91
Riolering	1.748	0	23	1.725	0	1	1.724	0	3	1.721	0	4	1.717
Totaal	**1.839**	**0**	**23**	**1.816**	**0**	**1**	**1.815**	**0**	**3**	**1.812**	**0**	**4**	**1.808**
Totaal	**15.716**	**2.164**	**1.072**	**16.807**	**2.166**	**1.096**	**17.877**	**2.164**	**1.098**	**18.943**	**2.165**	**1.098**	**20.010**

6.3.8 Opgenomen geldleningen

Verstrekte geldleningen (bedragen x € 1.000)												
Nr.	Looptijd in jaren	Aflossing	Betaal-datum	Initiële hoofdsom	Afgelosd	Saldo per 1/1/2023	Rente-%	Rente-bedrag 2023	Aflossing in 2023	Aflossing t/m 2023	Totaal rente & aflossing	Schuld-rest per 31/12/'23
48	20	ANN	02-nov	€ 1.380	€ 1.380	€ -	2,970%	€ -	€ -	€ 1.380	€ -	€ -
79	12	FIX	31-jan	€ 7.000	€ -	€ 7.000	3,400%	€ 238	€ 3.500	€ 3.500	€ 3.738	€ 3.500
80	14	DYN	28-sep	€ 5.000	€ 1.000	€ 4.000	2,900%	€ 116	€ 1.000	€ 2.000	€ 1.116	€ 3.000
81	15	DYN	27-dec	€ 5.000	€ -	€ 5.000	2,890%	€ 145	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.145	€ 4.000
82	10	LIN	01-jul	€ 5.000	€ 4.000	€ 1.000	0,890%	€ 9	€ 500	€ 4.500	€ 509	€ 500
83	14	LIN	02-feb	€ 13.036	€ 6.518	€ 6.518	2,590%	€ 169	€ 931	€ 7.449	€ 1.100	€ 5.587
84	16	LIN	02-feb	€ 7.650	€ 3.347	€ 4.303	2,200%	€ 95	€ 478	€ 3.825	€ 573	€ 3.825
85	15	LIN	28-jan	€ 13.760	€ 6.421	€ 7.339	2,840%	€ 208	€ 918	€ 7.339	€ 1.126	€ 6.421
86	12	LIN	15-apr	€ 11.000	€ 6.417	€ 4.583	2,090%	€ 96	€ 916	€ 7.333	€ 1.012	€ 3.667
87	20	LIN	01-nov	€ 18.000	€ 5.400	€ 12.600	2,650%	€ 334	€ 900	€ 6.300	€ 1.234	€ 11.700
88	12	DYN	15-jan	€ 5.000	€ -	€ 5.000	0,940%	€ 47	€ -	€ -	€ 47	€ 5.000
89	4	LIN	15-jan	€ 5.000	€ 5.000	€ -	-0,120%	€ -	€ -	€ 5.000	€ -	€ -
90	4	LIN	15-feb	€ 4.000	€ 4.000	€ -	0,010%	€ -	€ -	€ 4.000	€ -	€ -
91	12	DYN	15-feb	€ 6.000	€ -	€ 6.000	1,170%	€ 70	€ -	€ -	€ 70	€ 6.000
92	10	LIN	01-okt	€ 434	€ 130	€ 304	-0,050%	€ -0	€ 44	€ 174	€ 44	€ 260
93	15	DYN	30-jun	€ 15.000	€ -	€ 15.000	0,380%	€ 57	€ -	€ -	€ 57	€ 15.000
94	16	DYN	13-aug	€ 15.000	€ -	€ 15.000	0,295%	€ 44	€ -	€ -	€ 44	€ 15.000
Totaal opgenomen geldleningen				**€ 137.260**	**€ 43.613**	**€ 93.647**		**€ 1.627**	**€ 10.187**	**€ 53.800**	**€ 11.814**	**€ 83.460**

6.4

Geraamde baten en lasten per taakveld

Deze tabel wordt middels een erratum nagestuurd

Colofon

Uitgave
Gemeente Roermond

Datum
1 oktober 2021

Vormgeving
Luc Jansen - Ask for Graphics

Informatie
Gemeente Roermond

Bezoekadres
Kazerneplein 7
6041 TG Roermond
tel: 14 0475
WhatsApp: 06-10465487

Postadres
Postbus 900
6040 AX Roermond

Stadhuis, Markt 31 | Postbus 900 | 6040 AX Roermond

www.roermond.nl